Gemeente Heumen

Programmabegroting 2027

Gemeente Heumen - Provincie Gelderland

PROGRAMMABEGROTING 2027

Bezoekadres:
Gemeentehuis
Kerkplein 6
6581 AC MALDEN

Correspondentieadres:
Postbus 200
6580 AZ MALDEN

Telefoon: 024-3588300
Fax: 024-3581086
Internet : www.heumen.nl
Email: heumen@heumen.nl

Inhoud

Inhoud 3
Algemeen 4
Aanbiedingsbrief 5
Begroting in één oogopslag 7
Vergelijkingsoverzicht gemeentelijke belastingen 8
Leeswijzer 9
Beleidsbegroting 11
Programma 1 Sociale leefomgeving 12
Programma 2 Fysieke leefomgeving 20
Programma 3 Bestuur en organisatie 28
Paragrafen 35
Paragraaf lokale heffingen 36
Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheer 45
Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen 50
Paragraaf financiering 68
Paragraaf bedrijfsvoering 76
Paragraaf grondbeleid 79
Paragraaf verbonden partijen 84
Paragraaf Wet open overheid 86
Financiële begroting 87
Verloopoverzicht programmabegroting 2027 88
Financiële kaders en uitgangspunten 91
Geprognosticeerde balans 97
Staat Reserves en voorzieningen 98
Staat vaste activa 2027 100
BIJLAGEN PROGRAMMABEGROTING 102
Bijlage 1 Beleidskaders per programma 103
Bijlage 2 Beleidsindicatoren per programma 109
Bijlage 3 Lopende investeringen 115
Bijlage 4 Tabel Weerstandsvermogen 119
Bijlage 5 Algemene uitkering 123
Bijlage 6 Gemeentelijke tarieven 124
Bijlage 7 Subsidies 126
Bijlage 8 Meerjaren onderhoudsplannen 128
Bijlage 9 Lijst van afkortingen 151

Algemeen

Aanbiedingsbrief

Beste lezer,

Het college biedt u de eerste programmabegroting van deze raadsperiode aan. De programmabegroting voor 2027, met een vooruitblik tot en met 2030, is meerjarig financieel in balans.
Met deze begroting gaan we een nieuwe fase in van deze bestuursperiode. Samen met de raad, inwoners en partners wordt er gewerkt aan een gemeente waarin iedereen meedoet en waar de inwoner in centraal staat met beleid dat wordt uitgevoerd binnen de kaders van de beschikbare middelen. Er wordt daarbij gestuurd op uitvoerbaarheid: plannen moeten passen binnen tijd, geld en capaciteit. En wanneer dat niet kan wordt er gefaseerd.
Deze begroting geeft richting voor de toekomst. We krijgen te maken met belangrijke onderwerpen zoals ruimtegebruik, toenemende vergrijzing en verdere druk op de uitgaven voor het sociaal domein, zorgaanbestedingen, woningbouw en de opvang van nieuwkomers. De landelijke politiek is veranderd, er wordt meer uitgegeven aan defensie en gemeenten ontvangen via de algemene uitkering minder middelen. Dit heeft invloed op ons bestuur.
Toekomstige ontwikkelingen in het sociaal domein hebben effect op de samenleving en organisatie. Veranderingen zoals de inkomensafhankelijke bijdrage voor Wmo voorzieningen en de huishoudelijke hulp die vanaf 2029 grotendeels niet meer onder de Wmo voorzieningen valt vragen om keuzes, maar ook om financiële flexibiliteit. Deze begroting is een voortzetting van het beleid van de vorige coalitieperiode. Veel beleid wordt gecontinueerd en er is in de komende begroting geen extra ruimte opgenomen voor nieuwe ontwikkelingen.
Zoal aangegeven staan we voor nieuwe uitdagingen. Deze begroting geeft beperkte ruimte aan de nieuwe coalitie om haar koers te bepalen. Opgaven die onze gemeente raken zoals wonen, zorg en participatie krijgen zoveel mogelijk de bestuurlijke aandacht. We blijven werken aan een organisatie die dichtbij is en waarbij een zo breed mogelijk draagvlak in de Heumense samenleving is.
De cijfers in deze begroting zijn opgesteld zonder de uitkomst van de septembercirculaire 2026. De meeste uitgaven zijn voor bestaande taken en beleid. Per programma staat wat we willen bereiken, wat we gaan doen en wat het kost.

Strategische Visie: 'Natuurlijk met iedereen'
De strategische visie 'Natuurlijk met iedereen' schetst wat voor gemeente we in 2030 willen zijn. De doelen, zoals deze destijds zijn vastgesteld door de raad, streven we de komende vier jaar na. Wij bouwen verder aan een inclusieve gemeente met toegankelijke en levensvatbare voorzieningen. Waarin iedereen kan meedoen en naar vermogen bijdraagt en – waar nodig – kan rekenen op passende ondersteuning, zorg en een vangnet.

Lokale ontwikkelingen
De veranderende samenleving blijft aandacht vragen om veranderingen en verbeteringen in het sociaal domein door te voeren. Dit doen we volgens de uitvoeringsnotitie 'Doorontwikkeling transformatie sociaal domein 2024-2028'. Ook voeren we de lokale en regionale actiepunten uit. Het regioprogramma jeugd 2023-2028 is hierbij belangrijk. Lokale betrokkenheid wordt steeds belangrijker. We willen armoede en schulden vroeg herkennen en inwoners beter helpen. Actualisatie van de bestaande programma's is noodzakelijk doordat wetgeving de komende jaren wijzigt.
De komende jaren staan ook in het teken van de verdere uitwerking van het Integraal Huisvestingsplan voor het onderwijs. Toekomstige investeringen in de onderwijshuisvesting moeten worden gemaakt zo laat het IHP zien. De beschikbare middelen laten zien dat keuzes en fasering van de (ver)nieuwbouw van de scholen nu noodzakelijk zijn.
De behoefte aan betaalbare woningen is groot; in het fysieke domein wordt dit erkend. In 2027 gaan we verder met het grondexploitatieproject Kanaalzone en de Zilverberg. Daarnaast neemt de druk op de beheerplannen van de openbare ruimte toe door hogere prijzen en meer wegen.

Landelijke ontwikkelingen
Voor de gemeentelijke begroting 2027 staan gemeenten landelijk nog steeds onder financiële druk. Er blijft onzekerheid bestaan over de ontwikkeling van het gemeentefonds, de financiering van de jeugdzorg en de structurele dekking van uitvoeringstaken die door gemeenten worden uitgevoerd. Daarnaast zorgen stijgende kosten voor personeel, woningbouw en maatschappelijke ondersteuning voor een aanhoudende druk op de gemeentelijke financiën.

Tegelijkertijd blijft het Rijk inzetten op grote maatschappelijke opgaven, zoals woningbouw, verduurzaming, klimaatadaptatie en bestaanszekerheid. Gemeenten spelen hierin een belangrijke uitvoerende rol, waardoor een zorgvuldige afweging tussen ambities, beschikbare middelen en financiële weerbaarheid noodzakelijk blijft.

Financiële ontwikkelingen
De begroting houdt rekening met bovenstaande ontwikkelingen. Hieronder staat een overzicht van de verwachte resultaten voor de komende jaren.
In de Kaderbrief 2027 is aangegeven dat nieuwe beleidswensen geen onderdeel uitmaken van de gepresenteerde financiële positie 2027-2030.
Onderdeel van de Kaderbrief is het IHP en het daarmee samenhangende voorbereidingskrediet van het IHP. Het voorstel hiervoor komt in december 2026 in de raad en dan zal ook duidelijk worden wat de omvang van het voorbereidingskrediet is. Onderstaand begrotingssaldo is in staat om de kapitaallasten vanaf 2028 op te vangen.
Om de begroting sluitend te maken zijn er enkele amendementen aangenomen bij het vaststellen van de kaderbrief. Door het college zijn er aanvullende bezuinigingsvoorstellen meegenomen in deze begroting die ervoor zorgen dat de programmabegroting meerjarig sluitend vastgesteld kan worden.

Omschrijving / Jaar	2027	2028	2029	2030
Resultaat	€ 336.065	€ 382.032	€ 510.635	€ 1.017.687
Voordeel / Nadeel	Voordeel	Voordeel	Voordeel	Voordeel

Met vertrouwen presenteren wij u deze begroting.

Het college van burgemeester en wethouders

Begroting in één oogopslag

Vergelijkingsoverzicht gemeentelijke belastingen

Uitgangspunten tariefvergelijking:

1. De tarieven in de tabel betreffen de OZB-tarieven voor eigenaren van woningen voor 2026, zoals vastgesteld in de meest recente belastingverordeningen van de betreffende gemeenten; dit zijn de meest actuele tarieven die bekend waren op het moment van opstellen van het vergelijkingsoverzicht.
2. Gemiddelde WOZ waarde woning van de genoemde 7 gemeenten: verwachting circa € 458.000 (per peildatum 1-1-2026)
3. Afvalstoffenheffing exclusief vuilniszakken, container lediging of diftar
4. De heffing van de hondenbelasting wordt niet gerekend tot het totale overzicht voor de belastingdruk

	Heumen		**Wijchen**		**Nijmegen**		**Druten**	
	1 pers	meerpers	1 pers	meerpers	1 pers	meerpers	1 pers	meerpers
OZB	€ 477,69	€ 477,69	€ 435,10	€ 435,10	€ 765,32	€ 765,32	€ 492,81	€ 492,81
Rioolheffing	€ 173,85	€ 173,85	€ 141,98	€ 141,98	€ 214,80	€ 214,80	€ 273,00	€ 273,00
Afvalstoffenheffing	€ 169,05	€ 241,50	€ 209,00	€ 209,00	€ -	€ -	€ 181,96	€ 257,42
Totale woonlasten	**€ 820,59**	**€ 893,04**	**€ 786,08**	**€ 786,08**	**€ 980,12**	**€ 980,12**	**€ 947,77**	**€ 1.023,23**

	Berg en Dal		**Beuningen**		**Mook en Middelaar**	
	1 pers	meerpers	1 pers	meerpers	1 pers	meerpers
OZB	€ 327,93	€ 327,93	€ 550,52	€ 550,52	€ 479,98	€ 479,98
Rioolheffing	€ 226,00	€ 376,00	€ 230,00	€ 230,00	€ 143,64	€ 143,64
Afvalstoffenheffing	€ 245,00	€ 343,25	€ 247,94	€ 247,94	€ 217,56	€ 217,56
Totale woonlasten	**€ 798,93**	**€ 1.047,18**	**€ 1.028,46**	**€ 1.028,46**	**€ 841,18**	**€ 841,18**

Leeswijzer

INLEIDING
Met deze leeswijzer geven wij op hoofdlijnen weer wat u aantreft in de programmabegroting 2027 van de gemeente Heumen.
De programmabegroting is het hulpmiddel voor uw raad om de volksvertegenwoordigende, kaderstellende en controlerende rol uit te kunnen voeren en te kunnen sturen op hoofdlijnen.
De programmabegroting bestaat uit een beleidsbegroting en een financiële begroting. De beleidsbegroting bestaat uit een programmaplan en paragrafen.
In het programmaplan is ons gemeentelijke beleid op hoofdlijnen opgenomen. Het richt zich vooral op de maatschappelijke effecten die wij in onze gemeente willen bereiken.
De paragrafen richten zich op het beleid ten aanzien van relevante beheersaspecten, zoals de bedrijfsvoering, het weerstandsvermogen, onze kapitaalgoederen, de lokale heffingen en de verbonden partijen.
De financiële begroting gaat vooral in op de financiële positie van onze gemeente. Hier hebben wij het totale financiële overzicht inclusief de toelichtingen opgenomen. De door u vastgestelde kaders, het algemene financiële beeld en het overzicht van de baten en lasten presenteren wij u hier.

INDELING PROGRAMMABEGROTING
In de inhoudsopgave treft u aan uit welke delen de programmabegroting is samengesteld. In vogelvlucht worden deze delen hier kort toegelicht:

Deel 1 - Beleidsbegroting
Op grond van artikel 8 van het Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten (BBV) bevat het programmaplan de te realiseren programma's, het overzicht van algemene dekkingsmiddelen, een overzicht van de kosten van overhead, het bedrag voor de heffing van vennootschapsbelasting en het bedrag voor onvoorziene uitgaven.
In de programma's maken we duidelijk welke doelen en maatschappelijke effecten we nastreven en welke activiteiten daarvoor uitgevoerd worden. Per programma geven we ook een raming van baten en lasten.
Naast de beschrijving van de doelstellingen, de activiteiten voor 2027 en het overzicht van baten en lasten per programma zijn op een overzichtelijke manier per programma de gegevens toegevoegd betreffende de investeringen en de reserves en voorzieningen die betrekking hebben op het programma. De gedetailleerde financiële informatie op taakveldniveau is opgenomen bij het onderdeel financiële begroting.
Hieronder volgt de toelichting op de verschillende onderdelen van de programma's.
Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor in 2027 doen?
Dit zijn de belangrijkste onderdelen van het programma. Het coalitieakkoord 2026-2030 en de kaderbrief 2027-2030 vormen de basis voor de beschrijving van het programma. Per programma zijn de doelstellingen die uw raad wil bereiken weergegeven en worden de activiteiten voor 2027 beschreven om deze doelstellingen te realiseren.
Wat mag het kosten/wat gaat het opbrengen?
We presenteren in een tabel de lasten en baten van het programma. Daarnaast geven wij ook inzicht in de investeringen die voor dit programma gepland zijn en de reserves en voorzieningen die betrekking hebben op het programma. Bij de investeringen geven wij aan wat deze in totaliteit kosten (de bruto investering), hoeveel door anderen wordt bijgedragen en welk bedrag voor onze eigen rekening komt (de netto investering).

Deel 2 - Paragrafen
Artikel 9 van het BBV schrijft voor dat in de paragrafen de beleidslijnen worden vastgelegd met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten en de lokale heffingen. De begroting bevat de volgende paragrafen:
Lokale heffingen: In deze paragraaf geven wij de ontwikkelingen met betrekking tot ons belastinggebied weer. Per heffing geven wij aan wat het beleid is en op welke wijze het tarief tot stand is gekomen. Ook geven wij inzicht in de (geraamde) opbrengsten.
Weerstandsvermogen: In deze paragraaf brengen wij onze risico's in beeld. Het weerstandsvermogen geeft inzicht in de financiële gezondheid van de gemeente. Het geeft aan in welke mate de gemeente in staat is om financiële risico's op te vangen.

Onderhoud kapitaalgoederen: Deze paragraaf geeft inzicht in onze kapitaalgoederen. De kosten van het onderhoud van onze wegen, openbare verlichting, riolering en water, groen en gebouwen vormen een substantieel deel van de begroting.

Financiering: In de financieringsparagraaf bespreken wij de specifieke beleidsvoornemens respectievelijk de uitvoering van het beleid op het gebied van treasury.

Bedrijfsvoering: De bedrijfsvoering betreft de processen binnen onze gemeentelijke organisatie om de beleidsdoelstellingen te kunnen realiseren, sturen en beheersen. Bedrijfsvoering bestaat traditioneel uit de onderdelen personeel, informatisering, automatisering, communicatie, organisatie, financieel beheer en huisvesting.

Verbonden partijen: De gemeente werkt vaak samen met andere partijen om bepaalde doelen te bereiken. Als deze samenwerking in een bestuurlijke en financiële vorm wordt gegoten, spreken we van een verbonden partij. In deze paragraaf lichten wij deze partijen, hun beleidsdoelstellingen en de hiermee gemoeid zijnde gemeentelijke bijdragen nader toe.
Grondbeleid: Het grondbeleid heeft een grote invloed op en samenhang met de realisatie van doelstellingen op het gebied van Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting, Verkeer en Vervoer, Cultuur, Sport en Recreatie en Economische Zaken. Daarnaast heeft het grondbeleid een grote financiële impact. De resultaten op de grondexploitaties zijn dan ook van groot belang voor de financiële positie van onze gemeente.
Wet open overheid: Per 1 mei 2022 is de Wet Open Overheid (Woo) ingegaan. Deze wet is de opvolger van de Wob (Wet Openbaarheid van Bestuur). De Woo is bedoeld om de overheid nog transparanter te maken.
Voor ons als gemeente betekent dit dat we diverse categorieën actief en passief openbaar moeten maken. De aankomende jaren zal de Woo in fases worden ingevoerd.

Deel 3 - Financiële begroting
In dit deel zijn de financiële ontwikkelingen, kaders en uitgangspunten opgenomen. Ook geven wij inzicht in het financiële beeld voor de komende jaren. Bovendien vindt u hier de op grond van de BBV verplichte onderdelen, zoals het overzicht van de baten en lasten, de incidentele baten en lasten en de uiteenzetting van de financiële positie.
Tot slot hebben wij een aantal bijlagen toegevoegd.

AUTORISATIE BEGROTING

De wet Dualisering Gemeentebestuur schrijft voor dat de gemeenteraad op hoofdlijnen stuurt en dat het college van burgemeester en wethouders de dagelijkse uitvoering van zaken voor haar rekening neemt. Om dit te ondersteunen heeft de wetgever een splitsing gemaakt in de gemeentebegroting. Voor uw raad is er de programmabegroting ter ondersteuning van het sturen op hoofdlijnen en de kaderstellende en controlerende taak. Hierna volgt een nadere toelichting op de verschillende verantwoordelijkheden en bevoegdheden.

Programmabegroting
Dit is de begroting die (onder andere) de kaderstellende functie van uw raad ondersteunt. Met de kaderstellende functie wordt bedoeld dat op het niveau van "programma's" middelen (de begrotings- en investeringsbudgetten) worden toegewezen. U stelt de programmabegroting vast en autoriseert daarmee ons college voor de middelen uit de begroting op programmaniveau.

Productenraming
Als college hebben wij de taak de programma's uit te voeren. De productenraming ondersteunt ons bij onze uitvoerende functie. De productenraming wordt opgebouwd vanuit de programmabegroting en geeft alle gemeentelijke activiteiten weer in termen van producten. De productenraming stellen wij als college vast.

Begrotingsbudgetten
Uw raad autoriseert ons college op het niveau van programma's. Wij zijn daarmee bevoegd uitvoering te geven aan het realiseren van de doelstellingen van het betreffende programma. Voorwaarde daarbij is dat wij bij de besteding van de budgetten voor bestaand beleid binnen de grenzen van het totale budget van het programma blijven. Binnen deze grenzen zijn wij bevoegd om de wijze van besteding van de budgetten aan te passen als dit noodzakelijk is voor het bereiken van de door u vastgestelde resultaten van het betreffende programma. Hiervoor hoeven wij u, ingevolge de voorschriften, geen begrotingswijziging voor te leggen.
Bij het budgettair schuiven met budgetten tussen verschillende programma's, moeten wij uw goedkeuring vragen middels het voorleggen van een raadsvoorstel met begrotingswijziging.
Met tussentijdse rapportages en de programmarekening leggen wij aan u verantwoording af over de uitvoering (en dus over de besteding van de middelen en de bereikte resultaten) van het betreffende programma en de realisatie van de doelstellingen.

Beleidsbegroting

Programma 1 Sociale leefomgeving

Doorontwikkeling transformatie sociaal domein

In Heumen willen we dat iedereen mee kan doen en voor elkaar zorgt. We vinden het belangrijk dat mensen zich goed voelen in hun buurt en dat ze hulp krijgen als dat nodig is. We zijn nabij en iedereen doet mee. We werken aan een samenleving waar iedereen erbij hoort en zoveel mogelijk zelf kan doen. Vaak lukt dat op eigen kracht of met steun vanuit familie, vrienden, buren en vrijwilligers. Wanneer extra ondersteuning nodig is, biedt de gemeente passende hulp. Daarbij staan gezondheid, welzijn en participatie centraal.
De komende jaren werken we verder aan de sociale basis. Een sterke sociale basis bestaat uit toegankelijke voorzieningen, ontmoetingsplekken, activiteiten en informele netwerken die bijdragen aan het welzijn van inwoners. Door te investeren in gemeenschapskracht, preventie en vroegsignalering willen we problemen zoveel mogelijk voorkomen en ervoor zorgen dat hulp en ondersteuning dichtbij beschikbaar zijn. Zo kunnen inwoners elkaar ontmoeten, ondersteunen en actief deelnemen aan het maatschappelijk leven.
We werken daarbij vanuit de principes van Positieve Gezondheid, waarbij juist het vermogen van mensen om met de uitdagingen van het leven om te gaan en mee te doen in de samenleving centraal staat.
Daarnaast ontwikkelen we de Monitor Sociaal Domein door, zodat we beter inzicht krijgen in maatschappelijke ontwikkelingen, de behoeften van inwoners en de effecten van ons beleid. Op basis hiervan kunnen we blijven sturen op een sterke sociale basis en passende ondersteuning voor iedereen die dat nodig heeft.

Elementen Basisdienstverlening binnen de schuldhulpverlening

We blijven werken aan de implementatie van de landelijke Elementen Basisdienstverlening binnen de schuldhulpverlening. Deze twintig elementen zijn ontwikkeld door het ministerie van SZW, de VNG, Divosa en de NVVK, met als doel inwoners in heel Nederland toegang te bieden tot een vergelijkbaar niveau van dienstverlening. De elementen richten zich op een toegankelijke en kwalitatief goede dienstverlening voor inwoners met financiële zorgen. We werken bij de implementatie van de elementen waar mogelijk samen met regiogemeenten uit Rijk van Nijmegen.

Jongerenroute inburgering

In samenwerking met het ROC Nijmegen wordt er in regio Rijk van Nijmegen een Jongerenroute geboden, waarmee jongvolwassen inburgeraars zo snel en zo goed als mogelijk kunnen meedoen in de maatschappij en zich daarbij maximaal kunnen ontwikkelen richting vervolgonderwijs en/of werk.
De jongerenroute bestaat uit een intensief programma dat structuur geeft, wat bijdraagt aan de leerontwikkeling, het gedrag en de aanwezigheid in de klas. Daarbij zal onderwijs en inburgering beter op elkaar aansluiten voor jongvolwassenen: er worden gecombineerde trajecten geboden met het MBO, zodat jongvolwassenen kansen in het onderwijs kunnen benutten en tegelijkertijd werken aan hun integratie middels inburgering. Het doel is daarbij dat jongvolwassenen op een zo hoog mogelijk niveau onderwijs kunnen (ver)volgen en tegelijkertijd hun inburgering succesvol afronden. Ook jongeren voor wie doorstroom naar (vervolg)onderwijs niet haalbaar is, behalen zo wel hun inburgering en kunnen gedurende de laatste fase van het inburgeringstraject gerichter focussen op doorstroom naar een passende werkplek.

Cliëntondersteuning

We willen dat mensen goede hulp en ondersteuning krijgen bij hun hulpvragen. Daarvoor is er (onafhankelijke) cliëntondersteuning beschikbaar via MEE Plus. We merken echter dat nog niet alle inwoners, partners en consulenten hiervan weten. Daarom zetten we extra in om de functie van cliëntondersteuning te versterken. We kunnen dit doen via een Specifieke Uitkering (SPUK) Versterking Cliëntondersteuning vanuit het Rijk. We verwachten hiermee de bekendheid te vergroten, waardoor inwoners de hulp krijgen die zij nodig hebben.
Daarnaast starten we begin 2027 met het project Gelijkwaardig ondersteund, met als doel de inzet van onafhankelijke cliëntondersteuning te bieden via getrainde vrijwillige cliëntondersteuners. We bekijken hierbij de samenhang met het inlooppunt (Synthese).

W-vraag	Type	Uitleg
Wat willen we bereiken?	Doel/ effect	**Speerpunt 1: Inwoners van Heumen hebben zorg voor elkaar**
Wat gaan we daarvoor doen?	Inhoud	Activiteiten/ projecten/ maatregelen (om het doel te bereiken) <u>We versterken de lokale toegang tot zorg, welzijn en ondersteuning</u> We gaan door met de ondersteuning door Synthese en werken aan een betere samenwerking met de consulenten van het Sociaal Team. Daarbij kijken we ook naar de rol van het inlooppunt. Voor een goede samenwerking met huisartsen en andere zorgverleners sluiten we aan bij de opdracht van de wijkcoördinator WijkGezond. Partners en inwoners denken mee via het Netwerk Jeugd en het Netwerk Volwassenen. <u>We zorgen dat we mantelzorgers beter vinden en ondersteunen</u> Afhankelijk van regionale besluitvorming willen we in de regio Rijk van Nijmegen het regionaal aanbod van respijtzorg doorontwikkelen. Door een (regionale) campagne willen we mensen zich ervan bewust maken dat ze mantelzorger zijn en van (preventief) aanbod gebruik maken. Door behoefteonderzoek willen we ons aanbod (denk aan mantelzorgondersteuning door Synthese) nog beter afstemmen op de behoefte. Het doel is dat mantelzorgers zich minder overbelast voelen zodat zij voor hun naaste(n) kunnen blijven zorgen. <u>We ondersteunen van en bij het opzetten van voorzorgcirkels</u> In het Rijk van Nijmegen is afgesproken te sturen op dezelfde definitie, doelen en verantwoording bij alle gemeentes.

W-vraag	Type	Uitleg
Wat willen we bereiken?	Doel / effect	**Speerpunt 2: Inwoners voelen zich vitaal, iedereen telt en doet mee**
Wat gaan we daarvoor doen?	Inhoud	Activiteiten / projecten / maatregelen (om het doel te bereiken) <u>We implementeren een passende aanpak Energiearmoede</u> In samenwerking met afdeling Ruimte wordt de aard en omvang van energiearmoede binnen de gemeente in kaart gebracht. We werken een voorstel uit voor een passende lokale aanpak van energiearmoede. Daarbij wordt onderzocht welke vorm van ondersteuning het beste aansluit bij de behoeften van inwoners en hoe vanuit het Rijk beschikbaar gestelde middelen zo effectief mogelijk kunnen worden ingezet. Het doel is om huishoudens die te maken hebben met energiearmoede duurzaam te ondersteunen bij het verlagen van hun energielasten en het verbeteren van hun woonsituatie. <u>We gaan aan de slag met een nieuwe actielijst Inclusie</u> Deze wordt in samenspraak met het inclusiepanel opgesteld. We nemen daarin de bestaande Lokale Inclusieagenda als basis. We blijven rondom dit thema ook samenwerken met Synthese, en met de afdelingen Ruimte en Dienstverlening om ook buiten het sociaal domein aan inclusieve gemeente te werken.

W-vraag	Type	Uitleg
Wat willen we bereiken?	Doel / effect	**Speerpunt 3: Ondersteuning is passend en nabij, voor jong en oud**
Wat gaan we daarvoor doen?	Inhoud	Activiteiten / projecten / maatregelen (om het doel te bereiken) <u>We bieden passende begeleiding om participatie van inburgeraars te bevorderen</u> Inburgeraars in de Zelfredzaamheidsroute zijn, naast het volgen van onderwijs, verplicht om participatie-uren te maken om hun inburgeringstraject af te ronden. De participatiecoach van Vluchtelingenwerk ondersteunt inburgeraars in deze route om een passende plek te vinden in en rondom de gemeente waar zij kunnen participeren/integreren. Het gaat daarbij om participeren in de breedste zin van het woord: middels betaald werk of vrijwilligerswerk, maar bijvoorbeeld ook (team)sport, hobby's, of organiseren van buurtactiviteiten. Zo helpen we Heumense inburgeraars niet alleen om aan de participatie-eis van de Z-route te voldoen, maar ook om mensen en activiteiten in de gemeente te leren kennen waar ze ook na afronding van hun inburgering nog bij gebaat zijn.

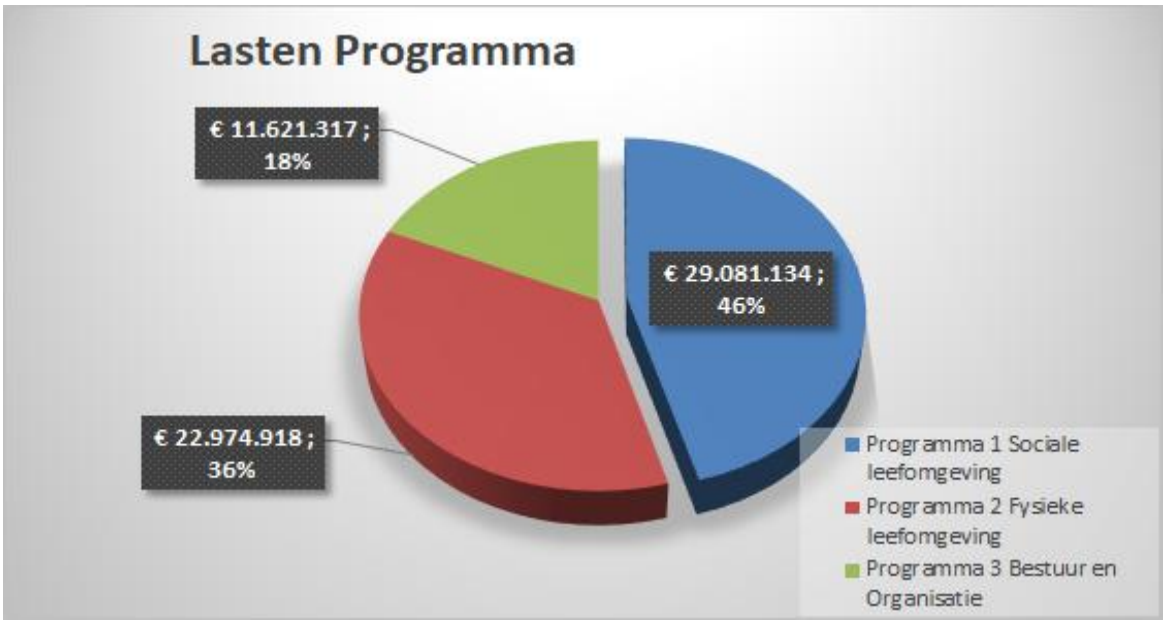
W-vraag	Type	Uitleg
Wat willen we bereiken?	Doel / effect	**Speerpunt 4: Inwoners hebben mogelijkheden zichzelf te ontwikkelen (m.n. jeugd)**
Wat gaan we daarvoor doen?	Inhoud	Activiteiten / projecten / maatregelen (om het doel te bereiken) <u>We realiseren een kunstgrasveld bij voetbalverenigingen Overasseltse Boys en</u> <u>SV Heumen</u> In 2026 is een kunstgrasveld gerealiseerd bij voetbalvereniging Overasseltse Boys. Eenzelfde actie wordt in 2027 uitgevoerd bij voetbalvereniging SV Heumen. De voorbereidingen hiervoor zijn na de zomerperiode 2026 opgestart. Met de aanleg van deze kunstgrasvelden in Overasselt en in Heumen voeren we een motie van de gemeenteraad uit. Het kunstgrasveld helpt de verenigingen sterker te maken. Ook als het weer slecht is, kunnen trainingen en wedstrijden doorgaan. Leden kunnen dus blijven sporten en elkaar zien. <u>We gaan aan de slag met het uitvoeren van het Integraal Huisvestingsplan voor schoolaccommodaties</u> Het uitvoeringsplan is inmiddels vastgesteld. Het proces om te komen tot de nieuwbouw van een school wordt opgestart met de betrokken partners. Hierdoor kunnen we de leerlingen in onze gemeente stap voor stap een gezond, veilig en prettig schoolklimaat bieden om te leren en ontwikkelen.

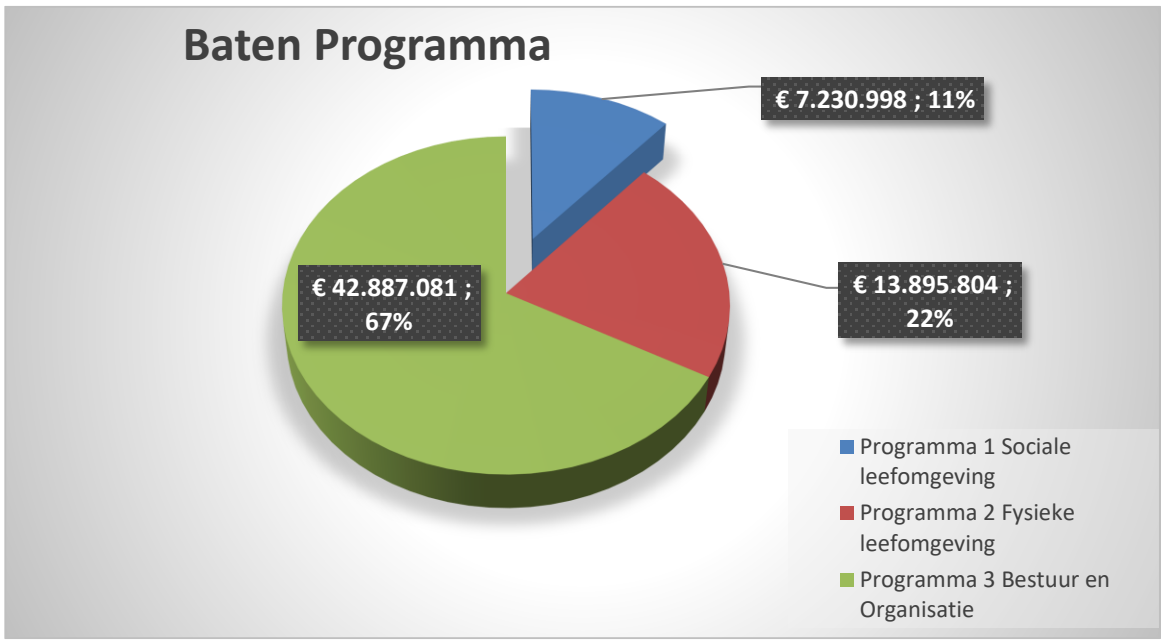
W-vraag	Type	Uitleg
Wat willen we bereiken?	Doel / effect	**Speerpunt 5: Inwoners zijn tevreden met hun leefomgeving**
Wat gaan we daarvoor doen?	Inhoud	Activiteiten / projecten / maatregelen (om het doel te bereiken) <u>We maken concrete acties van de ambities uit de Woonzorgvisie</u> In 2026 is de Woonzorgvisie vastgesteld. De doelen uit deze visie vragen om een duidelijk uitvoeringsprogramma. In de tweede helft van 2026 hebben we onderzocht wat de woonbehoefte is van verschillende doelgroepen. Met deze informatie werken we de ambities verder uit en zetten we deze om in concrete acties. <u>We vormen speelvoorzieningen om naar natuurlijk spelen conform het nieuwe Meerjarenonderhoudsplan speelvoorzieningen 2026-2030</u> Speelplaatsen worden vernieuwd en bij elke speeltuin komt minimaal één bankje. Zo kunnen ouders elkaar ontmoeten bij de speeltuin terwijl kinderen spelen.

W-vraag	Type	Uitleg
Wat willen we bereiken?	Doel / effect	**Speerpunt 6: Voorzieningen en ondersteuning zijn betaalbaar, toegankelijk en kwalitatief goed**
Wat gaan we daarvoor doen?	Inhoud	Activiteiten / projecten / maatregelen (om het doel te bereiken) <u>We zetten in op Welzijn op Recept (WOR) voor het vergroten van welzijn van inwoners</u> Een van de speerpunten voor gemeenten uit het AZWA (Aanvullend Zorg en Welzijnsakkoord) is om de beweging van zorg naar gezondheid en welzijn mogelijk te maken. Gemeenten moeten minimaal negen basisfunctionaliteiten inregelen. De basisfunctionaliteiten in het AZWA worden beschreven als een minimaal noodzakelijke functie op het snijvlak van zorg en welzijn, waaronder WOR (onderdeel van basisfunctionaliteit Sociaal Verwijzen). WOR is bedoeld voor mensen met psychosociale klachten. In plaats van medicatie schrijft de verwijzer een welzijnsrecept uit. Samen met de welzijnscoach gaat de inwoner op zoek naar activiteiten (zoals vrijwilligerswerk, sport of creatieve clubs). Hierin werken we integraal samen met o.a. de huisartsen en de wijkcoördinator Samen Gezond. <u>We zetten in op het beheersen van de kosten in de openeinderegelingen WMO, Jeugdwet en Participatiewet.</u> <u>D</u>e Wmo, Jeugdwet en Participatiewet zijn openeinderegelingen; een gemeente mag een voorziening niet weigeren omdat het budget op is. De financiering vanuit het Rijk, via het gemeentefonds, is begrensd, maar de wettelijke zorgplicht niet. Dat maakt de uitvoering financieel risicovol en bestuurlijk uitdagend. De kosten beheersen we o.a. door nog meer in te zetten op preventie en vroeg-signalering, het versterken van de algemene voorzieningen, een goede toegang en indicatiestelling tot maatwerkvoorzieningen in te regelen, te normaliseren (vooral in de Jeugdwet) en door goede contractafspraken te maken met zorgaanbieders. Binnen de Participatiewet zetten we in op kostenbeheersing door een strenge beoordeling aan de poort, snelle doorgeleiding naar werk en preventieve ondersteuning. We investeren in re-integratie, participatiecoaches en maatwerktrajecten voor inwoners met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt, waaronder statushouders en jongeren. Door inzet op duurzame uitstroom naar werk en beter inzicht in de mogelijkheden van inwoners, beperken we het beroep op de bijstand. <u>We werken scenario's uit om de zorguitgaven te beteugelen</u> Om zorg voor nu en in de toekomst betaalbaar, toegankelijk en kwalitatief goed te houden zijn de afgelopen jaren al de nodige maatregelen getroffen. De eerste resultaten zijn zichtbaar, maar de stijging van de vraag naar zorg op de Wmo door vergrijzing is een feit. In 2027 werken we verdere scenario’s uit om de zorguitgaven vanuit de Wmo en de Jeugdhulp de komende jaren te beheersen. <u>We voeren de door de raad vastgestelde taakstelling uit</u> De raad heeft besloten een aantal maatregelen te verwerken in de programmabegroting 2027. Voor het sociaal domein betreft dit het afschalen van de inzet van 130% naar 120%, het beëindigen van de kermissubsidie, het verlagen van de individuele inkomenstoeslag, het verlagen van de financiële tegemoetkoming Wmo en het verlagen van het initiatievenbudget. De benodigde wijzigingen in verordeningen en subsidieregelingen worden gedurende 2026 uitgewerkt en zullen vanaf 2027 in werking treden.

WAT MAG HET KOSTEN/WAT GAAT HET OPBRENGEN?

Exploitatie	Rekening	Begroting				
	2025 (€)	2026 (€)	2027 (€)	2028 (€)	2029 (€)	2030 (€)
Lasten	-28.291.441	-28.373.053	-29.081.134	-29.787.242	-29.746.921	-30.243.527
Baten	8.169.073	8.101.572	7.230.998	7.585.088	8.172.028	8.291.623
Saldo	**-20.122.368**	**-20.271.481**	**-21.850.136**	**-22.202.154**	**-21.574.893**	**-21.951.904**

Programma 1 Sociale leefomgeving				
Objectnr.	Product en taakveld	Begroting 2027		
		Lasten (€)	Baten (€)	Saldo (€)
T0020	Burgerzaken	-729.956	433.971	-295.985
T0100	Mutaties reserves	-11.500	39.860	28.360
T4100	Openbaar basisonderwijs	-31.452	0	-31.452
T4200	Onderwijshuisvesting	-732.832	0	-732.832
T4300	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-637.646	148.781	-488.865
T5100	Sportbeleid en activering	-308.580	0	-308.580
T5200	Sportaccommodaties	-2.014.307	781.668	-1.232.639
T5300	Cultuurpresentatie,-productie,-particip.	-31.285	0	-31.285
T5600	Media	-410.739	0	-410.739
T5700	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-104.705	0	-104.705
T6100	Samenkracht en burgerparticipatie	-2.086.217	210.128	-1.876.089
T6210	Toegang en eerstelijnsvoorz. WMO	-110.343	0	-110.343
T6220	Toegang en eerstelijnsvoorz. Jeugd	-826.244	0	-826.244
T6230	Toegang en eerstelijnsvoorz. Integraal	-18.764	0	-18.764
T6300	Inkomensregelingen	-7.264.285	5.288.473	-1.975.812
T6400	Begeleide participatie	-1.315.100	0	-1.315.100
T6500	Arbeidsparticipatie	-830.450	0	-830.450
T6600	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-881.215	197.701	-683.514
T6711	Huishoudelijke Hulp (WMO)	-1.960.501	0	-1.960.501
T6712	Begeleiding (WMO)	-1.479.250	0	-1.479.250
T6713	Dagbesteding (WMO)	-371.279	0	-371.279
T6714	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	-82.850	0	-82.850
T674B	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	-22.920	0	-22.920
T6752	Jeugdhulp ambulant regionaal	-3.719.229	0	-3.719.229
T6762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	-1.241.954	0	-1.241.954
T6791	PGB WMO	-114.075	0	-114.075
T6792	PGB Jeugd	-92.100	0	-92.100
T6811	Beschermd wonen (WMO)	-128.370	130.416	2.046
T6812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	-83.378	0	-83.378
T6821	Jeugdbescherming	-317.392	0	-317.392
T6822	Jeugdreclassering	-42.949	0	-42.949
T6910	Coordinatie en beleid WMO	-93.618	0	-93.618
T6920	Coordinatie en beleid Jeugd	-89.880	0	-89.880
T7100	Volksgezondheid	-895.769	0	-895.769
Totaal	Programma 1 Sociale leefomgeving	-29.081.134	7.230.998	-21.850.136

In de volgende tabel vindt u een overzicht van het voor dit programma geraamde nieuw beleid en autonome ontwikkelingen (reeds meegenomen in kaderbrief). In de tabel zijn de bedragen per begrotingsjaar opgenomen.

Nieuw beleid	Bedrag	Raming			
		2027 (€)	2028 (€)	2029 (€)	2030 (€)
Programmabegroting 2027-2030					
Verbonden partijen					
GGD		96.000	96.000	93.000	94.000
MGR Werkbedrijf		134.000	146.000	141.000	214.000
BVO DRAN		-17.000	-5.000	4.000	32.000
Autonoom					
Open einde regeling WMO		500.000	500.000	300.000	300.000
Schrappen WMO huishoudelijke hulp		0	0	-822.000	-849.000
Flexibele schil sociaal domein		200.000	200.000	0	0
Noodlokalen tijdelijke huisvesting basisonderwijs		33.000	33.000	33.000	33.000
Huurderving Broekstaete		136.000	136.000	136.000	136.000

In de volgende tabel vindt u een overzicht van de voor dit programma geraamde investeringen. In de tabel zijn de investeringsbedragen opgenomen.

Meerjaren investeringsplan	Investerings bedrag	Raming			
		2027 (€)	2028 (€)	2029 (€)	2030 (€)
Realisatie kunstgrasveld Heumen	860.000	860.000			
Omvormen speeltoestellen	40.000	40.000	46.440	46.440	46.440

In de volgende tabel vindt U een overzicht van de reserves en voorzieningen die betrekking hebben op dit programma.

Reserves	Stand per 1-1-2027 (€)	Toevoeging	Onttrekking	Stand per 31-12-2027 (€)
Regionale samenwerking domein werk	66.759			66.759
Risicoreserve Sociaal domein	0			0
Onderhoud sportzaal Brede school Malden	115.956	11.500		127.456
Kapitaallasten sportpark Juliana	11.500.000		39.860	11.460.140
	11.682.715	11.500	39.860	11.654.355
Voorzieningen	**Stand per 1-1-2027 (€)**	**Toevoeging**	**Onttrekking**	**Stand per 31-12-2027 (€)**
Dubieuze vorderingen Sociaal domein	277.933	25.000	40.000	262.933
Groot onderhoud sportcentrum Malden	610.246	309.850	80.308	839.788
	888.179	334.850	120.308	1.102.721

Voor een nadere toelichting van de reserves en voorzieningen wordt verwezen naar de toelichting op de balans

Programma 2 Fysieke leefomgeving

BELEIDSMATIGE ONTWIKKELINGEN

Binnen het programma Fysieke Leefomgeving werken we aan de doelen uit het beleid dat bij dit programma hoort. In dit programma komen veel belangrijke onderwerpen samen waar Heumen de komende jaren mee te maken krijgt. Denk hierbij aan wonen, verkeer, energie, natuur, klimaat, economie, recreatie en toerisme. De beschikbare ruimte moet steeds vaker voor meerdere dingen tegelijk gebruikt worden: betaalbare en duurzame woningen, ruimte voor natuur en ontspanning, goede bereikbaarheid en een energiesysteem dat klaar is voor de toekomst. We willen graag functies combineren zodat we de ruimte zo goed mogelijk benutten. Tegelijkertijd vinden we het belangrijk om het karakter van onze gemeente en de bijzondere eigenschappen van het buitengebied en de dorpen te behouden en te versterken. Ook willen we de kwaliteit van leven verbeteren, met aandacht voor gezondheid, veiligheid, natuur en duurzaamheid. We zorgen ervoor dat nieuwe plannen toekomstbestendig zijn, zodat ook volgende generaties er voordeel van hebben. Daarvoor maken we bewuste keuzes en pakken we kansen om verschillende functies te combineren, samen met onze inwoners.
Als Gelderse gemeente dragen we met onze omgevingsvisie bij aan een gezond, veilig, schoon en welvarend Gelderland. Specifiek zijn we onderdeel van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. Dit is een samenwerkingsverband waar we samen met andere gemeenten een regionale visie en agenda hebben gemaakt. De afspraken uit deze agenda zie je terug in onze eigen Omgevingsvisie, die eind 2023 is vastgesteld. Deze visie laat zien wat onze plannen zijn voor de fysieke leefomgeving op de lange termijn. Er zijn drie hoofddoelen:

- In 2035 willen we voorbereid zijn op het veranderende klimaat en in 2050 willen we klimaatneutraal zijn.
- We willen wonen en werken in een gezonde, veilige en groene omgeving.
- We streven naar een circulaire economie, waarin we zuinig omgaan met grondstoffen

Deze doelen zijn verder uitgewerkt voor verschillende onderwerpen en gebieden. De komende jaren werken we deze doelen verder uit in beleid en acties.

Verbonden partijen
Voor de realisatie van de doelstellingen vanuit programma 2 hebben we een aantal samenwerkingsrelaties met de zogenaamde verbonden partijen. Het gaat hier om:

verbonden partij	**Rechtsvorm**	**Programma**
DAR	*Vennootschap*	Fysieke leefomgeving
MARN	*Gemeenschappelijke regeling*	Fysieke leefomgeving
ODGM	*Gemeenschappelijke regeling*	Fysieke leefomgeving
RBT ANV	*Stichting*	Fysieke leefomgeving
VRGZ	*Gemeenschappelijke regeling*	Fysieke leefomgeving
VVE Maldensteijn	*Vereniging*	Fysieke leefomgeving, Sociale leefomgeving

De verschillende gemeenschappelijke regelingen hebben hun conceptbegrotingen ingediend bij de gemeenten die meedoen. In de meeste gevallen wordt de bijdrage van de gemeente hoger. Gemeenten krijgen van het Rijk een vergoeding voor hogere lonen en prijzen via het gemeentefonds. De hogere bijdrage van de gemeente door deze stijging wordt daarom betaald uit het geld dat hier speciaal voor is gereserveerd. Dit heeft dus geen invloed op het totale budget.

WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN?

W-vraag	Type	Uitleg
Wat willen we bereiken?	Doel / effect	**<u>Speerpunt 1: Wonen</u>** We streven naar een gevarieerd woningaanbod, met zowel koop- als huurwoningen voor verschillende doelgroepen. Dit doen we door woningbouwlocaties te ontwikkelen waar de gemeente eigenaar van is. Zo wordt momenteel gewerkt aan bouwplan Zilverbergweg. Ook wordt woningbouw ondersteund op plekken waar anderen het eigendom hebben. Er wordt gestreefd naar een hoger aandeel sociale huur in de Heumense woningvoorraad. Daarom wordt Oosterpoort aan de voorkant van alle bouwprojecten van minimaal 10 woningen betrokken.
Wat gaan we daarvoor doen?	Inhoud	- <u>Voorbereidende werkzaamheden woningbouw Kanaalzone</u> Nadat een ontwikkelpartner is geselecteerd, wordt het plangebied verder uitgewerkt. - <u>Herinrichten sportpark Juliana '31</u> Het sportpark Juliana '31 wordt stap voor stap opnieuw ingericht. In 2027 gaan we verder met het realiseren van de sportaccommodatie. Dit is nodig zodat er woningen bij de Kanaalzone gebouwd kunnen worden. - <u>Voorbereidende werkzaamheden woningbouw locatie Vuurvogel I</u> Voor de locatie Vuurvogel I bereiden we een wijziging van het omgevingsplan voor. Hiermee wordt de woningbouw planologisch mogelijk gemaakt. Daarnaast werken we aan de invulling van de openbare ruimte.

W-vraag	Type	Uitleg
Wat willen we bereiken?	Doel / effect	**<u>Speerpunt 2: Ruimtelijke Ordening</u>** We bekijken alle aspecten van de leefomgeving als één geheel en maken daarbij zorgvuldige afwegingen. We werken samen met andere overheden en ketenpartners en betrekken inwoners actief bij het proces. De Omgevingsvisie en het Omgevingsplan vormen hierbij onze leidraad. Het Omgevingsplan stellen we op aan de hand van de Nota van Uitgangspunten. We ondersteunen inwoners en andere initiatiefnemers om hun ruimtelijke plannen te realiseren.
Wat gaan we daarvoor doen?	Inhoud	- <u>Actualiseren omgevingsvisie</u> We werken aan een geactualiseerde omgevingsvisie, die ter vaststelling aan de raad zal worden aangeboden. - <u>Aanbieden wijziging Omgevingsplan aan de raad</u> De wijziging van het (tijdelijke) omgevingsplan wordt voorgelegd aan de raadsmeedenkgroep. Zodra het gehele omgevingsplan klaar is wordt deze voor goedkeuring aan de raad voorgelegd. - <u>We vragen om advies</u> Bij de ontwikkelingen waar bindend adviesrecht van de raad van toepassing is, betrekken we de raad. Daarnaast wordt de raad ook betrokken bij ontwikkelingen die mogelijk worden gemaakt door middel van een omgevingsplanwijziging.

W-vraag	Type	Uitleg
Wat willen we bereiken?	Doel / effect	**<u>Speerpunt 3: Openbare ruimte</u>** Een groene, schone, toegankelijke en verkeersveilige openbare ruimte, aangepast aan het veranderende klimaat, die in goede staat verkeert.
Wat gaan we daarvoor doen?	Inhoud	- <u>Herontwikkeling Vitaal Centrum Malden (VCM) fase 2</u> Na de afronding van de eerste fase van het plan VCM, met onder meer het Kloosterhof en het Noordplein, is in 2026 gestart met de voorbereiding van fase 2. Fase 2 richt zich op de herinrichting van de openbare ruimte rondom het gemeentehuis (Kerkplein 6) en de nieuwbouw van de Muse (Kerkplein 10 en 12) en te zijner tijd de transformatie van de kerk. We richten ons op de momenten waarop de oplevering van de diverse (ver)bouwprojecten plaatsvindt en zorgen voor een functionele openbare ruimte die aansluit op de nieuwbouw van de Muse, de kerk en het vernieuwde gemeentehuis. - <u>Omgevingsprogramma Mobiliteit</u> Het programma Mobiliteit wordt opgesteld en sluit aan op de ambities genoemd in de Omgevingsvisie. Onderdeel van het programma Mobiliteit is een uitvoeringsplan, dat na vaststelling van het programma gefaseerd wordt voorbereid en uitgevoerd. - <u>Uitvoeren van onderhoudsprojecten IBOR in de wijk Maldensveld</u> Enkele straten en pleintjes in de wijk Maldensveld worden vanuit IBOR (integraal beheer openbare ruimte) aangepakt. Er worden klimaat adaptieve maatregelen getroffen, zodat wateroverlast verminderd en bomen betere groeiplaatsen krijgen. Ook worden maatregelen getroffen om de verkeersveiligheid te verbeteren. De maatregelen worden bepaald nadat een participatieproces met de omwonenden en direct betrokkenen is doorlopen. De te nemen maatregelen dragen bij aan de maatschappelijke thema's die genoemd zijn in de Omgevingsvisie. Het projectresultaat bestaat uit een veilige, toegankelijke en klimaat adaptieve openbare ruimte die goed onderhouden kan worden. - <u>Omgevingsprogramma Klimaatadaptatie</u> We werken aan een Omgevingsprogramma Klimaatadaptatie, met als doel dat Heumen in 2035 klimaatbestendig is. De dorpskernen en het buitengebied worden zo ingericht dat effecten van klimaatverandering, zoals hitte, droogte en extreme neerslag, goed kunnen worden opgevangen. Hiervoor gebruiken we de bouwstenen uit het regionale uitvoeringsplan klimaatadaptatie. Het resultaat is duidelijkheid over wat Heumen verstaat onder klimaatbestendig, met aandacht voor water, hitte en droogte. - <u>Opstellen water- en rioleringsprogramma</u> De gemeenten Heumen en West Maas en Waal gaan samen het huidige Beleidsplan water en riolering 2023-2027 actualiseren en omvormen tot een Water en Rioleringsprogramma (WRP). Dit gezamenlijk project resulteert in een programma voor een periode van vijf jaar (2028 tot en met 2032), waarin de zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater zijn uitgewerkt in beleidsregels, maatregelen en een financiële onderbouwing (kostendekkingsplan). In het programma is ook weer nadrukkelijk aandacht voor klimaatadaptatie. De financiële onderbouwing van het programma, het kostendekkingsplan, vormt de basis voor rioolheffing de komende vijf jaar.

W-vraag	Type	Uitleg
Wat willen we bereiken?	Doel / effect	**<u>Speerpunt 4: Economie en toerisme</u>** Een vitale lokale economie en duurzaam toerisme
Wat gaan we daarvoor doen?	Inhoud	- <u>Uitvoering Omgevingsprogramma Economie, Recreatie & Toerisme</u> We voeren de maatregelen uit die in de verschillende programmalijnen van het Omgevingsprogramma Economie, Recreatie & Toerisme zijn opgenomen. Het gaat dan onder andere over het stimuleren van samenwerking tussen ondernemers, het toekomstbestendig maken van bedrijventerreinen, het bevorderen van duurzaam en inclusief ondernemerschap, versterken van regionale economische samenwerking, het spreiden van recreatiedruk en het promoten van recreatieve mogelijkheden binnen de gemeente Heumen. - <u>Evaluatie beleidsregels Evenementenbeleid 2024-2028</u> De beleidsregels voor evenementen zijn in het voorjaar van 2024 vastgesteld. We zullen deze regels in de praktijk evalueren en indien nodig bijsturen om een goede uitvoering te waarborgen.

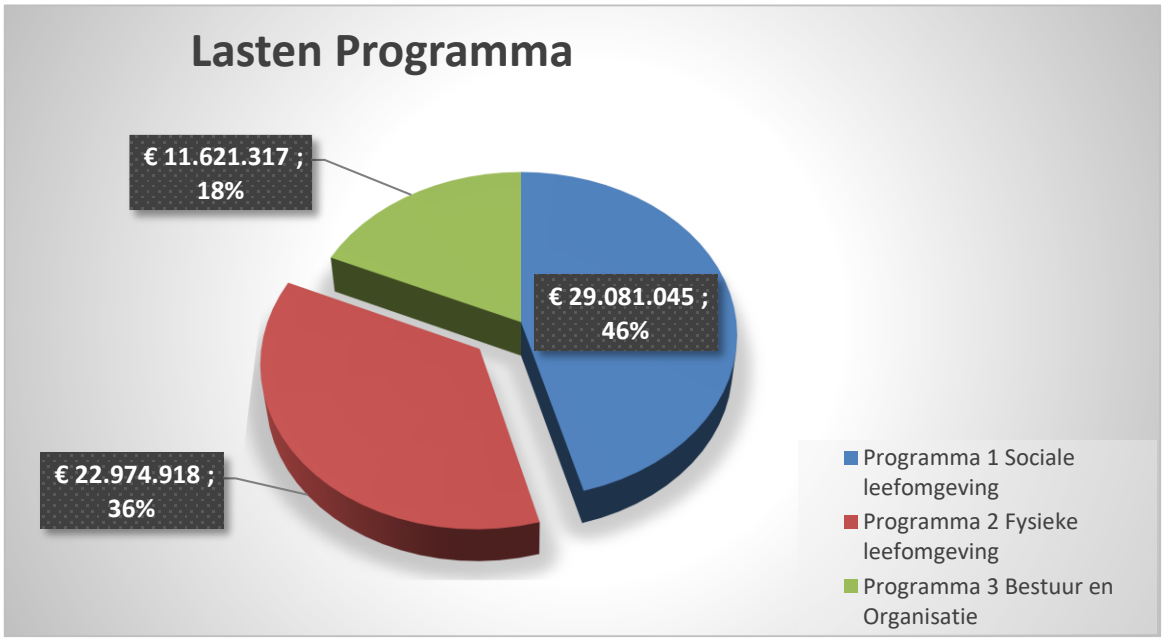
W-vraag	Type	Uitleg
Wat willen we bereiken?	Doel / effect	**<u>Speerpunt 5: Energietransactie</u>** Een elektriciteitsneutrale gemeente in 2030 en een klimaatneutrale gemeente in 2050 (55% CO_2 reductie ten opzichte van 1990 in 2030, 95% CO_2 reductie in 2050).
Wat gaan we daarvoor doen?	Inhoud	- <u>Vaststellen van programma Energietransitie en circulariteit</u> De doelstellingen op het gebied van energie en circulariteit worden vastgelegd in een programma onder de Omgevingsvisie gemeente Heumen. Dit programma wordt de leidraad voor de uitvoering van acties/maatregelen op het gebied van Duurzaamheid. - <u>Aanpak voor isolatie van koopwoningen</u> We stimuleren het verduurzamen van koopwoningen met een lage WOZ-waarde en matige tot slechte isolatie. Dit doen we door subsidie te verstrekken voor energiebesparende maatregelen. Deze aanpak loopt tot eind 2028. - <u>Verder aanpakken van energiearmoede</u> We onderzoeken en organiseren een aanpak voor het doelmatig inzetten van beschikbare middelen van het Rijk voor inwoners die moeite hebben om hun energierekening te betalen. We sluiten hierbij aan bij hetzelfde speerpunt uit het programma Sociale Leefomgeving. - <u>Inrichten Energiehuis</u> Vanuit Europese en landelijke regelgeving wordt aangestuurd op het ondersteunen en begeleiden door gemeenten van inwoners en andere gebouweigenaren bij het verduurzamen van hun vastgoed door het opzetten van een Energiehuis. Samen met een aantal regiogemeenten onderzochten we de noodzaak en vorm. Een vervolgonderzoek moet zicht geven op organisatie, dienstverlening, governance en financiering. - <u>Uitvoering van RES 2.0 en grootschalige opwek energie</u> In maart 2026 stelde het college de RES 2.0 vast. Daarin wordt een uitwerking gegeven van de kaders en afspraken voor het realiseren van het RES-bod in 2030, waaronder nieuwe zoekgebieden voor zon- en windenergie. Het zonnepark Teersche Sluis is nog niet gerealiseerd. De gemeente ondersteunt de betrokken partijen. Het College legt een voorstel zoekgebied windenergie aan de raad voor.

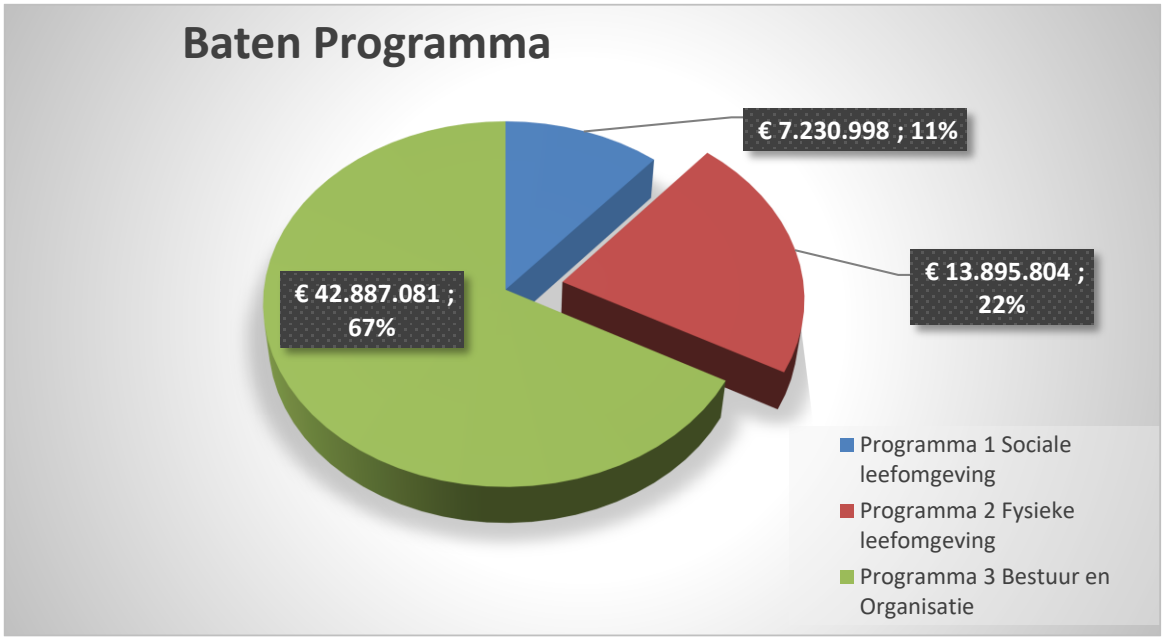
W-vraag	Type	Uitleg
Wat willen we bereiken?	Doel / effect	**<u>Speerpunt 6: Warmtetransitie</u>** Gemeente Heumen aardgasvrij 2050
Wat gaan we daarvoor doen?	Inhoud	- <u>Opstellen van een Warmteprogramma</u> We zijn wettelijk verplicht om uiterlijk eind 2027 een Warmteprogramma vast te stellen als opvolger van de Transitie Visie Warmte uit 2021. In het Warmteprogramma beschrijven we de alternatieven voor aardgas, geven we aan welke wijken wanneer van het gas af gaan en hoe dat gebeurt. Voor de wijken die vóór 2030 worden verduurzaamd, stellen we een wijkwarmteplan (WWP) op. In 2027 starten we met maximaal twee WWP's. - <u>Onderzoek naar warmte-alternatieven</u> We laten technisch onderzoek uitvoeren naar de mogelijkheid van de inzet van aquathermie in de wijk Hoogenhof in Malden. We voeren samen met Oosterpoort een pilot uit voor het realiseren van een warmtenet in Hoogenhof

W-vraag	Type	Uitleg
Wat willen we bereiken?	Doel / effect	**<u>Speerpunt 7: Circulariteit</u>** 50% Circulair in 2030, 100% circulair in 2050
Wat gaan we daarvoor doen?	Inhoud	- <u>Duurzaamheid verankeren in interne processen</u> We actualiseren onze bestaande processen, documenten, het inkoopbeleid en werkwijzen en stemmen deze op elkaar af om duurzaamheid beter te integreren in het dagelijks werk. We beginnen met het opstellen van een plan van aanpak. - <u>Aanpassen inkoopbeleid</u> Het Nationaal Plan Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (MVI) vormt de basis voor het gemeentelijk inkoopbeleid. In het inkoopbeleid ontbreken de thema's Klimaat - Energietransitie en Milieu - Groen & Biodiversiteit in de paragraaf over duurzaamheid. Het beleid moet aangepast worden.

WAT MAG HET KOSTEN/WAT GAAT HET OPBRENGEN?

Exploitatie	Rekening	Begroting				
	2025 (€)	2026 (€)	2027 (€)	2028 (€)	2029(€)	2030 (€)
Lasten	-21.309.896	-26.195.751	-22.974.918	-23.533.568	-23.351.614	-23.390.526
Baten	13.256.734	17.373.627	13.895.804	14.885.382	14.414.866	14.366.406
Saldo	**-8.053.163**	**-8.822.123**	**-9.079.114**	**-8.648.185**	**-8.936.748**	**-9.024.120**

Programma 2 Fysieke leefomgeving				
Objectnr.	**Product en taakveld**	**Begroting 2027**		
		Lasten (€)	**Baten (€)**	**Saldo (€)**
T0030	Beheer overige gebouwen en gronden	-235.465	227.972	-7.493
T0100	Mutaties reserves	-611.266	737.616	126.350
T1100	Crisisbeheersing en brandweer	-3.227.639	1.473.398	-1.754.241
T1200	Openbare orde en veiligheid	-954.928	6.250	-948.678
T2100	Verkeer en vervoer	-2.657.692	154.639	-2.503.053
T2200	Parkeren	-121.914	1.500	-120.414
T2500	Openbaar vervoer	-26.898	0	-26.898
T3300	Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	-169.915	53.500	-116.415
T3400	Economische promotie	-277.999	250.000	-27.999
T5400	Musea	-46.561	0	-46.561
T5500	Cultureel erfgoed	-106.595	30.593	-76.002
T5700	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-1.546.319	26.838	-1.519.481
T7100	Volksgezondheid	-66.284	0	-66.284
T7200	Riolering	-1.055.272	1.547.677	492.405
T7300	Afval	-1.899.749	2.411.999	512.250
T7400	Milieubeheer	-1.816.528	427.065	-1.389.463
T7500	Begraafplaatsen en crematoria	-84.797	83.748	-1.049
T8100	Ruimtelijke ordening	-502.030	16.868	-485.162
T8200	Grondexploitatie (niet-bedrijv. terrein)	-5.408.357	5.408.357	0
T8300	Wonen en bouwen	-2.158.711	1.037.784	-1.120.926
Totaal	**Programma 2 Fysieke leefomgeving**	**-22.974.918**	**13.895.804**	**-9.079.114**

In de volgende tabel vindt u een overzicht van het voor dit programma geraamde nieuw beleid en autonome ontwikkelingen (reeds meegenomen in kaderbrief). In de tabel zijn de bedragen per begrotingsjaar opgenomen.

Nieuw beleid	**Bedrag**	**Raming**			
		2027 (€)	**2028 (€)**	**2029 (€)**	**2030 (€)**
Programmabegroting 2027-2030					
Verbonden partijen					
ODGM		72.000	72.000	72.000	72.000
Groene Metropool Regio		8.000	7.000	7.000	7.000
Autonoom					
n.v.t.					

In de volgende tabel vindt u een overzicht van de voor dit programma geraamde investeringen. In de tabel zijn de investeringsbedragen opgenomen.

Meerjaren investeringsplan	Investerings bedrag	Raming			
		2027 (€)	2028 (€)	2029 (€)	2030 (€)
Reconstructie wegen*		1.256.595	1.262.595	1.262.595	1.262.595
Investeringen GRP 2025-2029*		1.380.815	1.991.595		
Vitaal Centrum Malden*		2.101.001	2.101.000		
Sneeuwschuif klein*		6.500			
Getrokken strooier 1*			25.000		
Getrokken strooier 2*			25.000		

* Kapitaallasten van investering zijn meegenomen in de kapitaallasten vanaf het jaar na investering.

In de volgende tabel vindt U een overzicht van de reserves en voorzieningen die betrekking hebben op dit programma.

Reserves	Stand per 1-1-2027 (€)	Toevoeging	Onttrekking	Stand per 31-12-2027 (€)
Beheer natuurgrond Keersluis	71.576		8.040	63.536
Parkeergarage Brede school	89.200	8.500	3.500	94.200
Exploitatiebijdrage riolering buitengebied	198.972		26.048	172.924
Vernieuwing verkeersinstallaties	4.679		0	4.679
Omgevingswet	388.882	0	18.840	370.042
Reserve CDOKE gelden	543.511	588.000	681.188	450.323
Erfpachtgronden de Laan 3	44.704	5.470	0	50.174
Erfpachtgronden de Laan 4	25.683	3.106	0	28.789
Erfpachtgronden de Laan 5	22.351	2.735	0	25.086
Erfpachtgronden de Laan 13-1	15.572	1.195	0	16.767
Erfpachtgronden de Laan 15	13.118	2.260	0	15.378
	1.418.248	611.266	737.616	1.291.898

Voorzieningen	Stand per 1-1-2027 (€)	Toevoeging	Onttrekking	Stand per 31-12-2027 (€)
Onderhoud parkeergarage Maldensteijn	169.515	8.230	5.147	172.598
Meerjr. onderhoud molens	142.336	22.020	8.155	156.201
Meerjr. onderhoud kerken	124.957	3.773	0	128.730
Werkplaats Malden	49.802	14.345	8.987	55.160
Onderhoud Wegen	687.787	507.000	373.366	821.421
Onderhoud en egalisatie tarieven riolering	4.738.249	0	138.100	4.600.149
Egalisatie afvalstoffenheffing	61.368	0	61.368	0
Verliesvoorziening kanaalzone	423.886			423.886
	6.397.900	555.368	595.123	6.358.145

*Voor een nadere toelichting van de reserves en voorzieningen wordt verwezen naar de toelichting op de balans

Programma 3 Bestuur en organisatie

BELEIDSMATIGE ONTWIKKELINGEN

Strategische visie "Natuurlijk met iedereen"
In 2021 is de strategische visie 'Natuurlijk met iedereen' vastgesteld. Deze visie gebruiken we de komende tien jaar als richting voor waar we in 2030 willen staan. Het belangrijkste doel is dat iedereen in Heumen mee kan doen en erbij hoort. Vertrouwen en samen doen zijn daarbij heel belangrijk. Deze visie helpt bij het maken van keuzes en geldt voor iedereen in onze gemeente.

De rol van de gemeente in 2030
De gemeente Heumen wil betrouwbaar, open en eerlijk zijn. We doen ons best om ervoor te zorgen dat elke inwoner mee kan doen. Ook geven we inwoners en partners de ruimte om samen te werken aan een groene, duurzame en veilige omgeving. We kijken steeds wat nodig is voor het algemeen belang.

De rol van partners in 2030
Samenwerken met inwoners en partners vinden we belangrijk. We willen samen zorgen dat iedereen mee kan doen. We werken ook veel samen met andere gemeenten in de regio. Dit helpt om de voorzieningen en de kwaliteit in Heumen goed te houden. De strategische visie wordt verder uitgewerkt binnen verschillende beleidsonderdelen. In 2027 gaan we door op deze weg.

De uitwerking van de strategische visie vindt plaats binnen de verschillende beleidsdomeinen. In 2027 werken we hier verder aan.

Dienstverlening
Goede dienstverlening is een belangrijke voorwaarde voor een toegankelijke, betrouwbare en nabije overheid. We werken aan een visie op dienstverlening die past bij de schaal, het karakter en de behoeften van onze gemeente. Bij het ontwikkelen van deze visie maken we gebruik van bestaande inzichten en gegevens, zoals de burgerpeiling, cijfers over telefonische bereikbaarheid en resultaten uit tevredenheidsonderzoeken. Zo zorgen we dat verbeteringen aansluiten bij wat inwoners echt nodig hebben.
Onze dienstverlening is er voor iedereen. Sommige inwoners geven de voorkeur aan persoonlijk contact op het gemeentehuis, terwijl anderen hun zaken graag digitaal regelen. Op die manier geven we invulling aan onze ambitie om een inclusieve gemeente te zijn, waarin iedereen op een toegankelijke en passende manier geholpen wordt.

Participatieverordening
Volgens de Wet versterking participatie op decentraal niveau moet elke gemeente voor 1 januari 2027 een participatieverordening maken. Heumen is hier al mee begonnen, samen met een werkgroep van de gemeenteraad.

Regionale samenwerking
Het Rijk, de provincie en gemeenten onderling werken samen. Ze maken samen afspraken over het oplossen en betalen van maatschappelijke problemen. Heumen doet hieraan mee, zodat we grote ontwikkelingen op het gebied van wonen, duurzaamheid, verkeer en economie mogelijk kunnen maken.
We werken met andere gemeenten samen in diverse samenwerkingen om zo de uitdagingen waar we als gemeenten allemaal voor staan samen op te pakken. Dit doen we in het Rijk van Nijmegen, binnen de Veiligheidsregio en in andere samenwerkingsverbanden. Als kleine gemeente nemen we onze rol en kiezen we ervoor om actief te zijn bij plannen die passen bij onze doelen. Tegelijk doen we lokaal wat belangrijk is voor onze inwoners.

Financiën
Een belangrijk uitgangspunt is dat de begroting van de gemeente sluitend is. De structurele kosten worden betaald uit vaste inkomsten. We zorgen ervoor dat de financiële situatie ook in de toekomst gezond blijft. We houden de financiën goed in de gaten en rapporteren hier regelmatig over.
In deze begroting zijn de afspraken uit het coalitieakkoord, de meicirculaire en de kaderbrief 2027 verwerkt. Het is gelukt om door een aantal bezuinigingsmaatregelen en het verhogen van inkomsten een sluitende begroting en meerjarenraming op te stellen.
We blijven in staat om voldoende dienstverlening te bieden al worden de uitdagingen om de dienstverlening binnen de beschikbare middelen uit te voeren groter. Voor de toekomst is het belangrijk dat het voorzieningenniveau bij onze gemeente blijft passen bij de beschikbare financiën van de gemeente Heumen.

Veiligheid, handhaving en ondermijning
Veiligheid is erg belangrijk in onze gemeente. We willen dat iedereen zich veilig voelt en dat er snel wordt opgetreden bij problemen. Samen met andere gemeenten van Tweestromenland wordt een gezamenlijk veiligheidsplan opgesteld voor 2027-2031 'Veiligheid in Verbinding'. De belangrijkste thema's zijn ondermijning, digitale veiligheid en zorg en veiligheid. In aanvulling op deze drie hoofdthema's, wordt gekozen voor een verbindend thema, te weten: Jeugd en Veiligheid. Problematiek rond jeugd staat namelijk zelden op zichzelf, maar raakt direct aan andere ambities en opgaven.

Ontwikkelingen
Ondermijning
Samen met de gemeenten in Gelderland-Zuid en Weerbaar Gelderland-Zuid stellen we een nieuw tweejarig programmaplan "aanpak van ondermijning 2027-2028" op. Het programma ontwikkelt gezamenlijk basisbeleid wat daarna lokaal kan worden geïmplementeerd, ook biedt het trainingen en bewustwordingssessie aan. En er wordt ondersteuning geboden op het implementeren van het Gelders Akkoord. Dit werkplan wordt voorgelegd aan de DRO en de Gezagsdriehoek, zodat gezamenlijk kan worden bepaald welke prioriteiten worden opgepakt. Het tweejarig programmaplan is een uitwerking van het hoofdthema ondermijning opgenomen in het nieuwe op te stellen Integraal Veiligheidsplan 2027-2031 "Veiligheid in Verbinding".

Maatschappelijke weerbaarheid
Om de maatschappelijke weerbaarheid te versterken, werkt de gemeente onder andere aan het versterken van sociale netwerken en de zelfredzaamheid van inwoners, het vergroten van het crisisbewustzijn en het borgen van de continuïteit van de gemeentelijke organisatie tijdens crises. Uitvoering van deze opgaven kan leiden tot aanvullende kosten. Op dit moment is echter nog onvoldoende inzicht om de financiële consequenties hiervan in beeld te brengen.

Daarnaast zijn gemeenten vanaf 2027 verantwoordelijk voor de inrichting van een landelijk dekkend stelsel van noodsteunpunten. Deze noodsteunpunten bieden inwoners ondersteuning tijdens grootschalige uitval van vitale voorzieningen. De uitvoering hiervan brengt naar verwachting aanvullende kosten met zich mee. Op dit moment is nog onvoldoende duidelijk wat de financiële consequenties voor de gemeente Heumen zullen zijn

Invoering AVE-methodiek
Samen met Bureau HHM zijn twee ontwerpdagen georganiseerd ter voorbereiding op de implementatie van de AVE-methodiek. De methodiek biedt duidelijke kaders voor het werken met complexe casuïstiek binnen het sociaal team, met heldere afspraken over verantwoordelijkheden en het op- en afschalen van ondersteuning. Binnen deze werkwijze heeft ook het team Openbare Orde en Veiligheid (OOV) een duidelijke rol, zodat de samenwerking tussen het sociaal en veiligheidsdomein goed wordt geborgd. Om deze werkwijze succesvol te implementeren, is het noodzakelijk dat medewerkers worden getraind. Hiervoor is naar verwachting vanaf 2027 aanvullend budget nodig.

3.2 WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN?

Dienstverlening

W-vraag	Type	Uitleg
Wat willen we bereiken?	Doel / effect	**Speerpunt 1 Dienstverlening** Goede en duidelijke dienstverlening aan inwoners, partners en bedrijven De gemeente wil de dienstverlening vernieuwen vanuit het oogpunt van de inwoners. We willen het makkelijk maken om zaken zelf te regelen en werken samen als één overheid.
Wat gaan we daarvoor doen?	Inhoud	<u>Activiteiten/projecten/maatregelen (om het doel te bereiken)</u> • We werken aan een nieuwe visie op dienstverlening waarin we beschrijven hoe we inwoners helpen. • We zorgen dat inwoners zaken online kunnen regelen, maar er blijft altijd de mogelijkheid voor persoonlijk contact. Ook zorgen we ervoor dat onze digitale informatie voor iedereen toegankelijk is en voldoet aan de Wet digitale overheid. • We maken plannen voor het gebruik van kunstmatige intelligentie (AI). We doen dit stap voor stap, zorgvuldig, transparant en rekening houdend met privacywetgeving.

Inwonerparticipatie

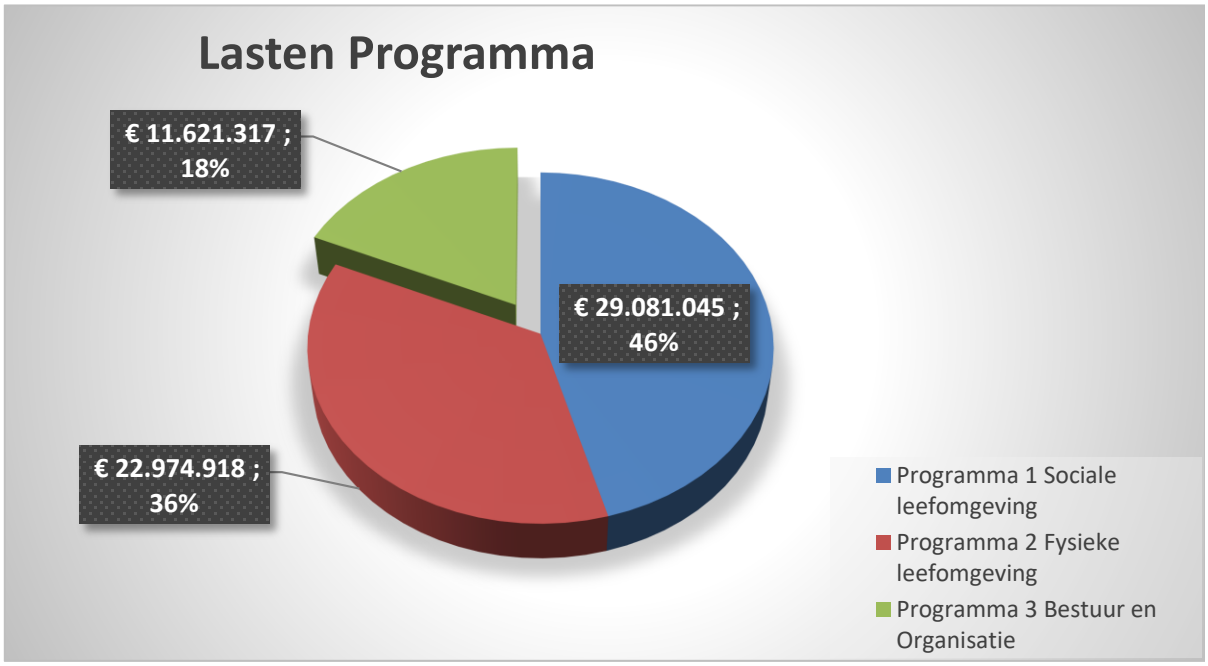
W-vraag	Type	Uitleg
Wat willen we bereiken?	Doel / effect	**Speerpunt 2 Inwonerparticipatie** <u>Doelstelling / Beleidsdoel</u> Inwonerparticipatie is van belang om beleid beter te laten aansluiten bij wat er leeft in de samenleving. In 2026 zijn, o.a. om toepassing van inwonerparticipatie te verbeteren, de Verordening inwonersparticipatie en de bijhorende Visie op inwonersparticipatie opgeleverd
Wat gaan we daarvoor doen?	Inhoud	<u>Activiteiten/projecten/maatregelen (om het doel te bereiken)</u> • We passen de nieuwe Visie op inwonersparticipatie toe bij het maken of aanpassen, uitvoeren en evalueren van beleid. • We noteren in het raadsvoorstel op welke manier inwonersparticipatie wordt toegepast. • We voeren het voorgestelde experimenteerprogramma uit. • We werken aan heldere communicatie over projecten en participatietrajecten.

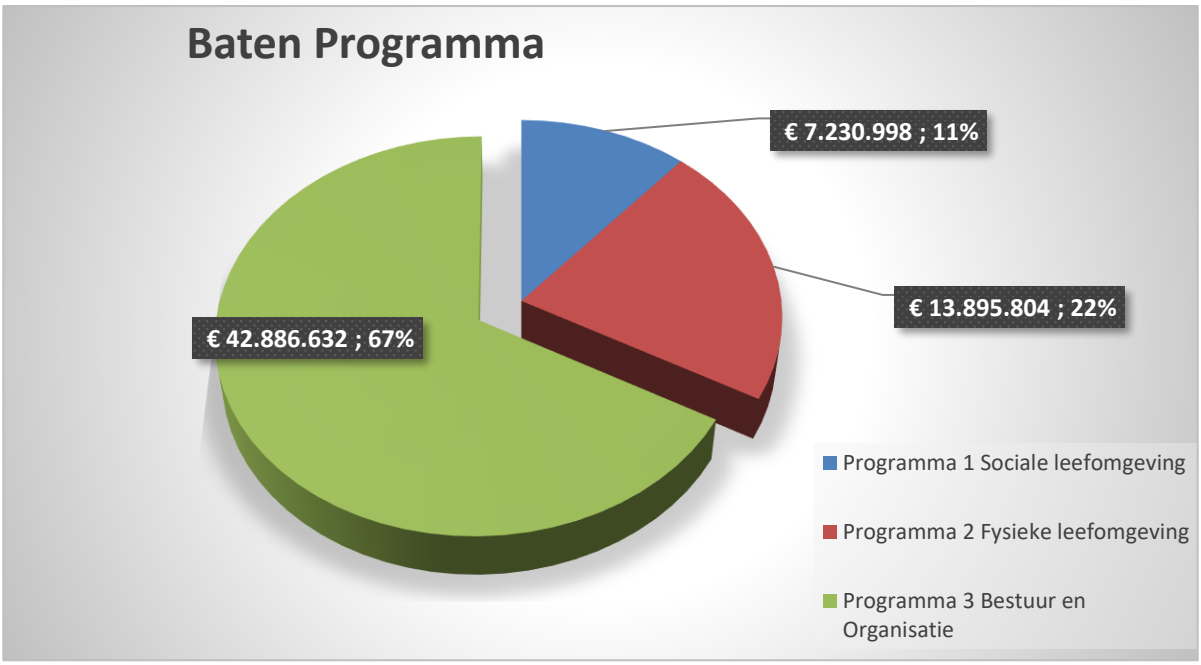
Regionale samenwerking

W-vraag	Type	Uitleg
Wat willen we bereiken?	Doel / effect	**Speerpunt 3 regionale samenwerking** Regionale samenwerking is onmisbaar voor het realiseren van de grote hoofdopgaven waarvoor we de komende jaren staan. Regionale samenwerking draagt bij aan het behoud van ons voorzieningenniveau en aan de kwaliteit van de Heumense samenleving als zelfstandige gemeente. Aan het samenwerken binnen verbonden partijen zit een grote financiële component. Daarnaast vraagt het ook personele inzet van de gemeente. Het is van belang om grip te hebben op de activiteiten en resultaten van de verbonden partijen waarbij we als gemeente Heumen zijn aangesloten.
Wat gaan we daarvoor doen?	Inhoud	<u>Activiteiten/projecten/maatregelen (om het doel te bereiken)</u> We ondernemen verschillende acties om doelgerichte deelname aan regionale samenwerkingen te realiseren. • We werken eraan om de samenwerking in het Rijk van Nijmegen verder te professionaliseren door middel van een regionale Visie en Samenwerkingsagenda. We zetten in op sturing hierop vanuit onze eigen ambities en prioriteiten. • We investeren in de bestaande samenwerking met onze buurgemeenten, dit draagt bij aan een efficiënte vertegenwoordiging in de regio en helpt om dubbel werk te voorkomen. • We werken aan een nota 'Verbonden partijen' waarin we helder in kaart brengen welke afspraken we hebben gemaakt, op welke manier we sturen op deze afspraken en hoe verantwoording wordt afgelegd. Zo willen we zorgen voor transparante en effectieve samenwerkingen en grip op onze kaderstellende en controlerende rol.

WAT MAG HET KOSTEN/WAT GAAT HET OPBRENGEN?

Exploitatie	Rekening	Begroting				
	2025 (€)	2026 (€)	2027 (€)	2028 (€)	2029 (€)	20230(€)
Lasten	-11.429.239	-11.556.512	-11.621.317	-11.488.580	-12.219.133	-13.125.918
Baten	39.623.301	40.155.744	42.887.081	42.725.423	43.249.273	45.131.511
Saldo	**28.194.062**	**28.599.231**	**31.265.764**	**31.236.843**	**31.030.140**	**32.005.594**

Programma 3 Bestuur en organisatie				
Objectnr.	**Product en taakveld**	**Begroting 2027**		
		Lasten (€)	**Baten (€)**	**Saldo (€)**
T0010	Bestuur	-2.701.510	11.000	-2.690.510
T0040	Overhead	-6.623.384	139.436	-6.483.948
T0050	Treasury	-1.121.559	1.403.142	281.583
T0061	OZB woningen	-238.956	4.409.294	4.170.339
T0062	OZB niet woningen	-45.887	1.731.819	1.685.932
T0064	Belastingen overig	-9.360	178.188	168.828
T0070	Alg.uitk. en overige uitk.gemeentefonds	-7.093	35.006.263	34.999.170
T0080	Overige baten en lasten	-665.631	0	-665.631
T0090	Vennootschapsbelasting (VpB)	-7.939	7.939	0
T0100	Mutaties reserves	-200.000	0	-200.000
Totaal	**Programma 3 Bestuur en organisatie**	**-11.621.317**	**42.887.081**	**31.265.764**

In de volgende tabel vindt u een overzicht van het voor dit programma geraamde nieuw beleid en voorgestelde besparingen (reeds meegenomen in kaderbrief). In de tabel zijn de bedragen per begrotingsjaar opgenomen.

Nieuw beleid	**Bedrag**	**Raming**			
		2027 (€)	**2028 (€)**	**2029 (€)**	**2030 (€)**
Programmabegroting 2027-2030					
Verbonden partijen					
Veiligheidsregio Gelderland Zuid		16.000	99.000	102.000	113.000
Munitax		-374.000	-363.000	-355.000	-345.000
Inzet stelpost prijsontwikkeling verbonden partijen					
Autonoom					
Rente externe financieringen		100.000	100.000	100.000	100.000
Pensioenpremie politieke ambtsdrager		0	75.000	75.000	75.000
Gemeentefonds		-334.000	-181.000	730.000	692.000
Indexering prijsinflatie		0	250.000	100.000	100.000

In de volgende tabel vindt u een overzicht van de voor dit programma geraamde investeringen. In de tabel zijn de investeringsbedragen opgenomen.

Meerjaren investeringsplan	**Investerings bedrag**	**Raming**			
		2027 (€)	**2028 (€)**	**2029 (€)**	**2030 (€)**
Rolbezem		8.000			
Graveermachine			11.000		
Houtversnipperaar			24.000		
Klepelmaaier*		10.000			
Heetwater hogedrukreiniger					5.000
Verkeerssignaleringsbord			3.000		

* Kapitaallasten van investering zijn meegenomen in de begroting 2027-2030

In de volgende tabel vindt U een overzicht van de reserves en voorzieningen die betrekking hebben op dit programma.

Reserves	Stand per 1-1-2027 (€)	Toevoeging	Onttrekking	Stand per 31-12-2027 (€)
n.v.t	0			0
	0	0	0	0

Voorzieningen	Stand per 1-1-2027 (€)	Toevoeging	Onttrekking	Stand per 31-12-2027 (€)
Gemeentehuis	715.160	90.275	184.844	620.591
Eigen risico pensioenen oud-wethouders	2.993.332	0	200.000	2.793.332
Personele regelingen	34.585	0	34.585	0
regeling vervroegd uittreden (RVU)	45.924		28.284	17.640
Voorziening dubieuze vorderingen	153.394	0	15.000	138.394
Verlofspaarregeling CAO personeel	308.919	30.000	25.000	313.919
Wachtgeldverplichting voorm. personeel	233.020		88.000	145.020
	4.484.334	120.275	575.713	4.028.896

Voor een nadere toelichting van de reserves en voorzieningen wordt verwezen naar de toelichting op de balans

Paragrafen

Paragraaf lokale heffingen

ALGEMEEN

Volgens artikel 14 van de Financiële Verordening (artikel 212 van de Gemeentewet) moet de paragraaf Lokale Heffingen de volgende informatie bevatten:

- Het beleid voor lokale heffingen;
- De opbrengsten per lokale heffing;
- Een overzicht van de belangrijkste heffingen;
- Een indicatie van de lokale belastingdruk;
- Het beleid voor kwijtschelding.

In deze paragraaf lichten we deze onderwerpen verder toe.

BELEID LOKALE HEFFINGEN

Op basis van de Gemeentewet mag de gemeente belastingen en rechten heffen. Hierdoor heeft de gemeente eigen inkomsten. Deze inkomsten zijn belangrijk voor de financiële zelfstandigheid van de gemeente.

Er zijn twee soorten gemeentelijke heffingen. De eerste soort bestaat uit belastingen waarvan de gemeente de opbrengst vrij kan besteden. De tweede soort bestaat uit heffingen waarvan de opbrengst wordt gebruikt om specifieke kosten te betalen. Deze heffingen noemen we bestemmingsheffingen.

De gemeente Heumen heft de volgende belastingen en rechten:

Vrij besteedbare heffingen:

- Onroerendezaakbelasting (OZB);
- Hondenbelasting;
- Toeristenbelasting;

Bestemmingsheffingen:

- Brede rioolheffing;
- Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten;
- BIZ (Bedrijveninvesteringszone);
- Marktgelden;
- Lijkbezorgingsrechten;
- Leges;

TARIEVENBELEID

De gemeentelijke heffingen, zoals de hondenbelasting en marktgelden, stijgen in 2027 met 2,5%. Dit percentage is gebaseerd op de inflatiecorrectie uit de Kaderbrief 2027.

Voor de afvalstoffenheffing, reinigingsrechten, rioolheffing, BIZ en lijkbezorgingsrechten geldt een uitzondering. Voor deze heffingen is het uitgangspunt dat de opbrengsten de kosten volledig dekken (100% kostendekkend).

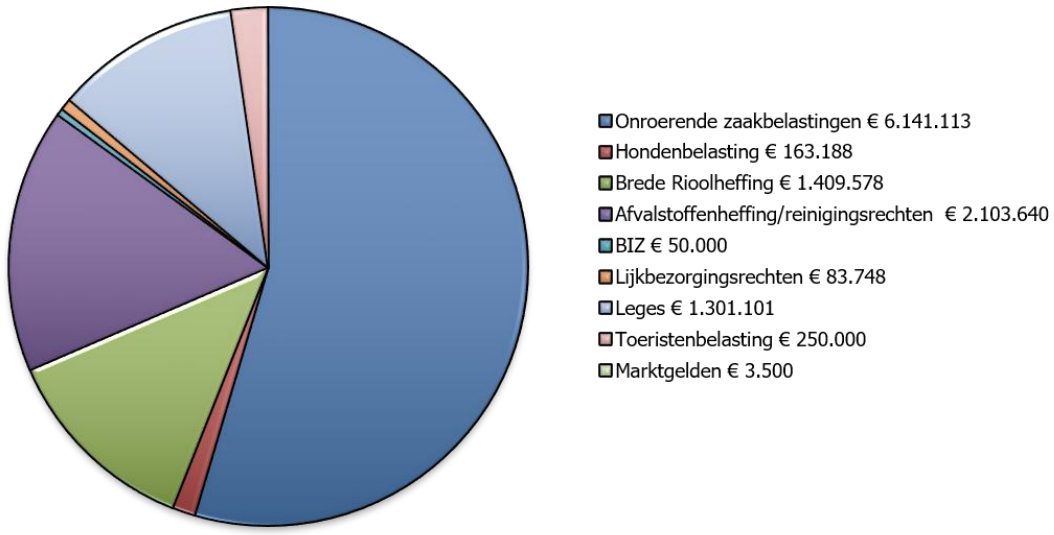
Voor de onroerendezaakbelasting (OZB) gelden de volgende uitgangspunten:

- De opbrengst van de OZB voor woningen stijgt met 2,5% indexering en 8% extra verhoging, aangevuld met de extra opbrengsten door nieuwbouw.
- De opbrengst van de OZB voor niet-woningen stijgt ook met 2,5% indexering en 8% extra verhoging, aangevuld met de extra opbrengsten door nieuwbouw.

De definitieve tarieven voor de gemeentelijke belastingen en leges voor 2027 worden in december 2026 aan de gemeenteraad voorgelegd. De gemeenteraad neemt hierover een besluit in een afzonderlijk raadsvoorstel.

OPBRENGST(RAMING) LOKALE HEFFINGEN

In het onderstaande cirkeldiagram staan de geraamde opbrengsten van de verschillende belastingen en heffingen voor 2027. De totale begrote opbrengst uit gemeentelijke belastingen en heffingen bedraagt in 2027 € 10.941.371.

VRIJ BESTEEDBARE HEFFINGEN

ONROERENDE ZAAKBELASTINGEN

Algemeen

Voor niet-woningen zijn er twee soorten OZB: een belasting voor de eigenaar en een belasting voor de gebruiker van het pand. Bij woningen betaalt alleen de eigenaar OZB. Voor woningen geldt dus geen gebruikersbelasting.

Tarieven

Voor de OZB in 2027 wordt uitgegaan van de WOZ-waarde van het object op de peildatum van 1 januari 2026.

De gemeenteraad stelt de definitieve OZB-tarieven voor 2027 vast in december 2026. Dit gebeurt via een afzonderlijk raadsvoorstel.

De ontwikkeling van de OZB-tarieven in de periode 2022 tot en met 2026 is als volgt:

	2022	2023	2024	2025	2026
Tarief eigenaren woningen	0,1407%	0,1249%	0,1195%	0,1120%	0,1043%
Tarief eigenaren niet-	0,3581%	0,3640%	0,3704%	0,3757%	0,3644%
Tarief gebruikers niet-	0,2758%	0,2804%	0,2854%	0,2911%	0,2824%

De percentages hebben betrekking op de WOZ-waarde.

Opbrengsten

De opbrengsten uit de onroerendezaakbelasting (OZB), inclusief de opbrengsten uit nieuwbouw, zijn voor 2027 als volgt begroot:

	2025(werkelijk)	2026	2027
Opbrengst eigenaren woningen (€)	3.766.010	3.885.369	4.409.294
Opbrengst eigenaren niet-woningen (€)	954.213	941.558	1.046.077
Opbrengst gebruikers niet-woningen (€)	638.680	626.776	685.742
Totaalopbrengst OZB (€)	5.358.903	5.453.703	6.141.113

Hierin is een toename WOZ-waarde (i.v.m. nieuwbouw) berekend van:

- Woningen: € 31.625.000
- Niet-woningen: € 500.000

HONDENBELASTING

Algemeen

De hondenbelasting is een algemene belasting. Dit betekent dat de opbrengst niet is bestemd voor een specifiek doel. De gemeente kan deze inkomsten gebruiken voor verschillende uitgaven. De gemeente Heumen gebruikt de opbrengst van de hondenbelasting als algemeen dekkingsmiddel.

Tarieven

In de gemeente Heumen geldt één tarief per hond, ongeacht het aantal honden dat iemand heeft. Daarnaast geldt een apart tarief voor kennels.

De gemeenteraad stelt de tarieven voor 2027 vast. Hiervoor bespreekt de raad in december 2026 een raadsvoorstel. Op basis van de prijsinflatie uit de Kaderbrief 2027 zijn de tarieven voor 2027 als volgt geraamd:

	2023	2024	2025	2026	2027
Tarief per hond (€)	94,35	97,30	99,55	102,30	104,85
Kenneltarief (€)	405,95	418,55	428,15	439,90	450,90

Opbrengsten

De opbrengsten uit de hondenbelasting worden voor 2027 als volgt geraamd:

Opbrengsten uit tarief per hond	€ 161.978
Opbrengsten kennel	€ 1.210
Totaal opbrengsten hondenbelasting 2027	€ 163.188

TOERISTENBELASTING

Sinds 1 januari 2025 heft de gemeente Heumen toeristenbelasting. Deze belasting geldt voor bezoekers die in de gemeente overnachten, maar er niet wonen. Zo dragen zij ook bij aan de voorzieningen die zij tijdens hun verblijf gebruiken.

Ongeveer 90% van de Nederlandse gemeenten heft toeristenbelasting. Inwoners van Heumen betalen deze belasting vaak ook wanneer zij in een andere gemeente overnachten. Tot 2025 betaalden bezoekers van Heumen geen toeristenbelasting. Met de invoering van deze belasting is dat verschil kleiner geworden.

De opbrengst van de toeristenbelasting komt ten goede aan de algemene middelen van de gemeente. Om de opbrengsten meer in lijn te brengen met de stijgende kosten, wordt het tarief van de toeristenbelasting per 1 januari 2027 verhoogd van € 1,90 naar € 2,90 per persoon per nacht. De jaarlijkse opbrengst wordt geschat op ongeveer € 250.000.

toeristenbelasting wordt achteraf geïnd. Daarom ontvangt de gemeente de opbrengsten in maart van het volgende jaar.

De jaarlijkse kosten voor de uitvoering en controle van de toeristenbelasting worden geraamd op € 5.690.

BESTEMMINGSHEFFINGEN

BREDE RIOOLHEFFING

Algemeen

De gemeenteraad heeft het beleid voor de rioolheffing vastgelegd in het Gemeentelijk Rioleringsplan 2023-2027.

Sinds 2010 mogen gemeenten geen rioolrechten meer heffen. Daarom gebruiken zij de brede rioolheffing. Deze heffing wordt betaald door eigenaren van panden die op 1 januari zijn aangesloten op de gemeentelijke riolering.

Beleid voor de brede rioolheffing
Voor de brede rioolheffing gelden de volgende uitgangspunten:

- De rioolheffing is kostendekkend. Dit betekent dat de opbrengsten zijn afgestemd op de kosten: ze moeten voldoende zijn om de kosten te dekken, maar mogen niet hoger zijn dan nodig is.
- Kosten van nieuwe investeringen worden pas verwerkt in het tarief nadat de investering is uitgevoerd.

Tarieven

In 2022 heeft de gemeenteraad een nieuw Gemeentelijk Rioleringsplan vastgesteld. Daarbij is besloten om het beleid uit de periode 2018-2022 voort te zetten.

De ontwikkeling van de rioolheffing voor de periode 2024 tot en met 2029 is hieronder weergegeven.

	2025*	**2026***	**2027***	**2028***	**2029***	**2030***
Tarief per perceel	170,35	173,85	177,35	186,35	195,35	204,35

*Gebaseerd op concept GRP met verhoging van € 3,50 per jaar tot 2027 en vanaf 2028 9,00.

De kosten en opbrengsten voor het beheer en onderhoud van het rioolstelsel worden verwerkt in de voorziening 'Onderhoud en egalisatie rioleringsstelsel'. Met deze voorziening kan de gemeente verschillen tussen inkomsten en uitgaven over meerdere jaren opvangen.

Kostendekkendheid

De geraamde baten en lasten voor 2027 en de mate waarin deze kosten worden gedekt door de rioolheffing, zijn weergegeven in onderstaande tabel.

Taakveld	**Omschrijving**	**Kosten**	**Toerekening overhead**	**Totale kosten**	**Opbrengst**	**Kosten-dekkenheid**
2.1	Verkeer en vervoer	158.293	759	159.052		
5.7	Openbaar groen	61.857	5.426	67.284		
7.2	Rioleringen	1.100.077	83.165	1.183.242	1.409.578	
	Totaal	1.320.227	89.350	1.409.578	1.409.578	100%

Bij het vaststellen van de tarieven is het uitgangspunt dat de opbrengsten 100% van de kosten dekken.

AFVALSTOFFENHEFFING EN REINIGINGSRECHTEN

Algemeen

De gemeente heft afvalstoffenheffing om de kosten voor het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval te betalen. Het gaat bijvoorbeeld om groente-, fruit- en tuinafval (GFT), restafval en grof huishoudelijk afval. Bedrijfsafval valt hier niet onder. Voor het inzamelen van bedrijfsafval brengt de gemeente Heumen reinigingsrechten in rekening.

De afvalstoffenheffing geldt voor woningen en andere panden waarvoor de gemeente huishoudelijk afval moet inzamelen. In het verleden betaalden inwoners alleen als zij gebruikmaakten van de gemeentelijke afvalinzameling. Daardoor konden sommige inwoners de heffing vermijden door geen gebruik te maken van deze dienst.

Om dit te voorkomen, is in de jaren zeventig de afvalstoffenheffing ingevoerd. Sindsdien is niet het gebruik van de inzameldienst bepalend, maar de wettelijke taak van de gemeente om huishoudelijk afval in te zamelen. Daarom betaalt iedereen voor wie deze inzamelplicht geldt mee aan de kosten.

Tarieven
De ontwikkeling van de tarieven voor de afvalstoffenheffing en de reinigingsrechten voor de periode 2025 tot en met 2030 is hieronder weergegeven.

	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Tarief eenpersoonshuishouden	157,15	169,05	185,15	191,75	191,75	191,75
Tarief meerpersoonshuishouden	224,50	241,5	255,40	264,50	264,50	264,5
Reinigingsrechten	224,50	241,5	255,40	264,50	264,50	264,5
Tarief hele bruine huisvuilzak	1,16	1,16	1,50	1,50	1,50	1,50
Tarief halve bruine huisvuilzak	0,75	0,75	1,00	1,00	1,00	1,00

Kostendekkendheid
Bij het berekenen van het tarief is uitgegaan van 100% kostendekkendheid. Dit betekent dat de opbrengsten van de afvalstoffenheffing en de reinigingsrechten precies voldoende moeten zijn om alle kosten te betalen.

In de onderstaande tabel staan de opbrengsten en kosten waarop de tarieven zijn gebaseerd. Alle kosten worden volledig meegenomen bij het bepalen van de hoogte van de afvalstoffenheffing en de reinigingsrechten.

Taakveld	Omschrijving	Kosten	Toerekening overhead	Totale kosten	Opbrengst	Kosten-dekkenheid
2.1	Verkeer en vervoer	76.453	12.295	88.748		
6.3	Inkomensregelingen	50.000		50.000		
7.3	Afval	1.659.883	52.760	1.712.8	1.851.591	
	Totaal	1.786.336	65.055	1.851.5	1.851.591	100%

Belangrijkste oorzaak van de tariefstijging van de afvalstoffenheffing is de indexering en herijking van de tarieven van de DAR.

BEDRIJVEN INVESTERINGSZONE (BIZ)

Algemeen
De BIZ-bijdrage is een heffing voor eigenaren en gebruikers van panden in een bedrijveninvesteringszone (BIZ). Met de opbrengst worden activiteiten betaald die het gebied aantrekkelijker, veiliger en beter bereikbaar maken. Ook kunnen activiteiten worden uitgevoerd die de economie en de samenwerking tussen ondernemers versterken. Deze activiteiten kunnen plaatsvinden in de openbare ruimte en online. In de gemeente Heumen geldt de BIZ-regeling voor Winkelcentrum Malden.

Tarieven
De nieuwe BIZ-bijdrage voor gebruikers geldt van 2026 tot en met 2030. De huidige BIZ-bijdrage voor eigenaren is gestart in 2022 en loopt af aan het einde van 2026. De gemeenteraad heeft op 17 september 2026 een nieuwe verordening vastgesteld. Deze verordening geldt van 2027 tot en met 2031.De hoogte van de BIZ-bijdrage is in de nieuwe verordening niet gewijzigd. De tarieven blijven gelijk aan die in de vorige verordening.

Kostendekkendheid
De uitvoeringskosten voor BSR, die deze heffing uitvoert, worden voor 2027 geraamd op € 500.
De opbrengst van de BIZ-bijdrage wordt voor 2027 indicatief geraamd op € 50.000. Hiervan is € 25.000 afkomstig van gebruikers en € 25.000 van eigenaren. Volgens de BIZ-wetgeving wordt deze opbrengst volledig als subsidie uitgekeerd aan de BIZ-stichtingen.

MARKTGELDEN

Algemeen

Voor een standplaats op de markt betaalt de gebruiker marktgeld. Dit geldt voor markten die worden gehouden op openbare gebouwen, terreinen, pleinen of straten die door de gemeente zijn aangewezen als marktlocatie.

Tarieven

De gemeenteraad stelt de tarieven voor 2027 vast. Hiervoor ontvangt de raad in december 2026 een afzonderlijk voorstel. De tarieven voor 2027 worden aangepast op basis van de inflatie. Daarbij wordt uitgegaan van de prijsontwikkelingen uit de Meicirculaire 2026.

De tarieven voor 2027 worden daarom als volgt geïndexeerd:

	2026	Extra notitie
Abonnement per half jaar, per strekkende meter of gedeelte daarvan	€ 34,65	met een minimum van € 172,95
Abonnement per kalenderjaar, per strekkende meter of gedeelte daarvan	€ 59,85	met een minimum van € 299,45
Aansluiting elektriciteitskast verbruik ≤ 10 KWh, per dag	€ 4,25	exclusief BTW
Aansluiting elektriciteitskast verbruik ≥ 10 KWh, per dag	€ 8,30	exclusief BTW

Kostendekkendheid 2027

Taakveld	Omschrijving	Kosten (€)	Toerekening overhead (€)	Totale kosten (€)	Opbrengst (€)	Kosten-dekkendheid
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	6.959	4.091	11.050	3.500	32%

Uit de begroting voor 2027 blijkt dat de opbrengsten niet voldoende zijn om alle kosten te dekken.

LIJKBEZORGINGSRECHTEN

Algemeen

De gemeente brengt rechten in rekening voor het gebruik van de begraafplaats en voor diensten die verband houden met de begraafplaats.

Tarieven

De gemeenteraad stelt de tarieven voor 2027 vast. Hiervoor behandelt de raad in december 2026 een afzonderlijk raadsvoorstel. Het uitgangspunt is dat de inkomsten uit de begraafplaats alle kosten dekken. De exploitatie van de begraafplaats is daarmee kostendekkend.

Kostendekkendheid 2027

Taakveld	Omschrijving	Kosten (€)	Toerekening overhead (€)	Totale kosten (€)	Opbrengst (€)	Kosten-dekkendheid
7.5	Begraafplaatsen	84.797	9.873	94.670	83.748	88%

Uit bovenstaande gegevens blijkt dat de opbrengsten uit de lijkbezorgingsrechten de kosten voor het overgrote deel dekken.

LEGES

Algemeen

De gemeente mag leges in rekening brengen voor diensten die zij levert aan inwoners en bedrijven. Leges zijn kosten die worden betaald voor een aanvraag of een dienst van de gemeente. Het gaat bijvoorbeeld om het aanvragen van een vergunning of het verkrijgen van een officieel document.

De gemeente kan ook leges vragen voor diensten waarvoor onderzoek, controles of andere werkzaamheden nodig zijn. Deze werkzaamheden worden uitgevoerd voor de aanvrager van de dienst.

Kostendekkendheid

De legestarieven zijn verdeeld in drie categorieën:

- Algemene dienstverlening;
- Dienstverlening op het gebied van bouwen, milieu en leefomgeving;
- Diensten die onder Europese regelgeving vallen.

De gemeente mag leges heffen voor de diensten die zij levert aan inwoners en bedrijven. Op grond van artikel 229b van de Gemeentewet mogen de inkomsten uit leges niet hoger zijn dan de verwachte kosten van deze diensten.

In december ontvangt de gemeenteraad een voorstel voor een nieuwe Legesverordening. Deze verordening is gebaseerd op het meest recente landelijke model en houdt rekening met de nieuwe regels die vanaf 2027 gelden.

In de bijgevoegde tarieventabel staat per categorie welk deel van de kosten is meegenomen bij het vaststellen van de legestarieven.

Tarieventabel 2027 Heumen

		kosten	kosten	kosten	kosten	opbrengsten	kostendekking
Paragraaf	Omschrijving	direct	overhead	overig	totaal	totaal berekend	
Paragraaf 1.1	Burgerlijke stand totaal	€ 31.366	€ 20.155	€ -	€ 51.521	€ 33.629	65%
Paragraaf 1.2	Reisdocumenten en Nederlandse identiteitskaart totaal	€ 92.304	€ 59.313	€ 148.700	€ 300.316	€ 287.010	96%
Paragraaf 1.3	Rijbewijzen totaal	€ 30.690	€ 19.721	€ 17.000	€ 67.411	€ 62.047	92%
Paragraaf 1.4	Verstrekkingen in het kader van de basisregistratie persoonsgegevens totaal	€ 6.242	€ 4.011	€ -	€ 10.253	€ 6.640	65%
Paragraaf 1.5	Bestuursstukken totaal	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	nvt
Paragraaf 1.6	Vastgoedinformatie totaal	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	nvt
Paragraaf 1.7	Overige publiekszaken totaal	€ 4.245	€ 2.727	€ 2.500	€ 9.472	€ 5.956	63%
Paragraaf 1.8	Gemeentearchief totaal	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	nvt
Paragraaf 1.9	Bijzondere wetten totaal	€ 40.448	€ 25.991	€ -	€ 66.439	€ 41.861	63%
Paragraaf 1.10	Diversen totaal	€ 187	€ 120	€ -	€ 308	€ 225	73%
Paragraaf 2.1	Algemene bepalingen totaal	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	nvt
Paragraaf 2.2	Voorfase totaal	€ 1.873	€ 1.203	€ 86.885	€ 89.961	€ 3.798	4%
Paragraaf 2.3	Activiteiten met betrekking tot bouwwerken totaal	€ 4.463	€ 2.868	€ 662.385	€ 669.716	€ 799.104	119%
Paragraaf 2.4	Activiteiten met betrekking tot cultureel erfgoed en werelderfgoed totaal	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	nvt
Paragraaf 2.5	Milieubelastende activiteiten totaal	€ 31	€ 20	€ 5.719	€ 5.770	€ 2.181	38%
Paragraaf 2.6	Lozingsactiviteiten totaal	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	nvt
Paragraaf 2.7	Aanlegactiviteiten totaal	€ 499	€ 321	€ -	€ 820	€ 4.632	nvt
Paragraaf 2.8	Overige activiteiten totaal	€ 281	€ 180	€ -	€ 461	€ 26.933	nvt
Paragraaf 2.9	Maatwerkvoorschriften totaal	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	nvt
Paragraaf 2.10	Gelijkwaardigheid totaal	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	nvt
Paragraaf 2.11	Overige tarieven totaal	€ 187	€ 120	€ -	€ 308	€ 1.454	nvt
Paragraaf 2.12	Modaliteiten totaal	€ 2.622	€ 1.685	€ 36.496	€ 40.803	€ 17.273	42%
Paragraaf 2.13	Vermindering totaal	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	nvt
Paragraaf 2.14	Teruggaaf totaal	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	nvt
Paragraaf 3.1	Horeca totaal	€ 1.373	€ 882	€ -	€ 2.256	€ 915	41%
Paragraaf 3.2	Seksbedrijven totaal	€ 375	€ 241	€ -	€ 615	€ 387	63%
Paragraaf 3.3	Winkeltijdenwet totaal	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	nvt
Paragraaf 3.4	Organiseren evenement of markt totaal	€ 1.248	€ 802	€ -	€ 2.051	€ 869	42%
Paragraaf 3.5	Standplaatsen totaal	€ 2.247	€ 1.444	€ -	€ 3.691	€ 2.813	76%
Paragraaf 3.6	Huisvestingswet 2014 en Wet goed verhuurderschap totaal	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	nvt
Paragraaf 3.7	In dit hoofdstuk niet benoemd besluit totaal	€ 156	€ 100	€ -	€ 256	€ 206	80%
Paragraaf 3.8	Kinderopvang totaal	€ 2.372	€ 1.524	€ -	€ 3.896	€ 3.169	81%
Totaal		**€ 223.209**	**€ 143.430**	**€ 959.686**	**€ 1.326.324**	**€ 1.301.101**	**98%**

Recapitulatie	Omschrijving	kosten	kosten	kosten	kosten	opbrengsten	kostendekking
		direct	overhead	overig	totaal	totaal berekend	
Hoofdstuk 1	Algemene dienstverlening	€ 205.481	€ 132.039	€ 168.200	€ 505.720	€ 437.368	86%
Hoofdstuk 2	Dienstverlening en besluiten in het kader van de omgevingswet	€ 9.956	€ 6.398	€ 791.486	€ 807.839	€ 855.374	106%
Hoofdstuk 3	Dienstverlening vallend onder de dienstenrichtlijn en niet vallend onder hoofdstuk 2	€ 7.771	€ 4.994	€ -	€ 12.765	€ 8.359	65%
Totaal		**€ 223.209**	**€ 143.430**	**€ 959.686**	**€ 1.326.324**	**€ 1.301.101**	**98%**

TOELICHTING BEREKENING KOSTENDEKKENDHEID RECHTEN
In de tabellen met de verschillende rechten staan de kosten die in de begroting voor dit taakgebied zijn opgenomen. Het gaat daarbij om externe kosten en de directe loonkosten van medewerkers die werkzaamheden binnen dit taakgebied uitvoeren. Ook de overheadkosten worden meegenomen. Dit zijn indirecte kosten, zoals kosten voor huisvesting, automatisering en administratie. Deze kosten worden verdeeld op basis van het aantal uren dat medewerkers aan een taakgebied besteden. Hiervoor wordt een opslagtarief gebruikt. Op deze manier worden de indirecte kosten op een eerlijke manier verdeeld over de verschillende werkzaamheden van de gemeente.

DE VERDELING VAN DE DRUK VAN DE BELASTINGEN OVER ÉÉN- EN MEERPERSOONS HUISHOUDINGEN EN BEDRIJVEN
Om inzicht te geven in de belastingdruk voor verschillende groepen inwoners, maken we in dit overzicht onderscheid tussen:

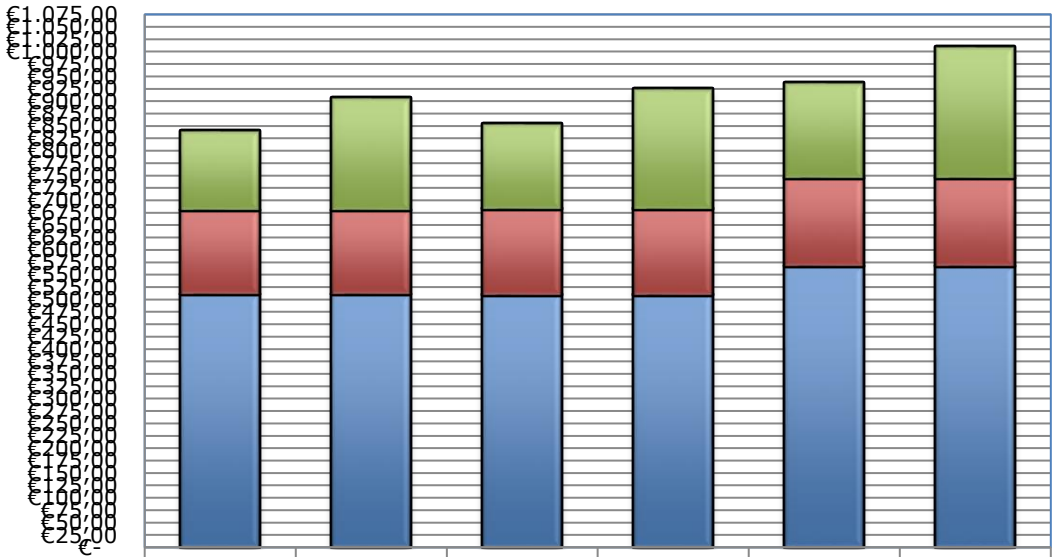
- woningeigenaren en huurders;
- eenpersoonshuishoudens en meerpersoonshuishoudens.

Voor dit overzicht gebruiken we de volgende uitgangspunten:

1. Gemiddelde WOZ-waarde woning 2021: € 319.000 (peildatum 1-1-2020)

Gemiddelde WOZ-waarde woning 2022: € 351.000 (peildatum 1-1-2021)
Gemiddelde WOZ-waarde woning 2023: € 396.000 (peildatum 1-1-2022)
Gemiddelde WOZ-waarde woning 2024: € 415.000 (peildatum 1-1-2023)
Gemiddelde WOZ-waarde woning 2025: € 456.000 (peildatum 1-1-2024)
Gemiddelde WOZ-waarde woning 2026: € 503.000 (peildatum 1-1-2025)

2. Afvalstoffenheffing (inclusief 26 huisvuilzakken).
3. De heffing van de hondenbelasting wordt niet gerekend tot het totale overzicht voor de belastingdruk.

	2025 1 pers. h.h (€ 839,34)	2025 meerpers. h.h. (€ 906,69)	2026 1 pers. h.h (€ 868,76)	2026 meerpers. h.h. (€ 941,21)	2027 1 pers. h.h (€ 935,70)	2027 meerpers. h.h. (€ 1.008,45)
Afvalstoffenheffing	€157,15	€224,50	€169,05	€241,50	€191,75	€264,50
Rioolheffing	€170,35	€170,35	€173,85	€173,85	€177,35	€177,35
OZB	€510,72	€510,72	€509,51	€509,51	€566,60	€566,60

Zoals bij het onderdeel OZB in deze paragraaf is aangegeven, zijn de definitieve WOZ-waarden per 1 januari 2026 nog niet beschikbaar. Daarom is voor de berekening van de OZB-belastingdruk in 2027 uitgegaan van de gegevens uit 2025.

KWIJTSCHELDINGSBELEID
Volgens de Gemeentewet kan de gemeente inwoners in bepaalde situaties geheel of gedeeltelijk vrijstellen van het betalen van gemeentelijke heffingen. Dit wordt kwijtschelding genoemd. De landelijke regelgeving bepaalt wanneer kwijtschelding mogelijk is. Of iemand in aanmerking komt voor kwijtschelding, hangt af van de persoonlijke financiële situatie. Daarbij wordt onder meer gekeken naar het inkomen, een eventuele uitkering of pensioen, woonlasten, kosten van levensonderhoud en vermogen.

Voor 2027 is in de begroting € 50.000 opgenomen voor kwijtschelding van gemeentelijke heffingen. Het grootste deel van dit bedrag is bestemd voor de kwijtschelding van de afvalstoffenheffing. De kosten van deze kwijtschelding worden meegenomen in het tarief van de afvalstoffenheffing.

Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheer

ALGEMEEN
De gemeente kan te maken krijgen met onverwachte kosten. Dit kan bijvoorbeeld komen door economische ontwikkelingen of stijgende prijzen. Daarom is het belangrijk dat de gemeente voldoende geld achter de hand heeft. Zo kunnen financiële tegenvallers worden opgevangen zonder direct te hoeven bezuinigen.

Het weerstandsvermogen laat zien in hoeverre de gemeente financiële risico's kan opvangen. Hierbij wordt gekeken naar het geld dat beschikbaar is om tegenvallers op te vangen, zoals reserves en ruimte in de begroting, in verhouding tot de financiële risico's die de gemeente loopt. Hoe hoger het weerstandsvermogen, hoe beter de gemeente tegenvallers kan opvangen.

De gemeente brengt mogelijke risico's zorgvuldig in kaart. Per risico wordt beoordeeld hoe groot de kans is dat het zich voordoet en wat de financiële gevolgen kunnen zijn. Als dat nodig is, neemt de gemeente maatregelen om risico's te beperken.

De gemeente wil ervoor zorgen dat haar werkzaamheden zoveel mogelijk kunnen doorgaan. Daarom worden de financiën regelmatig gevolgd en beoordeeld. Via de planning- en controlcyclus krijgt de gemeenteraad op tijd inzicht in de financiële situatie van de gemeente en in eventuele maatregelen die nodig zijn.

Naast het weerstandsvermogen worden in deze paragraaf ook verschillende financiële kengetallen besproken. Voorbeelden hiervan zijn de netto schuldquote, de solvabiliteitsratio, de grondexploitatie, de structurele exploitatieruimte en de belastingcapaciteit. Samen geven deze kengetallen een beeld van de financiële gezondheid van de gemeente.

WEERSTANDSVERMOGEN EN WEERSTANDSCAPACITEIT

Beschikbare weerstandscapaciteit
Met de direct beschikbare weerstandscapaciteit worden de middelen en mogelijkheden bedoeld waarover de gemeente beschikt om niet-begrote kosten te dekken. In onderstaande tabel is de beschikbare weerstandscapaciteit weergegeven.

Beschikbare weerstandscapaciteit	Prognose 2027
Vrij besteedbaar deel algemene reserve per 1 januari 2026	€ 4.658.062
Budgetoverheveling raadsbesluit jaarrekening 2025	-€ 160.000
Resultaat 2026 (1e voortgangsrapportage 2026)	-€ 532.804
Raadsbesluit beeindiging huurovereenkomst Broekstaete	-€ 243.576
Effecten meicirculaire 2026 (2e voortgangsrapportage 2026)	-€ 137.000
Concept 2e voortgangsrapportage 2026	-€ 1.734.936
Mutaties reserves conform begroting 2026	€ 100.000
Totaal	**€ 1.949.719**

De algemene reserve is bedoeld om financiële risico's op te vangen.

Op 14 december 2023 heeft de gemeenteraad unaniem besloten om de betonfabriek te kopen. Hierdoor kan woningbouw in de Kanaalzone mogelijk worden gemaakt. De gemeenteraad heeft in totaal € 12 miljoen beschikbaar gesteld voor de ontwikkeling van de Kanaalzone en het sportpark van Juliana '31. In 2026 heeft de gemeenteraad besloten om voor de dekking van de kapitaallasten van het sportpark een bestemmingsreserve in te stellen. Het bedrag van de bestemmingsreserve van € 11,5 miljoen is verminderd van de algemene reserve. Voor de woningbouw van de Kanaalzone mag volgens het raadsbesluit maximaal € 500.000 ten laste van de algemene reserve worden gebracht. In de jaarrekening 2025 is een bedrag van € 424.000 ten laste van de algemene reserve als voorliesvoorziening gebracht.

Het resultaat van de jaarrekening kan vrij worden ingezet en maakt onderdeel uit van de weerstandscapaciteit.

Benodigde weerstandscapaciteit
Met de benodigde weerstandscapaciteit bedoelen we het bedrag dat nodig is om financiële risico's op te vangen waarvoor nog geen maatregelen zijn genomen. Het gaat om risico's die een grote invloed kunnen hebben op de financiële positie van de gemeente.

Maatregelen om risico's te beperken kunnen bijvoorbeeld zijn:
- het vormen van een voorziening;
- het afsluiten van een verzekering;
- het nemen van andere risicobeperkende maatregelen.

In augustus 2026 zijn de risico's geïnventariseerd voor de programmabegroting 2027. Daarbij is voor in totaal € 6,7 miljoen aan risico's vastgesteld. Op basis van de kans dat deze risico's optreden en de mogelijke financiële gevolgen daarvan, is de benodigde weerstandscapaciteit berekend op € 2,2 miljoen.

De volledige risico-inventarisatie is opgenomen in bijlage 5.

In de onderstaande tabel is de benodigde weerstandscapaciteit weergegeven.

Benodigde weerstandscapaciteit	Prognose 2027
Reservering voor vermogensrisico's (zie tabel risico-inventarisatie)	€ 2.249.000

Het is belangrijk om te beoordelen of het weerstandsvermogen voldoende is. Nadat de risico's in kaart zijn gebracht, wordt de benodigde weerstandscapaciteit vergeleken met de beschikbare weerstandscapaciteit.
De benodigde weerstandscapaciteit is gebaseerd op de risico-inventarisatie en laat zien welk bedrag nodig is om de financiële gevolgen van risico's op te vangen. De beschikbare weerstandscapaciteit geeft aan hoeveel middelen hiervoor aanwezig zijn.
Door deze twee bedragen met elkaar te vergelijken, ontstaat inzicht in het weerstandsvermogen van de gemeente.

Het weerstandsvermogen wordt uitgedrukt in een kengetal. Dit kengetal laat de verhouding zien tussen de beschikbare en de benodigde weerstandscapaciteit. De berekening is als volgt:

$$\text{Weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$$

Het weerstandsvermogen bedraagt op balansdatum 31 december 2025;

Weerstandsvermogen	Jaarstukken 2025	Prognose 2027
Beschikbare weerstandscapaciteit	4.658.062	1.949.719
Benodigde weerstandscapaciteit	2.087.000	2.249.000
Weerstandsvermogen	2,2	0,9

Stille reserves
Stille reserves zijn bezittingen van de gemeente die op de balans staan voor een lagere waarde dan hun werkelijke waarde. Hierdoor kan sprake zijn van verborgen vermogen. Dit vermogen komt pas naar voren als deze bezittingen worden verkocht.

Gemeenten bezitten bijvoorbeeld grond, gebouwen en andere onroerende zaken. Als deze bezittingen op de balans staan tegen de oorspronkelijke aankoopwaarde of een lagere boekwaarde, terwijl de marktwaarde hoger is, ontstaat een stille reserve.
Bij de berekening van de weerstandscapaciteit houden we geen rekening met stille reserves. Wel geven we hiermee inzicht in de omvang van dit mogelijke extra vermogen.

Hieronder worden alleen de onroerende zaken weergegeven die waarschijnlijk verkocht kunnen worden. Voor pachtgronden geldt dit eerder dan voor bijvoorbeeld het gemeentehuis. Daarom zijn alleen deze verkoopbare bezittingen opgenomen in het overzicht.

Object	WOZ-waarde
Pachtgronden*	€ 3.300.000
Natuurgronden**	€ 2.600.000

** Per 31 december 2025 beschikt de gemeente nog over 86 ha pachtgronden, waarvan 55 ha pachtgronden die niet op de balans staan. Voor de waardering van de stille reserve aan pachtgrond wordt € 60.000 per ha aangehouden. ** De gemeente bezit 204 ha bosgrond met een geschatte waarde van € 2,6 miljoen.*

Conclusies weerstandsvermogen
Om te beoordelen of de gemeente voldoende financiële middelen heeft om onverwachte kosten en risico's op te vangen, wordt gebruikgemaakt van onderstaande beoordelingsschaal. Deze schaal is opgesteld door het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement.

Uit deze beoordeling blijkt dat de gemeente Heumen een waarderingscijfer D krijgt. Dit betekent dat het weerstandsvermogen van de gemeente matig is. De gemeente heeft voldoende geld om de risico's die in beeld zijn gebracht op te vangen, maar de financiële ruimte daarvoor is beperkt.

Waarderingstabel weerstandsvermogen Waarderingscijfer	*Ratio weerstandsvermogen*	*Betekenis*
A	> 2,0	Uitstekend
B	1,4 < x < 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 < x < 1,4	Voldoende
D	0,8 < x < 1,0	Matig
E	0,6 < x < 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

KENGETALLEN VOOR DE FINANCIËLE POSITIE VAN DE GEMEENTE HEUMEN

In Nederland moeten gemeenten vijf belangrijke cijfers ('kengetallen') in hun begroting en jaarverslag opnemen. Deze cijfers laten zien hoe gezond de gemeentefinanciën zijn en of de gemeente klaar is voor de toekomst. Ze helpen de gemeenteraad om goede besluiten te nemen over uitgaven, investeringen en belastingen. Door naar deze cijfers te kijken, wordt duidelijk hoe sterk de gemeente er financieel voor staat en waar er risico's zijn. Elk kengetal laat een ander deel van de financiën zien. De kengetallen laten de financiële gezondheid van de gemeente zien en helpen zo de gemeenteraad om inzicht te krijgen in:

- Hoeveel financiële risico's de gemeente loopt (schuldquote, grondexploitatie).
- Hoe stabiel en robuust de gemeente is (solvabiliteitsratio, exploitatieruimte).
- Hoeveel ruimte er is voor belastingmaatregelen (belastingcapaciteit)

Hierna volgt een uitleg over de kengetallen.

1. Netto schuldquote en Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Netto schuldquote en gecorrigeerde netto schuldquote: Deze cijfers laten zien hoeveel schuld de gemeente heeft in verhouding tot de inkomsten. De netto schuldquote wordt berekend inclusief en exclusief uitgezette leningen aan derden. Hierdoor wordt duidelijk wat het aandeel is van de verstrekte leningen in de exploitatie. Als een gemeente leningen verstrekt aan derden (zoals woningcorporaties of verbonden partijen), kan dit de schuldpositie vertekenen. Daarom wordt de netto schuldquote ook gecorrigeerd voor deze verstrekte leningen om een beter beeld te krijgen van de echte financiële druk op de gemeente. Een hoge schuldquote betekent dat de gemeente kwetsbaarder is en hogere rentelasten heeft. Een lage schuldquote geeft aan dat de gemeente minder afhankelijk is van leningen en meer financiële vrijheid heeft.
Een lage schuldquote geeft aan dat de gemeente minder afhankelijk is van leningen en meer financiële vrijheid heeft. Wanneer de netto schuldquote tussen 100% en 130% ligt dan is de gemeenteschuld hoog en mag hij niet verder stijgen.

2. Solvabiliteitsratio

Dit cijfer geeft aan hoeveel eigen geld de gemeente heeft in verhouding tot het totaal aan bezittingen. Meer eigen geld betekent meer financiële zekerheid. Minder eigen geld maakt de gemeente kwetsbaarder. De solvabiliteitsratio geeft aan of de gemeente haar schulden kan aflossen met het eigen geld en is daarmee een maatstaf voor financieel evenwicht.
Een hoge solvabiliteitsratio betekent dat de gemeente over voldoende eigen vermogen beschikt en minder afhankelijk is van externe financiering. Een lage solvabiliteitsratio betekent dat de gemeente een relatief hoge schuldenlast heeft en financieel kwetsbaarder is bij een tegenvaller. Een solvabiliteit boven de 50% is sterk, onder de 20% is risicovol. De solvabiliteit kan verbeterd worden door minder leningen af te sluiten of hogere inkomsten te ontvangen.

3. Grondexploitatie

Dit cijfer vertelt hoe afhankelijk de gemeente is van het verkopen van grond. Een laag kengetal van grondexploitatie betekent minder financiële risico's als de verkoop van bouwgrond tegenvalt of bouwplannen vertraging oplopen.
Gemeenten die veel investeren in grond kunnen grote opbrengsten genereren, maar lopen ook risico's bij waardedalingen of stagnerende woningbouw. Het kengetal geeft weer hoe de waarde van de grondexploitaties zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten.

4. Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal laat zien of de gemeente voldoende vaste inkomsten heeft om de vaste lasten te betalen. Een positief cijfer betekent dat er ruimte is voor nieuwe plannen of tegenvallers. Een negatief cijfer betekent dat de gemeente structureel meer uitgeeft dan dat er binnenkomt, wat op termijn problemen geeft. Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten.
Een positieve exploitatieruimte betekent dat de gemeente ruimte heeft voor nieuwe investeringen of tegenvallers kan opvangen zonder directe bezuinigingen. Een negatieve exploitatieruimte betekent dat de gemeente structureel meer uitgeeft dan er binnenkomt. Op korte termijn kan financiële problemen opleveren.

5. Belastingcapaciteit

Dit cijfer vergelijkt de belastingen die inwoners betalen met het landelijke gemiddelde. Is het percentage hoger dan 105%, dan zijn de belastingen in de gemeente hoog en is het moeilijk om deze verder te verhogen.
Een lage belastingdruk geeft ruimte om eventueel belastingen te verhogen. Een hoge belastingdruk maakt dat minder makkelijk, omdat inwoners dan al veel betalen.

De uitkomsten voor de gemeente Heumen.

Financieel kengetal	2025	2026	2027	2028	2029	2030
	Jaarstukken 2025	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
Netto schuldquote	67%	157%	110%	125%	117%	102%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	58%	142%	101%	117%	109%	95%
Solvabiliteitsratio	22%	18%	16%	15%	15%	17%
Structurele exploitatieruimte	-1,3%	-0,1%	1,2%	0,7%	0,8%	1,0%
Grondexploitatie	47%	101%	63%	65%	59%	49%
Belastingcapaciteit	89%	95%	95%	95%	95%	95%

Een analyse van de kengetallen

De gemeente investeert de komende jaren in diverse projecten; de grondexploitatie Kanaalzone is het grootste project. Hierdoor worden maatschappelijke doelen bereikt maar zorgt ervoor dat de kengetallen in de begrotingsjaren minder positief zijn. Dit vraagt om actief toezicht en dat we voorzichtig moeten zijn met nieuwe investeringskredieten. Beperk tot nodige vervangingsinvesteringen en verplichte wettelijke/opgave-gedreven projecten. De lage solvabiliteit betekent dat de algemene reserve in de gaten gehouden moet worden.
De structurele exploitatieruimte schommelt rond de nullijn: in 2026 licht negatief, vanaf 2027 licht positief. De begroting is daarmee in de basis meerjarig sluitend maar de reserve is beperkt. Bij (meerjarige) stijgingen van kosten zijn er twee oplossingen: het verhogen van de inkomsten of verlagen van de kosten.
De belastingcapaciteit laat zien dat de woonlasten voor een meerpersoonshuishouden (eigenaar) onder het landelijk gemiddelde liggen (2026: € 1.095). Dit betekent dat, als het nodig is, er ruimte is voor het verhogen van de inkomsten. Dit met aandacht voor de betaalbaarheid van de woonlasten van onze inwoners.

Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

ALGEMEEN

Inleiding
De gemeente Heumen is ongeveer 4.168 hectare groot. Daarvan is 3.971 hectare land en 197 hectare water. Een groot deel van deze ruimte is openbaar en wordt beheerd door de gemeente. Denk hierbij aan wegen, riolering, straatverlichting, openbaar groen, gebouwen en bossen.
De gemeenteraad bepaalt samen hoe het onderhoud en beheer gebeurt. Dit doen ze door plannen vast te stellen en hiervoor geld beschikbaar te stellen.
Voor de volgende kapitaalgoederen zijn er plannen gemaakt:

- wegen
- kunstwerken
- openbare verlichting
- water en riolering
- openbaar groen
- gebouwen

In deze plannen staat onder andere op welk niveau het onderhoud moet gebeuren. Het geld dat nodig is voor het uitvoeren van deze plannen is in de begroting opgenomen. Dit neemt een flink deel van het gemeentelijke budget in beslag.

Kapitaalgoed	Beleid			Beheer			Voortgang onderhoud
	Nota aanwezig	Looptijd	Kwaliteits-niveau	Plan aanwezig	Looptijd	Financiële vertaling in paragraaf	Achterstallig / uitgesteld
Wegen	Ja, zie IBOR-plan	Van 2024 tot en met 2034	C	Ja, Wegenbeheer-plan	Van 2024 tot en met 2028	Ja, in paragraaf 4	Lopend
Civiele technische kunstwerken	Ja, zie IBOR-plan	Van 2024 tot en met 2034	F	Ja, Kunstwerk beheerplan	Van 2017 tot en met 2021	Ja, in paragraaf 3.2.3	Lopend
Openbare Verlichting	Ja, zie IBOR-plan	Van 2024 tot en met 2034	B	Nee, Kaderstelling	Van 2015 tot en met 2024	Ja	Lopend
Riolering	Ja, Beleidsplan water en riolering	Van 2023 tot en met 2027		Ja, Uitvoeringsplan water en riolering	2025-2026	Ja	
Water	Ja, Beleidsplan water en riolering	Van 2023 tot en met 2027		Ja, uitvoeringsplan water en riolering	2025-2026	Ja	
Groen	Ja, zie IBOR-plan	Van 2023 tot en met 2034	B in de kernen C in het buiten-gebied	B in de kernen, C in het buitengebied	Programma Landschap en Groen 2026-2029 Bomenbeheerplan 2016-2030 en beheerplan bossen 2019-2028. Beheer Overig groen is vastgelegd in beheersysteem	ja	Lopend
Gebouwen Gemeentehuis	nee			MJOP	2024-2043	3.4.2.6	Uitgesteld

WEGEN

Beleidskaders en beheerplannen
In juni 2023 besprak de accountant met de auditcommissie dat alle onderhoudsplannen van de gemeentelijke eigendommen bijgewerkt moeten worden. Daarna zijn ze aan de Raad voorgelegd voor besluitvorming. Ook moeten de plannen worden aangepast voor het IBOR-plan, zodat alles goed op elkaar afgestemd is. In de zomer van 2025 werden alle wegen in de gemeente opnieuw geïnspecteerd volgens de landelijke regels van CROW. Hieruit is een nieuw rapport gekomen: Wegenbeheerplan 2026-2030. Dit beheerplan wordt gebruikt om nieuwe plannen te maken zover mogelijk integraal met de andere opgaven en plannen.

Vastgesteld kwaliteitsniveau
We hebben afgesproken dat de meeste wegen worden onderhouden op kwaliteitsniveau C (laag). Voor de fietspaden geldt kwaliteitsniveau B (basis).

Status onderhoud
Volgens de Beheerrapportage Wegenonderhoud 2024-2028 is de kwaliteit van de wegen in de gemeente Heumen redelijk goed. Van alle verhardingen scoort 90,6% van zeer goed tot voldoende. 5,7% is slecht en heeft achterstallig onderhoud of het onderhoud is uitgesteld. 3,7% is matig en moet binnen twee jaar worden opgeknapt.

Achterstallig onderhoud
Vooral de fietspaden scoorden slecht. Daarom zijn bijvoorbeeld in 2025 de fietspaden door Maldensveld en bij de Veldsingel verbeterd. Het fietspad aan de Hatertseweg is ook waar nodig opgeknapt. In 2026 is o.a. het fietspad Heumenhofseweg, Elshofpad en Spoorbrug Groesbeekseweg verbeterd. Lijsterstraat en Vinkenstaat te Overasselt zijn afgekoppeld en omgevormd naar klinkers. Daarnaast is divers klein onderhoud uitgevoerd en zijn er verkeers-remmende maatregelen in het vennengebied uitgevoerd.

Uitgesteld onderhoud
Soms wordt onderhoud uitgesteld, bijvoorbeeld door andere werkzaamheden aan de Hatertseweg of het centrumplan. We houden ook rekening met de planning van netbeheerder Liander vanwege de energietransitie. Ook als we werken combineren, kan onderhoud later plaatsvinden. In de Randwijk in Malden is het onderhoud van 2025 uitgesteld naar 2026, zodat er meer tijd is voor overleg met bewoners, verkeersplannen en het aanpassen van de waterafvoer en het klimaatbestendig maken van de omgeving. Momenteel is het werk in de Randwijk nagenoeg gereed. Eind 2026 is onderhoud gepland aan de Groesbeekseweg en Schoolstraat.

Voortgang
Voor 2027 staan diverse wegen op de planning voor een nieuwe slijtlaag. Voor de Hatertseweg een nieuwe asfalt tussen- en deklaag. Op de Kasteelsestraat en het betonfietspad worden dan ook de nodige onderhouds- en veiligheidsmaatregelen genomen. Kruisbergsestraat en Zilverbergweg gaan samen met Plan Zilverberg onderhouden worden. Daarnaast zal ook het nodige elementenonderhoud weer uitgevoerd gaan worden.

Monitoring
De gemeente Heumen beheert en onderhoudt in totaal ongeveer 1,29 miljoen m² aan verhardingen. Daarvan is ongeveer 46% asfalt, 52% bestaat uit stenen en 2% is beton of iets anders.
Ongeveer 91% voldoet aan de afgesproken kwaliteit. Bij 9% is de kwaliteit matig of slecht en wordt onderhoud uitgevoerd.

Risico's
Het grootste risico is plotselinge schade aan de wegen, bijvoorbeeld door boomwortels of extreem weer. Dan kan snel onderhoud nodig zijn voor de veiligheid. Het gekozen onderhoudsniveau is soms laag, wat niet altijd past bij de wensen voor toegankelijkheid, een inclusieve samenleving en veiligheid. Als de kwaliteit te laag wordt, kan de gemeente meer verantwoordelijk worden bij ongelukken.
De gemeente wil projecten meer samen uitvoeren met andere onderhoudswerkzaamheden en beter vooruitplannen. Zo voorkomen we vertragingen of claims en kunnen we meer gebruik maken van subsidies.
Door de nieuwe inspectie zullen de kosten waarschijnlijk stijgen.

Financiën

Onderhoud

De volgende onderhoudslasten zijn in de meerjarenbegroting opgenomen.

Onderhoudslasten kapitaalgoed (x € 1.000)	JR 2025	B 2026	B 2027	B 2028	B 2029	B 2030
Groot onderhoud toevoeging aan de voorziening	507	507	507	507	507	507
Groot onderhoud exploitatielasten	460	305	373	539	460	460
Klein onderhoud exploitatielasten	118	115	115	115	114	115
Overige onderhoudslasten	13	13	13	13	13	13
Totaal onderhoudslasten kapitaalgoed	591	433	501	667	587	587
Totaal exploitatiebaten kapitaalgoed	3	3	3	3	3	3

Voorziening groot onderhoud

Voor het groot onderhoud heeft de gemeente een voorziening. Het verloop presenteren we hieronder.

Voorziening groot onderhoud kapitaalgoed (x € 1.000)	JR 2025	B 2026	B 2027	B 2028	B 2029	B 2030
Stand per 1 januari	344	487	687	5821	789	836
Toevoeging voorziening	558	507	507	507	507	507
Onttrekking voorziening	416	306	373	539	460	460
Stand per 31 december	487	687	821	789	836	883

Investeringen

De nieuwe (her)investeringen in kapitaalgoederen en de bijbehorende kapitaallasten als gevolg van deze investeringen.

Investeringen (x € 1.000)	JR 2025	B 2026	B 2027	B 2028	B 2029	B 2030
Investeringen kapitaalgoed	800	1.262	1.262	1.262	1,262	1.262
Kapitaallasten van deze investeringen	40	40	32	32	32	32

KUNSTWERKEN

Beleidskaders en beheerplannen
Naar aanleiding van het overleg tussen de accountant en de auditcommissie op 20 juni 2023 is besloten om alle onderhoudsplannen voor gemeentelijke eigendommen te actualiseren en ter besluitvorming voor te leggen aan de Raad. Op 21 september 2023 heeft de Raad daarom het Beleidsplan Integraal Beheer Openbare Ruimte 2024-2034 (IBOR-plan) vastgesteld.

Vastgesteld kwaliteitsniveau
In het IBOR-plan is voor kunstwerken gekozen voor functioneel beheer. Dit betekent dat de beheergroepen in stand worden gehouden zodat deze veilig zijn en hun functie behouden, zonder onderscheid in hoger of lager onderhoudsniveau. Hierdoor verschillen de benodigde beheerkosten niet per object.

Status onderhoud
Volgens het Kunstwerken beheerplan gemeente Heumen 2017–2021 (paragraaf 3.2.3) heeft 100% van de kunstwerken kwaliteitsniveau C. Op dit moment wordt functioneel beheer toegepast met als doel minimaal kwaliteitsniveau C. Wanneer een kunstwerk C of lager scoort op technische aspecten, neemt het risico op ongevallen toe. Daarom wordt geadviseerd om te streven naar kwaliteitsniveau B, zodat tijdig onderhoud plaatsvindt en risico's zoals uitglijden op een brug of instortingsgevaar bij steigers en beschoeiingen worden beperkt.

Achterstallig onderhoud
De gemiddelde kwaliteit van de kunstwerken die de gemeente beheert is C. Met name de dassentunnels en paddentunnels verkeren in D-kwaliteit en vragen de komende jaren extra aandacht; het noodzakelijke onderhoud hiervoor is grotendeels in 2023 en 2024 uitgevoerd. De fietsbrug aan de Baron van Brakelstraat bij Nederasselt richting Wijchen is vervangen in het voorjaar 2026, in samenwerking met de mede-eigenaren gemeente Wijchen/Druten. Voor groot onderhoud aan de brug over de vijver in de Boterdijk staat 10 augustus 2026 onderhoud gepland ook is het onderhoud aan de dassenrasters op de Parksesteeg uitgevoerd. Dit groot onderhoud is vanuit het reconstructiebudget betaald.

Uitgesteld onderhoud
Er is momenteel geen achterstallig onderhoud bekend.

Voortgang
Het is wenselijk om eind 2026, begin 2027, opnieuw het areaal van kunstwerken te inspecteren en te inventariseren. Op basis hiervan wordt een nieuw beheerplan opgesteld en het beheerbestand geactualiseerd, mede in verband met de update van het beheersysteem.

Monitoring
Volgens het huidige beheerplan (2017) beheert de gemeente Heumen 18 verschillende typen kunstwerken en in totaal 293 civiele kunstwerken. Het merendeel bestaat uit betonduikers; niet alle duikers vallen echter onder dit beheer, sommige behoren tot het rioolbeheer. Daarnaast zijn er hekwerken toegevoegd die eerder niet in het systeem stonden, evenals diverse fauna-/paddenrasters en tunnels.
Voor een goede monitoring zouden we jaarlijks een inspectie moeten uitvoeren. Capaciteit laat dat momenteel niet toe.

Risico's
Het grootste risico van functioneel beheer is dat onverwachte of ernstige schade aan kunstwerken vraagt om directe actie wegens veiligheid of het behoud van de functie. Het advies blijft om te streven naar kwaliteitsniveau B, zodat tijdig onderhoud kan plaatsvinden.
Bij de nieuwe inspectie worden de kosten geïndexeerd, waardoor deze zullen stijgen.

Financiën

Onderhoud

De volgende onderhoudslasten voor kunstwerken zijn in de meerjarenbegroting opgenomen.

Onderhoudslasten kapitaalgoed (x € 1.000)	JR 2025	B 2026	B 2027	B 2028	B 2029	B 2030
Groot onderhoud toevoeging aan de voorziening						
Groot onderhoud exploitatielasten						
Klein onderhoud exploitatielasten	18	18	18	18	18	18
Overige onderhoudslasten						
Totaal onderhoudslasten kapitaalgoed	18	18	18	18	18	18
Totaal exploitatiebaten kapitaalgoed						

Investeringen

De nieuwe (her)investeringen in kunstwerken en de bijbehorende kapitaallasten als gevolg van deze investeringen.

Investeringen (x € 1.000)	JR 2025	B 2026	B 2027	B 2028	B 2029	B 2030
Investeringen kapitaalgoed	n.v.t.					
Kapitaallasten van deze investeringen	n.v.t.					

OPENBARE VERLICHTING

Beleidskaders en beheerplannen
Naar aanleiding van het gesprek tussen de accountant en de auditcommissie op 20 juni 2023 is besloten om alle onderhoudsplannen van gemeentelijke voorzieningen te actualiseren en voor te leggen aan de Raad. Op 21 september 2023 stelde de Raad het Beleidsplan Integraal Beheer Openbare Ruimte 2024–2034 (IBOR-plan) vast.

Vastgesteld kwaliteitsniveau
Het IBOR-plan stelt voor de openbare verlichting bij de doelstelling 'veiligheid' minimaal het B-niveau vast. Eerder stemde de Raad op 9 juli 2015 in met de "Kaderstelling openbare verlichting 2015–2024", inclusief het amendement om in tien jaar over te schakelen op duurzame verlichting.
Dankzij dit investeringsbudget is de ombouw bijna volledig gerealiseerd: sinds 2024 is alle verlichting voorzien van duurzame led-armaturen en zijn de masten geschilderd of vervangen. Alleen het deel in Overasselt moet nog worden aangepakt, samen met het DPO en het onderhoud aan de N846 in 2027. De verlichting zal daar vervangen worden door nieuwe LED-armaturen en mogelijk komen er andere masttypen en locaties.

Status onderhoud
In de gemeente staan circa 3.700 lichtmasten die voldoen aan het gestelde B-niveau. In 2016 bedroeg het energieverbruik ongeveer 475.000 kWh. Inmiddels is de openbare verlichting volledig omgebouwd naar led en gedimd waar mogelijk, met als resultaat een energieverbruik van 198.000 kWh: een besparing van 58% ten opzichte van januari 2017. Ondanks deze besparing zijn de energiekosten gestegen.
In 2024 bedragen de jaarlijkse kosten € 33.500, tegenover € 22.500 in 2016. Deze stijging komt door een forse toename van de energietarieven, die tussen 2016 en 2024 met ongeveer 256% zijn gestegen.

Achterstallig onderhoud
Voor het komgebied van Overasselt is het de bedoeling om in 2027, samen met het DPO en het onderhoud aan de N846 door de provincie, het achterstallig onderhoud aan de openbare verlichting uit te voeren. De huidige verlichting wordt dan volledig vervangen door nieuwe LED-armaturen en mogelijk verplaatst of voorzien van andere masttypen.

Uitgesteld onderhoud
Door afstemming met de provincie heeft dit uitstel in onderhoud plaatsgevonden.

Voortgang
De openbare verlichting wordt samen met Nobralux BV beheerd en geïnspecteerd, zodat het B-niveau gehandhaafd blijft. Het meerjarige onderhoud is gegund aan Van Gelder Verkeerstechniek. Op de industrieterreinen Sluisweg, Hoge Brug en Ambachtsweg is begin 2026 een vervangingsplan uitgevoerd voor de eerste generatie LED-armaturen met Fortimo-module.

Monitoring
Samen met Nobralux wordt de openbare verlichting beheerd en periodiek geïnspecteerd.
Voor de komende jaren zal een nieuw beheer – en onderhoudsplan voor de openbare verlichtingen en onze andere elektrische installaties worden opgesteld. Dit om ook beheer en onderhoud te plannen aan oa de slagbomen aan de Schoolstraat, dynamische afsluiting Kerkplein, de bewaakte voetgangersoversteekplaatsen aan de Groesbeekseweg en Veldsingel, evenementenkasten, plattegrondkasten en de laadpalen.

Risico's
Het belangrijkste risico is de levensduur van de elektrotechnische componenten. Daarnaast is het voldoen aan de installatieverantwoordelijkheid volgens de NEN 3140 vereist. Momenteel ligt deze verantwoordelijkheid bij de gemeente. Het advies blijft om deze verantwoordelijkheid structureel te regelen en hiervoor budget beschikbaar te stellen.

Financiën

Onderhoud

De volgende onderhoudslasten zijn in de meerjarenbegroting opgenomen.

Onderhoudslasten kapitaalgoed	JR 2025	B 2026	B 2027	B 2028	B 2029	B 2030
Groot onderhoud toevoeging aan de voorziening	n.v.t.					
Groot onderhoud exploitatielasten	50.662	54.875	54.875	54.875	54.875	54.875
Klein onderhoud exploitatielasten	17.866	18.356	18.356	18.356	18.356	18.356
Overige onderhoudslasten	6.705	6.889	6.889	6.889	6.889	6.889
Totaal onderhoudslasten kapitaalgoed	75.233	80.120	80.120	80.120	80.120	80.120
Totaal exploitatiebaten kapitaalgoed	25.894	20.745	20.745	20.745	20.745	20.745

Investeringen

De nieuwe (her)investeringen in kapitaalgoederen en de bijbehorende kapitaallasten als gevolg van deze investeringen.

Investeringen (x € 1.000)	JR 2025	B 2026	B 2027	B 2028	B 2029	B 2030
Investeringen kapitaalgoed	8.128					
Kapitaallasten van deze investeringen						

OPENBAAR GROEN

Beleidskaders en beheerplannen
Het gemeentelijk areaal openbaar groen bestaat uit de onderdelen Bomen, Bossen, Landschapsbeheer, Gazons en Overig groen. In het beleidsplan IBOR (integraal beheer openbare ruimte) zijn de onderhoudsniveaus vastgelegd voor de onderdelen Gazons en Overig groen. Voor het onderhoud van de onderdelen Gazons en Overig groen binnen de kernen is een contract met de Dar gesloten. De Dar voert het onderhoud binnen de kernen voor deze onderdelen uit op het vastgestelde onderhoudsniveau. Het contract met de Dar vormt tevens het beheerplan voor de onderdelen Gazons en Overig groen.

Voor de gemeentelijke bomen geldt het Bomenbeheerplan 2016-2030 en voor de gemeentelijke bossen geldt het Beheerplan bossen 2019-2028.

Voor het openbaar groen in en rond de kernen is in 2025 het Programma Landschap en Groen opgesteld. Dit programma sluit aan op de Omgevingsvisie. In het programma zijn vier programmalijnen opgenomen waarop in de periode 2025–2028 de focus wordt gelegd vanuit groenbeheer. In het Programma Landschap en Groen is het Landschapsbeheer opgenomen.

Vastgesteld kwaliteitsniveau
In het beleidsplan IBOR (integraal beheer openbare ruimte) zijn de onderhoudsniveaus vastgelegd voor de openbare ruimte. Voor het openbaar groen onderdelen Gazons en Overig groen geldt voor binnen de kernen het onderhoudsniveau B (basis) en voor het buitengebied geldt onderhoudsniveau C (laag).

Voor de onderdelen Bomen en Bossen zijn geen onderhoudsniveaus vastgesteld.

- De bomen worden beheerd op het criterium Veiligheid.
- De gemeente Heumen wil haar bos- en natuurterreinen duurzaam in stand houden met een zo groot mogelijke biodiversiteit. Daarbij richt het beheer van deze terreinen zich op de integratie van de functies recreatie, natuur en cultuurhistorie. De ecologische samenhang en de beleving door recreanten zijn van groot belang. In de bossen vindt houtoogst plaats ten behoeve van het versterken van de bovengenoemde functies. De productie van kwalitatief hoogwaardig hout kan een middel zijn om het gewenste bosbeheer mede te financieren. Daarnaast wordt houtoogst gezien als een onderdeel van de cultuurhistorie in de bossen van de gemeente Heumen.

Het Landschapsbeheer bestaat uit het beheren van diverse landschapselementen zoals boomgaarden, hagen, houtwallen en dassengebieden. Het beheer van deze elementen bestaat uit het ecologisch en cultuurhistorisch onderhouden.

Status onderhoud
Binnen de kernen worden de onderdelen Gazons en Overig door de Dar onderhouden op het vastgestelde onderhoudsniveau B op basis van een beeldkwaliteitscontract (= samenwerkingsovereenkomst). De Dar heeft dus de verplichting om het openbaar groen op een dusdanige wijze te onderhouden dat het afgesproken onderhoudsniveau B wordt gehaald.

Buiten de bebouwde kom worden de wegbermen gemaaid door de buitendienst. De bermen worden twee keer per jaar gemaaid en op de Vierdaagse route worden de bermen drie keer per jaar gemaaid.
Op enkele locaties in het buitengebied worden bermen natuurinclusief beheerd. Dat gebeurt door een contractaannemer twee keer per jaar, waarbij de bermen worden gemaaid en het maaisel wordt afgevoerd, zodat er een bloemrijke berm ontstaat.

Een deel van de bomen wordt onderhouden door de gemeentelijke buitendienst. Het betreft straat- en laanbomen die speciale zorg vereisen. De rest van de bomen worden onderhouden door een groenaannemer.

De gemeentelijke bossen worden onderhouden door de Bosgroep.

Achterstallig onderhoud
Voor het onderhoud op Gazons en Overig groen is voor enkele onderdelen binnen de kernen het onderhoudsniveau C (laag) aangehouden. Dat is niet conform het vastgestelde onderhoudsniveau B. Het huidige budget is niet voldoende om op alle onderdelen het vastgestelde onderhoudsniveau te halen. Hiervoor zal in de kadernota 2028 een verzoek tot ophoging van het budget worden ingediend.

Uitgesteld onderhoud
Niet van toepassing.

Voortgang
Binnen de kernen voert Dar het groenonderhoud uit aan de Gazons en Overig groen. Het groenonderhoud wordt gecombineerd uitgevoerd met het reinigen van goten, het verwijderen van onkruid van de stoepen en het opruimen van bladeren. Dit zorgt voor een efficiënte manier van werken. Dit wordt 2027 voortgezet.

In 2027 worden ca. 1900 bomen gesnoeid, dit betreft onderhoudssnoei en begeleidingssnoei.
Het Bosbeheer wordt door de Bosgroep in 2027 voortgezet.
Landschapsbeheer wordt uitgevoerd volgens het uitvoeringsplan Landschap en Groen.

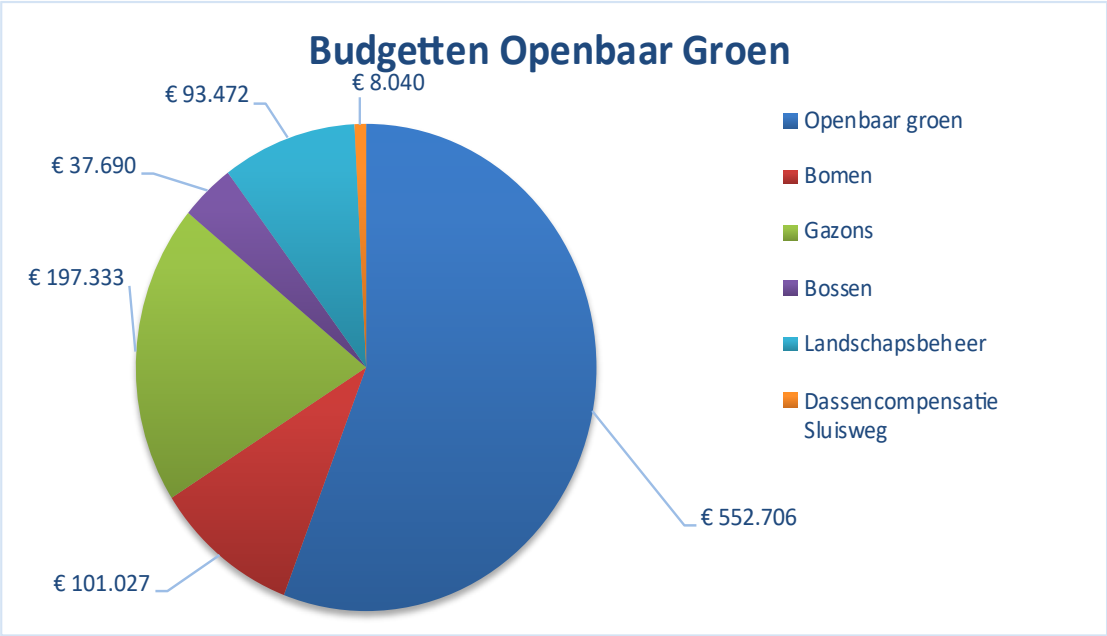
Monitoring
De werkzaamheden die Dar uitvoert worden drie keer per jaar tijdens een gezamenlijke schouw gecontroleerd. Daarnaast is er een maandelijks werkoverleg waarin de voortgang van het werk worden besproken. Indien de kwaliteit niet wordt gehaald, worden gezamenlijk vervolgacties bepaald en uitgevoerd.

De gemeentelijke bomen worden één keer in de drie jaar geïnspecteerd. De gemeente is verdeeld in drie rayons en elk jaar wordt er een rayon geïnspecteerd. Indien er bomen uit de inspectie komen met een verhoogd veiligheidsrisico, dan worden deze bomen jaarlijks geïnspecteerd.

Risico's
Doordat enkele onderdelen (blad uit boomspiegels en plantsoenen, snoeibeeld bodembedekkers, snoeien struikrozen, knippen blokhagen) op C niveau (laag niveau) worden onderhouden, kunnen er meer klachten komen over de staat van het onderhoud op die onderdelen.

Uit de jaarlijkse boominspecties komen aantallen bomen die verwijderd moeten worden, omdat deze niet meer veilig zijn. Voor het één op één vervangen van verwijderde bomen is geen vervangingsbudget beschikbaar. Nu wordt het compenseren (herplanten) van bomen deels opgevangen binnen integrale onderhoudsprojecten vanuit het reconstructiebudget. Een deel van de bomen wordt nu niet vervangen, waardoor de ambitie om een groene gemeente te zijn en te blijven op den duur onder druk komt te staan.
Voor vervanging van openbaar groen, zoals plantsoenen, gazons en hagen is geen budget beschikbaar, waardoor de bovengenoemde ambitie ook onder druk komt te staan.

Financiën

GEBOUWEN

Het gemeentelijk vastgoed is bedoeld om de eigen taken van de gemeente goed uit te voeren en om verschillende doelen te bereiken. Deze doelen zijn beschreven in verschillende plannen van de gemeente. Ook zijn er aparte doelen voor het beheer van gebouwen. Deze staan in speciale documenten over gemeentelijk vastgoed.
De gemeente heeft verschillende gebouwen in bezit en zorgt voor het beheer, zoals:

- het gemeentehuis
- parkeergarage Maldensteijn
- de werkplaats van de gemeente
- windmolen "Maasmolen" in Nederasselt
- windmolen "Zeldenrustmolen" in Overasselt
- windmolen "Joannusmolen" in Heumen
- Nederlands Hervormde Kerk in Nederasselt
- Nederlands Hervormde Kerk in Overasselt
- de toren van de Nederlands Hervormde Kerk in Heumen
- Sportcentrum Malden

Voor de meeste gebouwen zijn de plannen voor onderhoud de afgelopen jaren bijgewerkt. In de begroting wordt rekening gehouden met de kosten van het onderhoud. Dit gebeurt door elk jaar geld opzij te zetten of te gebruiken voor het onderhoud.

Categorie	Aantal objecten	Aantal m2 BVO	Programma
Eigen huisvesting	2	4350	3
Onderwijs (*)			
Parkeergarages	1	1420	2
Totaal			

(*) Onderwijshuisvesting is een wettelijke taak van de gemeente. Gemeenten zijn economisch eigenaar. Scholen zijn juridisch eigenaar en verantwoordelijk voor het binnen- en buitenonderhoud. Het overzicht omvat het onderwijsvastgoed dat bij de gemeente op de balans staat, dus ook de gebouwen die door de scholen worden onderhouden.

Gemeentehuis

Voor het onderhoud van het gemeentehuis gebruiken we het meerjarenonderhoudsplan, dat is opgesteld in juli 2023. Een gespecialiseerd bedrijf heeft het gebouw technisch gecontroleerd. Op basis van het kwaliteitsniveau 'sober en adequaat' is er een onderhoudsplanning gemaakt voor de jaren 2024 tot en met 2043.
In 2027 staat, naast regulier jaarlijks onderhoud aan installaties, schilderwerk, vloeren en verlichting, het volgende onderhoud gepland: aanpassingen aan sanitaire voorzieningen en luchtbehandeling.

Voorziening groot onderhoud
Voor het groot onderhoud heeft de gemeente een aparte voorziening. Hieronder laten we zien hoe deze voorziening zich ontwikkelt.

Voorziening groot onderhoud kapitaalgoed	JR 2025	B 2026	B 2027	B 2028	B 2029	B 2030
Stand per 1 januari	721.148	774.494	815.160	720.591	653.671	588.767
Toevoeging voorziening	90.275	90.275	90.275	90.275	90.275	90.275
Onttrekking voorziening	36.929	49.609	184.844	157.195	155.179	155.179
Stand per 31 december	774.494	815.160	720.591	653.671	588.767	823.863

Parkeergarage Maldensteijn

Ook voor de parkeergarage onder het gebouw Maldensteijn is de onderhoudsplanning bijgewerkt voor de jaren 2024 tot en met 2043, op het niveau 'sober en adequaat'.
In 2027 wordt, naast reguliere onderhoud zo nodig de centrale regelkast voor de klimaatregeling (wegdekverwarming) vervangen.

Voorziening groot onderhoud
De gemeente heeft een speciale reserve voor groot onderhoud. Hieronder laten we zien hoe deze voorziening zich ontwikkelt.

Voorziening groot onderhoud kapitaalgoed	JR 2025	B 2025	B 2026	B 2027	B 2028	B 2029
Stand per 1 januari	168.175	175.245	169.515	172.598	169.286	154.513
Toevoeging voorziening	8.230	8.230	8.230	8.230	8.230	8.230
Onttrekking voorziening	1.160	13.960	5.147	19.123	15.422	4.322
Stand per 31 december	175.245	169.515	172.598	161.705	154.513	158.421

Gemeentewerkplaats

Algemeen
In 2023 is er een nieuw meerjarenonderhoudsplan (MOP) opgesteld dat een periode van tien jaar beslaat.

Financiën
Voor 2027 zijn er geen grote onderhoudswerkzaamheden aan de werf gepland. In het MOP is enkel een post opgenomen voor onvoorziene situaties en kleine vervangingen, met een budget van € 2.500.-
Daarnaast is extra budget nodig voor het herstellen van het tegelwerk in het waslokaal, omdat op verschillende plekken de tegels loslaten. De offerte hiervoor wordt nog aangevraagd, maar de verwachte kosten bedragen ongeveer € 1.000,-. Het herstel van bovenstaand tegelwerk is doorgeschoven naar 2027 i.v.m. beschikbaarheid aannemer.
De straatkolk op het achter-terrein is inmiddels geplaatst en de wateroverlast behoort tot het verleden.

Voorziening groot onderhoud
Voor groot onderhoud beschikt de gemeente over een voorziening. Hieronder staat het financiële verloop daarvan gepresenteerd.

Voorziening groot onderhoud kapitaalgoed	JR 2025	B 2026	B 2027	B 2028	B 2029	B 2030
Stand per 1 januari	24.574	37.957	49.802	55.160	67.005	78.850
Toevoeging voorziening	14.345	14.345	14.345	14.345	14.345	14.345
Onttrekking voorziening	962	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500
Stand per 31 december	37.957	49.802	55.160	67.005	78.850	90.695

Onderhoud monumentale molens en kerken

Algemeen
De gemeente bezit zes rijksmonumenten: drie molens en drie kerkjes. Voor het beheer en onderhoud hiervan draagt de gemeente de verantwoordelijkheid.

Kwaliteitsnormen
Het onderhoud aan de kerkjes gebeurt door een gecertificeerde restauratie-aannemer. De molens worden onderhouden door gediplomeerde vrijwillige molenaars en een gespecialiseerde regionale molenbouwer.

Financiën
Jaarlijks geeft het Periodiek Instandhoudingsplan (PIP) aan welke onderhoudswerkzaamheden nodig zijn om de monumenten in goede conditie te houden. In overleg met molenaars, huurders van de kerkjes en de Monumentenwacht wordt bepaald wat er precies moet gebeuren. Hiervoor worden ook beschikbare subsidies benut.

Voorziening groot onderhoud molens
Voor groot onderhoud heeft de gemeente een voorziening getroffen. Het verloop daarvan wordt hieronder weergegeven

Voorziening groot onderhoud molens	JR 2025	B 2026	B 2027	B 2028	B 2029	B 2030
Stand per 1 januari	123.019	131.020	142.336	156.201	141.481	141.481
Toevoeging voorziening	22.020	22.020	22.020	22.020	n.n.b.	n.n.b.
Onttrekking voorziening	14.019	10.704	8.155	36.740	n.n.b.	n.n.b.
Stand per 31 december	131.020	142.336	156.201	141.481	141.481	141.481

Voorziening groot onderhoud kerken
Voor het groot onderhoud heeft de gemeente een voorziening. Het verloop presenteren we hieronder.

Voorziening groot onderhoud kerken	JR 2025	B 2026	B 2027	B 2028	B 2029	B 2030
Stand per 1 januari	117.861	121.634	124.957	124.957	124.957	124.957
Toevoeging voorziening	3.773	3.773	n.n.b.	n.n.b	n.n.b.	n,n,b.
Onttrekking voorziening	0	450	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.
Stand per 31 december	121.634	124.957	124.957	124.957	124.957	124.957

Sportcentrum Malden

Algemeen
De gemeente is eigenaar van Sportcentrum Malden en verhuurt de accommodatie aan Koninklijke Sportfondsen Nederland. Zij voeren beheer, exploitatie en onderhoud uit.
Om de vijf jaar wordt het onderhoudsplan, conform afgesloten overeenkomst, geactualiseerd. De actualisatie vindt plaats samen in overleg met de exploitant en wordt begeleid door een deskundige partij gespecialiseerd in onderhoudsplannen van vastgoed. Tussentijds wordt beoordeeld of het uitgevoerd onderhoud conform de vastgestelde planning loopt.

Kwaliteitsnormen
Het grootste deel van het uitvoeren van het onderhoud (op basis van het onderhoudsplan) is via diverse onderhoudscontracten ondergebracht bij hiervoor gespecialiseerde bedrijven. Bedrijven die vaak ook de oorspronkelijke aanleg/realisatie hebben verzorgd. Er is geen sprake van achterstand in het onderhoud.

Financiën
Het gehele onderhoud wordt uitgevoerd door Koninklijke Sportfondsen Nederland en de gemeente draagt bij conform het vastgestelde meerjarenonderhoudsplan. Op basis van het geactualiseerde MJOP zijn de hiervoor gereserveerde middelen per ultimo 2025 ondergebracht in een voorziening voor groot onderhoud.

De kosten van het groot onderhoud worden ten laste van deze voorziening gebracht. Om ook in de toekomst in de onderhoudsbehoefte te kunnen voorzien, wordt jaarlijks een bedrag aan de voorziening toegevoegd. Deze dotatie is gebaseerd op het actuele meerjarenonderhoudsplan, dat als bijlage bij de begroting is opgenomen, en wordt berekend op basis van de gemiddelde onderhoudslasten over een periode van vijftien jaar. Het groot onderhoud wordt vervolgens bekostigd uit de gevormde voorziening.

Onderhoudslasten kapitaalgoed (x € 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Groot onderhoud	110	92	108	80	89	278
Totaal exploitatiebaten kapitaalgoed	628	687	703	719	719	719

Bestemmingsreserve groot onderhoud kapitaalgoed (x € 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari	0	383	0			
Toevoeging bestemmingsreserve	453	117	0	0	0	0
Onttrekking bestemmingsreserve	70	500	0	0	0	0
Stand per 31 december	383	0	0	0	0	0

Voorziening groot onderhoud kapitaalgoed (x € 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari	0	0	408	610	840	1.061
Toevoeging voorziening	0	408	310	310	310	310
Onttrekking voorziening		0	108	80	89	278
Stand per 31 december	0	408	610	840	1.061	1.093

RIOLERING

Beleidskaders en beheerplannen
In september 2022 is het Beleidsplan water en riool 2023-2027 vastgesteld. In dit plan staan de belangrijkste maatregelen en een globale planning. Het uitvoeringsplan water en riool 2023-2027 werkt de acties voor de komende jaar verder uit.
Het Beleidsplan water en riool 2023-2027 heeft als doel het watersysteem in de openbare ruimte duurzaam en toekomstgericht te beheren. We zorgen voor goed beheer van afvalwater, regenwater en grondwater. Ook houden we rekening met nieuwe wetten (zoals de Omgevingswet) en passen we het beleid aan op wat echt belangrijk is.
In het plan staan acties voor onderhoud en beheer van riolen en sloten. Ook zijn er maatregelen opgenomen om beter om te gaan met het veranderende klimaat. We kijken daarom niet alleen naar wateroverlast, maar ook naar hitte en droogte. De maatregelen passen we tegelijk toe met andere thema's zoals duurzaamheid, verkeer & bereikbaarheid, natuur, sociale samenhang, gezondheid en veiligheid. Dit doen we volgens het beleid van IBOR.

De gemeenten Heumen en West Maas en Waal gaan het huidige Beleidsplan water en riolering 2023-2027 gezamenlijk actualiseren en omvormen tot een Water en Rioleringsprogramma. Dit gezamenlijk project resulteert in een programma voor een periode van vijf jaar (2028 tot en met 2032), waarin de zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater zijn uitgewerkt in beleidsregels, maatregelen en een financiële onderbouwing (kostendekkingsplan). In het programma is ook weer nadrukkelijk aandacht voor klimaatadaptatie. De financiële onderbouwing van het programma, het kostendekkingsplan, vormt de basis voor rioolheffing de komende vijf jaar.

Kwaliteitsniveau
In het Beleidsplan Water en Riolering 2023-2027 staan de doelen en eisen voor de waterhuishouding, het rioolstelsel, de IBA's, sloten en andere wateropvangen.
Om te zorgen dat het riool goed blijft werken, voeren we regelmatig inspecties uit. Het onderhoud van het riool in de dorpen gebeurt elke 8 tot 10 jaar. Door regelmatig te controleren, weten we hoe het riool ervoor staat en voorkomen we onverwachte problemen of verzakkingen. Op tijd onderhoud verlengt de levensduur en helpt bij het plannen van grotere werkzaamheden.
Om te voorkomen dat het riool verstopt raakt, maken we elk jaar een achtste deel schoon. Ook vegen we de straten en maken we de regenwaterputten schoon.
Voor pompen en gemalen doen we zowel onderhoud bij storingen als preventief onderhoud. Zo blijven de installaties veilig en gaan ze langer mee. We hebben een onderhoudscontract met een gespecialiseerd bedrijf voor problemen met pompen en gemalen. Storingen aan huisrioolaansluitingen en kolken worden door de eigen dienst bijgehouden en vaak door een aannemer opgelost**.**
Status onderhoud en inspecties
In 2024 is een cyclus van acht jaar afgerond waarin alle rioolstelsels in Heumen zijn gecontroleerd. De belangrijkste maatregelen zijn uitgevoerd en de laatste acties worden in 2025 gedaan. In 2026 is een nieuwe inspectieronde begonnen.

Algemeen en areaalgegevens

Rioolvoorziening	omvang
Totale lengte vrijverval riolering exclusief aansluitleidingen	116 km
Lengte vrijverval gemengde rioolleiding	71 km
Lengte vrijverval vuilwaterrioolleiding	18 km
Lengte vrijverval hemelwaterrioolleiding (inclusief infiltratieriolen en overkluizingen)	26 km
Lengte gemeentelijke drainage	1 km
Aantal berg(bezink)voorzieningen	3
Aantal externe overstortputten in het gemengd stelsel	9
Aantal hemelwateruitlaten en hemelwater overstorten	9
Aantal gemalen in het vrijverval stelsel in beheer bij de gemeente	19
Aantal pompunits drukriool	245
Aantal kolken	6936
Lengte persleidingen	58 km
Aantal IBA's in eigendom van de gemeente	2

Klimaatmaatregelen

Kwaliteitsniveau
In 2021 zijn de watersystemen van Malden, Heumen, Overasselt en Nederasselt onderzocht. Er is gekeken waar het risico op wateroverlast het grootst is, bijvoorbeeld met zware regen. Dit onderzoek staat in het Masterplan riolering en stedelijk water van de gemeente Heumen.
Hieruit blijkt dat vooral Malden en Overasselt kwetsbaar zijn bij veel regen. Malden heeft veel stenen en ligt tegen de heuvels, waardoor water daar sneller afloopt. In Overasselt, vooral in de Molenkuil, blijft regenwater langer staan door de kleigrond en het hoge grondwater. In het Masterplan staan oplossingen voor deze problemen, zowel voor nu als voor later. Voor de korte termijn zijn er al maatregelen opgesteld in het Beleidsplan Water en Riolering 2023-2027. Deze maatregelen komen ook terug in het meerjarenprogramma voor de openbare ruimte (IBOR) en het Uitvoeringsplan water en riolering 2025-2027.

Status uitvoering klimaatmaatregelen
Het loskoppelen van regenwater van het vuilwaterriool helpt om wateroverlast te verminderen in de lagere delen van de dorpen. Sinds 2017 is 10 hectare aan verhard oppervlak losgekoppeld van het riool. Dit is bijvoorbeeld gebeurd bij de Oude Boterdijk in Heumen en op verschillende plekken in Malden, zoals de Kloosterstraat, De Horst en De Enk. Ook zijn er grote projecten uitgevoerd bij Dravik-Schoof en De Schoren, Wieken, Kruigang en Randwijk. Voor een aantal projecten is geld ontvangen van het Rijk via de samenwerking in de regio (RAS).
Omdat ongeveer de helft van het verharde oppervlak in de dorpen particulier bezit is, wil de gemeente de komende jaren inwoners stimuleren om zelf regenwater af te koppelen, tuinen groener te maken of een regenton te gebruiken. Hiervoor is samen met een externe partij een speciaal programma opgezet. Tot en met 2027 zijn er elk jaar twee acties, één in het voorjaar en één in het najaar. De gemeente Heumen doet ook mee aan de landelijke actie ‘tegelwippen’.
We werken op bepaalde onderwerpen samen met andere gemeenten en het waterschap, zoals Berg en Dal, Beuningen, Druten, Groesbeek, Nijmegen en Wijchen. In februari 2024 is hiervoor een nieuwe samenwerking afgesproken. We werken samen aan een regionale aanpak voor klimaatverandering. Vanaf 2025 is er een nieuw regionaal plan gestart. De uitvoering is gericht op maatregelen in de stad én op het platteland. Het doel is dat iedereen in de regio dezelfde kansen krijgt als het gaat om regels en doelen voor het klimaat. Het programma werkt ook aan het beschermen van de stuwwal als waterbron en tegen verdroging. Dit sluit aan bij het project Groene Mantel van de Groene metropoolregio, dat zich richt op minder stikstof en het sterker maken van de natuur. Daarom worden deze projecten goed op elkaar afgestemd.

Financiën
Voor meer informatie hierover verwijzen we naar de paragraaf lokale heffingen.

WATERHUISHOUDING

Beleidskaders en beheer

In september 2022 is het Beleidsplan water en riool 2023-2027 vastgesteld. Hierin staat welke maatregelen er komen en wanneer die uitgevoerd worden. In het uitvoeringsplan water en riool 2023-2027 staat precies wat er de komende jaar gebeurt. Met dit plan wil de gemeente zorgen dat het watersysteem in de openbare ruimte goed blijft werken, nu en in de toekomst. Hierbij let de gemeente op afvalwater, regenwater en grondwater. Ook is duurzaam en goed onderhoud van de riolen en andere waterwerken belangrijk. In het plan is aandacht voor het veranderende klimaat en nieuwe wetten, zoals de Omgevingswet. De gemeente kijkt steeds meer naar het echte effect van maatregelen.
Naast gewoon onderhoud en beheer van riolen en sloten, staan er ook plannen in om beter om te gaan met hitte, droogte en veel regen. Alle maatregelen worden samen bekeken en uitgevoerd. Daarbij houdt de gemeente rekening met duurzaamheid, bereikbaarheid, biodiversiteit, samenhang in de buurt, gezondheid en veiligheid. Dit past bij de aanpak uit het beleidsplan IBOR.

Kwaliteitsniveau

In het Beleidsplan Water en Riolering 2023-2027 staan de afspraken en regels over de kwaliteit van water, riolen, IBA's, sloten (watergangen) en wadi's. De gemeente volgt de regels van het waterschap. In de keur en legger van het waterschap staat bijvoorbeeld hoe B-watergangen onderhouden moeten worden. B-watergangen worden elk jaar één keer gemaaid en eens per 20 jaar uitgebaggerd. Het waterschap controleert dit. Ongeveer de helft van de C-watergangen wordt ook gemaaid, vooral die bij de dorpen en als ze belangrijk zijn voor extra water bij veel regen. De gegevens over deze sloten staan in het beheerprogramma. C-watergangen hoeven niet uitgegraven te worden, maar mogen niet dichtgroeien.

Status beheer

Alle B-watergangen die de gemeente moet onderhouden, worden één keer per jaar gemaaid. Ongeveer 50% van de C-watergangen doen hieraan mee. De rest van de C-watergangen wordt alleen onderhouden als er problemen zijn. Soms is klein onderhoud nodig, zoals het weghalen van struiken uit de sloot of het aanpassen van de slootkant.
In 2027 moeten sommige A-watergangen in de gemeente worden uitgebaggerd. Ook de B-watergangen in dat gebied worden dan, als het nodig is, door de gemeente uitgebaggerd. Het waterschap bepaalt welke sloten worden uitgebaggerd en hoe vaak (ongeveer eens per 20 jaar). Soms moet de gemeente ook de bagger van sloten van het waterschap ontvangen.

Algemeen en areaalgegevens

De gemeente heeft ongeveer 11 kilometer B-watergangen, 27 kilometer C-watergangen en zo'n 150 duikers,

Financiën

Alle kosten voor deze werkzaamheden vallen onder de post riolering in de begroting.

Paragraaf financiering

Inleiding
Dit onderdeel geeft een overzicht van het financieringsbeleid van de gemeente Heumen. Hierin komen wet- en regelgeving, ontwikkelingen op het gebied van rente, beheersing van risico's en de financieringsbehoefte aan bod. Het uitgangspunt is het realiseren van een gezonde en stabiele financiële situatie, zowel nu als in de toekomst. Dit gebeurt door zorgvuldig te lenen, slim om te springen met overtollige middelen en alle financiële risico's goed in kaart te brengen. Het doel blijft het minimaliseren van kosten, zonder onnodige risico's te nemen.

Kaders
De uitvoering van het financieringsbeleid vindt plaats binnen landelijke richtlijnen, zoals het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en de Wet Fido (Wet financiering decentrale overheden). Zo wordt gezorgd voor transparante en betrouwbare financiële verantwoording.

Kaders en richtlijnen voor verantwoord financieel beheer
De gemeente werkt volgens de Financiële verordening 2025 en Treasurystatuut 2025. Hierin staan afspraken over hoe wordt omgegaan met leningen, beleggingen en het beheersen van financiële risico's. De kaders zijn geactualiseerd op basis van nieuwe wetgeving en marktontwikkelingen. Extra aandacht gaat uit naar het beheersen van renterisico's, het nauwkeurig plannen van kasstromen en het duurzaam invullen van de financieringsbehoefte.

Schatkistbankieren – geld bij het Rijk in plaats van op de bank
Sinds 2013 zijn gemeenten verplicht overtollige middelen onder te brengen bij het Ministerie van Financiën, dit wordt schatkistbankieren genoemd. Dit voorkomt dat overheden geld uitlenen aan de markt en zorgt dat publieke middelen veilig en centraal worden beheerd. Dit leidt tot lagere rentekosten en een betere beheersing van de staatsschuld omdat het Rijk hierdoor minder hoeft te lenen. De gemeente Heumen volgt zoals alle gemeenten deze verplichting en zo blijft het geld beschikbaar voor eigen investeringen en uitgaven, maar wordt tijdelijk via de schatkist van het Rijk beheerd.

Wet Houdbare overheidsfinanciën – bijdragen aan gezonde overheidsfinanciën
De Wet Houdbare Overheidsfinanciën (HOF) zorgt ervoor dat de overheidsfinanciën gezond blijven. Deze wet is gebaseerd op afspraken die Europese landen met elkaar hebben gemaakt.
Belangrijk in deze wet is het EMU-saldo. Dit is het verschil tussen alle inkomsten en uitgaven van de overheid. Hierbij gaat het om het Rijk, gemeenten, provincies en waterschappen samen. Als de uitgaven hoger zijn dan de inkomsten, ontstaat er een tekort. Daardoor kan de staatsschuld toenemen.
Gemeenten hoeven niet ieder apart een bepaald EMU-saldo te halen. Wel dragen zij samen met andere overheden bij aan het totale EMU-saldo van Nederland. Het Rijk houdt in de gaten of dit totale saldo binnen de Europese afspraken blijft. Als het saldo te veel afwijkt, gaat het Rijk hierover in gesprek met gemeenten en andere decentrale overheden. Gemeenten krijgen hierbij geen directe boetes of andere sancties.

Toezicht en transparantie
Voor het treasurybeleid gelden duidelijke regels. De gemeente leent alleen geld van betrouwbare organisaties. Ook gebruikt de gemeente geen risicovolle financiële producten, zoals derivaten. Bij leningen voor een langere periode worden meerdere offertes opgevraagd en met elkaar vergeleken. Zo blijft het financieel beheer zorgvuldig, verantwoord en transparant.

ONTWIKKELINGEN IN 2026

Renteontwikkelingen – ECB verhoogd de rente na reeks verlagingen
In 2026 heeft de Europese Centrale Bank (ECB) haar rentebeleid aangepast vanwege oplopende inflatie. In juni 2026 verhoogde de ECB de belangrijkste rente met 0,25 procentpunt. De depositorente kwam daardoor uit op 2,25%. De ECB wilde hiermee voorkomen dat de inflatie te hoog zou blijven. In juli 2026 liet de ECB de rente vervolgens ongewijzigd. Hierdoor bleven de rentetarieven voor leningen hoger dan in de voorgaande jaren. Dit heeft invloed op de financieringskosten van overheden, bedrijven en huishoudens.

Oorlogen kunnen grote invloed hebben op de wereldeconomie. Handelsroutes kunnen verstoord worden zoals nu in de oorlog in Iran. Die kan prijsopdrijvend werken waardoor veel producten voor consumenten en bedrijven duurder worden.
Oorlogen leiden ook vaak tot schommelingen op de financiële markten waardoor de rente eerder stijgt dan daalt. Dit alles kan betekenen dat de economische groei afremt.
Voor gemeenten betekent dat de rente hoger is dan voorgaande jaren en dat nieuwe leningen of herfinancieringen minder gunstig kunnen worden afgesloten wat een extra druk op de exploitatiebegroting legt. Gemeente Heumen spreidt daarom leningen en houdt rekening met kasgeldlimieten en renterisiconormen, zodat we voorbereid zijn op eventuele rentestijgingen.

Rentetoerekening via de methodiek van de omslagrente
Het BBV schrijft voor dat gemeenten de rentelasten moeten verdelen over verschillende beleidsvelden. Heumen gebruikt hiervoor de omslagrentemethodiek: rentelasten worden verdeeld op basis van de boekwaarde van investeringen. Zo worden rentekosten evenwichtig toegerekend aan gemeentelijke taken.
Voor 2027 is het gehanteerde omslagpercentage 1,00%. Hiermee is vrijwel alle rente aan taakvelden toegerekend. Het resterende verschil, het zogenaamde renteresultaat, bedraagt € - 237.085 en betreft een klein afrondingsverschil dat niet direct aan investeringen is toe te wijzen.

Rentetoerekening grondexploitaties
De gemeente Heumen heeft drie actieve grondexploitaties. Voor twee van deze projecten worden specifieke leningen aangetrokken, waarvan de rentelasten direct aan het project worden toegerekend. Deze rente wordt niet verdeeld via de omslagrente, maar apart verantwoord binnen de grondexploitatie.

Renteschema
Het renteresultaat is geen financieel voor- of nadeel voor de gemeente, maar geeft aan in hoeverre de rente is verdeeld naar de taakvelden waar de investeringen plaatsvonden. Het renteresultaat als percentage van de begrote lasten bedraagt 34,26% (€ 220.785 euro/ € 660.695 x 100%). Volgens de BBV mag de afwijking maximaal 25% zijn. Uit het renteresultaat blijkt dat niet alle rente is verdeeld naar de taakvelden in de begroting. Op begrote basis is een omslagrente gehanteerd van 1,00%. Daardoor wordt te weinig rente toebedeeld aan investeringen en blijft er rente achter op het taakveld 'treasury'. Het bedrag wat niet is toebedeeld om binnen de norm van 25% te zitten bedraagt € 59.655. Dit heeft geen gevolgen voor het begrotingsresultaat van de gemeente als geheel, maar uitsluitend voor de verdeling van rentelasten en kapitaallasten over de taakvelden binnen de begroting. Eventuele correcties worden in de jaarrekening 2027 gemaakt.

A	De externe rentelasten over de korte en lange financiering		1.615.771
B	De externe rentebaten (idem)		247.192
	Saldo rentelasten en rentebaten (A-B)		1.368.579
C1	De rente die aan de facilitaire grondexploitaties (kostenverhaal) moet worden doorberekend	0	
C2	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	724.184	
C3	De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	0	
C	Subtotaal (C1+C2-C3)	724.184	
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		**644.395**
d1	Rente over eigen vermogen		0
d2	Rente over voorzieningen		0
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente (werkelijke rentelasten)		**644.395**
e	De aan taakvelden toegerekende rente (via de renteomslag)		423.611
f	**Renteresultaat op het taakveld Treasury**		**-220.785**
	Boekwaarde activa 1-1-2026 (vaste activa en vlottende activa) die integraal gefinancierd worden		42.002.605
	Rentepercentage van aan taakvelden toe te rekenen rente		1,53%
	Renteresultaat		-220.785
	Renteresultaat als percentage van werkelijke rentelasten		-34,26%

FINANCIERING

Kasgeldlimiet
Het risico van kortlopende financiering wordt uitgedrukt in de kasgeldlimiet. Dit omvat alle kortlopende leningen met een rentetypische looptijd van minder dan één jaar. De kasgeldlimiet zorgt ervoor dat een gemeente niet te veel van dit soort leningen gebruikt, zodat plotselinge renteverhogingen geen groot probleem worden.

Volgens de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido) mag een gemeente maximaal 8,5% van de begroting aan kortlopende leningen hebben. Door deze regel moet een gemeente ook genoeg langlopende leningen afsluiten. Zo blijven de kosten voor rente beter onder controle. Hieronder staat hoe de kasgeldlimiet voor 2027 is berekend:

Kasgeldlimiet in 2027	**2027**	**Q1 2027**	**Q2 2027**	**Q3 2027**	**Q4 2027**
Begrotingstotaal	**63.677.281**	63.677.281	63.677.281	63.677.281	63.677.281
Toegestane kasgeldlimiet					
· in procenten van de grondslag	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%
· **in bedrag**	**5.412.569**	**5.412.569**	**5.412.569**	**5.412.569**	**5.412.569**
Gemiddelde kortlopende schuld	**3.500.000**	3.500.000	3.500.000	3.500.000	3.500.000
Vrije ruimte	**1.912.569**	**1.912.569**	**1.912.569**	**1.912.569**	**1.912.569**

Renterisiconorm
De renterisiconorm helpt gemeenten om financiële risico's te beperken. Het doel van deze norm is te voorkomen dat een gemeente in één jaar te veel leningen moet vernieuwen of herfinancieren. Hierdoor wordt de gemeente minder afhankelijk van onverwachte stijgingen van de rente.

Een renterisico kan ontstaan in verschillende situaties:

- Bij leningen met een variabele rente, omdat de rente kan stijgen of dalen.
- Wanneer een gemeente nieuw geld moet lenen, maar daarvoor nog geen lening heeft afgesloten.
- Bij bestaande leningen waarvan de rente binnenkort opnieuw wordt vastgesteld.

Volgens de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido) zorgt de renterisiconorm voor een stabiele en verantwoorde manier van financieren. De norm geeft inzicht in hoeveel leningen in de toekomst mogelijk tegen een andere rente moeten worden afgesloten. Hierdoor kan een gemeente zich beter voorbereiden op veranderingen in de rentestand.

De renterisiconorm is ook een maat voor hoe gevoelig een gemeente is voor renteveranderingen. Hoe groter het deel van de leningen dat opnieuw moet worden gefinancierd, hoe groter het risico.

De Wet Fido bepaalt dat de jaarlijkse aflossingen en renteherzieningen samen niet meer mogen bedragen dan 20% van het totaal van de begroting. Hierdoor worden de financiële risico's gespreid en blijven de rentelasten beter beheersbaar.

	2027	**2028**	**2029**	**2030**
1. Begrotingstotaal (€)	63.677.280	64.947.343	65.325.234	66.771.420
2. Het vastgestelde percentage (%)	20%	20%	20%	20%
3. Renterisiconorm (€)	**12.735.456**	**12.989.469**	**13.065.047**	**13.354.284**
Toetsing renterisico Heumen aan norm				
4. Renteherziening (%)	-	-	-	-
5. Aflossingen (€)	2.608.333	2.408.333	2.408.333	2.408.333
6. Renterisico op vaste schuld (4+5) (€)	2.608.333	2.408.333	2.408.333	2.408.333
Ruimte (+) onder renterisiconorm (3–6) (€)	**10.127.123**	**10.581.135**	**10.656.713**	**10.945.951**

De bovenstaande tabel toont het ingeschatte renterisico en de toetsing met de renterisiconorm voor de meerjarenbegroting. De conclusie is dat het renterisico onder de toegestane norm blijft.

GELDLENINGEN

Leningen O/G (opgenomen geld)
In de leningenportefeuille hebben twee leningen een tussentijdse renteaanpassing. Het is niet toegestaan om deze leningen vervroegd of gedeeltelijk af te lossen.

Volgens de huidige begroting heeft de gemeente Heumen op 31 december 2027 nog € 54,3 miljoen aan leningen uitstaan. Hiervan betreft € 10,5 miljoen twee geplande leningen die nog niet zijn afgesloten: een lening van € 6 miljoen voor de Kanaalzone (laatste termijn van de aankoop van Morssinkhof) en een lening van € 4,5 miljoen voor de reguliere exploitatie.

Over het totale lening bedrag betaalt de gemeente gemiddeld 2,83% rente.

Een deel van deze leningen, ongeveer € 4,7 miljoen, is doorgeleend aan Oosterpoort Wooncombinatie voor de bouw van woningen bij de Brede School in Malden. De rente en de aflossingsvoorwaarden van deze leningen blijven gedurende de looptijd gelijk. Het is ook niet toegestaan om de leningen vervroegd of gedeeltelijk af te lossen.

Specificatie vaste geldleningen o/g	***Jaar laatste aflossing***	***Rente voet***	***Weging in portefeuille***	***Stand per 31 december 2027***
NWB nr. 1-23583	2027	4,41%	0,4%	200.000
NWB nr. 1-27191	2031	3,93%	3,6%	1.800.000
BNG nr. 40.112721	2044	0,97%	11,6%	5.760.000
BNG nr. 40.112720	2034	0,62%	2,2%	1.066.667
BNG nr. 40.115574	2047	1,45%	8,5%	4.200.000
BNG nr. 40.116946	2048	2,98%	28,4%	14.080.000
BNG nr. 40.118143	2030	2,62%	8,1%	4.000.000
BNG nr. 40.118641	2031	2,85%	6,0%	3.000.000
Nieuw aan te trekken per 01-09-2026	2036	3,78%	10,1%	5.000.000
Nieuw begrote lening per 01-01-2027	2032	3,33%	12,1%	6.000.000
Nieuw begrote lening per 01-01-2027	2032	3,33%	9,1%	4.500.000
Subtotaal vaste geldleningen			**100,0%**	**49.606.667**
NWB nr. 1-26377 t.b.v. huisvesting onderwijs Brede School	*2049*	3,90%		4.730.000
Totaal-generaal				**54.336.667**

(*) Voor zowel de grondexploitaties Kanaalzone als Zilverbergweg zijn afzonderlijke projectfinancieringen afgesloten. Deze financieringen zijn specifiek en direct gekoppeld aan de bijbehorende grondexploitatie, waarbij de bijbehorende rentelasten volledig worden doorbelast aan het betreffende project.

Lening NWB – nr. 1-27191;

Dit betreft een indertijd afgesloten basisrentelening met een basisrente van 3,87%, vermeerderd met een kredietopslag per 6 april 2026 van 29 basispunten, waardoor de rente voor een jaar op 4,16% blijft. De eerstvolgende herzieningsdatum van de kredietopslag vindt plaats op 6 april 2028.

Lening NWB – nr. 1-26377;

Voor de realisatie van de nieuwe Brede School in Malden werd op 1 december 2009 een lineaire lening van € 8,6 miljoen afgesloten met een looptijd van 40 jaar. Deze lening is rechtstreeks doorverstrekt aan de opdrachtgever ten behoeve van de bouw van de brede school met parkeergarage door Oosterpoort Projectontwikkeling B.V. Als extra zekerheid is door Oosterpoort een recht van hypotheek en pandrecht op het onderpand aan de gemeente verstrekt. Per 1 december 2025 is van deze lening, met een basisrente van 3,865%, de kredietopslag herzien en vastgelegd op 34 basispunten, ofwel 0,34%. In totaal komt de rentevoet hiermee uit op 4,205%. De kredietopslag geldt tot de herzieningsdatum, te weten 1 december 2026.

Financieringsbehoefte

De financieringsbehoefte van de gemeente hangt af van verschillende factoren. Denk hierbij aan investeringen, grondprojecten en veranderingen in bestaande leningen. Om goed inzicht te houden in de inkomsten en uitgaven, maakt de gemeente gebruik van een liquiditeitenplanning. Deze planning laat zien wanneer geld binnenkomt en wanneer uitgaven worden verwacht. Zo kan de gemeente op tijd maatregelen nemen als extra financiering nodig is.

De komende jaren investeert de gemeente veel in onder andere de openbare ruimte, grondexploitaties en de sportvoorzieningen. Door deze investeringen neemt de waarde van het gemeentelijk bezit toe. Tegelijkertijd ontstaat hierdoor een grotere behoefte aan financiering.

Wanneer de grondexploitaties niet worden meegenomen, loopt het financieringstekort de komende jaren licht op. Daarom zal de gemeente geld moeten lenen op de geld- en kapitaalmarkt om de geplande investeringen te kunnen betalen.

In de begroting is alvast rekening gehouden met een uitbreiding van de leningenportefeuille van uiteindelijk € 4,5 miljoen tegen een rente van 3,33% voor de reguliere exploitatie en € 6 miljoen tegen een rente van 3,33% voor het laatste termijn van de aankoop van Morsinkhoff. Het afsluiten van nieuwe leningen zorgt voor extra rentekosten. Daarom zijn in de Kadernota 2027 aanvullende rentelasten opgenomen van € 350.000 in 2027 waarvan € 200.000 zal worden doorbelast naar de grondexploitatie.

Als de omstandigheden veranderen, bijvoorbeeld door een andere renteontwikkeling of gewijzigde investeringsplannen, worden de rentelasten opnieuw beoordeeld en waar nodig aangepast in de begroting.

Overzicht financieringsoverschot c.q. –tekort (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	**Begroting 2027**	**Begroting 2028**	**Begroting 2029**	**Begroting 2030**
Boekwaarde kapitaaluitgaven (per 31-12)				
Vaste activa	63.231	68.944	67.164	65.400
Voorraad gronden	39.920	42.195	38.596	33.195
Totaal te financieren kapitaalgoederen	**103.151**	**111.139**	**105.760**	**98.595**
Boekwaarde financieringsmiddelen (per 31-12)				
Geldleningen opgenomen geld (OG)	51.943	49.535	47.127	44.718
Reserves	5.058	5.246	5.478	5.710
Voorzieningen	12.216	9.421	9.389	9.431
Totaal financieringsmiddelen	**69.217**	**64.202**	**61.994**	**59.859**
Financieringstekort gemeente	**33.933**	**46.937**	**43.766**	**38.736**
Toekomstige projectfinanciering grondexploitaties	23.440	22.800	22.160	21.520
Financieringstekort algemene dienst	**10.493**	**24.137**	**21.606**	**17.216**

Gewaarborgde geldleningen
Bij de gewaarborgde geldleningen staat de gemeente borg voor leningen die door natuurlijke- en rechtspersonen zijn aangetrokken. Het risico voor de gemeente speelt in het geval dat deze instellingen hun verplichtingen tegenover de geldverstrekker niet nakomen.

Voor de leningen aan de woningbouwcorporaties is een overeenkomst gesloten met het Waarborgfonds Sociale Woningbouw. Alleen als het waarborgfonds niet aan zijn verplichtingen kan voldoen, kan de gemeente worden aangesproken voor betaling van rente en hoofdsom.

Heumen heeft in 1995 het verstrekken van gemeentegarantie (Nationale Hypotheekgarantie) aan particulieren ondergebracht bij de Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen (WSW) en hierbij een achtervangpositie ingenomen. Dit houdt in dat wanneer een geldnemer niet aan de hypothecaire verplichtingen kan voldoen de gemeente uiteindelijk aangesproken kan worden. Deze kans is klein omdat eerst het vermogen van de geldnemer (incl. woning) en het WSW worden aangesproken. Bij de gewaarborgde geldleningen staat de gemeente borg voor leningen die door natuurlijke- en rechtspersonen zijn aangetrokken. Het risico voor de gemeente speelt in het geval dat deze instellingen hun verplichtingen tegenover de geldverstrekker niet nakomen.

Samengevat: de gemeente staat garant voor leningen van verschillende partijen, maar loopt pas daadwerkelijk risico wanneer zowel de debiteur als het waarborgfonds niet aan de verplichtingen voldoet.

Geldnemer	**Restant lening per 31 dec. 2025**	**Borgstelling per 31 dec. 2025**
Tertiaire achtervang Oosterpoort Wooncombinatie	148.426.000	31.162.584
Woninghypotheken 50% - (via banken, verzekeringsmij. en pensioenfondsen)	87.791	43.896
Totaal	**148.513.791**	**31.206.480**

De bedragen zijn overgenomen uit de jaarrekening 2025. Dit zijn de meest actuele cijfers.

Berekening EMU-saldo begroting 2027

Omschrijving (bedragen x € 1.000)		2025 Jaarrekening	2026 Begroting	2027 Begroting
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-646	-602	-204
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	1.280	1.279	1.502
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	2.262	1.433	1.010
-4	Investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	2.843	4.732	12.225
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overige, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	-	-	-
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	-	-	-
-7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	-	-	-
8	Baten bouwgrondexploitatie: Baten voor zover transacties niet op exploitatie verantwoord	-	-	-
-9	Lasten op balanspost Voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	909	635	1.088
10	Lasten i.v.m. transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	-	-	
11	Verkoop van effecten: a. Gaat u effecten verkopen? (ja/nee) b. Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?	Nee	Nee	Nee
Berekend EMU-saldo		**-856**	**-3.257**	**-11.003**

Paragraaf bedrijfsvoering

INLEIDING

Bedrijfsvoering gaat over alles wat te maken heeft met hoe de organisatie werkt. Volgens artikel 14 van het Besluit begroting en verantwoording gemeenten (Bbv) moet het college de gemeenteraad via deze paragraaf vertellen wat er gebeurt op het gebied van bedrijfsvoering.
Deze paragraaf is verdeeld in de volgende onderdelen:

- Organisatie
- Beleidscontroling en P&C-cyclus
- Personeel
- Communicatie
- Juridische kwaliteitszorg
- Informatisering

ORGANISATIE

De gemeente Heumen kijkt vooruit naar 2030 en heeft een duidelijke visie voor de samenleving. We willen een inclusieve gemeente zijn, 'natuurlijk met iedereen', waar iedereen meetelt. De gemeente streeft ernaar een betrouwbare, open en toegankelijke overheid te zijn, die samenwerkt en in gesprek gaat met inwoners (zoals beschreven in het coalitieakkoord 2026-2030). De organisatie van de gemeente past zich aan bij de doelen die de raad en het college stellen. De belangrijkste onderwerpen zijn inclusie, duurzaamheid, participatie en goede communicatie en samenwerking.

De grootste uitdaging voor onze organisatie blijft in 2027: een zelfstandige gemeente blijven met een krachtige en toekomstbestendige, eigen ambtelijke organisatie. We willen steeds goede diensten leveren aan inwoners en bestuur, en een fijne werkgever zijn. Door ontwikkelingen zoals vergrijzing, digitalisering en veranderingen in de rol van de overheid, moeten we blijven nadenken over hoe we werken en samenwerken. De arbeidsmarkt is krap, waardoor vacatures moeilijker te vervullen zijn. We moeten daarom extra inzetten op het aantrekken én vasthouden van medewerkers. Dat lukt nog steeds, maar de hogere mobiliteit zorgt voor meer druk in de organisatie. Daarom zetten we nadrukkelijk in op het aantrekken, ontwikkelen en behouden van medewerkers. In 2027 werken we verder aan een wendbare en veerkrachtige organisatie, gebaseerd op onze kernwaarden: doelgericht, wederkerig en betrokken. Daarbij staan de volgende speerpunten centraal:

- Sturen op uitvoerbaarheid: bij nieuwe en bestaande opdrachten beoordelen we nadrukkelijk de haalbaarheid in tijd, capaciteit en middelen en voeren hierover waar nodig het gesprek tussen bestuur en organisatie. Daarbij kijken we ook hoe we onze werkprocessen steeds een beetje beter kunnen maken;
- Binden en boeien: we investeren in vitaliteit, werkplezier en duurzame inzetbaarheid om een aantrekkelijke werkgever te blijven;
- Strategisch personeelsbeleid: we kijken vooruit en investeren in de kennis, vaardigheden en ontwikkeling van medewerkers, waaronder digitale en communicatieve vaardigheden.
- Regionale samenwerking: samen met andere gemeenten zoeken we naar slimme oplossingen voor arbeidsmarktvraagstukken, zoals gezamenlijke werving, opleiding en uitwisseling van personeel.

BELEIDSCONTROLING EN P&C-CYCLUS

De programmabegroting helpt de gemeenteraad om opdrachten en richting te geven aan het college. Het college maakt een kadernota met plannen en ontwikkelingen en verwerkt deze in de programmabegroting. De gemeenteraad kan extra keuzes maken en zo de begroting sturen.
Als de programmabegroting is vastgesteld, krijgt de raad twee keer per jaar een update over de voortgang en het geld. Zo blijft de raad betrokken en kan er op tijd worden bijgestuurd. Aan het eind van het jaar wordt alles vastgelegd in het jaarverslag.

Getrouwheid en rechtmatigheid
Tot 2022 controleerde een externe accountant elk jaar of de jaarrekening van de gemeente klopt en volgens de regels is gemaakt. Vanaf 2023 legt het college, door een nieuwe wet, ook zelf verantwoording af over het volgens de regels werken. De accountant kijkt vooral of de jaarrekening klopt. Toch blijft de accountant ook controleren of alles volgens de regels gebeurt. Dit vraagt extra werk van de organisatie, maar- het werk van de accountant vermindert niet echt.

Inkoop en aanbesteding
Het beleid voor inkopen en aanbesteden hoort niet bij de wettelijke regels, maar is wel belangrijk voor alle aankopen van de gemeente. Afwijkingen die binnen de Europese regels vallen, tellen niet mee voor de verantwoording van het college. Maar als de gemeente buiten die grenzen gaat, moet het college daar wel over verantwoorden. Soms werken de regels niet goed voor het dagelijks werk, bijvoorbeeld bij het kopen van software. Het zou niet handig zijn om elke vier jaar alle belangrijke systemen opnieuw aan te besteden, want dat geeft extra werk en kans op fouten.
De gemeente controleert daarom steeds of aankopen goed verlopen, bijvoorbeeld door steekproeven te doen.

PERSONEEL

De gemeente Heumen wil een aantrekkelijke en toekomstbestendige werkgever zijn. De ontwikkelingen binnen de organisatie, zoals beschreven in de paragraaf Organisatie, worden vertaald naar een passend en modern personeelsbeleid. Gezien de krapte op de arbeidsmarkt blijft het aantrekken, behouden en motiveren van medewerkers een belangrijke opgave. Daarbij zijn goede arbeidsvoorwaarden, een gezonde werk-privébalans en ruimte voor persoonlijke ontwikkeling essentiële randvoorwaarden.

In 2027 ligt de focus op het aantrekken, behouden en ontwikkelen van medewerkers, met daarnaast specifieke aandacht voor vitaliteit en duurzame inzetbaarheid. Hiermee versterken we de wendbaarheid en continuïteit van de organisatie. Ook investeren we in de verdere ontwikkeling van digitale en communicatieve vaardigheden. Binnen de beschikbare financiële kaders zetten we in op een zo optimaal mogelijke personele bezetting, zodat de gemeentelijke ambities en opgaven effectief kunnen worden gerealiseerd.

In het onderstaande overzicht staan de kengetallen voor de personeelsformatie, het personeelsbudget en het verzuimpercentage. Het personeelsbudget omvat de loonsom (salaris en werkgeverslasten, exclusief die van de raad en het college) en een budget voor kosten zoals reis- en verblijfskosten, gebarenbudget en arbobenodigdheden. De raming voor 2027 is gebaseerd op de vastgestelde formatie.

	Formatie in fte	Personeelsbudget	Verzuimpercentage
Begroting 2027	124,79	€ 11.664.457	n.v.t.
Begroting 2026	123,74	€ 11.580.903	6,1 d.d. 10-07-26 (peil 1e half jaar 2026)
Werkelijk 2025	119,60	€ 11.022.508	5,59%
Werkelijk 2024	117,97	€ 10.208.600	4,16%

fte = full time equivalent

Toelichting:
De formatie in de begroting 2027 neemt met 1,05 fte toe. Deze uitbreiding bestaat uit 1,0 fte voor versterking van de toegang binnen het sociaal domein, conform de uitgangspunten van het coalitieakkoord. Hoewel in het coalitieakkoord wordt gesproken over een extra poortwachter, wordt in de verdere uitwerking de functiebenaming screener gehanteerd. Hiermee wordt invulling gegeven aan de beoogde versterking van de triage en beoordeling van ondersteuningsvragen aan de voorkant van het proces. De resterende toename van 0,05 fte is het gevolg van verschuivingen binnen de personeelsbudgetten.

COMMUNICATIE

Externe communicatie
De externe communicatie speelt een belangrijke rol in het ondersteunen van de strategische doelen van de gemeente. Door heldere communicatie wordt de dienstverlening richting inwoners zichtbaar en herkenbaar, en sluit deze aan bij de veranderende positie van de lokale overheid. Participatie en communicatie zijn onlosmakelijk verbonden: de hele organisatie wordt gestimuleerd om actief naar buiten te treden en op een toegankelijke manier contact te leggen met alle inwoners. Het verder ontwikkelen van de gemeentelijke communicatie blijft een aandachtspunt. Het communicatieteam adviseert en ondersteunt het bestuur en de medewerkers bij hun communicatie met inwoners en pers.

Interne communicatie
Goede interne communicatie zorgt ervoor dat medewerkers op de hoogte zijn van bestuurlijke beslissingen en ontwikkelingen binnen de organisatie. Het is ook belangrijk dat medewerkers hun ideeën en feedback kunnen delen. Sterke interne communicatie bevordert samenwerking, vergroot de betrokkenheid en ondersteunt bovendien de externe communicatie. Nu het hybride werken steeds gebruikelijker wordt, stelt dit nieuwe eisen aan zowel de organisatie als de medewerkers op het gebied van interne communicatie.

JURIDISCHE KWALITEITSZORG

In 2026 maakt de gemeente een plan voor Juridische Kwaliteitszorg. In dit plan staat hoe de kwaliteit van het juridisch werk wordt vastgelegd. Het plan richt zich op drie belangrijke punten: kennis delen, leren van ervaringen en samen evalueren.

Juridische taakveld
Dit houdt onder andere in het adviseren aan bestuur en medewerkers, secretariaat van de commissie bezwaarschriften, het behandelen van klachten, het maken van een jaarverslag over klachten, het publiceren van lokale regels, het controleren van de regelingenbank (www.overheid.nl), het meedenken over collegevoorstellen, het controleren van het contractregister en het beantwoorden van juridische vragen. Tevens bijdrage aan de implementatie van nieuwe wetgeving, zoals de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv) en de Wet open overheid (Woo).

Juridische controle
Hierbij controleren we besluitvorming aan de hand van regelgeving en gemaakte afspraken.

Investeren in juridische kennis
Het is belangrijk dat medewerkers goed op de hoogte zijn van de juridische aspecten. We gaan op individueel niveau in gesprek en organiseren trainingen voor en met medewerkers.

INFORMATISERING EN AUTOMATISERING

Betrouwbare informatie en moderne digitale voorzieningen zijn belangrijk voor een goed functionerende gemeentelijke organisatie. In 2027 stellen we een nieuw informatiebeleidsplan vast voor de periode 2028–2031, waarin de ambities en ontwikkelingen voor de komende vier jaar worden uitgewerkt. Daarnaast zetten we de uitvoering van het huidige informatiebeleidsplan voort en bouwen we verder aan een toekomstbestendige informatievoorziening. Daarbij ligt de focus op het optimaal benutten van Microsoft 365, de doorontwikkeling van geo-informatiesystemen, de implementatie van het Mobile Device Management (MDM)-beleid en de verantwoorde inzet van kunstmatige intelligentie (AI), ter ondersteuning van een efficiënte en toekomstbestendige dienstverlening.

Binnen het samenwerkingsverband ICT Rijk van Nijmegen (iRvN) werken we samen met de regiogemeenten aan veilige, betrouwbare en toekomstbestendige ICT-dienstverlening. We onderzoeken hoe de samenwerking op het gebied van informatisering regionaal kan worden versterkt en geven uitvoering aan de regionale strategische i-agenda.

Informatiebeheer
Per 1 januari 2027 treedt de nieuwe Archiefwet in werking. De wet sluit beter aan bij digitaal werken en stelt hogere eisen aan het duurzaam beheren, bewaren en toegankelijk houden van overheidsinformatie. In 2027 richten we onze informatiehuishouding en werkprocessen verder in volgens de uitgangspunten van de nieuwe Archiefwet, zodat informatie vanaf het moment van ontstaan vindbaar, betrouwbaar en goed beheerd wordt. Daarbij besteden we aandacht aan digitaal archiveren, informatiebeheer binnen Microsoft 365 en het voldoen aan wettelijke verplichtingen rondom transparantie en archivering.

Informatiebeveiliging en privacy

Digitale weerbaarheid blijft ook in 2027 een belangrijk aandachtspunt voor de gemeente Heumen. Inwoners moeten erop kunnen vertrouwen dat hun gegevens veilig zijn en dat onze dienstverlening altijd doorgaat. We bereiden ons actief voor op de nieuwe Cyberbeveiligingswet, met extra aandacht voor leveranciers, risicomanagement en bedrijfscontinuïteit.
De jaarlijkse Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA) blijft het toets moment om te meten of we voldoen aan de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). Op het gebied van privacy blijven we investeren in bewustwording, toezicht en naleving. In 2027 werken we met name aan intensiveren we intern toezicht op de verwerking van persoonsgegevens, uitvoering van het autorisatiebeleid en bewustwordingsacties.

Paragraaf grondbeleid

ALGEMEEN

Inleiding.

Volgens het Besluit Begroting en Verantwoording moet de paragraaf grondbeleid in elk geval het volgende bevatten:

- een visie op het grondbeleid en hoe dit helpt bij het behalen van de doelen uit de programma's van de begroting;
- een uitleg over hoe de gemeente het grondbeleid uitvoert;
- een actuele schatting van de verwachte resultaten van alle grondprojecten;
- een onderbouwing van de verwachte winsten;
- de uitgangspunten voor de reserves voor grondzaken in verband met de risico's die hierbij horen.

In deze paragraaf wordt beschreven wat er financieel belangrijk is, zoals de verwachting van winst of verlies, de aankoop van grond en de relatie met andere programma's

Algemeen beleid met betrekking tot de grondexploitatie

Een grondexploitatie is een begroting waarin alle kosten en opbrengsten van een bouwproject met grond staan. Bij de kosten horen bijvoorbeeld de aankoop, bouwrijp maken en inrichting van de grond, en ook de algemene kosten. Bij de opbrengsten hoort de verkoop van kavels voor huizen of bedrijfspanden.
Grondbeleid heeft invloed op verschillende onderwerpen, zoals wonen, welzijn, zorg, veiligheid, ondernemen, werken en het klimaat. Het resultaat van een grondproject kan financiële gevolgen hebben voor de gemeente, zowel positief als negatief, en brengt ook risico's met zich mee. Dit beleid is vastgelegd in de Nota Grondbeleid, die in februari 2011 door de gemeenteraad is vastgesteld.
In deze nota staat dat de gemeente geen actief grondaankoopbeleid voert, maar vooral een ondersteunende rol heeft. Wie een kavel wil voor het bouwen van een huis, kan zich inschrijven en via een loting of weging wordt deze toegewezen. Als er niet genoeg animo is, probeert de gemeente het projectmatig op te pakken. Voor projecten als sociale huur, wonen met zorg of CPO-initiatieven wordt gericht gezocht naar geïnteresseerden. Voor sociale huur is Oosterpoort Wooncombinatie meestal de belangrijkste partner.

Relatie met de programma's van de begroting

De grondexploitatie hoort bij programma 2 van de begroting: Fysieke leefomgeving.
Het college wil de woningvoorraad zo goed mogelijk laten aansluiten op de wensen van de inwoners van Heumen.

Op 21 september 2023 besloot de gemeenteraad:

- De beleidsnotitie Woonbeleid gemeente Heumen 2024-2030 vast te stellen als lokale uitwerking van de Woondeal 2.0, inclusief de genoemde beslispunten;
- Alle kernen mogen groeien, de gemeente kiest voor flexibel plannen en verdeelt het aantal nieuwe woningen over de verschillende kernen, met speciale regels voor verschillende situaties;
- Het plannen van ruimte voor 1.210 nieuwe woningen voort te zetten of te starten;
- Soms een ander grondbeleid te voeren, wanneer dat nodig is, in plaats van alleen een ondersteunende rol;
- De spelregels voor het realiseren van nieuwbouw vast te stellen;
- De woonvisie 2017 en het woningbouwprogramma 2020 in te trekken

De indicatieve planvoorraad is in de tabel hieronder weergegeven:

Kern	Jaar van oplevering Woningbouwlocatie	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032 e.v.	Totaal
Malden	Kanaalzone			100	150	150	110	129	639
	Rijksweg 60	8							8
	Herontwikkeling de Schoren			32					32
	Herontwikkeling de Veldsingel			39					39
	Kerkplein Noord			15					15
	De Muse		9						9
	Heilige Antonius Abt			30					30
	Broekstraat				28	49	51		128
	Rijksweg 177			49					49
	Rijksweg 179	7							7
	Rijksweg 110		10						10
	Kerkweg 20	9							9
	Rijksweg					10			10
Over-asselt	Zilverbergweg/Kruis-bergsestraat			26	48	28	10		112
	Hoogstraat		9						9
	Oude Kleefsebaan				25	25			50
Heumen	Heumen West				49	51			100
	Looistraat 32 en 32a			28					28
	Rijksweg 251				13				13
Neder-asselt	Eindsestraat	8				40	40		88
Overig		28	32	7	5	5	5	10	92
Totaal		60	60	326	318	358	216	139	1467

Opgemerkt moet worden dat bovenstaande planning indicatief is, dat er geen rekening is gehouden met planuitval en dat in de planning geen rekening gehouden is met beroep- en bezwaarprocedures.
Voor niet ieder project is het woningbouwprogramma definitief. De aantallen zijn daarom indicatief en nog aan verandering onderhevig.

Strategische visie ten aanzien van het grondbeleid van de gemeente

Binnen de door de raad vastgestelde Nota grondbeleid is bepaald dat de gemeente doorgaans een faciliterende rol vervult bij de realisatie van woningbouw, en zich niet actief bezighoudt met grondverwerving. Voor enkele strategisch belangrijke projecten, zoals de Kanaalzone en het woningbouwplan Zilverbergweg/Kruisbergsestraat, is echter gekozen voor een actieve grondpolitiek om te kunnen inspelen op de urgente woningbehoefte en om de ruimtelijke afronding van Malden en Overasselt te ondersteunen.
De gronden die in exploitatie zijn genomen, worden in principe ontwikkeld volgens de vastgestelde kaders en het afgesproken tempo van uitgifte.

COMPLEXEN IN ONTWIKKELING

Algemeen
Volgens de Nota grondbeleid moeten de plannen voor de grond die in ontwikkeling zijn, opnieuw worden bekeken op 1 januari 2027. Op 1 januari 2027 zijn er twee actieve plannen die opnieuw moeten worden beoordeeld. Het is ook waarschijnlijk dat er in 2027 nieuwe berekeningen voor grondprijzen gemaakt moeten worden voor nieuwe locaties waar de ontwikkeling start

GRONDEN MET KOSTPRIJSBEREKENING

Per 1 januari 2027 zijn de volgende bouwgronden in exploitatie genomen:

Kern Malden

Kanaalzone
Het jaar 2027 draait vooral om het uitwerken van de resultaten van de aanbesteding voor de woningbouw en het verder technisch uitwerken van het ontwerp voor het sportpark. In 2026 is gestart met de daadwerkelijke herstructurering van het sportpark; zo zijn de eerste sportvelden aangelegd en is de aanbesteding gestart van het clubgebouw.
Voor het woningbouwproject is de aanbesteding in voorbereiding en begint de procedure tot wijziging van het Omgevingsplan. Goed risicomanagement bij beide projecten is essentieel om financiële risico's voor de gemeente te voorkomen

Proces
De gemeente Heumen heeft het voornemen om de locatie van de betonfabriek in Malden te herontwikkelen tot een aantrekkelijk woon- en verblijfsgebied met veel ruimte voor groen en een verbinding met het kanaal.

Voor de herontwikkeling van de Kanaalzone heeft de gemeente een subsidie ontvangen uit de Woningbouwimpuls (WBI) voor de versnelling van betaalbare woningbouw. Deze rijksregeling ondersteunt gemeenten bij woningbouwprojecten met een publiek financieel tekort, met als doel de versnelling van met name betaalbare woningbouw. Daarnaast ontvangt de gemeente een provinciale bijdrage van € 1.000 per te realiseren woning ter ondersteuning van de zogenoemde 'onrendabele top' van het project. Gemeenten krijgen bij woningbouwprojecten steeds vaker te maken met hogere eisen op het gebied van duurzaamheid (zoals klimaatadaptatie en energieprestaties), bereikbaarheid (zoals infrastructuur en ontsluiting) en het realiseren van betaalbare woningen. Dit zijn maatschappelijke doelen die financieel niet altijd rendabel zijn vanuit de exploitatie, maar wel van groot belang zijn voor de leefbaarheid en inclusiviteit van nieuwe wijken. De provinciale bijdrage ondersteunt gemeenten daarom specifiek bij deze extra kosten.

Beide bijdragen verbeteren de financiële haalbaarheid van de ontwikkeling, maar kunnen volgens de geldende BBV-richtlijnen niet vooraf als directe opbrengst in de grondexploitatie (GREX) worden verwerkt. Hierdoor blijft het negatieve eindresultaat van de GREX formeel € 423.886 per 31 december 2025, ondanks dat circa € 2,8 miljoen aan WBI-middelen en de provinciale bijdrage beschikbaar zijn. De ontvangen middelen zijn daarom op de balans opgenomen onder de overlopende passiva.

De gunningsprocedure voor de selectie van een marktpartij is bij het opmaken van de programmabegroting 2027 in volle gang. De plannen worden uitgewerkt binnen de door de raad vastgestelde ruimtelijke kaders. Volgens de huidige planning wordt eind 2026 een definitieve keuze gemaakt voor één van deze partijen.
Parallel hieraan start in 2026 de planologische procedure om het terrein te herbestemmen naar woningbouw.

De uitvoering van de aanleg van kunstgrasvelden verloopt voorspoedig. Alle werkzaamheden worden in goed overleg met Juliana uitgevoerd, zodat de sportactiviteiten onverminderd kunnen doorgaan. De bouw van de accommodatie staat gepland voor 2027. De aanbestedingsfase voor het gebouw is gestart met de verwachting dat eind 2026 een uitvoerende partij geselecteerd is. Naar verwachting zal het volledige sportpark eind 2028 gereed zijn.

Financiële situatie Kanaalzone
Het verwachte eindresultaat van de grondexploitatie Kanaalzone is bij de actualisatie van de grondexploitatie per 31 december 2025 € 423.886 negatief.

Bedragen x € 1.000

Bouwgrond in exploitatie	BW 1-1-2026	Mutaties 2026	Afsluiten grondexploitatie	BW 31-12-2026
Kanaalzone, Malden	25.352	8.456	N.v.t.	33.808

Uitsplitsing kosten en opbrengsten t/m 2025 (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Kanaalzone
Grondverwervingen	22.503
Plankosten en voorbereidingen toezicht op de uitvoering	1.477
Onderzoekskosten	344
Overige kosten	31
Bouwrijp maken	37
Rentekosten	960
Mutatie boekwaarde	**25.352**

Kern Overasselt
Complex Zilverbergweg/Kruisbergsestraat
In aansluiting op het besluit over de woningbouwprogrammering van 20 februari 2020, heeft de gemeenteraad op 3 februari 2022 ingestemd met de integrale stedenbouwkundige visie en het bijbehorende indicatieve woningbouwprogramma voor de locatie Zilverbergweg/Kruisbergsestraat.
Hierbij zijn het ruimtelijk en programmatisch kader, evenals de opzet van de grondexploitatie, vastgesteld. Vrijwel alle gronden binnen het plangebied zijn inmiddels eigendom van de gemeente. De wijziging van het omgevingsplan is vastgesteld. De uitvoering van de benodigde natuurcompensatie en het bouwrijp maken van de locatie vindt naar verwachting plaats in de tweede helft van 2026 en de eerste helft van 2027. Start van de bouw is gepland in het najaar van 2027.

Bedragen x € 1.000

Bouwgrond in exploitatie	BW 1-1-2026	Mutaties 2026	Afsluiten grondexploitatie	BW 31-12-2026
Zilverberg, Overasselt	3.042	1.023	N.v.t.	4.065

Uitsplitsing kosten en opbrengsten t/m 2025 (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Zilverberg
Grondverwervingen	2.129
Plankosten en voorbereidingen toezicht op de uitvoering	790
Sloop- en saneringskosten	43
Overige kosten	10
Rentekosten	70
Mutatie boekwaarde	**3.042**

GRONDEN ZONDER KOSTPRIJSBEREKENING

Vuurvogel I (Veldsingel) en Vuurvogel II (De Schoren)
In 2021 is de nieuwe basisschool De Vuurvogel opgeleverd en in gebruik genomen. Daardoor kwamen de oude schoolgebouwen aan De Schoren en de Veldsingel vrij voor nieuwe plannen.
Vuurvogel I (Veldsingel)
Voor het oude schoolgebouw aan de Veldsingel zijn twee mogelijkheden onderzocht:
- Het bestaande gebouw houden en een nieuwe bestemming geven, met woningen eromheen.
- Het gebouw slopen en de grond gebruiken voor woningbouw.
In 2025 besloot de gemeenteraad gekozen voor optie een. Daarna wordt het terrein verder ontwikkeld volgens dat besluit.

Vuurvogel II (De Schoren)
De gemeenteraad heeft op 6 juni 2024 afspraken gemaakt voor nieuwbouw op deze plek. Er komen 32 appartementen in een gebouw van drie verdiepingen. Ook is een deel van het park in 2025 vernieuwd.
Samen met bewoners is een plan gemaakt voor de appartementen en het park. Het oostelijke deel van het park is al klaar. Voor het appartementencomplex is een ontwerp gemaakt en de vergunning is aangevraagd. Als alles volgens planning loopt, is het gebouw in 2028 klaar.

Inzicht in gronden als materieel vaste activa
De gemeente Heumen heeft een paar stukken grond die later geschikt gemaakt worden voor woningbouw. De voorbereidingen hiervoor zijn al begonnen. Deze gronden worden gezien als materiële vaste activa.

De uitgifte van gronden in pacht en de bijstelling van vergoedingen
De gemeente heeft in totaal circa 79,5 hectare grond in pacht uitgegeven. Hiervan wordt ongeveer 49,5 hectare jaarlijks verpacht op natuurinclusieve wijze, terwijl circa 30 hectare via reguliere (vaste) pacht is uitgegeven. Op deze gronden ontvangt de gemeente pachtinkomsten. Voor de uitgifte van pachtgronden zijn in 2012 duidelijke beleidsregels vastgesteld. Jaarlijkse pacht wordt via een openbare biedingsprocedure uitgegeven volgens de zogenoemde methode Cranendonck. Jaarlijks worden per 1 juli de hoogst toelaatbare pachtprijzen vastgesteld. De nieuwe pachtnormen worden dan op 1 juli van dat jaar van kracht.

Ontwikkelingen bij Zilverberg, Oude Kleefsebaan en Heumen West
Door de gebiedsontwikkelingen bij Zilverberg, Oude Kleefsebaan en Heumen West wijzigen de beschikbare pachtgronden en daarmee ook de pachtafspraken.
Voor het woningbouwplan Zilverberg zijn gronden aangekocht die zullen worden verpacht binnen de voorwaarden van de natuurvergunning. Deze gronden dienen als compensatie voor het leefgebied van de das.
Voor het woningbouwplan Oude Kleefsebaan wordt grond geruild en gedeeltelijk verkocht. De formele ruiling is nog niet definitief afgerond, maar de oppervlakte van de ruilgronden staat wel vast. Het betreft de ruil van circa 3,10 hectare gemeentelijke pachtgrond aan de Looistraat in Heumen tegen circa 2,66 hectare grond aan de Oude Kleefsebaan in Overasselt. De grondwaarde is vastgesteld op € 8,50 per m². Daarnaast ontvangt de gemeente een toegift van € 37.281 en een bijdrage van circa € 6.000 voor de aanleg van een wadi op het gemeentelijke perceel. Door deze ruiling kunnen de pachtsituatie en de beschikbaarheid van pachtgrond wijzigen.
Ook voor het plan Heumen West wordt een aanpassing van de pachtsituatie voorbereid in verband met compensatie van het leefgebied van de das. Hiervoor zal naar verwachting een bestaand pachtperceel van ongeveer 4 hectare worden ingezet, waardoor deze oppervlakte niet langer beschikbaar is voor reguliere verpachting.
Deze ontwikkelingen hebben gevolgen voor de omvang en ligging van de gemeentelijke pachtgronden en kunnen aanleiding geven tot aanpassing van bestaande pachtafspraken en vergoedingen.

Paragraaf verbonden partijen

Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of bestuursrechtelijke organisaties waarin onze gemeente zowel een bestuurlijk als financieel belang heeft.

Nu volgt eerst een compact totaaloverzicht en daarna per verbonden partij detailinformatie.

verbonden partij	**rechtsvorm**	**programma**
GGD	*gemeenschappelijke regeling*	Sociale leefomgeving
IBO	*gemeenschappelijke regeling*	Sociale leefomgeving
MGR	*gemeenschappelijke regeling*	Sociale leefomgeving, Bestuur en organisatie
DRAN	*bedrijfsvoeringsorganisatie*	Sociale leefomgeving
DAR	*vennootschap*	Fysieke leefomgeving
MARN	*gemeenschappelijke regeling*	Fysieke leefomgeving
ODGM	*gemeenschappelijke regeling*	Fysieke leefomgeving
RBT ANV	*stichting*	Fysieke leefomgeving
VRGZ	*gemeenschappelijke regeling*	Fysieke leefomgeving
VVE Maldensteijn	*vereniging*	Fysieke leefomgeving, Sociale leefomgeving
GMR	*gemeenschappelijke regeling*	Bestuur en organisatie
Euregio	openbaar lichaam	Bestuur en organisatie
BSR	gemeenschappelijke regeling	Bestuur en organisatie
BNG	*vennootschap*	Bestuur en organisatie
Vitens	*vennootschap*	Bestuur en organisatie

Verbonden partij	Programma	Vorm van belang	Omvang belang	Financiële bijdrage 2027 (*1.000)	Eigen vermogen 1/1/2025 (*1.000)	Eigen vermogen 31/12/2025 (*1.000)	Vreemd vermogen 1/1/2025 (*1.000)	Vreemd vermogen 31/12/2025 (*1.000)	Risico's	Verwacht resultaat
Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Gelderland-Zuid (GGD)	Sociale leefomgeving	Gemeenschappelijke regeling	2,60%	1.194	2.276	2.478	29.242	24.770	laag	kostendekkend
Instituut Bijzonder Onderzoek Regio Gelderland-Zuid (IBO)	Sociale leefomgeving	Gemeenschappelijke regeling	11,00%	58	0	0	186	210	laag	n.n.b.
Modulair Gemeenschappelijke Regeling Rijk van Nijmegen (MGR)	Sociale leefomgeving, Bestuur en organisatie	Gemeenschappelijke regeling	3,40%	3.512	242	782	32.125	30.524	laag	kostendekkend
Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepen Vervoer Regio Arnhem-Nijmegen (DRAN)	Sociale leefomgeving	Bedrijfsvoeringsorganisatie	1,70%	502	0	0	10.121	10.316	laag	kostendekkend
DAR NV	Fysieke leefomgeving	Vennootschap	4,11%	o.b.v. DVO	13.096	12.673	14.749	14.786	laag	Positief
Milieu en Afval regio Nijmegen (MARN)	Fysieke leefomgeving	Gemeenschappelijke regeling		n.v.t.	9.331	9.336	1.839	1.680	laag	kostendekkend
Omgevingsdienst Groene Metropool (tot 01-01-2026 ODRN)	Fysieke leefomgeving	Gemeenschappelijke regeling		1.411	556	1.709	5.548	4.701	laag	Nog niet bekend ivm vaststellen begroting najaar 2026
RBT Arnhem Nijmegen Veluwe (RBT ANV)	Fysieke leefomgeving	Stichting		25	246	192	1.726	1.315	laag	n.n.b.
Veiligheidsregio Gelderland- Zuid (VRGZ)	Fysieke leefomgeving	Gemeenschappelijke regeling	3,00%	1.655	9.635	9.500	72.556	73.832	laag	kostendekkend
Vereniging van Eigenaars gebouw Maldensteijn (VVE Maldensteijn)	Fysieke leefomgeving, Sociale leefomgeving	Vereniging	33,30%	8	4		46		laag	n.n.b.
Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (GMRAN)	Bestuur en organisatie	Gemeenschappelijke regeling	2,10%	171	372	358	6.729	6.568	laag	kostendekkend
Euregio Rhein-Waal	Bestuur en organisatie	Openbaar lichaam		5	1	1	2	2	laag	n.n.b.
BSR(m.i.v. 01-01-2027)	Bestuur en organisatie	Gemeenschappelijke regeling	13,08%	328	363	93	10.946	9.553	laag	Kostendekkend
Bank Nederlandse gemeenten (BNG)	Bestuur en organisatie	Vennootschap		n.v.t.	4,8 miljard	4,9 miljard	123,2 miljard	110,2 miljard	laag	Positief
Vitens	Bestuur en organisatie	Vennootschap	0,27%	n.v.t.	713,6 mln	809,1	1.681,20	1.846,00	laag	Positief

Paragraaf Wet open overheid

WOO

Vanaf 1 mei 2022 geldt de Wet open overheid (Woo). Deze wet kwam in de plaats van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). Met de Woo wil de overheid transparanter worden.
Voor onze gemeente betekent dit dat we verschillende soorten informatie actief en op verzoek openbaar moeten maken. De Woo wordt de komende jaren in vier delen (tranches) ingevoerd.

In de wet staan 17 groepen informatie die actief openbaar moeten worden gemaakt. 8 van deze groepen publiceren wij al, of ze gelden alleen voor het Rijk en niet voor ons. Volgens de planning moeten we voor eind 2027 drie extra groepen publiceren, in de tweede tranche. In 2027 kunnen we alvast starten met het voorbereiden van het publiceren van de groepen uit de derde tranche. Als alle groepen openbaar zijn gemaakt, blijft het onze taak om deze informatie actueel te houden.

Het proces voor passieve openbaarmaking (op verzoek) bestaat al sinds 1 mei 2022. Dit proces lijkt op hoe we eerder werkten met de Wob. Inwoners kunnen de gemeente op grond van de Woo verzoeken om documenten openbaar te maken. Woo-verzoeken worden onder toezicht van de functionaris gegevensbescherming opgepakt, zodat we niet onbedoeld persoonsgegevens openbaar maken.

Financiële begroting

Verloopoverzicht programmabegroting 2027

In de onderstaande tabel wordt gepresenteerd hoe het saldo van de Programmabegroting 2027 tot stand is gekomen.

	Omschrijving (bedrag x € 1.000)	2027	2028	2029	2030
	Van begroting 2026 naar kaderbrief 2027				
	Programmabegroting 2026-2029	116	188	232	232
	Begrotingssaldo 2027-2030 inclusief besluiten begrotingsraad november 2025.	**116**	**188**	**232**	**232**
	Eerste voortgangsrapportage 2025	-69	-71	-71	-69
	Startsaldo kadernota 2026-2029	**47**	**117**	**161**	**163**
		2027	**2028**	**2029**	**2030**
	Kaderbrief 2027				
	A1 Autonome ontwikkeling: Indexering prijsinflatie	0	-250	-100	-100
	A2 Autonome ontwikkeling: Impact gemeenschappelijke regelingen	65	-303	-536	-889
	A3 Autonome ontwikkeling: taakuitvoering	-969	-1.044	178	205
	A4 Autonome ontwikkeling: gemeentefonds	334	181	-730	-692
	Totaal ontwikkelingen kaderbrief	**-570**	**-1.416**	**-1.188**	**-1.476**
	Eindstand kaderbrief 2027-2030 excl. Bezuinigingstraject 4 sporen	**-523**	**-1.299**	**-1.027**	**-1.313**
		2027	**2028**	**2029**	**2030**
Sporen	**Onderwerp**				
1	Budgetanalyse	166	171	136	136
2	Taakafweging				
3	Inkomsten gemeente verhogen	136	294	430	571
4	Financieel-technische uitgangspunten	90	391	391	391
	Totaal sporen 1 t/m 4	**392**	**856**	**957**	**1098**
	Eindstand kaderbrief 2027-2030	**-131**	**-443**	**-70**	**-215**
		2027	**2028**	**2029**	**2030**
	Mutaties op weg naar de programmabegroting 2027				
	Meicirculaire 2026	97	153	127	170
	Aangenomen moties en amendementen 09-07-2026	458	468	484	505
	Kapitaallasten	-45	47	-284	-321
	Verzekeringen en belastingen	0	0	0	0
	Personeelskosten	-31	-31	-31	-31
	Autonome ontwikkelingen	-771	-763	-596	6
	Voorstellen sluitende begroting	759	951	881	904
	Eindstand programmabegroting 2027-2030 inclusief mutaties	**336**	**382**	**511**	**1.018**

A. Startpunt: Vastgestelde begroting november 2025.

Het startpunt van de programmabegroting 2027 is de vastgestelde begroting 2026 tijdens de raadsvergadering van november 2025. Deze lopende begroting wordt bijgesteld naar aanleiding van raadsbesluiten die uw raad heeft genomen in de periode tussen november 2025 en de zomer van 2026. De decembercirculaire 2025 en de meerjarige financiële gevolgen van de Eerste Voortgangsrapportage 2026 zijn ook onderdeel van de concept begroting 2027.

B. Kaderbrief 2027

Op 9 juli 2026 werd de Kaderbrief 2027 vastgesteld. Daarin waren de volgende onderwerpen opgenomen: De programmabegrotingen 2027 van onze gemeenschappelijke regelingen, de ontwikkelingen in de taakuitvoering en versterken van de algemene reserve. Een deel van de kostenuitbreidingen werden opgevangen binnen de aanwezige financiële middelen voor prijsontwikkelingen.

C. Mutaties op weg naar de Programmabegroting 2027.

Een aantal onderwerpen zijn financieel vertaald in deze begroting, te weten:

C1. Meicirculaire 2026 (gemeentefonds)

Met raadsmededeling 26.A42 is de gemeenteraad geïnformeerd over de uitkomsten van de meicirculaire 2026. De Meicirculaire 2026 is eind mei gepubliceerd en vertaalt de Voorjaarsnota van Rijk in concrete financiële kaders voor gemeenten. De meicirculaire 2026 leidt voor de gemeente Heumen tot een positief effect op het meerjarig begrotingssaldo. Ten opzichte van het gepresenteerde saldo in de Kaderbrief 2027 verbetert het saldo met € 97.000 in 2027 oplopend tot € 170.000 in 2030. Tegelijkertijd blijven de structurele financiële uitdagingen vanaf 2029 bestaan, met name door de ontwikkeling van het gemeentefonds en de jeugdzorg.
Het structurele probleem van een ontoereikende financieringsbasis voor gemeenten vanaf 2028 blijft bestaan. Verder neemt het kabinet langer de tijd om de herziening van het gemeentefonds door te voeren.

C2. Moties en amendementen

OZB Woningen	Als uitgangspunt voor de programmabegroting 2027-2030 is besloten op te nemen dat de opbrengst uit de onroerendezaakbelasting in de jaren 2027 t/m 2030- naast de inflatie-indexatie jaarlijks aanvullend met 4% wordt verhoogd (OZB-bijstelling).	-227	-237	-252	-274
IBOR	Binnen het Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR) een doelmatiger uitvoering mogelijk wordt geacht. Voor het beheer van de openbare ruimte (IBOR) wordt een structurele taakstellende verlaging van de uitgaven van € 50.000 per jaar als uitgangspunt voor de programmabegroting 2027 meegenomen.	-50	-50	-50	-50
	Voor het sociaal domein een structurele taakstelling van ongeveer € 181.000 per jaar als uitgangspunt voor de programmabegroting 2027 op te nemen, opgebouwd uit de volgende maatregelen met de daarbij geraamde structurele opbrengst				
Subsidie initiatieven	Het initiatievenbudget met € 50.000 te verlagen (ongeveer € 50.000)	-50	-50	-50	-50
Sociale en culturele activiteiten	De kermissubsidie expliciet te schrappen (ongeveer € 16.000)	-16	-16	-16	-16
Compensatiemaatregel art 2.1.7 Wmo	De financiële tegemoetkoming Wmo te verlagen van € 250 naar € 150 (geraamd € 10.000);	-10	-10	-10	-10
Bijzondere bijstand uitgaven	De individuele inkomenstoeslag in alle categorieën met € 200 te verlagen (ongeveer € 20.000);	-20	-20	-20	-20
Inzet stelpost sociaal domein	De inzet in het sociaal domein af te schalen van 130% naar 120% (ongeveer € 85.000)	-85	-85	-85	-85
	Totaal	**-458**	**-468**	**-483**	**-505**

C3. Kapitaallasten (met name afschrijvingskosten)

De gemeente investeert regelmatig in de openbare ruimte, bijvoorbeeld in wegen, gebouwen en groenvoorzieningen. Deze uitgaven worden verwerkt als investeringen en verspreid over meerdere jaren ten laste van de begroting gebracht. Dit gebeurt via jaarlijkse afschrijvingen, op basis van de levensduur van het betreffende object. Op basis van een actualisatie van het investeringsplan blijken de afschrijvingskosten in de komende jaren lager uit te vallen dan eerder geraamd. Dit komt door bijgestelde investeringsbedragen en aangepaste uitvoeringsplanning. Hierdoor ontstaat er een voordeel in de meerjarenbegroting.

C4. Personeelskosten

De verwachte personeelskosten zijn bijgesteld. Dat resulteert in een voordeel voor de begroting.

C5. Autonome ontwikkelingen

De belangrijkste oorzaken van de autonome ontwikkelingen.

- De actualisatie van de kosten voor jeugdzorg in 2026 heeft ook een structurele component van € 500.000
- In 2026 is een lening aangetrokken voor de exploitatie uitgaven van € 5 miljoen. De rentelasten bedragen € 177.000 voor 2027 en verder.

C6. Voorstellen sluitende begroting

Saldo concept programmabegroting 2027	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Begrotingssaldo concept 2027 excl. moties en amendementen d.d. 9 juli 2026	-€ 882.184	-€ 1.036.627	-€ 853.560	-€ 390.585
Moties en amendementen d.d. 9 juli 2026	€ 458.449	€ 468.458	€ 483.193	€ 504.869
Begrotingssaldo concept 2027	-€ 423.735	-€ 568.169	-€ 370.367	€ 114.284
Effect bezuinigingsopties	€ 759.800	€ 950.200	€ 881.000	€ 903.400
Saldo concept begroting	**€ 336.065**	**€ 382.031**	**€ 510.633**	**€ 1.017.684**
Geprognotiseerde algemene reserve per 1 januari	-€ 299.254	€ 36.811	€ 418.842	€ 929.475
Geprognostiseerde algemene reserve per 31 december	€ 36.811	€ 418.842	€ 929.475	€ 1.947.159
Via de meedoenregeling Heumenstegoed krijgen huishoudens met een inkomen tot 130% van het wsm 275 euro per gezinslid. Voorgesteld wordt om deze regeling bij te stellen.	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000
Verlagen doelgroep minimabeleid van 120% naar 110% van het sociaal minimum. Op basis van het coalitieakkoord en een aangenomen amendement is besloten om de doelgroep die in aanmerking komt voor participatieregelingen met ingang van 1-1-2019 te verruimen van inwoners met een inkomen van 100% van het sociaal minimum naar inwoners met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum. De verruiming zou (gefaseerd) teruggedraaid kunnen worden.	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000
50% verlagen OZB compensatie. Amateursportverenigingen, beheerstichtingen- en organisaties van wijk- en dorpsaccommodaties kunnen subsidie aanvragen voor compensatie van de OZB-lasten.	€ 32.800	€ 33.700	€ 34.500	€ 35.400
Verlagen subsidies en bijdragen (niet de ozb subsidie) aan verenigingen, stichtingen en diverse organisaties, inclusief taakstelling bibliotheek en Synthese.	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000
Toeristenbelasting verhogen voor 2027 van € 1,90 naar € 2,90	€ 85.000	€ 0	€ 0	€ 0
Toeristenbelasting verhogen voor 2028 e.v. van € 2,90 naar € 3,40	€ 0	€ 127.500	€ 127.500	€ 127.500
Taakstelling personeelslasten	€ 120.000	€ 120.000	€ 120.000	€ 120.000
Vertraging centrumplan (Centrum-Zuid en kerkplein) Investering € 2,7 miljoen	€ 0	€ 137.000	€ 137.000	€ 137.000
Pachtgronden; verkoop (ongeveer 1 ha per jaar) totaal 2 ha.	€ 85.000	€ 85.000	€ 0	€ 0
OZB verhoging extra 4 % (naast de 4% en indexatie)	€ 227.000	€ 237.000	€ 252.000	€ 273.500

Financiële kaders en uitgangspunten

Bij het opstellen van deze begroting hebben wij de navolgende financiële kaders en uitgangspunten gehanteerd.

Onderdeel	grondslag	toelichting
omvang personeelsformatie	129,23	2027
indexering salarissen	2,6%	2027 - stelpost € 304.000
	3 %	2027 - cum. stelpost € 663.000
	3 %	2028 - cum. stelpost € 1.033.000
	3 %	2029 - cum. stelpost € 1.414.000
indexering prijzen	2,5 %	2027 - stelpost € 197.630
	2,9%	2028 - cum. stelpost € 19.424
	2,6%	2029 - cum. stelpost € 131.249
	2,5 %	2030 - cum. stelpost € 581.985
Omslagpercentage rente investeringen staat vaste activa	1,0 %	2027
	1,0%	2028
	1,0 %	2029
	1,0 %	2030
rentepercentage nieuwe investeringen	0,3% omslagrente 3,5 % marktrente (bij nieuwe leningen)	2027 t/m 2030
tarief afvalstoffenheffing	100 % kostendekkend	2027 t/m 2030
tarief rioolrecht	100 % kostendekkend	2027 t/m 2030
tarieven algemene begraafplaats	100 % kostendekkend	2027 t/m 2030
stelpost loonontwikkeling	€ 304.000	2027
stelpost prijsontwikkeling	€ 197.630	2027
stelpost ziektevervanging	€ 210.000	2027 t/m 2030
stelpost uitvoering personele regelingen	€ 80.000	2027
stelpost culturele activiteiten	€ 0	2027 t/m 2030

peildatum	woonruimten
1 januari 2027	7.980
1 januari 2028	8.023
1 januari 2029	8.023
1 januari 2030	8.023

peildatum	inwoners
1 januari 2027	16.957
1 januari 2028	17.057
1 januari 2029	17.157
1 januari 2030	17.157

peildatum	bijstandscliënten
1 januari 2027	247
1 januari 2028	248
1 januari 2029	248
1 januari 2030	248

ALGEMEEN FINANCIEEL BEELD

De financiële huishouding van de gemeente is na extra bezuinigingen op orde; de begroting is in alle jaren sluitend. Risico's blijven aanwezig door bijvoorbeeld de oplopende uitgaven in het sociaal domein. Ook de onzekerheid over de ontwikkeling van de algemene uitkering blijft. Tijdens het opstellen van deze begroting waren de gevolgen van Prinsjesdag nog niet duidelijk. Het is dan ook niet zeker welke gevolgen de septembercirculaire 2026 voor de gemeente heeft. Met het vaststellen van de kaderbrief en de daarbij behorende amendementen heeft de raad het college uitgangspunten mee gegeven om te komen tot een evenwichtig pakket aan maatregelen om een sluitende begroting aan te leveren. De stijgende kosten voor de uitvoering van gedecentraliseerde wettelijke taken maken dat keuzes te moeten maken in het lokale beleid de realiteit is geworden.

	2026	2027	2028	2029	2030
Saldo 2026-2030	**-494.373**	**336.065**	**382.032**	**510.635**	**1.017.687**

OVERZICHT VAN LASTEN EN BATEN

Lasten

Exploitatie	Begroting				
	2026	2027	2028	2029	2030
Programma 1 Sociale leefomgeving	-28.373.053	-29.081.134	-29.787.242	-29.746.921	-30.243.527
Programma 2 Fysieke leefomgeving	-26.195.752	-22.974.918	-23.533.568	-23.351.614	-23.390.526
Programma 3 Bestuur en organisatie	-11.556.512	-11.621.317	-11.492.594	-12.226.804	-13.137.432
Saldo	-66.125.317	-63.677.370	-64.813.404	-65.325.339	-66.771.485

Baten

Exploitatie	Begroting				
	2026	2027	2028	2029	2030
Programma 1 Sociale leefomgeving	8.101.572	7.230.998	7.585.088	8.172.028	8.291.623
Programma 2 Fysieke leefomgeving	17.373.628	13.895.804	14.885.382	14.414.866	14.366.406
Programma 3 Bestuur en organisatie	40.155.744	42.886.632	42.724.965	43.249.080	45.131.142
Saldo	65.630.944	64.013.434	65.195.435	65.835.974	67.789.172

Saldo

Exploitatie	Begroting				
	2026	2027	2028	2029	2030
Programma 1 Sociale leefomgeving	-20.271.481	-21.850.136	-22.202.154	-21.574.893	-21.951.904
Programma 2 Fysieke leefomgeving	-8.822.123	-9.079.114	-8.648.185	-8.936.748	-9.024.120
Programma 3 Bestuur en organisatie	28.599.231	31.265.315	31.232.371	31.022.276	31.993.710
Saldo	-494.373	336.065	382.032	510.635	1.017.687

INCIDENTELE LASTEN EN BATEN

Incidentele baten en lasten zijn begrotingsposten die een tijdelijk karakter hebben, oftewel een einddatum kennen. Dit in tegenstelling tot structurele baten en lasten, die tot nadere besluitvorming geen einddatum kennen. Overigens kan de omvang van structurele begrotingsposten wel fluctueren in de meerjarenraming als gevolg van intensiveringen en/of bezuinigingen. Wellicht ten overvloede wordt hierbij opgemerkt dat de dekkingsbron hierbij niet relevant is. In onze gemeente wordt nadrukkelijk gestuurd op een meerjarig structureel evenwicht. In het kader van een solide financieel beleid hanteren we het uitgangspunt dat structurele uitgaven ook structureel gedekt worden(is ook een eis van de provincie). Het overzicht van incidentele baten en lasten is hier in feite een weerspiegeling van.

Tabel van incidentele baten en lasten (bedragen x € 1.000)				
Incidentele lasten	**Begroting 2027**	**Begroting 2028**	**Begroting 2029**	**Begroting 2030**
Flexibele inzet organisatie sociaal domein	200	200		
Grondexploitatie Kanaalzone - kosten	4.133	6.824	6.772	6.670
Grondexploitatie Zilverbergweg - kosten	850	890	919	764
Grondexploitatie De Schoren - kosten	87	79		
Reservemutaties (stortingen)	622	35	35	35
Totaal	**5.892**	**8.028**	**7.726**	**7.469**
Incidentele baten	**Begroting 2027**	**Begroting 2028**	**Begroting 2029**	**Begroting 2030**
Grondexploitatie Kanaalzone - opbrengsten	2.784	3.426	8.972	8.972
Grondexploitatie Kanaalzone - mutatie boekwaarde	1.349	3.398	-2.199	-2.302
Grondexploitatie Zilverbergweg - opbrengsten	0	2.092	2.318	3.862
Grondexploitatie Zilverbergweg - mutatie boekwaarde	850	-1.202	-1.400	-3.099
Grondexploitatie De Schoren - opbrengsten	884			
grondexploitatie De Schoren - mutatie boekwaarde	-797	79		
Reservemutaties (onttrekkingen)	711	413	262	262
Totaal	**5.781**	**8.331**	**7.953**	**8.063**
Saldo incidentele baten en lasten	***111***	***-178***	***-227***	***-227***

Flexibele schil sociaal domein
Binnen het sociaal domein wordt de druk steeds groter, zowel door de stijgende vraag naar zorg en ondersteuning als door de toenemende complexiteit van de casussen. Dit betekent niet alleen dat er meer financiële middelen nodig zijn, maar ook dat onze organisatie zich extra moet inspannen om deze uitdagingen het hoofd te bieden. De transitieagenda zorgt bovendien voor een ingrijpende organisatorische verandering, wat leidt tot intensievere samenwerking tussen verschillende disciplines en het maatschappelijk werkveld.

Daarnaast brengen de aanstaande wijzigingen binnen de Wmo, Jeugdzorg en de verdere regionalisering in het Rijk van Nijmegen extra belasting met zich mee. Hierdoor ontstaat een aanzienlijke druk op dit deel van onze organisatie, wat het afgelopen jaar zichtbaar werd in een hoger ziekteverzuimpercentage dan elders. Dit heeft geleid tot een grotere behoefte aan tijdelijke vervanging en extra inhuur om wachtlijsten te verkorten.

Om grip te houden op deze veranderingen, het werkvolume, de kosten en de bijbehorende druk, is een flexibele inzet van personeel binnen het sociaal domein noodzakelijk. Daarom stellen wij een budget van € 200.000 voor de jaren 2027 en 2028 voor, waarmee we flexibel kunnen inspelen op de genoemde uitdagingen en de continuïteit van onze dienstverlening kunnen waarborgen.

Reservemutaties
Mutaties met reserves worden in de regel altijd als incidenteel beschouwd, tenzij een reserve financiële dekking is voor de afschrijvingskosten van investeringen. Ook het op sterkte brengen van de algemene reserve waartoe uw raad besloot via de Kadernota 2026 hebben we het label 'structureel' gegeven omdat dit nodig is om het weerstandsvermogen te verstevigen en de solvabiliteit op peil te brengen.

Grondexploitaties
Grondexploitaties betreffen de ontwikkeling van gronden door gemeenten, bijvoorbeeld voor woningbouw, bedrijventerreinen of infrastructuur. Het gaat hierbij om de kosten en opbrengsten die samenhangen met deze ontwikkeling. Mutaties grondexploitaties zijn naar de aard van de raming altijd incidenteel vanwege de beperkte looptijd van een grondexploitatie. De gemeente heeft drie actieve grondexploitaties (De Zilverbergweg, De Schoren en de Kanaalzone). Voor de gemeentelijke begroting heeft een grondexploitatie geen financieel effect, behalve als er een verliesvoorziening wordt gevormd voor een project of als er winst wordt genomen op een project.

Structureel begrotingssaldo
In onderstaand overzicht wordt het structurele begrotingssaldo gepresenteerd. Hiermee wordt inzicht gegeven in hoeverre de begroting structureel sluitend is. Daarvoor wordt het begrotingssaldo opgeschoond voor de incidentele baten en lasten (zie hoofdstuk incidentele baten en lasten) die van invloed zijn op het structurele saldo. Het structurele begrotingssaldo wordt berekend door de totale lasten en baten te verminderen met het saldo van de incidentele lasten en baten. Het saldo dat overblijft, moet positief zijn (de structurele baten zijn dan groter dan de structurele lasten).
Dit geldt in deze begroting voor de jaren 2027 en verder. Het structurele begrotingssaldo geeft inzicht in de financiële mogelijkheden en voorkomt onaangename verrassingen. Daarnaast is het een belangrijk sturingsinstrument voor de toezichthouder, die namelijk toetst of de begroting structureel in evenwicht is.

Presentatie van het structureel begrotingssaldo (bedragen x € 1.000)	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Saldo van baten en lasten exclusief reservemutaties	**181**	**-121**	**-322**	**189**
bij: Toevoegingen aan reserves	622	34	34	34
af: Onttrekkingen aan reserves	777	538	867	863
Reservemutaties	**155**	**504**	**833**	**829**
Begrotingssaldo na bestemming	**336**	**382**	**511**	**1.018**
af: Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	111	-178	-227	-227
Structureel begrotingssaldo	**447**	**204**	**284**	**791**
	V	V	V	V

UITEENZETTING VAN DE FINANCIËLE POSITIE

In dit onderdeel gaan wij nader in op de uitkomsten van de actuele meerjarenramingen 2027-2030. Ook besteden wij aandacht aan de geplande investeringen en de stand en het verloop van de reserves zodat u een compleet beeld krijgt van de financiële positie van de gemeente Heumen.

***	**Saldo**	**336.064,50-**
**	FIN_LASTEN.27 Kostensoorten Lasten	63.677.369,58
*	FINL_1-1.26 Salarissen en sociale lasten	13.297.771,31
*	FINL_2-1.26 Belastingen	268.625,60
*	FINL_3-1.26 Grond	12.000,00
*	FINL_3-2.26 Duurzame goederen	4.333.470,00
*	FINL_3-4-1.26 Sociale uitkeringen in natura	9.868.682,00
*	FINL_3-5-1.26 Ingeleend personeel	576.350,00
*	FINL_3-8.26 Overige goederen en diensten	11.913.806,28
*	FINL_4-1-1.26 Sociale uitkeringen in geld	4.929.490,00
*	FINL_4-2.26 Subsidies	950.655,58
*	FINL_4-3-1.26 Inkomensoverdrachten - Rijk	165.012,24
*	FINL_4-3-2.26 Inkomensoverdrachten - gemeenten	43.977,00
*	FINL_4-3-3.26 Inkomensoverdrachten - gemeenschappe	9.224.527,00
*	FINL_4-3-6.26 Inkomensoverdrachten - overige overh	3.399,00
*	FINL_4-3-8.26 Inkomensoverdrachten - overige inste	2.257.974,38
*	FINL_4-4-8.26 Kapitaaloverdrachten - overige inste	50.000,00
*	FINL_5-1.26 Rente	2.352.839,00
*	FINL_7-1.26 Mutatie reserves	872.786,25
*	FINL_7-2.26 Mutatie voorzieningen	980.493,00
*	FINL_7-3.26 Afschrijvingen	0
*	FINL_7-5.26 Overige verrekeningen	1.575.510,94
**	FIN_BATEN.27 Kostensoorten Baten	64.013.434,08-
*	FINB_2-2-1.26 Belastingen op producenten	6.440.663,78-
*	FINB_2-2-2.26 Belastingen op huishoudens	1.587.766,26-
*	FINB_3-1.26 Grond	3.778.095,00-
*	FINB_3-3.26 Pachten	118.722,00-
*	FINB_3-4-2.26 Eigen bijdragen en verhaal sociale u	523.801,00-
*	FINB_3-6.26 Huren	1.028.011,17-
*	FINB_3-7.26 Leges en andere rechten	3.314.213,47-
*	FINB_3-8.26 Overige goederen en diensten	703.515,58-
*	FINB_4-3-1.26 Inkomensoverdrachten - Rijk	41.822.943,75-
*	FINB_4-3-3.26 Inkomensoverdrachten - gemeensch. rg	0
*	FINB_4-3-4.26 Inkomensoverdrachten - provincies	430.865,00-
*	FINB_4-3-6.26 Inkomensoverdrachten - overige overh	0
*	FINB_4-3-8.26 Inkomensoverdrachten - ov. inst./per	14.654,00-
*	FINB_5-1.26 Rente	971.375,83-
*	FINB_5-2.26 Dividenden en winsten	417.000,00-
*	FINB_6-1.26 Financiële transacties	14.766,00-
*	FINB_7-1.26 Mutatie reserves	777.476,00-
*	FINB_7-2.26 Mutatie voorzieningen	199.467,29-
*	FINB_7-5.26 Overige verrekeningen	1.870.097,95-

KOSTEN- EN OPBRENGSTSOORTEN

	2027	2028	2029	2030
Saldo 2027-2030	**336.065**	**382.032**	**510.635**	**1.017.687**

Voor de komende vier begrotingsjaren gezamenlijk wordt er op grond van vastgestelde kaders en voortschrijdende inzichten een overschot verwacht van € 2.246.419.
Uitgedrukt in een percentage van de jaarlijks begrote lasten is de situatie als volgt:

begrotings-resultaat	uitgedrukt in % van de lasten
2027	+ 0,5
2028	+ 0,6
2029	+ 0,8
2030	+ 1,5

Geplande investeringen 2027-2030
Investeringen met economisch nut € 22.937.358
In de drie raadsprogramma's zijn voor de komende vier begrotingsjaren de navolgende nieuwe investeringsbedragen opgenomen:

Programma's	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Programma 1 - Sociale leefomgeving	6.191.067	4.848.406		
Programma 2 – Fysieke leefomgeving	6.116.505	3.313.190	1.256.595	1.256.595
Programma 3 – Financiën en bedrijfsvoering	8.000	38.000		
Totaal	**12.224.572**	**8.199.596**	**1.256.595**	**1.256.595**

Uit het 'Overzicht kredieten lopende investeringen 2027' (bijlage 6) blijkt dat er op dit moment (najaar 2026) 5 te activeren investeringen nog niet zijn afgewikkeld. Uw raad heeft in het verleden de betreffende autorisatiebesluiten genomen en per 1 januari 2027 is er naar verwachting nog € 14.338.571 aan kredieten beschikbaar om de investeringen af te ronden. Het gaat hierbij om investeringen betreffende , reconstructie wegen, reconstructie Looistraat, sportpark Juliana en Vitaal centrum malden.

Ontwikkeling reserves
Algemene reserve
De algemene reserve ontwikkelt zicht in de komende vier begrotingsjaren als volgt:

algemene reserve	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
saldo op 1 januari	4.132.477	4.468.542	4.850.574	5.361.209
toevoeging/afname	+ 336.065	+ 382.032	+510.635	+ 1.017.687
saldo op 31 december	4.468.542	4.850.574	5.361.209	6.378.896

Bij de beginstand van 2027 is rekening gehouden met een nadelig jaarresultaat 2026.

Bestemmingsreserves
Het gezamenlijke bestemmingsreserves ontwikkelen zich in de komende vier begrotingsjaren als volgt:

bestemmingsreserves	**Begroting 2027**	**Begroting 2028**	**Begroting 2029**	**Begroting 2030**
saldo op 1 januari	13.279.466	13.124.757	12.621.754	11.787.974
toevoegingen	622.766	34.766	34.766	34.766
onttrekkingen	777.476	538.436	868.879	863.158
saldo op 31 december	**13.124.757**	**12.621.754**	**11.787.974**	**10.959.582**

Geprognosticeerde balans

Post	Jaarrekening 2025	Begroting 31-12-26	Begroting 31-12-27	Begroting 31-12-28	Begroting 31-12-29	Begroting 31-12-30
Vaste activa						
Immateriële vaste activa	768.352	544.000	3.307.187	6.161.421	6.005.337	5.852.259
Materiële vaste activa	34.320.612	40.757.000	49.417.516	52.799.185	51.698.674	50.610.297
Financiële vaste activa	10.867.921	11.227.000	10.505.978	9.983.229	9.460.170	8.937.765
Totaal vaste activa	45.956.885	52.528.000	63.230.681	68.943.835	67.164.181	65.400.321
Vlottende activa						
Voorraden	27.975.213	38.748.000	39.920.128	42.194.696	38.595.808	33.194.893
Uitzettingen rentetypische looptijd < 1 jaar	6.531.019	5.000.000	6.531.019	6.531.019	6.531.019	6.531.019
Liquide middelen	413.094	500.000	413.094	413.094	413.094	413.094
Overlopende activa	650.327	1.500.000	650.327	650.327	650.327	650.327
Totaal vlottende activa	35.569.653	45.748.000	47.514.568	49.789.136	46.190.248	40.789.333
Totaal generaal	**81.526.538**	**98.276.000**	**110.745.249**	**118.732.971**	**113.354.429**	**106.189.654**

Post	Jaarrekening 2025	Begroting 31-12-26	Begroting 31-12-27	Begroting 31-12-28	Begroting 31-12-29	Begroting 31-12-30
Vaste passiva						
Algemene reserve inclusief begrotings/jaarrekeningsresultaat	16.158.246	16.446.000	4.669.080	5.051.667	5.562.600	6.580.720
Bestemmingsreserves	1.872.363	1.075.000	13.124.757	12.621.087	11.787.974	10.959.582
Voorzieningen	10.654.363	9.658.000	10.664.549	7.791.311	7.739.533	8.052.096
Vaste schulden looptijd > 1 jaar	38.406.483	22.971.667	24.003.333	22.235.000	20.466.667	18.698.333
Toekomstige projectfinanciering grondexploitaties		18.080.000	23.440.000	22.800.000	22.160.000	21.520.000
Vaste schulden looptijd > 1 jaar - nog af te sluiten leningen Programmabegroting 2027	0	3.000.000	4.500.000	4.500.000	4.500.000	4.500.000
Totaal vaste passiva	67.091.455	71.230.667	80.401.719	74.999.065	72.216.774	70.310.731
Vlottende passiva						
Netto vlottende schulden looptijd < 1 jaar	5.332.343	3.500.000	5.332.343	5.332.343	5.332.343	5.332.343
Overlopende passiva	9.102.740	23.545.333	25.011.187	38.401.563	35.805.312	30.546.580
Totaal vlottende passiva	14.435.083	27.045.333	30.343.530	43.733.906	41.137.655	35.878.923
Totaal generaal	**81.526.538**	**98.276.000**	**110.745.249**	**118.732.971**	**113.354.429**	**106.189.654**

Toelichting voor de geprognotiseerde balans

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV, art. 20, lid 1b) is vastgelegd dat gemeenten verplicht zijn een geprognosticeerde balans van de begrotingsjaren op te nemen in de begroting. Het meerjarig opnemen van de geprognosticeerde balans geeft inzicht in de ontwikkeling van investeringen, de actieve grondexploitaties, het verloop van de reserves en voorzieningen en de benodigde financieringen om de investeringen te bekostigen.

Investeringen leiden namelijk tot een financieringsbehoefte. Er is geld nodig om de investeringen te betalen, waardoor de vaste schuld (geldleningen) toeneemt. Gemeentebreed hebben we een draagkracht aan extra leningen (buiten de lopende geldleningen) van € 4,5 miljoen in 2027 tegen een rentepercentage van 3,33%. De rentelasten zijn opgenomen in de meerjarenbegroting zodat we deze kunnen betalen als we een lening aantrekken. Als de gemeente Heumen de grondexploitatie Kanaalzone in eigen beheer ontwikkelt, dan leidt dit tot een veel grotere externe financieringsbehoefte (langlopende leningen) dan waar de begroting nu op is ingericht. De omvang van de financieringen is nu gebaseerd op het uitgangspunt dat het project op de markt wordt gezet. De balans moet echter wel in evenwicht zijn. Daarom is als post 'overlopende passiva' gebruikt om de balans in evenwicht te brengen.

Met deze geprognotiseerde balans kunnen we de wettelijke verplichte financiële kengetallen berekenen, zoals de schuldquote en de solvabiliteit. Het blijft een verwachting: de werkelijke cijfers volgen later in de jaarrekening.

Staat Reserves en voorzieningen

Staat van Reserves en Voorzieningen

	Saldo raming 31-dec-26	Toename 2027	Afname 2027	Saldo raming 31-dec-27	Toename 2028	Afname 2028	Saldo raming 31-dec-28	Toename 2029	Afname 2029	Saldo raming 31-dec-29	Toename 2030	Afname 2030	Saldo raming 31-dec-30
Algemene reserve													
algemene reserve	16.158.061			4.132.477			4.668.542			5.050.573			5.561.206
Onttrekking bestemmingsreserve Juliana	-11.500.000												
toevoeging algemene reserve	100.000	200.000		200.000			0			0			0
resultaat vlgs. concept-meerjarenbegroting 2026-2029	-625.584	336.065		336.065	382.031		382.031	510.633		510.633	1.017.684	**0**	1.017.684
Subtotaal algemene reserves	4.132.477	536.065	0	4.668.542	382.031	0	5.050.573	510.633	0	5.561.206	1.017.684	0	6.578.890
Bestemmingsreserves													
Algemene dienst													
egalisatiereserve BUIG	0			0			0			0			0
beheer natuurgrond Keersluis (2012)	71.576		8.040	63.536		8.040	55.496		8.040	47.456		8.040	39.416
participatiewet	66.759			66.759			66.759			66.759			66.759
Extra incidentele middelen jeugdzorg	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
onderhoud parkeergarage Brede school Broeksingel (BSB)	89.200	8.500	3.500	94.200	8.500	3.500	99.200	8.500	3.500	104.200	8.500	3.500	109.200
onderhoud sportzaal Brede school Malden	115.956	11.500	0	127.456	11.500	0	138.956	11.500	0	150.456	11.500	0	161.956
exploitatiebijdrage investering riolering Buitengebied	198.972		26.048	172.924		25.971	146.953		25.894	121.059		25.817	95.242
erfpachtgronden De Laan 3	44.704	5.470		50.174	5.470		55.644	5.470		61.114	5.470		66.584
erfpachtgronden De Laan 4	25.683	3.106		28.790	3.106		31.896	3.106		35.002	3.106		38.108
erfpachtgronden De Laan 5	22.351	2.735		25.086	2.735		27.821	2.735		30.556	2.735		33.291
erfpachtgronden De Laan 13-1 (kavel 18)	15.572	1.195		16.767	1.195		17.962	1.195		19.157	1.195		20.352
erfpachtgronden De Laan 13-2 (kavel 19)	0			0			0			0			0
erfpachtgronden De Laan 15 (kavel 20)	13.118	2.260		15.378	2.260		17.638	2.260		19.898	2.260		22.158
vervanging verkeersregelinstallaties	4.679			4.679			4.679			4.679			4.679
klimaatmiddelen	0			0			0			0			0
kapitaallasten aanbouw bibliotheek Maldensteijn Malden	0		0	0			0			0			0
omgevingswet	388.882		18.840	370.042			370.042			370.042			370.042
Onderhoudskosten sportvoorzieningen	178.503			178.503			178.503			178.503			178.503
Kosten opstellen integraal huisvestingsplan	0			0			0			0			0
Groot onderhoud sportcentrum Malden	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kosten preventie (geïndiceerde zorg)	0			0			0			0			0
Informatiebeleidsplan en automatisering	0			0			0			0			0
Extra incidentele middelen jeugdzorg	0	0	0	0	0	0	0	0		0	0	0	0
bestemmingsreserve kapitaallasten sportpark Juliana	11.500.000		39.860	11.460.140		99.737	11.360.403		579.257	10.781.146		574.613	10.206.533
Reserve CDOKE	543.511	588.000	681.188	450.323		401.188	49.135		251.188	-202.053		251.188	-453.241
Totaal bestemmingsreserves	13.279.466	622.766	777.476	13.124.757	34.766	538.436	12.621.087	34.766	867.879	11.787.974	34.766	863.158	10.959.582
Totaal reserves	**17.411.943**	**1.158.831**	**777.476**	**17.793.299**	**416.797**	**538.436**	**17.671.660**	**545.399**	**867.879**	**17.349.180**	**1.052.450**	**863.158**	**17.538.472**
Voorzieningen													
Verplichtingen en of risico's													
pensioenen huidige en voormalige wethouders	2.993.332	0	200.000	2.793.332	0	2.793.332	0	0	0	0	0	0	0
wachtgeld voormalige wethouders	233.020	0	88.000	145.020	0	82.000	63.020	0	63.020	0	0		0
verlofspaarregeling CAO personeel	308.919	30.000	25.000	313.919	30.000	25.000	318.919	30.000	25.000	323.919	30.000	25.000	328.919
regeling vervroegd uittreden (RVU)	45.924	0	28.284	17.640	0	17.640	0	0	0	0	0	0	0
personele regelingen	34.585	0	34.585	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
verliesvoorziening Kanaalzone	423.886			423.886			423.886			423.886			423.886
Subtotaal verplichtingen en of risico's	4.039.666	30.000	375.869	3.693.797	30.000	2.917.972	805.825	30.000	88.020	747.805	30.000	25.000	752.805
Egaliseren van groot onderhoud													
groot onderhoud gemeentehuis	715.160	90.275	184.844	620.591	90.275	157.195	553.672	90.275	155.179	488.767	90.275	155.179	423.863
groot onderhoud parkeergarage Maldensteijn	169.515	8.230	5.147	172.598	8.230	19.123	161.705	8.230	15.422	154.513	8.230	4.322	158.421
groot onderhoud sportcentrum Malden	610.246	309.850	80.308	839.788	309.850	89.029	1.060.610	309.850	277.800	1.092.659	309.850	116.052	1.286.457
meerjarenonderhoud drie molens	142.336	22.020	8.155	156.201	22.020	36.740	141.481	0	0	141.481	0	0	141.481
meerjarenonderhoud twee kerken	124.957	3.773	0	128.730	0	0	128.730	0	0	128.730	0	0	128.730
onderhoud wegen	687.787	507.000	373.366	821.421	507.000	539.182	789.239	507.000	460.069	836.170	507.000	460.069	883.101
groot onderhoud gemeentewerkplaats	49.802	14.345	8.987	55.160	14.345	2.500	67.005	14.345	2.500	78.850	14.345	2.500	90.695
Subtotaal egaliseren groot onderhoud	2.499.803	955.493	660.807	2.794.489	951.720	843.769	2.902.441	929.700	910.970	2.921.170	929.700	738.122	3.112.748
Door derden beklemde middelen													
onderhoud en egalisatie baten en lasten rioleringstelsel	4.738.249		138.100	4.600.149		93.218	4.506.930		12.486	4.494.445	115.985	0	4.610.430
egalisatie afvalstoffenheffing	61.368		61.368	0			0			0			0
dubieuze vorderingen algemeen	153.394	0	15.000	138.394	0	15.000	123.394	0	15.000	108.394	0	15.000	93.394
dubieuze vorderingen sociaal	277.933	25.000	40.000	262.933	25.000	40.000	247.933	25.000	40.000	232.933	25.000	40.000	217.933
Subtotaal door derden beklemde middelen	5.230.944	25.000	254.468	5.001.476	25.000	148.218	4.878.257	25.000	67.486	4.835.772	140.985	55.000	4.921.757
Totaal voorzieningen	**11.770.412**	**1.010.493**	**1.291.143**	**11.489.762**	**1.006.720**	**3.909.959**	**8.586.524**	**984.700**	**1.066.476**	**8.504.746**	**1.100.685**	**818.122**	**8.787.309**
Totaal Reserves en Voorzieningen	**29.182.355**	**2.169.324**	**2.068.619**	**29.283.060**	**1.423.517**	**4.448.395**	**26.258.183**	**1.530.099**	**1.934.355**	**25.853.926**	**2.153.135**	**1.681.280**	**26.325.782**

Staat vaste activa 2027

Staat Vaste Activa 2027														2027						
Code	Code	Code	Omschrijving investering	Oorspronkelijk krediet	Begin-jaar afschrijving	Tot en met	Termijn	Ann/Lin/Fixe	Renteperc.	Boekwaarde per 01-01-27	Mutatie boekjaar	Rentebij-schrijving investering	Afschrijving 2027	Aflossing 2027	Boekwaarde per 31 12-27	Hulpkolom rente (geh.jaar)	Hulpkolom rente (ged.jaar)	Rentelasten 2027	Totaal van de kapitaallasten 2027	T.l.v. product
			Recapitulatie:																	
			Materiële Vaste Activa:																	
			Maatschappelijk nut																	
m	121	m121	gronden en terreinen	-						-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
m	123	m123	bedrijfsgebouwen	-						-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
m	124	m124	grond-, weg- en waterbouwkundige werken	25.309.653						12.603.706	7.847.288	-	443.162	-	20.007.832	121.307	39.236	160.544	603.705	
m	125	m125	vervoermiddelen	-						-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
m	126	m126	machines, apparaten en installaties	-						-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
m	127	m127	overige materiële vaste activa	-						-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
			Subtotaal Maatschappelijk nut	**25.309.653**						**12.603.706**	**7.847.288**	**-**	**443.162**	**-**	**20.007.832**	**121.307**	**39.236**	**160.544**	**603.705**	
			Economisch nut																	
e	121	e121	gronden en terreinen	3.680.466						2.993.475	-	-	21.166	-	2.972.310	29.935	-	29.935	51.100	
ep	121	ep121	erfpachtgronden	460.925						460.925	-	-	-	-	460.925	5.217	-	5.217	5.217	
e	123	e123	bedrijfsgebouwen	20.141.805						14.896.584	-	-	552.090	-	14.344.493	93.790	-	93.790	645.880	
e	124	e124	grond-, weg- en waterbouwkundige werken (riolering)	-						-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
e	125	e125	vervoermiddelen	32.400						7.000	-	-	3.500	-	3.500	70	-	70	3.570	
e	126	e126	machines, apparaten en installaties	1.262.491						988.000	14.500	-	69.850	-	932.650	9.880	73	9.953	79.803	
e	127	e127	overige materiële vaste activa	2.626.269						1.509.070	-	-	123.985	-	1.385.085	15.091	-	15.091	139.076	
			Subtotaal Economisch nut	**28.204.357**						**20.855.054**	**14.500**	**-**	**770.592**	**-**	**20.098.962**	**153.982**	**73**	**154.055**	**924.646**	
			Economisch nut ivm heffingen																	
eh	121	eh121	gronden en terreinen	39.590						23.085	-	-	1.799	-	21.285	231	-	231	2.030	
eh	124	eh124	grond-, weg- en waterbouwkundige werken (riolering)	13.968.985						7.848.960	1.495.815	-	237.750	-	9.107.025	76.252	7.479	83.731	321.481	
eh	125	eh125	vervoermiddelen	-						-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
eh	126	eh126	machines, apparaten en installaties	7.500						-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
eh	127	eh127	overige materiële vaste activa	500.150						218.848	-	-	36.436	-	182.412	2.188	-	2.188	38.625	
			Subtotaal Economisch nut ivm heffingen	**14.516.225**						**8.090.893**	**1.495.815**	**-**	**275.986**	**-**	**9.310.722**	**78.671**	**7.479**	**86.150**	**362.136**	
			Subtotaal materiële vaste activa	**68.030.234**						**41.549.653**	**9.357.603**	**-**	**1.489.739**	**-**	**49.417.516**	**353.960**	**46.788**	**400.748**	**1.890.487**	
			Financiële vaste activa:																	
	131		leningen aan woningcorporaties	8.600.000						4.945.000	-	-	-	215.000	4.730.000	197.645	-	197.645	197.645	
	132		overige langlopende leningen u/g	7.443.776						268.748	-	-	-	-	268.748	7.189	-	7.189	7.189	
	133		overige uitzettingen looptijd > 1 jaar	7.861.670						5.074.804	-	-	-	307.440	4.767.363	39.509	-	39.509	39.509	
	134		kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	709.345						739.867	-	-	-	-	739.867	7.399	-	7.399	7.399	
			Subtotaal financiële vaste activa	**24.614.791**						**11.028.418**	**-**	**-**	**-**	**522.440**	**10.505.978**	**251.741**	**-**	**251.741**	**251.741**	
			Immateriële vaste activa:																	
	135		bijdragen aan activa in eigendom van derden	6.098.833						313.913	2.866.970	-	12.736	-	3.168.147	2.522	14.335	16.857	29.593	
	112		kosten onderzoek en ontwikkeling	-						139.039	-	-	-	-	139.039	1.390	-	1.390	1.390	
			Subtotaal immateriële vaste activa	**6.098.833**						**452.952**	**2.866.970**	**-**	**12.736**	**-**	**3.307.187**	**3.913**	**14.335**	**18.248**	**30.983**	
			Totaal Vaste Activa	**98.743.858**						**53.031.024**	**12.224.573**	**-**	**1.502.475**	**522.440**	**63.230.681**	**609.614**	**61.123**	**670.737**	**2.173.212**	

BIJLAGEN PROGRAMMABEGROTING

Bijlage 1 Beleidskaders per programma

GEMEENTELIJKE KADERS

Programma 1

Beleidsstuk	Jaar	Inhoud
Kadernota Een sterke basis voor de buitensport	2015	Sport draagt bij aan het bevorderen van sociale samenhang en leefbaarheid. We willen samen met de buitensportverenigingen bijdragen aan de instandhouding van een sportinfrastructuur van duurzame buitensportaccommodaties voor onze inwoners. Dit doen we primair door het verlenen van subsidie voor noodzakelijke investeringen in buitensportaccommodaties.
Verordening maatschappelijke ondersteuning en Jeugdhulp 2023.	2026	Inwoners krijgen waar nodig bij hun situatie passende hulp of ondersteuning in de vorm van algemene – en/of maatwerkvoorzieningen.
Kadernota Doorontwikkeling transformatie sociaal domein 2023-2026	2024	Deze kadernota bevat de speerpunten aan de hand waarvan een volgende stap in de transformatie van het sociaal domein wordt gezet.
Regioprogramma Jeugd 2023-2028	2023	Het regioprogramma bevat de ambitie, doelen en acties op het gebied van jeugd. Het biedt een basis van waaruit we de aankomende jaren beleid en aanpak gaan vormen en inzetten.
Beleidsplan Iedereen doet mee 2023-2026	2022	In dit beleidsplan beschrijven we op welke wijze wij inwoners die het niet breed hebben, schulden hebben of in armoede leven, ondersteunen en hoe wij dit de komende jaren verder gaan optimaliseren.
Beleidsplan Voor- en vroegschoolse educatie	2023	In dit beleidsplan is vastgelegd hoe we- door bepaalde kinderen vroegtijdig en actief te ondersteunen bij het leren van de Nederlandse taal- achterstanden op school willen voorkomen.
Beleidskader Arbeidsmarkt en re-integratie regio Rijk van Nijmegen 2024-2027 'Klaar voor nieuwe kansen!'	2024	In dit beleidskader is beschreven wat we willen bereiken en concreet gaan doen om ervoor te zorgen dat er voor iedereen plek is of ontstaat op de arbeidsmarkt: een inclusieve arbeidsmarkt. Vanwege de kloof tussen het beschikbare werk en de mogelijkheden van werkzoekenden, werken ondernemers, onderwijsinstellingen en overheden in Rijk van Nijmegen samen aan een inclusieve arbeidsmarkt waarin iedereen duurzaam participeert.
Re- integratieverordening Participatiewet Rijk van Nijmegen	2018	In deze verordening worden de voorzieningen benoemd die ingezet kunnen worden om inwoners te ondersteunen bij de arbeidsinschakeling.
Verordening beslistermijn schuldhulpverlening gemeente Heumen 2021	2021	In deze verordening is de termijn vastgelegd waarbinnen de gemeente na het eerste gesprek over de hulpvraag moet besluiten of iemand voor een schuldhulpverleningstraject in aanmerking komt.
Lokale inclusieagenda "Heumen voor iedereen!"	2023	De inclusieagenda beschrijft de kaders en acties om extra aandacht te hebben voor inclusie en vormt de basis om de komende jaren extra stappen op dit gebied zetten.
Regioplan beschermd wonen en maatschappelijke opvang regio Nijmegen en Rivierenland	2021	In het Regioplan zijn de volgende onderdelen uit het regionale Beleidsplan 'samen dichtbij - GGZ beschermd wonen - maatschappelijke opvang nader uitgewerkt: • Spreiding van voorzieningen • Inrichting lokaal versus regionaal • Verdeling van de kosten • Samenwerkingsvorm •

Regionale beleidsnota nieuwe wet inburgering 2021	2021	De regionale beleidsnota inburgering biedt kaders en richting voor de inkoop van inburgeringsvoorzieningen, zoals bijvoorbeeld taallessen, en voor de verdere implementatie van de nieuwe wet, waarin de regie op de inburgering weer volledig wordt neergelegd bij de gemeente.
Integraal Huisvestingsplan (IHP) onderwijs 2025-2032 Gemeente Heumen	25	In dit IHP is de gezamenlijke en eenduidige visie van de gemeente en de schoolbesturen op de gewenste toekomstsituatie ten aanzien van onderwijshuisvesting weergegeven.

Programma 2

Beleidsstuk	Jaar	Inhoud
Beleidsregels	Divers	Beleidsregels voor de nadere toepassing van het ruimtelijkeordeningsbeleid zijn ontwikkeld over o.a. het landgoederenbeleid, de mantelzorg, de ruimte voor ruimte regeling en voor woningsplitsing binnen de kernen. Ook op andere terreinen zijn beleidsregels ontwikkeld, bv ontheffing voor de parkeerschijf of m.b.t. de Vierdaagse doortocht
Verordeningen	Divers	Diverse verordeningen zijn vastgesteld, o.a. de huisvestingverordening (raad 14 dec 2023) waarin regels voor het toewijzen van sociale huurwoningen zijn opgenomen, de wegsleepverordening, de erfgoedverordening (raad 5okt2017) en de verordening inzake de BedrijfsInvesteringsZone (raad 6okt2022), de verordening starterslening (raad 6juli2023), De verordening Lening Toekomstbestendig Wonen (verordening voor grondgebonden woningen en verordening voor VvE's) gemeente Heumen (raad 1februari 2024).
Omgevingsplan en wijzigingsbesluit Werklandschap Overasselt (fase 1)	2024 en 2025	Dit plan bevat regels die betrekking hebben op alle onderdelen van de fysieke leefomgeving.
Regionaal VTH beleid	v.a. 2022	VTH-beleid (Vergunningverlening Handhaving en Toezicht) is het geheel van regels, voorwaarden en processen waarbinnen de behandeling van aanvragen om vergunning, het houden van toezicht erop en de handhaving ervan, plaatsvindt. Eind 2022 heeft het college het regionaal beleidskader vastgesteld.
Integraal veiligheidsplan Tweestromenland	2023-2026	De gemeenten in het basisteam Tweestromenland van de politie hebben gezamenlijk een integraal veiligheidsplan opgesteld. Naast de prioriteiten regionaal zijn lokale thema's vastgesteld voor Heumen (raad 20april23).
Externe Veiligheid	2013	Doel van het externe veiligheidsbeleid is duidelijk te maken welke externe veiligheidsrisico's in de gemeente Heumen aanwezig zijn en hoe met deze en toekomstige risico's dient te worden omgegaan.
Beleidsplan water en riolering	2023-2027	Dit beleidsplan volgt het gemeentelijk rioleringsplan 2018-2022 op. In dit plan zetten we de komende vijf jaar nadrukkelijker in op klimaatadaptatie. We richten ons op locaties die kwetsbaar zijn voor wateroverlast en kiezen voor een integrale aanpak met aandacht voor groen en biodiversiteit. Daarnaast nemen we de nodige maatregelen voor beheer en onderhoud van het rioolsysteem zodat het goed blijft functioneren.
Beleid vaststelling hogere grenswaarden.	2007	Beleid dat wordt toegepast bij de beoordeling van verzoeken om vaststelling van hogere grenswaarden.
Omgevingsprogramma Landschap en Groen	2025	Dit programma beschrijft beleid en acties (maatregelen) voor landschap en groen aan de hand van vier programmalijnen. De uitvoering van de maatregelen vindt de komende vier jaar plaats (2025-2029).
Omgevingsprogramma Economie en recreatie & toerisme	2026	Dit programma beschrijft het samenhangend beleid voor Economie en Recreatie & Toerisme in lijn met de Omgevingsvisie en andere lokale, provinciale en regionale beleidskaders
Pachtnota	2012	De pachtnota is 20 dec. 2012 door de raad vastgesteld. Daarin is het nieuwe pachtbeleid opgenomen.
Masterplan Centrum Malden	v.a. 2022	Het Masterplan omvat de toekomstige kaders voor de ontwikkelingen in het centrum van Malden bestaande uit: a. De ontwikkelingskaders voor de bouwontwikkelingen in het centrum van Malden b. Het schetsplan Centrumplan Malden dat als basis dient voor de verdere inrichting van de openbare ruimte van Vitaal Centrum Malden
Erfgoednota	2016	De gemeenteraad heeft de erfgoednota in 2016 vastgesteld. Een uitvoeringsprogramma is hierin opgenomen. Periodiek wordt dit herijkt.
Herijkte energieopgave 2030-2050 gemeente Heumen	2030-2050	De herijkte opgave 2030-2050 is vastgesteld (routekaart zoals vastgesteld op 6 april 2017 is ingetrokken). Raad 20 april 2023.
Gebiedsplan Energielandschap A73	v.a. 2022	Het gebiedsplan is een uitwerking van het op 24 september 2020 vastgestelde Koersdocument Ruimtelijke visie Duurzame Energie vastgesteld. Het doel van het gebiedsplan is aan te geven waar in het gebied de grootschalige duurzame energieopgave kan landen en op welke wijze een meerwaarde voor andere functies vorm kan krijgen. Het

		gebiedsplan biedt ook een ruimtelijk kader voor de ontwikkeling van zonnevelden.
Gebiedsvisie Malden-Noord "De Groene Kluis"	2024	De Gebiedsvisie beschrijft de gewenste ontwikkelingsrichting van het gebied Malden-Noord.
Transitievisie Warmte	v.a 2022	Op basis van de Transitievisie Warmte worden er wijkuitvoeringsplannen (WUP) opgesteld.
Beleidsplan Integraal Beheer Openbare Ruimte	2024-2034	Op 21 september 2023 is dit beleidsplan door de raad vastgesteld. Hierin wordt beschreven hoe we komen tot een toekomstig integraal beheer van de openbare ruimte. Tevens zijn hierbij ambities, doelen en beeldkwaliteitsniveaus voor de openbare ruimte vastgelegd.
Groene MetropoolRegio (Verstedelijkingsstrategie Arnhem-Nijmegen, Regio-arrangement en regionale agenda).	v.a. 2023	De raad heeft op 15 december 2022 de Verstedelijkingsstrategie Onderzoeksagenda voor de gebiedsuitwerkingen vastgesteld. Hierbij is ook het "Wijzigingsdocument Verstedelijkingsconcept Arnhem-Nijmagen Foodvalley (Deel I) vastgesteld. Hierin zijn de kaders voor de verdere uitwerkingen vastgelegd. Het regioarrangement beschrijft de ambities, doelen en opgaven voor de fysieke leefomgeving. Al gemaakte keuzes in bijvoorbeeld de verstedelijkingsstrategie zijn hierin opgenomen, nieuwe opgaven en te maken keuzes worden geagendeerd. Vastgesteld door de raad op 30 oktober 2023. Op 4 juli 2024 heeft de gemeenteraad van Heumen besloten over o.a. de regionale agenda van de GMR. De gemeente Heumen heeft aangegeven zich te herkennen in de ambities en bijbehorende acties in de concept-regionale agenda 2025- 2028. Tevens heeft Heumen zich ingeschreven op alle vijf de opgaven.
Woondeal 2.0 Regio Arnhem-Nijmegen	2023	De raad heeft op 16 maart 2023 de regionale woondeal vastgesteld. Hierin zijn afspraken gemaakt m.b.t. o.a. gedeelte betaalbare woningen en betaalbare koop. Dit is het kader voor het gemeentelijk Woonbeleid.
Woonbeleid Gemeente Heumen	2024-2030	Hierin is het te voeren woonbeleid voor de komende jaren vastgelegd (als lokale uitwerking van de Woondeal 2.0). De raad heeft op 21 september 2023 besloten. Ook de rekenkamer van Heumen heeft hier onderzoek naar gedaan de raad heeft de aanbevelingen overgenomen (raad 6 juni 2024).
Omgevingswet	v.a. 2019	Sinds 2017 is de gemeente Heumen bezig met de implementatie van de nieuwe Omgevingswet. In februari 2019 heeft uw raad het document 'Ambitie en programmaplan Implementatie Omgevingswet' vastgesteld. Hiermee is vastgesteld dat we onder andere aan de slag gaan met het opstellen van een integrale Omgevingsvisie. In de raad van 21 april 2020 is het proceskader voor de op te stellen omgevingsvisie (waaronder ook de wijze van participatie) vastgesteld. Eind 2022 is het koersdocument (basis voor de omgevingsvisie) vastgesteld. In 2022 heeft de raad meerdere besluiten genomen gericht op de inwerkingtreding van de omgevingswet op 1 januari 2024 (inzake o.a. bindend adviesrecht, te delegeren onderwerpen, de verplichte participatie bij Bopa's, de verordening nadeelcompensatie, adviescommissie ruimtelijke kwaliteit).
Omgevingsvisie Heumen	2023	Deze Omgevingsvisie bevat de belangrijkste ruimtelijke keuzes en contouren voor het grondgebied van de gemeente Heumen.

Programma 3

Beleidsstuk	Jaar	Inhoud
Strategische visie "Natuurlijk met iedereen".	2021	De visie bestaat uit een omschrijving van het doel 'een inclusieve samenleving'. De kracht en vitaliteit van onze gemeenschap staat centraal. Iedereen doet mee en vanuit diversiteit draagt iedereen bij. Naast dit doel kenmerkt de gemeente Heumen zich door een groene omgeving en duurzaamheid en veiligheid.
Directieplan en afdelingsplannen	**jaarlijks**	In het directieplan en de afdelingsplannen is de inzet van de organisatie van dat jaar beschreven.
Besturingsfilosofie	2008	Beschrijving van de uitgangspunten voor de inrichting en het functioneren van de organisatie. De hoofdlijnen zijn in 2015 herbevestigd.
HR-beleid gemeente Heumen: samenwerken aan een beter resultaat voor onze klanten. Personeelshandboek 2020	2020	Het P&O-beleid draagt bij aan de organisatiedoelstellingen en richt zich op de professionalisering van leiding en medewerkers om duurzaam inzetbaar te blijven.
Inkoopbeleid Gemeente Heumen	2024	In het inkoopbeleid vind je de regels voor het inkopen en aanbesteden van leveringen, diensten en werken. Het inkoopbeleid is gebaseerd op de Europese Aanbestedingswet 2012 en de Gids Proportionaliteit 2022.
Mandaatbesluit Heumen	2017	Hierin wordt geregeld wie bevoegd is om namens het bestuur besluiten te nemen, te ondertekenen en privaatrechterlijke rechtshandelingen te verrichten.
Kadernota Grip op Samenwerking gemeente Heumen	2013	Het afwegingskader van afspraken rondom de regionale samenwerking.
Informatiebeleidsplan 2024-2027 "Digitale agenda 2024-2027 Strategische opgaven"	2023	Ambities en ontwikkelingen op het gebied van Informatievoorziening en automatisering, gebaseerd op de gemeentelijke ambities op de digitale dienstverlening van de gemeente naar de burger, wettelijke kaders en landelijke ontwikkelingen.
Informatiebeveiligingsbeleid 2024-2028	2024	Om als gemeente te borgen dat we consistent zijn in het veilig werken met informatie is het van belang een actueel informatiebeveiligingsbeleid te hebben.
Privacybeleid	2023	Dit privacybeleid is opgesteld voor alle medewerkers van de gemeente Heumen. Vrijwel alle medewerkers krijgen in de uitvoering van hun werkzaamheden te maken met persoonsgegevens. De gemeente wil een betrouwbare overheid zijn en blijven voor inwoners, bedrijven en andere partners. Dit betekent dat iedereen erop moet kunnen vertrouwen dat gegevens veilig zijn bij de gemeente.
Visie op kunstmatige intelligentie	2025	De visie op kunstmatige intelligentie bevat de uitgangspunten en kernwaarden op basis waarvan de gemeente op een planmatige, eerlijke, transparante en rechtmatige manier om gaat met kunstmatige intelligentie.
Verordening burgerparticipatie 2015: Wet maatschappelijke ontwikkeling, Participatiewet en Jeugdwet	2015	Verordening over Burgeradviesraad (BAR)
Visienota "Versterking burgerparticipatie: voor een betere aansluiting op onze inwoners"	2015	Visienota versterking burgerparticipatie
Financiële verordening	2025	Hierin wordt nader ingegaan op de te hanteren uitgangspunten voor het financieel beleid en het financieel beheer en op de inrichting van de financiële organisatie van de gemeente Heumen.
Treasurystatuut Gemeente Heumen	2025	In het statuut worden de kaders bepaald die verband houden met de uitoefening van de financieringsfunctie zoals het aantrekken van voldoende financiële middelen en het uitzetten van overtollige middelen tegen zo een zo gunstig mogelijk rendement en het beheersen van de hiermee gepaard gaande risico's zoals renterisico's, koersrisico's en kredietrisico's.

Controleverordening	2023	Deze verordening regelt de controle op het financieel beheer en op de inrichting van de financiële organisatie.
Verordening periodieke onderzoeken	2005	Deze verordening regelt de uit te voeren controles in het kader van doelmatigheid en rechtmatigheid en houdt verband met het financieel beheer en de inrichting van de financiële organisatie.
Verordening Rekenkamer gemeente Heumen 2022	2022	De rekenkamer voert onderzoek uit naar de (maatschappelijke) effecten van het gemeentelijk beleid, naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het gemeentelijk beleid, van het gemeentelijk beheer en van de gemeentelijke organisatie en naar de rechtmatigheid van het gemeentelijk beheer. Daarnaast onderzoekt de rekenkamer de doelmatigheid en doeltreffendheid van instellingen waarvan de activiteiten geheel of in belangrijke mate door de gemeente worden bekostigd.
Legesverordening Verordening Hondenbelasting Verordening onroerendzaak-belasting Verordening rioolheffing Verordening Marktgelden Diverse verordeningen baatbelasting	2025 2025 2025 2025 1993,1996, 2007	Deze verordeningen regelen de vaststelling van de tarieven voor de leges en diverse belastingen en de baatbelasting vanwege de aanleg van diverse rioleringen.
Verordening Adviescommissie Bezwaarschriften Heumen 2022	2022	Deze verordening regelt de behandeling van bezwaarschriften
Verordening interne en externe klachtenbehandeling	2012	Deze verordening regelt de behandeling van klachten

Bijlage 2 Beleidsindicatoren per programma

Programma 1

Overzicht beleidsindicatoren conform regeling minister BZK van 24 maart 2016.

De indicatoren zijn ontleend aan de website www.waarstaatjegemeente naar de situatie per 1 juli 2026

	taakveld	Indicator	eenheid	Laatste meting	waarde Heumen	waarde Nederland (gemiddelde)	Bron	Beschrijving
P1	onderwijs	Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO) %	%	2024	1,50%	2,30%	Ingrado	Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.
P1	onderwijs	Absoluut verzuim	per 1.000 leerlingen	2025	6,3	7,4	DUO - Dienst Uitvoering Onderwijs	Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 leerlingen.
P1	onderwijs	Relatief verzuim	per 1.000 leerlingen	2024	17,00	28,00	DUO - Dienst Uitvoering Onderwijs	Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 leerlingen.
P1	sport, cultuur en recreatie	Niet-wekelijkse sporters	%	2024	39,7	42,5	Gezondheidsmonitor	Het percentage niet -wekelijkse sporters
P1	sociaal domein	Banen	per 1.000 inw 15-64jr	2025	555,9	858,8	meerdere bronnen	Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
P1	sociaal domein	Netto arbeids-participatie	%	2025	74,3	73,2	CBS	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking.
P1	sociaal domein	Bijstands-uitkeringen	per 10.000 inw 18jr eo	2025	183,9	281,2	CBS - Participatie Wet	Het aantal personen met een bijstandsuitkering, per 10.000 inwoners.
P1	sociaal domein	Lopende re-integratie-voorziening	per 10.000 inw 15-65jr	2024	49,7	203,1	CBS - Participatie Wet	Het aantal reintegratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar

P1	sociaal domein	Wmo-cliënten met een maatwerk-arrangement	per 10.000 inw	2025	n.n.b.	660	CBS - Monitor Sociaal Domein WMO	Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende gemeenten.
P1	sociaal domein	% kinderen in uitkeringsgezin	%	2024	5%	6%	CBS	Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.
P1	sociaal domein	% werkloze jongeren	%	2024	2%	2%	CBS	Het percentage werkeloze jongeren (16-22 jaar).
P1	sociaal domein	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	2025	13,00%	13,70%	CBS - Beleidsinformatie Jeugd	Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.
P1	sociaal domein	Jongeren met jeugdreclassering	%	2025	n.n.b	0,40%	CBS - Beleidsinformatie Jeugd	Het percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-22 jaar).
P1	sociaal domein	Jongeren met jeugdbescherming	%	2025	0,50%	1,00%	CBS - Beleidsinformatie Jeugd	Het percentage jongeren tot 18 jaar met een jeugdbeschermingsmaatregel ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.

Programma 2

Overzicht beleidsindicatoren conform regeling minister BZK van 24 maart 2016.

De indicatoren zijn ontleend aan de website www.waarstaatjegemeente naar de situatie per 1 juli 2026

	taakveld	Indicator	eenheid	Laatste meting	waarde heumen	waarde nederland (gemiddelde)	Bron	Beschrijving
P2	veiligheid	Winkeldiefstal per 1.000 inwoners	aantal per 1.000 inwoners	2025	0,9	2,10	meerdere bronnen	Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.
P2	veiligheid	Gewelds-misdrijven per 1.000 inwoners	aantal per 1.000 inwoners	2025	2,4	4,60	meerdere bronnen	Het aantal geweldsmisdrijven, per 1.000 inwoners. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).
P2	veiligheid	Diefstal uit woning per 1.000 inwoners	aantal per 1.000 inwoners	2025	1,5	1,2	meerdere bronnen	Het aantal diefstallen uit woningen, per 1.000 inwoners.
P2	veiligheid	Vernieling en beschadiging per 1.000 inwoners	aantal per 1.000 inwoners	2025	3	5,7	meerdere bronnen	Het aantal vernielingen en beschadigingen, per 1.000 inwoners.
P2	veiligheid	Verwijzingen Halt	per 1000 inw. 12-17 jr	2025	6	10	Bureau Halt	Het aantal verwijzingen naar Halt, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 12-17 jaar.
P2	veiligheid	Jongeren met delict voor rechter	%	2023	1%	1%	Verwey Jonker Instituut	Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.
P2	economie	Functie-menging	%	2024	42,6	54,5	meerdere bronnen	De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.
P2	economie	Vestigingen	per 1.000 inw 15-64jr	2024	178,9	191,4	LISA	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
P2	Vhrosv	Gemiddelde WOZ waarde	x 1000 euro	2026	503	439	CBS	Bemiddelde WOZ waarde per woning
P2	Vhrosv	Demografische druk	%	2026	88,30%	71,30%	CBS	Het niet-actieve deel van de bevolking(0-19 jaar en >65 jaar) uitgedrukt als percentage van de actieve bevolking (20-65 jaar)

P2	Vhrosv	Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	2024	8,4	8,4	BAG/ABF	Aantal nieuw gebouwde woningen per 1.000 woningen
P2	Vhrosv	Gemeentelijke woonlasten eenpersoons huishouden	in euro	2026	959	993	COELO	De jaarlijkse woonlasten voor een eenpersoonshuishouden
P2	Vhrosv	Gemeentelijke woonlasten meerpersoons huishouden	in euro	2026	1.043	1.091	COELO	De jaarlijkse woonlasten voor een meerpersoonshuishouden
P2	volksgezondheid	Fijn huishoudelijk restafval	kg per inwoner	2024	46	148	CBS - Statistiek Huishoudelijk afval	De hoeveelheid restafval per bewoner per jaar (kg)
P2	volksgezondheid	Hernieuwbare elektriciteit	%	2024	38,2	42,50	berekening	Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.

Programma 3

Overzicht beleidsindicatoren conform regeling minister BZK van 24 maart 2016.

De indicatoren zijn ontleend aan de website www.waarstaatjegemeente naar de situatie per 1 juli 2026

	taakveld	Indicator	eenheid	Laatste meting	Waarde Heumen	Waarde Nederland (gemiddelde)	Bron	Beschrijving
P3	bestuur en organisatie	formatie	fte per 1.000 inwoners	2025	7,2	niet bekend	programmarekening 2025	aantal f.t.e. per 1.000 inwoners Volgens paragraaf bedrijfsvoering programmarekening 2025
P3	bestuur en organisatie	bezetting	fte per 1.000 inwoners	2025	7,2	niet bekend	programmarekening 2025	aantal f.t.e. Volgens paragraaf bedrijfsvoering programmarekening 2025
P3	bestuur en organisatie	apparaats-kosten	kosten per inwoner	2025	645	niet bekend	programmarekening 2025	bruto loonsom programmarekening 2025
P3	bestuur en organisatie	extern inhuur	(kosten inhuur externen als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen)	2025	13,87%	niet bekend	programmarekening 2025	kosten inhuur externen als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen. Volgens paragraaf bedrijfsvoering programmarekening 2025
P3	bestuur en organisatie	overhead	%	2025	11,00%	niet bekend	programmarekening 2025	% van totale lasten

Bijlage 3 Lopende investeringen

Overzicht kredieten lopende investeringen 2027

Volg.nr.	Raads-programma 2026	Product-nummer	Omschrijving	Raads-besluit	Staat vaste activa reguliere exploitatie				Lopende projecten		
					Aangevraagd krediet	Mutaties t/m 2025	Mutaties 2026	Totaal uitgaven t/m 2026	Restant krediet beschikbaar per 31-12-2026	Over-schrijding	Onder-schrijding
			GEACTIVEERDE INVESTERINGEN								
	2		Reconstructie Looistraat	5-Nov-19	350.000	25.615		25.615	324.385		
	2		Reconstructie wegen 2026	6-Nov-25	1.256.595				1.256.595		
	1		Investeringen Sportpark Juliana	18-Jul-05	11.500.000		1.320.527	1.320.527	10.179.473		
	2		Waterplan Molenkuil	6-Nov-25	305.000		50.000	50.000	255.000		
	2		Centrumplan Malden	4-Nov-21	5.551.625	1.218.206	2.010.001	3.228.207	2.323.418		
Totalen					**18.963.220**	**1.243.821**	**3.380.528**	**4.624.349**	**14.338.871**		

Toelichting lopende investeringen

1. Reconstructie Looistraat
De provincie Gelderland heeft in 2020 en nogmaals in 2022 kenbaar gemaakt geen medewerking te verlenen aan het toestaan van landbouwverkeer op de JJ Ludenlaan. Een verkeersbesluit om doorgaand landbouw verkeer te weren op de Looistraat in de bebouwde kom van Heumen is onderzocht maar daaruit is gebleken dat er geen geschikte alternatieve route beschikbaar is op het gemeentelijke wegennet. De realisatie van een landbouwpad in Heumen-west wordt verder uitgewerkt om beter zicht te krijgen op de kosten en de ruimtelijke impact van deze maatregel. Inmiddels is er een verkeersplateau gerealiseerd op de Looistraat - Verbindingsweg om de snelheid te remmen. De maatregelen van aanpak van de Looistraat is doorgeschoven naar later datum icm Heumen West. De planning is dat de formele ruimtelijke procedure in de eerste helft van 2027 start. Een indicatie van de daadwerkelijke bouw is de periode 2028-2031.

2. Reconstructie wegen 2026
Malden:
Vanuit het reconstructiebudget en rioolbudget hebben we in de Randwijk de volgende werkzaamheden uitgevoerd:
- Div. pleintjes afgekoppeld. Regenwater wat op de pleintjes valt, verdwijnt dan niet meer in het riool maar zakt de grond in. Dit voorkomt wateroverlast bij stortbuien en het helpt droogte te voorkomen.
- De verouderde bovenste asfalt deklaag vervangen en de trottoirs herstraat.
- Een aantal parkeerplaatsen aangepast ivm de regenwater afkoppeling.
- Het gemeentelijk groen is opnieuw ingericht. Hierbij is gekozen voor inheemse planten. Dit zijn planten die van oorsprong in ons land voorkomen. Deze zijn waardevol voor bijen, vlinders en andere dieren.

Op de Veldsingel (vanaf de fietsoversteek bij Strowis tot het einde van de weg) is de asfaltdeklaag vervangen.
En op de Groesbeekseweg Spoorburg (tussen de Biesseltsebaan en de kruising met de Beukenlaan) is de rode asfaltdeklaag vervangen.
Het fietspad Elshofpad en Heumenhofseweg is waar nodig hersteld voorzien van een nieuwe asfaltdeklaag.
Overasselt:
Van de Lijsterstraat, Vinkenstraat en Laagstraat is de asfaltconstructie vervangen door klinkers. Waar mogelijk is het regenwater van weg en woningen afgekoppeld naar bermen en open water aan de Laagstraat. Daar zijn waar mogelijk ook de kolken vervangen door uitstroombanden naar de berm en de goten herstelde en delen van de asfaltdeklaag.
Op de Craeyenbergh zijn de rioolsleuven van betonstraatstenen in het asfalt weer vervangen door asfalt.
Op de Heideweg en Hofsteeg is een deel van de halfverharding vervangen door een asfaltconstructie.

Verkeersveiligheid:
Op de Parksesteeg, Donderbergweg en Loksheuvelsweg zijn extra verkeersremmende drempels en plateaus aangelegd om de snelheid van het verkeer te verlagen.
Daarnaast zijn op verschillende locaties in de gemeente kleinere asfalt- en bermreparaties uit.
En zijn op vele plaatsen de elementenverhardingen hersteld van onvlakheden ed.
Het reconstructiebudget wordt integraal icm het reguliere wegenbudget benut.

3. Investeringen sportpark Juliana
In 2026 is de eerste fase van de herinrichting van sportpark Juliana'31 gestart. In mei 2026 is het eerste nieuwe kunstgrasveld aangelegd en direct daarna is het natuurgrasveld verplaatst en opnieuw ingezaaid. In de zomer van 2027 start de bouw van de nieuwe sportaccommodatie en worden de twee bestaande kunstgrasvelden verplaatst en vervangen. In 2027-2028 wordt het nieuwe parkeerterrein aangelegd. De nieuwe sportaccommodatie is naar verwachting in de zomer van 2028 gereed, waarna de huidige accommodatie wordt gesloopt en het laatste kunstgrasveld wordt aangelegd. De planning is dat de herinrichting eind 2028 gereed is.

4. Waterplan Molenkuil
Zoals de naam al doet vermoeden ligt dit gebied in Overasselt in een laagte. De fysieke omgeving biedt weinig mogelijkheden hemelwater ter plaatse te bergen en infiltreren. Daarom wordt in samenwerking met het waterschap gezocht naar mogelijkheden om het hemelwater via een zogenaamde blauwe ader af te voeren naar de zuidwestkant van Overasselt. Dit is een complexe opgave omdat de ruimte in voor deze maatregel beperkt is en er grond aan de rand van de kern moet worden aangekocht voor aan te leggen en verbreding van sloten en retenties waarin het hemelwater kan worden geborgen en afgevoerd. De voorbereiding voor dit project start in 2026

4. Vitaal centrum Malden

Begin 2026 is de eerste fase van het project Vitaal Centrum Malden afgerond. Deze fase bestond uit de herinrichting en klimaat adaptieve aanpassing van het Noordplein, Kloosterhof en een deel van de Schoolstraat rond de entree van het winkelcentrum.

In 2026 zijn we gestart met het opstellen van een definitief ontwerp voor de tweede fase. Deze fase bestaat uit het zuidelijke deel van het Kerkplein, rondom nieuwbouwlocatie De Muse, MFC Maldesteijn en het gemeentehuis. Na afronding van de nieuwbouw van De Muse en de verbouw van het gemeentehuis gaan we het zuidelijke deel van het Kerkplein herinrichten vanaf medio 2027.

Voor de voorbereiding en uitvoering van de daaropvolgende fasen volgen we de ontwikkelingen van de A. Abt kerk, de nieuwbouw aan de noordrand van het Kerkplein (Oosterpoort) en de herbestemming van Raedstaete (aan de Promenade). Het herinrichten van de openbare ruimte kunnen we gefaseerd uitvoeren nadat deze ontwikkelingen zijn afgerond. Momenteel zien we dat de ontwikkeling van nieuwbouw en herbestemming van gebouwen onder druk komt te staan, als gevolg van de netcongestie op het elektriciteitsnetwerk van Liander. De verwachting is dat de ontwikkeling van nieuwbouw en de daaropvolgende herinrichting van de openbare ruimte vooruit wordt geschoven, totdat de verzwaring van het netwerk van Liander gereed is.

Bijlage 4 Tabel Weerstandsvermogen

Risico naar categorie	Wegingsfactor	Mate van Inschatbaarheid	Geschat financieel gevolg bij voordoen. Bij reguliere risico's is de manier van dekking aangegeven	Reëel financieel gevolg (= kans x fin. gevolg)
1. Deelnemingen				
Algemeen				
• Verbonden partijen	0,2	Redelijk	€ 800.000	€ 160.000
Scenario De gemeente Heumen heeft deelnemingen in verschillende verbonden partijen. De zeggenschap over verbonden partijen is veelal beperkt. Bij een gemeenschappelijke regeling (GR) heeft de gemeente een stem in het algemeen bestuur. Bij tegenvallende financiële resultaten wordt de rekening neergelegd bij de deelnemende partijen. De bijdragen aan de BVO DRAN, GGD, Groene Metropoolregio, MGR Nijmegen en VRGZ bedragen ruim € 8 miljoen. We rekenen met 10% aan nadelige financiële resultaten waarvan de rekening wordt neergelegd bij de gemeente met een factor 0,2 omdat de kans beperkt is dat alle gemeenschappelijke regelingen nadelige resultaten overleggen. Het totale risico van alle verbonden partijen wordt ingeschat op € 800.000. De wegingsfactor is 0,2. Voor inzicht in de risico's per verbonden partij wordt verwezen naar de paragraaf Verbonden Partijen.				
2. Bedrijfsvoering				
• Crises	0,8	Slecht	€ 300.000	€ 240.000
Scenario Op dit moment hebben we landelijk te maken met een aantal crises. De stikstofcrisis, de klimaatcrisis, de vluchtelingencrisis, de energiecrisis, de asielcrisis, de zorgcrisis, de wooncrisis. Al die crises hebben in meer of mindere mate met elkaar te maken en versterken elkaar. Voor de gemeente schuilt het risico met name in de stijgende uitgaven voor energie, de (extra) opvang van vluchtelingen en huisvesting van bijzondere doelgroepen. Bij de (lokale) aanpak van landelijke crises gaan wij ervan uit dat het Rijk zorgdraagt voor voldoende financiering. Het blijft echter een risico dat de gemeente niet alle extra uitgaven kan dekken uit extra (rijks)inkomsten. Als risico wordt een bedrag opgenomen van € 300.000 met wegingsfactor 0,8. **Beheersmaatregelen** Via de planning & controlcylcus worden lopende budgetten gemonitord en waar nodig bijgesteld. Wanneer er aanvullende budgetten noodzakelijk zijn om een crisis het hoofd te bieden zal daar via de reguliere weg een voorstel voor worden gemaakt.				

• Cybersecurity en datalekken	0,2	Slecht	€ 2.400.000	240.000

Scenario
De gemeente werkt met privacygevoelige data, persoonsgegevens en andere vertrouwelijke informatie.
Bij een datalek kunnen de gevolgen voor het verlies aan bedrijfsinformatie, inwoners- of ondernemersgegevens groot zijn.
Risico: Onjuist gebruik of verlies van persoonsgegevens of andere vertrouwelijke informatie en imagoschade.

Verstoring in de dienstverlening door cybercriminaliteit hebben impact op de ICT-omgeving. De MGR beheert de ICT-omgeving en in de begroting 2024-2027 van de MGR worden diverse risico's benoemd op het gebied van informatiebeveiliging en privacy.
Risico: Uitval van systemen of ICT-omgeving.
Op basis van de AVG is de maximale boete 4% van de omzet. Bij een omzet van € 55 miljoen komt dat neer op € 2.200.000. Daarnaast zijn er kosten voor herstelwerkzaamheden van € 200.000 bij een mogelijke hack. Al met al wordt het risico ingeschat op € 2.400.000 met een wegingsfactor van 0,2

Beheersmaatregelen
IT- audit compliance, bewustwordingsprogramma's, MDM, monitoring, autorisatiebeheer.
CSIRT, kwetsbaarheden scans, 2FA, versleuteling.

• Munitax	1.0	Goed	€ 697.000	€ 697.000

Scenario
De gemeente is samen met andere regiogemeenten voornemens over te stappen van de uitvoerende gemeenschappelijke regeling Munitax naar de gemeenschappelijke regeling BSR. Deze overgang brengt zowel financiële als organisatorische risico's met zich mee. Er zijn onzekerheden die van invloed kunnen zijn op de incidentele kosten, zowel voorafgaand aan de overstap als in de periode daarna. Daarnaast is de toekomst van de medewerkers van Munitax nog onzeker. Voor hen wordt een sociaal plan opgesteld, waarin afspraken worden vastgelegd.

Voor Heumen wordt de bandbreedte van de financiële impact op dit moment ingeschat op € 686.000 (minimum) tot € 890.000 (maximum). De raad stelde op 11 december 2025 het raadsvoorstel 'Vervolgstap toetreding tot gemeenschappelijke regeling Belastingsamenwerking Rivierenland (BSR) en opheffing van Munitax vast. De incidentele kosten voor de overgang bedragen (indicatief) maximaal € 890.000,- Door de samenwerkende gemeenten is een akkoord bereikt over de desintegratiekosten die de gemeente Beuningen maakt. Het aandeel voor de gemeente Heumen hiervan is € 193.000. Dat betekent dat nog € 697.000 maximaal nodig is voor de overige incidentele kosten.

Dit bedrag reserveren we in het weerstandsvermogen. Het college verzocht de raad om naar gelang de voortgang van het project de daadwerkelijk bestede kosten uit de algemene reserve te halen. Het college van B&W verantwoordt de kosten in de P&C cyclus. Uw raad stemde daar via een raadsbesluit in december 2025 mee in.

3. Open einde regelingen				
Sociale leefbaarheid				
• Participatiewet, Jeugdwet en Wmo	0,32	Redelijk	€ 969.000	€ 312.000

Scenario.
Als gemeente voeren we enkele wetten uit die een zogenaamde open-einde regeling kennen. Dit betekent dat de uitvoering van de wet niet gebonden is aan een budgetplafond. Elke inwoner die een aanvraag doet en aan de voorwaarden van de wet voldoet krijgt de hulp die nodig is. Bij een stijgende vraag naar hulp, kan het geraamde budget onvoldoende zijn. Overschrijdingen zijn overeenkomstig de financiële verordening geoorloofde onrechtmatigheden, maar leiden wel tot een afname het exploitatieresultaat en daarmee beïnvloeden ze de algemene reserve negatief. De gebruikte cijfers zijn afkomstig uit het accountantsverslag 2025.

Beheersmaatregelen.
De gemeente Heumen raamt realistisch (volgens de door de VNG voorgestelde meerjarige indexatie) en stelt de budgetten bij waar nodig via de maandrapportage. Ook zijn er nog enkele bestemmingsreserve gevormd die fluctuaties moeten dempen. Door deze beheersmaatregelen blijft er een beperkt rest risico over.

4. Juridisch				
Bedrijfsondersteuning				
• Bezwaarschriften en andere procedures	0,4	Redelijk	€ 1.500.000	€ 600.000

Scenario.
De gemeente kan geconfronteerd worden met bezwaarschriften en claims en procedurekosten met financieel nadelige gevolgen. Dergelijke claims vallen niet onder de aansprakelijkheidsverzekering. Het risico wordt geraamd op € 1.500.000. De wegingsfactor is 0,4.

Beheersmaatregelen.
Uitvoeringsmaatregelen en besluiten worden volgens de wettelijk voorgeschreven procedures uitgevoerd. Medewerkers en management zijn zich hiervan bewust. Periodiek zal door middel van workshops het besef van noodzaak van risicomanagement onder de aandacht worden gebracht. Besluiten door het college en raad worden getoetst door juridisch en financieel control. In de voorstellen is een apart onderdeel gewijd aan de risico's. Desondanks kan het voorkomen dat na een zorgvuldig besluitvormingsproces een claim wordt toegewezen.

5. Bestuur				
Voorziening wethouderspensioenen				
• **Risico van een stelselwijziging**	**PM**	**PM**	**PM**	**PM**

Scenario.
Gemeenten zijn wettelijk verplicht om voorzieningen te treffen voor de toekomstige pensioenverplichtingen van politieke ambtsdragers, zoals (voormalige) wethouders. Dit betekent dat de gemeente Heumen jaarlijks bedragen moet reserveren om deze verplichtingen op termijn te kunnen nakomen. De bijbehorende voorziening is onderdeel van de balans en beïnvloedt daarmee zowel de vermogenspositie als het weerstandsvermogen.

De commissie BBV heeft recent aangegeven dat zij werkt aan een wijziging van het verslaggevingsstelsel met betrekking tot deze voorzieningen. De beoogde wijziging betreft onder andere een nieuwe rekenmethodiek voor de waardering van pensioenverplichtingen, gebaseerd op het zogenoemde NFTK-model. NFTK staat voor Nieuw Financieel Toetsingskader en is een systematiek die in de pensioenwereld wordt gebruikt om verplichtingen realistischer en individueler te waarderen. Daarbij wordt gerekend met een lage, stabiele rente en wordt nadrukkelijk rekening gehouden met de verwachte levensduur en leeftijdsopbouw van de betreffende groep (bijvoorbeeld oud-wethouders).

Tot op heden gebruiken gemeenten voor de waardering van deze verplichtingen het model dat is vastgesteld door het ministerie van Binnenlandse Zaken (BZK). Dit model werkt met een eenvoudiger, collectieve benadering en maakt gebruik van standaard veronderstellingen. De overgang naar het NFTK-model betekent dat de overdrachtswaarde van pensioenverplichtingen naar verwachting zal stijgen, omdat deze methode doorgaans leidt tot een hogere voorziening.

Zolang deze stelselwijziging nog niet is doorgevoerd, blijft het financiële effect onzeker. Mogelijk zal een hogere voorziening noodzakelijk zijn, wat direct impact kan hebben op de jaarrekening en het weerstandsvermogen. De renteontwikkeling speelt hierin een cruciale rol: bij een lagere rekenrente moet de gemeente een hogere dotatie doen om aan een acceptabele dekkingsgraad te voldoen. Een lagere rente vergroot namelijk de contante waarde van de toekomstige verplichtingen, waardoor het nodig is om nu meer middelen opzij te zetten. Daarmee is dit dossier niet alleen technisch complex, maar ook financieel gevoelig.

Beheersmaatregelen.
De gemeente Heumen volgt deze ontwikkeling nauwgezet. In de risicotabel is dit onderwerp opgenomen als een specifiek financieel risico. Bij het opstellen van de begroting en jaarstukken houden we rekening met de mogelijkheid dat aanvullende dotaties aan de voorziening nodig zijn. De impact hiervan op onze dekkingsgraad en financiële ruimte wordt gemonitord via de reguliere planning- en controlcyclus.

Totaal risico's			**€ 6.666.000**	**€ 2.249.000**

Toelichting tabel
- De categorie waartoe een risico behoort.
- Risico:

Een risico is een kans op het optreden van een gebeurtenis met een bepaald gevolg. De risico's relevant voor het weerstandsvermogen, zijn die risico's die niet op een andere manier zijn ondervangen en die een financieel gevolg kunnen hebben. Reguliere risico's –risico's die zich regelmatig voordoen en die veelal vrij goed meetbaar zijn– maken geen deel uit van de risico's die met het weerstandsvermogen in verband staan. Hiervoor kunnen immers verzekeringen worden afgesloten of moeten voorzieningen worden gevormd.

- Voor het schatten van de kans op een optreden van een gebeurtenis hanteren we een wegingsfactor. Bij een kleine kans op manifestatie van het risico wordt een wegingsfactor van 0,2 toegepast op het gekwantificeerde risico. Bij een grote kans op manifestatie hanteren we een wegingsfactor van 0,8.
- Een uitspraak over hoeverre het financiële gevolg van een risico is in te schatten in termen van goed, redelijk, slecht of niet.
- Bij een niet-regulier risico is, waar mogelijk, aangegeven wat het financiële gevolg is als het risico zich voordoet.
- Het reële financiële gevolg (kans maal geschat financieel gevolg) van de niet-reguliere risico's. Na de tabel volgt op basis van de risicocategorisering voor elk risico een korte beschrijving.
- Grote risico's die zich slechts zeer zelden voordoen zijn niet meegenomen in de inventarisatie. Voor calamiteiten met extreme gevolgen is de algemene reserve bedoeld. Dan moet bijvoorbeeld gedacht worden aan een grote natuurramp.
- Als iets niet bekend is of niet is te berekenen staat in de tabel een streepje.

Bijlage 5 Algemene uitkering

uitk_jaar		2026	2027	2028	2029	2030	2031
.	cluster	uitkeringsbedrag	uitkeringsbedrag	uitkeringsbedrag	uitkeringsbedrag	uitkeringsbedrag	uitkeringsbedrag
Algemene uitkering	**Total**	**€ 30.513.186**	**€ 32.486.740**	**€ 32.760.531**	**€ 33.145.467**	**€ 34.498.254**	**€ 34.447.766**
	Algemene eigen middelen	-€ 7.128.990	-€ 7.170.194	-€ 7.310.272	-€ 7.435.108	-€ 7.572.678	-€ 7.378.029
	Bestuur en ondersteuning	€ 6.991.633	€ 7.276.415	€ 7.495.836	€ 7.729.713	€ 7.998.695	€ 8.057.998
	Individuele voorzieningen Jeugd	€ 5.594.745	€ 5.892.687	€ 5.176.898	€ 5.297.513	€ 5.488.384	€ 5.734.568
	Individuele voorzieningen Wmo	€ 4.726.473	€ 5.101.829	€ 5.264.432	€ 4.721.233	€ 4.951.738	€ 4.448.730
	Infrastructuur, ruimte en milieu	€ 5.509.988	€ 5.763.056	€ 5.981.731	€ 6.170.480	€ 6.385.067	€ 6.410.135
	Onderwijs	€ 1.785.283	€ 1.872.695	€ 1.931.997	€ 1.982.696	€ 2.051.690	€ 2.093.690
	Orde en veiligheid	€ 2.183.411	€ 2.299.082	€ 2.395.763	€ 2.473.221	€ 2.559.286	€ 2.552.165
	Participatie	€ 2.791.776	€ 3.025.398	€ 3.120.692	€ 3.219.155	€ 3.336.473	€ 3.179.606
	Sociale basisvoorzieningen	€ 3.884.048	€ 4.063.491	€ 4.180.242	€ 4.320.694	€ 4.471.363	€ 4.490.574
	Sport, cultuur en recreatie	€ 4.174.819	€ 4.362.280	€ 4.523.213	€ 4.665.871	€ 4.828.236	€ 4.858.329
Decentralisatie uitkering	**Total**	**€ 990.116**	**€ 836.927**	**€ 243.021**	**€ 237.500**	**€ 238.623**	**€ 238.623**
	Aanvullende ondersteuning lokale energiehulp	€ 10.316					
	Alleenverdienersproblematiek	€ 4.276					
	Armoedebestrijding kinderen	€ 47.331	€ 57.593	€ 57.593	€ 57.593	€ 57.593	€ 57.593
	Capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid	€ 585.869	€ 588.215				
	Extra capaciteit BOA's	€ 31.424	€ 31.424	€ 31.424	€ 31.424	€ 31.424	€ 31.424
	Gemeentelijke antidiscriminatie voorzieningen	€ 2.346	€ 2.336				
	IBO Problematische schulden	€ 13.374					
	Ondersteuning lokale politieke partijen	€ 8.296					
	Openbare bibliotheken	€ 100.000					
	Overheidsbrede dienstverlening	€ 16.426	€ 16.426	€ 16.426	€ 16.426	€ 16.426	€ 16.426
	Register Externe Veiligheidsrisico's	€ 2.485					
	Re-integratiedienstverlening gericht op jongeren	€ 5.709	€ 5.709	€ 5.709	€ 5.709	€ 7.137	€ 7.137
	Veilig wonen	€ 7.062					
	Vergunningverlening, toezicht en handhaving	€ 90.476	€ 90.476	€ 90.476	€ 90.476	€ 90.476	€ 90.476
	Versterking omgevingsveiligheidsdiensten	€ 5.073	€ 5.073	€ 4.000			
	Voorschoolse voorziening peuters	€ 27.746	€ 27.746	€ 27.746	€ 27.746	€ 27.746	€ 27.746
	Wet betaalbare huur	€ 21.283	€ 11.929	€ 9.647	€ 8.126	€ 7.821	€ 7.821
	Wet kwaliteitsborging bouw	€ 10.624					
Integratie uitkering	**Total**	**€ 1.428.633**	**€ 1.347.840**	**€ 1.269.408**	**€ 1.074.727**	**€ 1.043.480**	**€ 985.594**
	Participatie	€ 1.428.633	€ 1.347.840	€ 1.269.408	€ 1.074.727	€ 1.043.480	€ 985.594
Overige uitkering	**Total**	**€ 453.336**	**€ 334.756**	**€ 334.756**	**€ 334.756**	**€ 334.756**	**€ 334.756**
	Suppletie-uitkering Bommenregeling	€ 118.580					
	Suppletie-uitkering nieuwe verdeling GF	€ 334.756	€ 334.756	€ 334.756	€ 334.756	€ 334.756	€ 334.756
Total		**€ 33.385.271**	**€ 35.006.263**	**€ 34.607.716**	**€ 34.792.450**	**€ 36.115.113**	**€ 36.006.739**

Bijlage 6 Gemeentelijke tarieven

Overzicht gemeentelijke (leges)tarieven van meest voorkomende activiteiten

Omschrijving	*Grondslagen voor tarifering*	*Tarief 2026*	*Tarief 2027*	*Tarief-stijging*
Onroerende zaakbelastingen (*1)	Eigenarenheffing woning	0,014300%		
	Eigenarenheffing niet-woning	0,036440%		
	Gebruikersheffing niet-woning	0,028240%		
Rioolrecht	Per eigendom	€ 173,85	€ 177,35	2,01%
Afvalstoffenheffing	Een persoons huishouden	€ 175,00	€ 185,15	5,80%
	Meer persoons huishouden	€ 241,50	€ 255,40	5,76%
	Huisvuilzak	€ 1,16	€ 1,50	29,31%
	Halve huisvuilzak	€ 0,75	€ 1,00	33,33%
	Extra GFT bak	€ 72,50	€ 72,50	0,00%
Hondenbelasting (*2)	Tarief per hond	€ 102,30	€ 104,85	2,7%
	Kenneltarief	€ 439,90	€ 450,90	2,5%
Lijkbezorgingsrechten (*3)				
Grafrecht				
Grafrecht graf uniform deel	30 jaar	€ 1.950,00	€ 2.050,00	5,13%
Grafrecht graf uniform deel	20 jaar	€ 1.350,00	€ 1.420,00	5,19%
Grafrecht graf uitbreidingsdeel (bos en park)	30 jaar	€ 3.100,00	€ 3.255,00	5,00%
Urngraf	20 jaar	€ 1.340,00	€ 1.410,00	5,22%
Urngraf	10 jaar	€ 760,00	€ 800,00	5,26%
Columbariumelement	20 jaar	€ 1.340,00	€ 1.410,00	5,22%
Columbariumelement	10 jaar	€ 760,00	€ 800,00	5,26%
Columbariumelement	5 jaar	€ 490,00	€ 515,00	5,10%
Verlenging graf uniform deel, urngraf, columbariumelement	10 jaar	€ 760,00	€ 800,00	5,26%
Verlenging graf uniform deel, urngraf, columbariumelement	5 jaar	€ 490,00	€ 515,00	5,10%
Begraafrecht				
Enkel graf uniform deel	persoon 12 jaar en ouder	€ 1.445,00	€ 1.510,00	4,50%
Enkel graf uniform deel	persoon jonger dan 12 jaar	€ 740,00	€ 825,00	11,49%
Dubbel graf uniform deel	op de tweede laag	€ 1.540,00	€ 1.605,00	4,22%
Dubbel graf uniform deel	op de eerste laag	€ 950,00	€ 985,00	3,68%
Uitzoeken van een graf uniform deel		€ 82,00	€ 85,00	3,66%
Enkel graf uitbreidingsdeel (bos en park)	persoon 12 jaar en ouder	€ 1.200,00	€ 1.255,00	4,58%
Enkel graf uitbreidingsdeel (bos en park)	persoon jonger dan 12 jaar	€ 845,00	€ 865,00	2,37%
Dubbel graf uitbreidingsdeel (bos en park)	op de tweede laag	€ 1.370,00	€ 1.435,00	4,74%
Dubbel graf uitbreidingsdeel (bos en park)	op de eerste laag	€ 905,00	€ 940,00	3,87%
Toeslag begrafenis zaterdag	(kinder)graf	€ 225,00	€ 245,00	8,89%
Grafbedekking en gedenkplaten				
Voor het afgeven van een vergunning gedenkteken	graven uitbreidingsdeel (bos en park)	€ 205,00	€ 212,00	3,41%
Graveerkosten gedenkplaat columbarium en urngraf	per teken	€ 6,00	€ 6,00	0,00%
Bestemming as of asbus				
Bijzetten asbus in een bestaand graf	uniform deel of uitbreidingsdeel (bos en park)	€ 370,00	€ 380,00	2,70%
Plaatsen asbus in een columbariumelement	1e asbus	€ 350,00	€ 360,00	2,86%
Plaatsen asbus in een urngraf	1e asbus	€ 835,00	€ 860,00	2,99%
Opmerking:				
De leges m.b.t. de lijkbezorgingsrechten zijn berekend op basis van integrale kostendekkendheid.				
Bouwleges (*3)	Tarieventabel legesverordening			
Vooroverleg	artikel 2.4 van legesverordening			
Eerste vooroverleg		€ 105,10		-100,00%
Eerste vooroverleg scanteam		€ 420,40		-100,00%
elk volgend overleg scantafel		€ 262,75		-100,00%
Eerste overleg omgevingstafel		€ 525,50		-100,00%
elk volgend overleg omgevingstafel, per overleg		€ 525,50		-100,00%
Bouwactiviteit	artikel 2.5 van legesverordening			
Deel bouwkosten van € 0 tot € 200.000		0,87%		
met een minimum van		€ 91,45		-100,00%
Deel bouwkosten van € 200.000 tot € 2.500.000		0,87%		
Deel bouwkosten vanaf € 2.500.000		0,87%		
Omgevingsplanactiviteit, in stand houden of gebruiken bouwwerk	àrtikel 2.6 van legesverordening			
Deel bouwkosten van € 0 tot € 200.000		1,48%		
met een minimum van		€ 155,55		-100,00%
Deel bouwkosten van € 200.000 tot € 2.500.000		1,34%		
Deel bouwkosten vanaf € 2.500.000		1,34%		
Beoordeling activiteit in relatie met in voorbereiding zijnde omgevingsplan		€ 231,20		-100,00%
Beoordeling activiteit in relatie met binnenplanse omgevingsplanactiviteit		€ 525,50		-100,00%
Beoordeling activiteit in relatie met buitenplanse omgevingsplanactiviteit conform definitie 1 (kleine buitenplanse omgevingsplanactiviteit)		€ 525,50		-100,00%
Buitenplanse omgevingsplanactiviteit, anders dan artikel 2.6 lid 4, onderdeel a:		€ 4.834,75		-100,00%
Omgevingsplanactiviteit, slopen bouwwerk	àrtikel 2.7 van legesverordening			
Voor een binnenplanse omgevingsactiviteit		€ 157,65		-100,00%
Voor een buitenplanse omgevingsactiviteit		€ 525,50		-100,00%
Milieubelastende activiteiten				
één milieubelastende activiteit		€ 2.127,30		-100,00%
twee milieubelastende activiteit, per milieubelastende activiteit		€ 1.576,55		-100,00%
drie of meer milieubelastende activiteit, per milieubelastende activiteit		€ 1.261,25		-100,00%

Overzicht gemeentelijke (leges)tarieven van meest voorkomende activiteiten

Omschrijving	*Grondslagen voor tarifering*	*Tarief 2026*	*Tarief 2027*	*Tarief-stijging*
Overige gemeentelijke leges (*3)	Tarieventabel legesverordening			
huwelijksrecht gemeentehuis	(met BABS van de gemeente)	€ 432,75		-100,00%
huwelijksrecht op zaterdag en zon- en feestdagen gemeentehuis	(met BABS van de gemeente)	€ 510,40		-100,00%
huwelijk op locatie zaterdag en zon- en feestdagen (locatie naar keuze)	(met BABS van de gemeente)	€ 749,05		-100,00%
huwelijk op locatie ma t/m vrijdag (locatie naar keuze)	(met BABS van de gemeente)	€ 654,70		-100,00%
trouwboekje		€ 62,30		-100,00%
trouwboekje gekaligrafeerd		€ 76,60		-100,00%
gehandicaptenparkeerkaart				
identiteitskaart		€ 80,10		-100,00%
verklaring omtrent gedrag		€ 41,35		-100,00%
rijbewijs		€ 48,15		-100,00%
paspoort		€ 88,65		-100,00%
bijschrijving kind				
uittreksel burgerlijke Stand		€ 16,20		-100,00%
Diverse vergunningen, o.a. (*3)	Tarieventabel legesverordening			
aanvraag ventvergunning	art. 5.15 van de APV	€ 94,05		-100,00%
aanvraag standplaatsvergunning voor 1 jaar	art. 5.18, van de APV	€ 499,90		-100,00%
vergunning o.b.v. drank- en horecawet	art. 3 van de Drank- en Horecawet	€ 377,35		-100,00%
aanvraag evenementenvergunning	artikel 2.25 van de APV	€ 96,80		-100,00%
naspeuringen in het gemeentearchief, voor ieder besteed kwartier	artikel 1.10.1 van de legesverordening	€ 25,00		-100,00%
verhuur leegstaande woonruimtes	artikel 1.12 van de legesverordening	€ 112,40		-100,00%
aanvraag loterijvergunning	artikel 3 van de Wet op de kansspelen	€ 71,35		-100,00%
Verhuur gemeentelijke sportzaal	Vast tarief per uur (per schoolseizoen)	€ 26,40	€ 26,95	2,08%
	Incidenteel tarief per uur (per schoolseizoen)	€ 31,20	€ 31,85	2,08%
Complexen grondexploitatie	**Kanaalzone**			
	Appartementen:			
	Sociale huur	€ 25.000,00	€ 25.000,00	0,00%
	Middenhuur	€ 69.307,00	€ 69.307,00	0,00%
	betaalbare koop	€ 93.122,00	€ 93.122,00	0,00%
	Dure huur	€ 104.196,00	€ 104.196,00	0,00%
	Koop	€ 158.220,00	€ 158.220,00	0,00%
	Grondgebonden woningen:			
	Sociale huur	€ 25.000,00	€ 25.000,00	0,00%
	Middenhuur	€ 64.167,00	€ 64.167,00	0,00%
	betaalbare koop	€ 101.150,00	€ 101.150,00	0,00%
	Dure huur	€ 147.855,00	€ 147.855,00	0,00%
	Koop	€ 182.342,00	€ 182.342,00	0,00%
	Zilverberg			
	Sociale huur:			
	Benedenwoning	€ 17.399,00	€ 17.399,00	0,00%
	Bovenwoning	€ 20.879,00	€ 20.879,00	0,00%
	Tussenwoning	€ 20.827,70	€ 20.827,70	0,00%
	Betaalbare koop:			
	benedenwoning	€ 68.250,00	€ 68.250,00	0,00%
	Middeldure koop:			
	Hoekwoning	€ 93.275,00	€ 93.275,00	0,00%
	Tussenwoning	€ 71.435,00	€ 71.435,00	0,00%
	Dure Koop:			
	Twee onder één kap	€ 130.745,00	€ 130.745,00	0,00%
	Vrijstaande woning	€ 186.043,83	€ 186.043,83	0,00%
	De Schoren			
	Appartementen			
	Sociale huur 1e aftoppingsgrens		€ 17.399,00	
	Soicale huur tot liberalisatie		€ 25.725,00	
	Midden huur (m²)		€ 420,00	
Overige gemeentelijke gronden	Tarief per m2 overige gronden (excl. BTW)	€ 302,50	€ 316,11	4,50%
	Tarief per m2 voor-reststroken nutsbedrijven (excl BTW)	€ 59,90	€ 62,59	4,50%
	erfgrenzenproject Zone A achterzijde (overdrachtsbelasting)	n.v.t.	n.v.t.	
	erfgrenzenproject Zone B zijkant(overdrachtsbelasting)	n.v.t.	n.v.t.	
	erfgrenzenproject Zone C voorzijde (overdrachtsbelasting)	n.v.t.	n.v.t.	
Gemeentelijke interne uurtarieven	Medewerkers binnendienst	€ 101,00	€ 104,00	2,97%
	Medewerkers buitendienst	€ 57,00	€ 59,00	3,51%

(*1) Tarieven worden in december in Raad vastgesteld..
(*2) Tariefstijging volgens prijsinflatie mei-circulaire 2026
(*3) Vaststelling van gemeentelijke leges 207 wordt besloten in Raadsvergadering van december 2026

Bijlage 7 Subsidies

Subsidieontvangers	2027
Coöperatieve Verloskundigen Nijmegen e.o. U.A.	6.792
De Zonnebloem Heumen Malden	1.140
Dorpsdichter	1.000
Dorpsplatform Overasselt	1.212
Fanare 'Vlijt en Volharding'	3.065
Fanfare 'Willhelmina'	2.973
Heumen Ontspanning Jeugd (HOJ), Koningsdag	528
Jeugdvierdaagse comité Malden	1.118
Katholieke Belangenorganisatie voor senioren Malden	4.500
Katholieke Bond van Ouderen afdeling Heumen	1.200
Kroonwijk Belangen Vereniging	0
Muziekvereniging Kunst na Arbeid	2.822
Natuur Stichting Kadans	4.549
OJO Overasselt	1.582
Oranje en Sint Nicolaascomité Nederasselt	1.103
Sint Nicolaascomité Malden	2.159
Sint Nicolaascomité Overasselt	492
Sinterklaascomite Heumen	0
St. Willebrord, Katholieke Bond van Ouderen Overasselt/Nederasselt*	2.750
Stichting Ateliermuseum Jac. Maris	10.576
Stichting BIZ winkelcentrum Malden (eigenaren)	25.000
Stichting BIZ winkelcentrum Malden (huurders)	25.000
Stichting Buurderij de Lage Hof	22.152
Stichting buurtbusvereniging	2.011
Stichting Dorpsraad Nederasselt	1.212
Stichting erfgoedplatform	4.168
Stichting Heemkunde	2.115
Stichting hulp bij hartstilstand	10.928
Stichting Hulpfonds Gemeente Heumen	20.000
Stichting Ixta Noa	30.198
Stichting Kledingbank Nijmegen en omgeving*	2.000
Stichting Leergeld De Stuwwal	69.331
Stichting lokale media Heumen en Mook en Middelaar - GL8	12.300
Stichting MEE Plus	28.861
Stichting Openbare Bibliotheek Gelderland-Zuid	372.766
Stichting Overasselt Promotions	3.480
Stichting Pro Persona GGz/Indigo	15.990
Stichting Regionale Instelling voor Begeleiding en Wonen Nijmegen & Rivierenland	5.000
Stichting Scouting Malden	2.514
Stichting sportaccommodatie Passelegt	49.400
Stichting Synthese	1.088.200
Stichting Verenigingsgebouw Overasselt (SVO)	44.727
Stichting Jongerencentrum het OJE	5.328
Stichting Vluchtelingenwerk	34.470
Stichting Voedselbank Groesbeek en omstreken	5.405
Toneelvereniging Steeds Hoger voor jeugdproducties	1.882
Vereniging Belangenbehartiging Molenwijk	1.065
Verenigingsgebouw Terp	21.831
Vrienden van de Heemtuin	8.333
Werkgroep Oranjefeesten Overasselt	610
Stelpost bezuiniging subsidies	100.000-
	1.865.838

Bijlage 8 Meerjaren onderhoudsplannen

MJOP Gemeentehuis

Planon Building Connections

Onderhoudsplanning 20 jaar (2024-2043)

005 - Gemeentehuis Malden

gemeente Heumen

Objectgegevens		*Samenvatting*	*Level*	
005 - Gemeentehuis Malden		3544 m2	1	Klasse
Kerkplein 6 6581AB Malden		148.602,72	2	-
Bouwjaar	1999	4193	3	-
Valuta	€	218		

						2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040	2041	2042	2043	Totaal
00 Algemene voorzieningen						50.294	58.895	42.395	42.395	42.395	46.294	42.395	58.895	42.395	42.395	46.294	42.395	42.395	58.895	42.395	46.294	42.395	42.395	42.395	58.895	933.498
	Activiteit	**Hoeveelheid**		**Norm**	**Eenheid** **Cyc**																					
0000.110.00B	Dagelijks onderhoud/klachten bouwkundig stelpost	3.544,00	BVO	1,10	1	3.898	3.898	3.898	3.898	3.898	3.898	3.898	3.898	3.898	3.898	3.898	3.898	3.898	3.898	3.898	3.898	3.898	3.898	3.898	3.898	77.968
0000.120.00B	Dagelijks onderhoud/klachten installatie stelpost	3.544,00	BVO	2,20	1	7.797	7.797	7.797	7.797	7.797	7.797	7.797	7.797	7.797	7.797	7.797	7.797	7.797	7.797	7.797	7.797	7.797	7.797	7.797	7.797	155.936
0000.312.00D	Inspectie NEN3140 stelpost	3.544,00	BVO	1,10	5	3.898					3.898					3.898					3.898					15.594
0000.320.00A	Technisch advies derden stelpost (vluchtplattegronden)	1,00	POST	1.500,00	0	1.500																				1.500
0000.320.00A	Technisch advies derden stelpost (controle brandscheidingen)	1,00	POST	2.500,00	0	2.500																				2.500
0000.340.00D	Keuring lift stelpost	1,00	POST	250,00	1	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	5.000
0000.420.00T	Contract algemeen stelpost (noodverlichting)	1,00	POST	500,00	1	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	10.000
0000.420.00T	Contract algemeen stelpost (brandblussysteem)	1,00	POST	550,00	1	550	550	550	550	550	550	550	550	550	550	550	550	550	550	550	550	550	550	550	550	11.000
0000.420.00T	Contract algemeen stelpost (alarmcentrale)	1,00	POST	700,00	1	700	700	700	700	700	700	700	700	700	700	700	700	700	700	700	700	700	700	700	700	14.000
0000.420.00T	Contract algemeen stelpost (beveiligingssysteem)	1,00	POST	800,00	1	800	800	800	800	800	800	800	800	800	800	800	800	800	800	800	800	800	800	800	800	16.000
0000.420.00T	Contract algemeen stelpost (automatische deuren)	1,00	POST	1.100,00	1	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	22.000
0000.420.00T	Contract algemeen stelpost (carrillon)	1,00	POST	1.100,00	1	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	22.000
0000.420.00T	Contract algemeen stelpost (doormelding alarm)	1,00	POST	1.100,00	1	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	22.000
0000.420.00T	Contract algemeen stelpost (rolschermen)	1,00	POST	1.300,00	1	1.300	1.300	1.300	1.300	1.300	1.300	1.300	1.300	1.300	1.300	1.300	1.300	1.300	1.300	1.300	1.300	1.300	1.300	1.300	1.300	26.000
0000.420.00T	Contract algemeen stelpost (lift)	1,00	POST	1.400,00	1	1.400	1.400	1.400	1.400	1.400	1.400	1.400	1.400	1.400	1.400	1.400	1.400	1.400	1.400	1.400	1.400	1.400	1.400	1.400	1.400	28.000
0000.420.00T	Contract algemeen stelpost (brandmeldcentrale)	1,00	POST	3.600,00	1	3.600	3.600	3.600	3.600	3.600	3.600	3.600	3.600	3.600	3.600	3.600	3.600	3.600	3.600	3.600	3.600	3.600	3.600	3.600	3.600	72.000
0000.420.00T	Contract algemeen stelpost (luchtbehandeling/technische installatie)	1,00	POST	10.300	1	10.300	10.300	10.300	10.300	10.300	10.300	10.300	10.300	10.300	10.300	10.300	10.300	10.300	10.300	10.300	10.300	10.300	10.300	10.300	10.300	206.000
0000.500.10Q	Algemeen schilderwerk binnen bijwerken / algemeen	1,00	POST	8.000,00	1	8.000	8.000	8.000	8.000	8.000	8.000	8.000	8.000	8.000	8.000	8.000	8.000	8.000	8.000	8.000	8.000	8.000	8.000	8.000	8.000	160.000
0021.100.00B	Steigerwerk algemeen stelpost	1,00	POST	16.500	6		16.500						16.500						16.500						16.500	66.000
21 Buitenwand						200		2.296						2.296						2.296						7.088
	Activiteit	**Hoeveelheid**		**Norm**	**Eenheid** **Cyc**																					
2102.110.00H	Spouwwand metselwerk herstellen	1,00	POST	200,00	0	200																				200
2116.140.00C	Boeiboord kunststof reinigen	280,00	M1	8,20	6			2.296						2.296						2.296						6.888
2116.140.00L	Boeiboord kunststof vervangen	280,00	M1	94,00	30																					
22 Binnenwand						207	207	207	207	207	207	207	207	207	207	207	12.857	207	207	207	207	207	207	207	207	16.790
	Activiteit	**Hoeveelheid**		**Norm**	**Eenheid** **Cyc**																					
2214.110.00B	Systeemwand verplaatsbaar panelen service (zalen) / begane grond en 1e verdieping	46,00	M2	4,50	1	207	207	207	207	207	207	207	207	207	207	207	207	207	207	207	207	207	207	207	207	4.140
2214.110.00L	Systeemwand verplaatsbaar panelen vervangen (zalen) / begane grond en 1e verdieping	46,00	M2	275,00	30												12.650									12.650
23 Vloeren						500																				500
	Activiteit	**Hoeveelheid**		**Norm**	**Eenheid** **Cyc**																					
2314.190.00L	Bordes diverse vervangen (staal)	1,00	M2	500,00	75																					
2314.190.00V	Bordes diverse vervangen (staal)	1,00	M2	500,00	0	500																				500
24 Trap en helling						3.200																				3.200

24 Trap en helling						3.200																								3.200
	Activiteit	**Hoeveelheid**		**Norm**	**Eenheid Cyclus**																									
2431.120.00L	Ladder staal vervangen (kooiladder)	6,40	M1	500,00	40	3.200																								3.200
27 Daken								3.729							3.729									3.729						11.187
	Activiteit	**Hoeveelheid**		**Norm**	**Eenheid Cyclus**																									
2704.100.61O	Dakoverstek >300mm schilderwerk DK vervolg syst (0,35 mt breed) / dakniveau	52,00	M2	33,00	6			1.716							1.716									1.716						5.148
2704.100.61O	Dakoverstek >300mm schilderwerk DK vervolg syst (0,5 mt breed) / maaiveld	61,00	M2	33,00	6			2.013							2.013									2.013						6.039
2704.110.00L	Dakoverstek hout vervangen	268,00	M1	160,00	30																									
28 Hoofddraagconstructie								198							198									198						594
	Activiteit	**Hoeveelheid**		**Norm**	**Eenheid Cyclus**																									
2810.100.61O	Skeletdeel >300mm schilderwerk BU-DK vervolg syst / entree personeel	6,00	M2	33,00	6			198							198									198						594
31 Buitenwandopening						165	47.872	165	308	1.293	127.667	165	36.080	165	308	1.293	6.644	5.049	36.080	165	308	5.935	30.371	165	36.080	336.275
	Activiteit	**Hoeveelheid**		**Norm**	**Eenheid Cyclus**																									
3120.100.70B	Raam hang-/sluitwerk algemeen service	193,00	STK	5,50	3		1.062			1.062			1.062			1.062			1.062			1.062			1.062	7.431
3120.100.70L	Raam hang-/sluitwerk algemeen vervangen	193,00	STK	72,00	25						13.896																13.896
3130.100.10R	Buitendeur schilderwerk BiBu vervolg syst	24,00	M2	38,50	12						924												924				1.848
3130.100.41O	Buitendeur schilderwerk DK vervolg syst	24,00	M2	38,50	6		924						924						924						924	3.696
3130.100.70B	Buitendeur hang-/sluitwerk service	12,00	STK	5,50	3		66			66			66			66			66			66			66	462
3130.100.70L	Buitendeur hang-/sluitwerk vervangen	12,00	STK	407,00	25													4.884								4.884
3132.120.00B	Schuifdeur elektrisch service / hoofdentree	1,00	STK	165,00	1	165	165	165	165	165	165	165	165	165	165	165	165	165	165	165	165	165	165	165	165	3.300
3132.120.00L	Schuifdeur elektrisch vervangen / hoofdentree	1,00	STK	6.050,00	15												6.050									6.050
3141.100.20R	Kozijnwerk <300mm schilderwerk BiBu vervolg syst	2.623,00	M1	11,00	12						28.853												28.853			57.706
3141.100.51O	Kozijnwerk <300mm schilderwerk BU-DK vervolg syst	2.623,00	M1	11,00	6		28.853						28.853						28.853						28.853	115.412
3141.110.00L	Kozijnwerk hout vervangen	676,00	M2	790,00	50																					
3141.110.00Z	Kozijnwerk hout partieel herstellen	676,00	M2	7,20	6		4.867						4.867						4.867						4.867	19.469
3141.130.00C	Kozijnwerk aluminium reinigen / hoofdentree	13,00	M2	11,00	2		143		143		143		143		143		143		143		143		143		143	1.430
3141.130.00K	Kozijnwerk aluminium conserveren / hoofdentree	13,00	M2	22,00	6						286						286						286			858
3141.130.00L	Kozijnwerk aluminium vervangen / hoofdentree	13,00	M2	815,00	50																					
3141.200.80L	Waterslagen kitvoegen vervangen	211,00	STK	22,00	15		4.642															4.642				9.284
3141.210.00V	Waterslagen keramisch vervangen	143,00	M1	50,00	0		7.150																			7.150
3141.220.70L	Waterslagen baksteen voegwerk vervangen	27,00	M1	27,50	25																					
3141.290.00L	Waterslagen diverse vervangen (kunststof)	5,00	M1	45,00	30																					
3142.311.00L	Screen handbediend <2000mm vervangen (rolschermen)	139,00	STK	600,00	25						83.400															83.400
3142.313.00L	Screen handbediend 3000-4000mm vervangen	3,00	STK	825,00	25																					
32 Binnenwandopening						7.183	209	2.084	4.943	209	209	28.853	209	209	1.133	209	1.059	1.133	209	209	7.183	209	209	1.133	209	57.003
	Activiteit	**Hoeveelheid**		**Norm**	**Eenheid Cyclus**																					
3210.120.00L	Rolluik elektrisch vervangen / begane grond	3,00	STK	1270,00	25				3.810																	3.810
3230.100.70B	Binnendeur hang-/sluitwerk service / algemeen	168,00	STK	5,50	3	924			924			924			924			924			924			924		6.468
3230.100.70L	Binnendeur hang-/sluitwerk vervangen / algemeen	168,00	STK	165,00	20							27.720														27.720
3231.100.00V	Binnen draaideur (loopdeur) algemeen vervangen	3,00	STK	625,00	0			1.875																		1.875
3231.100.70B	Binnen draaideur elektr. deurdranger service (entree personeel) / begane grond	1,00	STK	44,00	1	44	44	44	44	44	44	44	44	44	44	44	44	44	44	44	44	44	44	44	44	880
3231.100.70L	Binnen draaideur elektr. deurdranger vervangen (entree personeel) / begane grond	1,00	STK	850,00	15												850									850
3232.120.00B	Schuifdeur elektrisch service (hoofdentree) / begane grond	1,00	STK	165,00	1	165	165	165	165	165	165	165	165	165	165	165	165	165	165	165	165	165	165	165	165	3.300
3232.120.00L	Schuifdeur elektrisch vervangen (hoofdentree) / begane grond	1,00	STK	6.050,00	15	6.050															6.050					12.100
34 Balustrade en leuning																									1.050	1.050
	Activiteit	**Hoeveelheid**		**Norm**	**Eenheid Cyclus**																					
3412.120.00L	Balustrade staal vervangen	14,00	M1	248,00	40																					
3422.120.00L	Leuning buiten staal vervangen	7,00	M1	150,00	40																				1.050	1.050
37 Dakopening						250																				250
	Activiteit	**Hoeveelheid**		**Norm**	**Eenheid Cyclus**																					
3722.211.00H	Dakluik hout bekleed zink herstellen (hang- sluitwerk vervangen)	1,00	POST	250,00	0	250																				250
3722.211.00L	Dakluik hout bekleed zink vervangen	1,00	STK	990,00	40																					

41 Buitenwandafwerking					2.000		7.740						3.307							3.307									16.353
	Activiteit	**Hoeveelheid**	**Norm**	**Cyc**																											
4110.210.00L	Gevelafdichting kitvoeg vervangen	130,00 M1	34,10	20			4.433																								4.433
4110.330.00L	Gevelafdekking zink vervangen	45,00 M1	77,00	40																											
4111.122.00H	Gevelafwerklaag voegwerk platvol herstellen	1,00 POST	2.000,00	0	2.000																										2.000
4112.160.00C	Gevelbekleding kunststof reinigen	167,00 M2	19,80	6			3.307						3.307							3.307											9.920
4112.160.00L	Gevelbekleding kunststof vervangen	167,00 M2	127,00	30																											
42 Binnenwandafwerking								37.506																							37.506
	Activiteit	**Hoeveelheid**	**Norm**	**Cyc**																											
4211.111.00L	Wandafwerklaag tegelwerk sanitair vervangen / algemeen	399,00 M2	94,00	25				37.506																							37.506
43 Vloerafwerking					190	7.805	190	18.165	190	190	3.902	190	190	89.796	190	190	190	190	3.648	6.913	11.517	190	190	83.073	227.100
	Activiteit	**Hoeveelheid**	**Norm**	**Cyc**																											
4321.230.00K	Vloerafwerklaag tegelwerk natuursteen in was	254,00 M2	8,80	6				2.235						2.235						2.235											6.706
4321.230.00K	Vloerafwerklaag tegelwerk natuursteen in was	308,00 M2	8,80	6				2.710						2.710						2.710											8.131
4321.230.00K	Vloerafwerklaag tegelwerk natuursteen in was	202,00 M2	8,80	6				1.778						1.778						1.778											5.333
4321.240.00L	Vloerafwerklaag tegelwerk sanitair vervangen	45,00 M2	116,00	25				5.220																							5.220
4321.240.00L	Vloerafwerklaag tegelwerk sanitair vervangen	34,00 M2	116,00	25				3.944																							3.944
4321.240.00L	Vloerafwerklaag tegelwerk sanitair vervangen	18,00 M2	116,00	25				2.088																							2.088
4322.110.00L	Vloerbekleding tapijt vervangen	638,00 M2	46,20	10										29.476															29.476		58.951
4322.110.00L	Vloerbekleding tapijt vervangen	700,00 M2	46,20	10										32.340															32.340		64.680
4322.110.00L	Vloerbekleding tapijt vervangen	456,00 M2	46,20	10										21.067															21.067		42.134
4322.120.00L	Vloerbekleding linoleum vervangen	7,00 M2	47,30	15		331																331									662
4322.120.00L	Vloerbekleding linoleum vervangen	25,00 M2	47,30	15		1.183																1.183									2.365
4322.120.00L	Vloerbekleding linoleum vervangen	129,00 M2	47,30	15		6.102																6.102									12.203
4322.140.00K	Vloerbekleding hout in was/olie zetten	19,00 M2	10,00	1	190	190	190	190	190	190	190	190	190	190	190	190	190	190	190	190	190	190	190	190	190	190	190	190	190	190	3.800
4322.140.00L	Vloerbekleding hout vervangen	19,00 M2	182,00	30																3.458											3.458
4322.310.00L	Entreemat inloopmat vervangen	32,00 M2	116,00	10							3.712											3.712									7.424
45 Plafondafwerking					20.741	50			79.596			50						50											50		100.535
	Activiteit	**Hoeveelheid**	**Norm**	**Cyc**																											
4512.100.00L	Systeemplafond algemeen vervangen (gangen) / algemeen	419,00 M2	49,50	20	20.741																										20.741
4512.100.00L	Systeemplafond algemeen vervangen (werkruimten) / algemeen	1.608,00 M2	49,50	20					79.596																						79.596
4522.150.00C	Plafondbekleding kunststof reinigen / entree personeel	9,00 M2	5,50	6		50						50						50											50		198
4522.150.00L	Plafondbekleding kunststof vervangen / entree personeel	9,00 M2	110,00	50																											
47 Dakafwerking					5.741	241	3.601	241	241	241	241	241	241	241	241	241	3.601	241	241	241	131.933	241	241	3.519	152.019
	Activiteit	**Hoeveelheid**	**Norm**	**Cyc**																											
4710.212.00L	Dakaansluiting loodslabben buitenblad vervangen	24,00 M1	38,50	40																	924										924
4710.214.00L	Dakaansluiting kunststof slabben vervangen	110,00 M1	16,50	40																											
4710.214.00M	Dakaansluiting kunststof slabben aanbrengen (loodvervanger)	110,00 M1	50,00	0	5.500																										5.500
4710.221.00L	Dakaansluiting loodloketten vervangen	22,00 M1	149,00	40																										3.278	3.278
4710.290.00L	Dakaansluiting diverse vervangen (loodslabben onder pannen)	123,00 M1	61,00	40																	7.503										7.503
4710.330.00L	Dakrandafwerking zink vervangen	82,00 M1	38,50	40																	3.157										3.157
4711.100.00B	Vlakke dakafwerking algemeen service	439,00 M2	0,55	1	241	241	241	241	241	241	241	241	241	241	241	241	241	241	241	241	241	241	241	241	241	241	241	241	241	241	4.829
4711.141.00G	Vlakke dakafwerking EPDM grind nieuw pakket	439,00 M2	132,00	40																	57.948										57.948
4712.112.00C	Hellende dakafwerking betonpannen rechtleggen	840,00 M2	4,00	10			3.360										3.360														6.720
4712.112.00L	Hellende dakafwerking betonpannen vervangen	840,00 M2	74,00	40																	62.160										62.160
51 Warmteopwekking					800				800				800			11.000	800				800										15.000
	Activiteit	**Hoeveelheid**	**Norm**	**Cyc**																											
5121.145.00D	Atmosf. gasketel wand HR >100kW keuring (DFP-AAA-77) / stookruimte	1,00 STK	400,00	4	400				400				400				400				400										2.000
5121.145.00D	Atmosf. gasketel wand HR >100kW keuring (DFP-AAA-78) / stookruimte	1,00 STK	400,00	4	400				400				400				400				400										2.000
5121.145.00L	Atmosf. gasketel wand HR >100kW vervangen (DFP-AAA-77) / stookruimte	1,00 STK	5.500,00	15												5.500															5.500
5121.145.00L	Atmosf. gasketel wand HR >100kW vervangen (DFP-AAA-78) / stookruimte	1,00 STK	5.500,00	15												5.500															5.500

52 Afvoer						1.566			1.066			1.066			1.066			1.066		48.127	1.066			1.066	315	56.403
	Activiteit	**Hoeveelheid**		**Norm**	**E Cy 1 c**																						
5212.210.00C	Goot/gootbekleding algemeen reinigen	323,00	M1	3,30	3	1.066			1.066			1.066			1.066			1.066			1.066			1.066		7.461
5212.410.00L	Gootbekleding zink vervangen	323,00	M1	149,00	30															48.127						48.127
5212.610.00L	HWA kunststof vervangen / dakniveau	11,00	M1	28,60	20																			315		315
5212.610.00V	HWA kunststof vervangen / dakniveau	2,00	M1	250,00	0	500																				500
5212.620.00L	HWA staal vervangen	121,00	M1	49,50	40																					
53 Water									935									440				1.320	4.290	935		7.920
	Activiteit	**Hoeveelheid**		**Norm**	**E Cy 1 c**																					
5320.202.00L	Pomp warm-tapwaterinstallatie DN20 vervangen / stookruimte	1,00	STK	935,00	15				935															935		1.870
5321.201.00L	Voorraadboiler elektrisch <30 l vervangen / pantry verdieping 1	1,00	STK	440,00	20													440								440
5321.204.00L	Voorraadboiler elektrisch 80 l vervangen / stookruimte	1,00	STK	1.320,00	20																	1.320				1.320
5350.210.00L	Waterontharding sinst. plekel simplex vervangen / waterontharder	1,00	STK	4.290,00	20																		4.290			4.290
55 Koude opwekking en distributie						7.150	550	550	10.740	7.810	550	550	550	550	550	550	1.005	550	550	550	7.150	550	550	49.240	2.860	93.105
	Activiteit	**Hoeveelheid**		**Norm**	**E Cy 1 c**																					
5512.111.00L	Split systeem enkelvoudig <3kW vervangen (repro-ruimte) / dak	1,00	STK	2.200,00	15	2.200															2.200					4.400
5512.111.00L	Split systeem enkelvoudig <3kW vervangen (serverruimte) / dak	2,00	STK	2.200,00	15	4.400															4.400					8.800
5512.111.00L	Split systeem enkelvoudig <3kW vervangen (patchkast) / dak	1,00	STK	2.200,00	15				2.200															2.200		4.400
5512.112.00L	Split systeem enkelvoudig 3-6kW vervangen (archief) / dak	1,00	STK	3.850,00	15				3.850															3.850		7.700
5521.115.00D	Koudwateraggr. luchtgekoeld 150-200kW keuring / dak	1,00	STK	550,00	1	550	550	550	550	550	550	550	550	550	550	550	550	550	550	550	550	550	550	550	550	11.000
5521.115.00L	Koudwateraggr. luchtgekoeld 150-200kW vervangen / dak	1,00	STK	38.500	20																			38.500		38.500
5530.100.00L	Koude opslag buffervat vervangen (koelinstallatie) / stookruimte	1,00	STK	4.950,00	30					4.950																4.950
5531.316.00L	Circulatiepomp koudedistr. STD DN65 vervangen / luchtbehandeling	1,00	STK	2.050,00	15				2.050															2.050		4.100
5531.326.00L	Circulatiepomp koudedistr. TRG DN65 vervangen / stookruimte	1,00	STK	2.310,00	15					2.310															2.310	4.620
5531.411.00L	Expansievat koudedistributie 18-25 ltr vervangen / stookruimte	1,00	STK	455,00	15												455									455
5531.516.00L	Regelklep/stelmotor koudedistr. DN65 vervangen / luchtbehandeling	1,00	STK	2.090,00	15				2.090															2.090		4.180
56 Warmtedistributie						2.000	1.100		3.560	5.410												1.100		3.560	5.410	22.140
	Activiteit	**Hoeveelheid**		**Norm**	**E Cy 1 c**																					
5610.100.00H	Leiding cv incl. verwarmінglich.+app. herstellen (isolatie aanbrengen)	1,00	POST	2.000,00	0	2.000																				2.000
5610.315.00L	Circulatiepomp warmtedistr. STD DN50 vervangen / luchtbehandeling	1,00	STK	1.630,00	15				1.630															1.630		3.260
5610.325.00L	Circulatiepomp warmtedistr. TRG DN50 vervangen / stookruimte	2,00	STK	1.850,00	15					3.700															3.700	7.400
5610.416.00L	Expansievat cv-installatie 200 ltr vervangen / stookruimte	1,00	STK	1.100,00	15		1.100															1.100				2.200
5610.514.00L	Regelklep/stelmotor warmtedistr. DN40 vervangen / stookruimte	1,00	STK	1.710,00	15					1.710															1.710	3.420
5610.515.00L	Regelklep/stelmotor warmtedistr. DN50 vervangen / luchtbehandeling	1,00	STK	1.930,00	15				1.930															1.930		3.860
57 Luchtbehandeling							1.650		63.490													1.650		25.460		92.250
	Activiteit	**Hoeveelheid**		**Norm**	**E Cy 1 c**																					
5721.120.00L	Axiaal ventilator vervangen / containerruimte	1,00	STK	1.650,00	15		1.650															1.650				3.300
5771.411.00K	LAK <0,6m3/s reviseren (afzuiging keuken) / luchtbehandeling	1,00	STK	960,00	30																			960		960
5771.411.00L	LAK <0,6m3/s vervangen (afzuiging keuken) / luchtbehandeling	1,00	STK	2.390,00	30				2.390																	2.390
5771.884.00K	LBK toevoer/afvoer VK+WTW 2,8-5,6m3/s reviseren (algemeen) / luchtbehandeling	1,00	STK	24.500	30																			24.500		24.500
5771.884.00L	LBK toevoer/afvoer VK+WTW 2,8-5,6m3/s vervangen (algemeen) / luchtbehandeling	1,00	STK	61.100	30				61.100																	61.100
58 Regeling klimaat en sanitair						275	2.275	3.275	275	275	275	1.275	275	275	17.275	275	275	275	275	275	275	275	275	275	1.925	25.275	55.150
	Activiteit	**Hoeveelheid**		**Norm**	**E Cy 1 c**																					
5820.100.00B	Centrale regelkast klimaat algemeen service / stookruimte	1,00	STK	275,00	1	275	275	275	275	275	275	275	275	275	275	275	275	275	275	275	275	275	275	275	275	5.500
5820.100.00K	Centrale regelkast klimaat algemeen reviseren / stookruimte	1,00	STK	17.000	20										17.000											17.000
5820.100.00L	Centrale regelkast klimaat algemeen vervangen (regeltechniek pomp en verlichting) / meterkast 1	1,00	STK	3.000,00	20			3.000																		3.000
5820.100.00L	Centrale regelkast klimaat algemeen vervangen / stookruimte	1,00	STK	25.000	20																				25.000	25.000
5820.100.70L	Onderstation regeling klimaat algem. vervangen (cascaderegeling) / stookruimte	1,00	STK	1.650,00	20																			1.650		1.650
5820.100.72L	Centraal meld-/bedieningspaneel vervangen (brandmeldpaneel) / entree	1,00	STK	1.000,00	20							1.000														1.000
5820.100.72L	Centraal meld-/bedieningspaneel vervangen / receptie	1,00	STK	2.000,00	20		2.000																			2.000

61 Centrale elektrische voorzieningen						275	8.432	10.175		45.545	3.132	275		15.125	3.132	275		159.500	3.132	2.255		3.575	3.132	275	258.235
	Activiteit	**Hoeveelheid**		**Norm**	**Cyc**																				
6100.100.00H	Centrale elektrische voorziening algem. herstellen (vloerpotten raadszaal)	1,00	POST	2.000,00	0		2.000																		2.000
6111.300.00L	Fotovoltaïsche cellen vervangen / dak	18,00	STK	825,00	20									14.850											14.850
6111.300.00L	Fotovoltaïsche cellen vervangen / dak	181,00	STK	825,00	20													149.325							149.325
6111.310.00L	Omvormer fotovoltaïsche cellen vervangen / luchtbehandeling	1,00	STK	1.650,00	10			1.650										1.650							3.300
6111.310.00L	Omvormer fotovoltaïsche cellen vervangen / meterkast 5	1,00	STK	1.650,00	10			1.650										1.650							3.300
6111.310.00L	Omvormer fotovoltaïsche cellen vervangen / meterkast 6	1,00	STK	1.650,00	10			1.650										1.650							3.300
6111.310.00L	Omvormer fotovoltaïsche cellen vervangen (groep A en B) / meterkast 3	2,00	STK	1.650,00	10			3.300										3.300							6.600
6111.310.00L	Omvormer fotovoltaïsche cellen vervangen (groep C) / meterkast 3	1,00	STK	1.650,00	10			1.650										1.650							3.300
6111.400.00K	Noodverlichtingsunit incl. bekabeling accuset (NVG1+2) / stookruimte	18,00	STK	174,00	4		3.132				3.132				3.132				3.132				3.132		15.660
6111.400.00L	Noodverlichtingsunit incl. bekabeling vervangen (NVG1+2) / stookruimte	1,00	STK	3.300,00	15		3.300															3.300			6.600
6151.112.00L	Laagsp. hoofdverdeelinr. 10-15 grp vervangen (HVKG1+0) / technische ruimte hoofdverdeler	1,00	STK	17.500	30					17.500															17.500
6151.211.00L	Laagsp. verdeelinrichting <10 groepen vervangen (gevel- en boomverlichting) / meterkast 1	1,00	STK	1.980,00	30					1.980															1.980
6151.211.00L	Laagsp. verdeelinrichting <10 groepen vervangen (KKG1+0)	1,00	STK	1.980,00	30					1.980															1.980
6151.211.00L	Laagsp. verdeelinrichting <10 groepen vervangen / waterontharder	1,00	STK	1.980,00	30															1.980					1.980
6151.212.00L	Laagsp. verdeelinrichting 10-15 grp vervangen (LKG 2+3) / serverruimte	1,00	STK	2.390,00	30					2.390															2.390
6151.214.00L	Laagsp. verdeelinrichting 20-30 grp vervangen (LKG1+0) / meterkast 1	1,00	STK	3.570,00	30					3.570															3.570
6151.214.00L	Laagsp. verdeelinrichting 20-30 grp vervangen (LKG1+1) / meterkast 2	1,00	STK	3.570,00	30					3.570															3.570
6151.214.00L	Laagsp. verdeelinrichting 20-30 grp vervangen (LKG2+0) / meterkast 4	1,00	STK	3.570,00	30					3.570															3.570
6151.214.00L	Laagsp. verdeelinrichting 20-30 grp vervangen (LKG2+1) / meterkast 3	1,00	STK	3.570,00	30					3.570															3.570
6151.214.00L	Laagsp. verdeelinrichting 20-30 grp vervangen (LKG2+1) / meterkast 5	1,00	STK	3.570,00	30					3.570															3.570
6151.214.00L	Laagsp. verdeelinrichting 20-30 grp vervangen (LKG2+2) / meterkast 6	1,00	STK	3.570,00	30					3.570															3.570
6171.100.00B	Uitwendige bliksemafleidingsinst. service (aluminium)	1,00	STK	275,00	2	275		275		275		275		275		275		275		275		275		275	2.750
62 Krachtstroom																									
	Activiteit	**Hoeveelheid**		**Norm**	**Cyc**																				
6221.420.00L	Elektr. verwarming ribbenbuiskachel vervangen (lintverwarming) / stookruimte/dak	1,00	STK	246,00	25																				
63 Verlichting							7.216		5.848			451		5.848	85.765		451		5.848			7.216		5.848	124.489
	Activiteit	**Hoeveelheid**		**Norm**	**Cyc**																				
6311.301.00L	Armatuur algemeen BVO vervangen (LED)	3.544,00	BVO	24,20	20										85.765										85.765
6311.400.00L	Lamp algemeen vervangen	3.544,00	BVO	1,65	5				5.848					5.848					5.848					5.848	23.390
6354.100.00K	Calamiteiten centraal algemeen lamp vervangen	41,00	STK	11,00	5		451					451					451					451			1.804
6354.300.00L	Vluchtverlichtingarmatuur centraal vervangen (LED)	41,00	STK	165,00	15		6.765															6.765			13.530
64 Communicatie							3.450				2.500	10.000	1.250				2.700		750						20.650
	Activiteit	**Hoeveelheid**		**Norm**	**Cyc**																				
6413.120.00L	Tijdsignalering carillon vervangen (uurwerk)	1,00	STK	10.000	25							10.000													10.000
6413.120.00L	Tijdsignalering carillon vervangen (klokkenspel)	1,00	STK	30.000	50																				
6422.100.00L	Intercominstallatie algemeen vervangen	1,00	STK	1.250,00	15								1.250												1.250
6424.100.00L	Geluidsinstallatie algemeen vervangen	50,00	BVO	50,00	25						2.500														2.500
6431.112.00L	CCTV camera dome vervangen	1,00	STK	750,00	12		750												750						1.500
6431.120.00L	CCTV monitor vervangen	1,00	STK	500,00	10		500										500								1.000
6432.120.00L	CCTV opname apparatuur harddiskrecorder vervangen	1,00	STK	2.200,00	10		2.200										2.200								4.400

65 Beveiliging					3.629	28.698	504	554	724	1.414	113.922	354	504	1.974	1.564	1.435	504	354	15.671	1.414	26.757	354	504	574	201.408
	Activiteit	**Hoeveelheid**	**Norm**	**Eenheid**	**Cyc**																				
6511.110.00K	Brandmeldinstallatie centrale accuset	2,00 STK	110,00		5		220					220					220					220				880
6511.110.00L	Brandmeldinstallatie centrale vervangen	1,00 STK	6.400,00		15							6.400														6.400
6511.180.00L	Brandmeldinstallatie kabel+appendage vervangen	3.544,00 BVO	19,80		15							70.171														70.171
6511.210.00K	Omroep-/ontruimingsinst. centrale accuset	2,00 STK	110,00		5		220					220					220					220				880
6511.210.00L	Omroep-/ontruimingsinst. centrale vervangen	1,00 STK	5.000,00		15							5.000														5.000
6511.220.00L	Omroep-/ontruimingsinst. kabel+app. vervangen	3.544,00 BVO	8,80		15							31.187														31.187
6513.210.00B	Handblusser algemeen service (CO2)	1,00 STK	18,70		2	19		19		19		19		19		19		19		19		19		19		187
6513.210.00B	Handblusser algemeen service (schuim)	7,00 STK	18,70		2	131		131		131		131		131		131		131		131		131		131		1.309
6513.210.00K	Handblusser algemeen reviseren (CO2)	1,00 STK	72,00		5	72					72					72					72					288
6513.210.00K	Handblusser algemeen reviseren (schuim)	7,00 STK	72,00		5	504					504					504					504					2.016
6513.210.00L	Handblusser algemeen vervangen (CO2)	1,00 STK	200,00		20				200																	200
6513.210.00L	Handblusser algemeen vervangen (schuim)	7,00 STK	200,00		20									1.400												1.400
6513.220.00B	Brandslanghaspel service	11,00 STK	24,20		1	266	266	266	266	266	266	266	266	266	266	266	266	266	266	266	266	266	266	266	266	5.324
6513.220.00K	Brandslanghaspel slang vervangen	11,00 STK	165,00		20	1.815																				1.815
6513.220.00Z	Brandslanghaspel afpersen	11,00 STK	44,00		5	484					484					484					484					1.936
6521.410.00K	Inbraaksignalering centrale algemeen accuset	2,00 STK	110,00		5		220					220					220					220				880
6521.410.00L	Inbraaksignalering centrale algemeen vervangen	1,00 STK	10.000		15		10.000															10.000				20.000
6521.460.00L	Inbraaksignalering kabel+appendage vervangen	3.544,00 BVO	4,40		15		15.594															15.594				31.187
6522.110.00K	Toegangscontrole centrale accuset	2,00 STK	110,00		5				220					220					220					220		880
6522.110.00L	Toegangscontrole centrale vervangen	1,00 STK	7.150,00		15														7.150							7.150
6522.170.00L	Toegangscontrole kabel+appendage vervangen	3.544,00 BVO	2,20		15														7.797							7.797
6522.400.00L	Elektrische deuropener vervangen (entree personeel) / begane grond	1,00 STK	421,00		15											421										421
6539.110.00L	Anti klimbeveiliging staal vervangen	2,00 M 1	116,00		30																					
6539.200.00H	Valbeveiliging herstellen (verwijderen van aanhaakpunten)	1,00 POST	250,00		0	250																				250
6541.100.00B	MIVA toilet noodsignaal service	2,00 STK	44,00		1	88	88	88	88	88	88	88	88	88	88	88	88	88	88	88	88	88	88	88	88	1.760
6541.100.00L	MIVA toilet noodsignaal vervangen	2,00 STK	1.045,00		20		2.090																			2.090
66 Transport																						71.500				71.500
	Activiteit	**Hoeveelheid**	**Norm**	**Eenheid**	**Cyc**																					
6611.100.00K	Elektr. lift algemeen reviseren / lift	1,00 STK	4.400,00		20																					
6611.100.00L	Elektr. lift algemeen vervangen / lift	1,00 STK	71.500		50																	71.500				71.500
73 Keukenvoorzieningen						13.500						5.000									6.600					25.100
	Activiteit	**Hoeveelheid**	**Norm**	**Eenheid**	**Cyc**																					
7311.210.00L	Keukenblok eenvoudig vervangen (kantine) / begane grond	1,00 STK	1.100,00		20	1.100																				1.100
7311.220.00L	Keukenblok incl. bovenkast vervangen / verdieping 1	1,00 STK	2.200,00		20	2.200																				2.200
7311.220.00L	Keukenblok incl. bovenkast vervangen / verdieping 2	1,00 STK	2.200,00		20	2.200																				2.200
7311.220.00L	Keukenblok incl. bovenkast vervangen / algemeen	3,00 STK	2.200,00		20																6.600					6.600
7311.230.00L	Keukenblok compleet incl. inbouwapp. vervangen (kantine) / begane grond	1,00 STK	8.000,00		20	8.000																				8.000
7320.100.00L	Grootkeukeninstallatie algemeen vervangen (vaatwasser) / kantine	1,00 POST	5.000,00		15							5.000														5.000
74 Sanitaire voorzieningen								21.332										826								22.158
	Activiteit	**Hoeveelheid**	**Norm**	**Eenheid**	**Cyc**																					
7411.200.00L	Toilet algemeen vervangen / algemeen	15,00 STK	545,00		25			8.175																		8.175
7411.300.00L	Urinoir algemeen vervangen / algemeen	5,00 STK	660,00		25			3.300																		3.300
7411.400.00L	Wastafelcombinatie algemeen vervangen / algemeen	13,00 STK	495,00		25			6.435																		6.435
7411.500.00L	Uitstortgootsteen algemeen vervangen / algemeen	4,00 STK	495,00		25			1.980																		1.980
7411.620.00L	Douchegarnituurcombinatie vervangen / algemeen	2,00 STK	413,00		10			826										826								1.652
7412.320.00L	Opklapbare beugel vervangen / algemeen	4,00 STK	154,00		25			616																		616

90 Terreinvoorzieningen								778															1.320			3.501	5.599
	Activiteit	**Hoeveelheid**		**Norm**	**E Cyc**																						
9063.230.00L	Terreinverlichting gevelstraler vervangen	2,00	STK	389,00	20			778																			778
9063.230.00L	Terreinverlichting gevelstraler vervangen	9,00	STK	389,00	20																					3.501	3.501
9063.310.00L	Gevel-/plafondarmatuur klein vervangen	6,00	STK	220,00	20																		1.320				1.320
Totaal voor 218 activiteiten						**119.865**	**168.650**	**77.109**	**212.344**	**184.695**	**182.679**	**203.303**	**103.301**	**76.039**	**243.843**	**51.097**	**80.253**	**215.710**	**107.607**	**123.273**	**71.051**	**243.360**	**153.715**	**133.144**	**221.017**	**2.972.054**

MJOP parkeergarage

Planon Building Connections

Onderhoudsplanning 20 jaar (2024-2043)

007 - Parkeergarage

gemeente Heumen

Objectgegevens		*Samenvatting*		*Level*	
007 - Parkeergarage		BVO	1419 m2	1	Klasse
Kerkplein 6 5681AB Malden		gemiddeld per jaar	17.326,42	2	-
Bouwjaar	1997	per m2/jaar	12,21	3	-
Valuta	€	# activiteite	41		

						2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040	2041	2042	2043	Totaal
00 Algemene voorzieningen						5.622	5.622	7.183	5.622	5.622	5.622	5.622	7.183	5.622	5.622	5.622	5.622	7.183	5.622	5.622	5.622	5.622	7.183	5.622	5.622	118.680
	Activiteit	**Hoeveelheid**		**Norm**	**BTc**																					
0000.110.00B	Dagelijks onderhoud/klachten bouwkundig stelpost	1.419,00	BVO	1,10	1	1.561	1.561	1.561	1.561	1.561	1.561	1.561	1.561	1.561	1.561	1.561	1.561	1.561	1.561	1.561	1.561	1.561	1.561	1.561	1.561	31.218
0000.120.00B	Dagelijks onderhoud/klachten installatie stelpost	1.419,00	BVO	1,10	1	1.561	1.561	1.561	1.561	1.561	1.561	1.561	1.561	1.561	1.561	1.561	1.561	1.561	1.561	1.561	1.561	1.561	1.561	1.561	1.561	31.218
0000.312.00D	Inspectie NEN3140 stelpost	1.419,00	BVO	1,10	5			1.561					1.561					1.561					1.561			6.244
0000.420.00T	Contract algemeen stelpost (calamiteiten verlichting)	1,00	POST	150,00	1	150	150	150	150	150	150	150	150	150	150	150	150	150	150	150	150	150	150	150	150	3.000
0000.420.00T	Contract algemeen stelpost (verwarming hellingbaan)	1,00	POST	350,00	1	350	350	350	350	350	350	350	350	350	350	350	350	350	350	350	350	350	350	350	350	7.000
0000.420.00T	Contract algemeen stelpost (Noodstroomaggregaat)	1,00	POST	900,00	1	900	900	900	900	900	900	900	900	900	900	900	900	900	900	900	900	900	900	900	900	18.000
0000.420.00T	Contract algemeen stelpost (ventilatiesysteem)	1,00	POST	1.100,00	1	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	22.000
31 Buitenwandopening						200	200	200	200	7.020	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	10.820
	Activiteit	**Hoeveelheid**		**Norm**	**BTc**																					
3132.220.00B	Overheaddeur (rol/sectionale) elektr. service	1,00	STK	200,00	1	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	4.000
3132.220.00L	Overheaddeur (rol/sectionale) elektr. vervangen	1,00	STK	6.820,00	20					6.820																6.820
32 Binnenwandopening							150	297		150			150		495	150			150	297		150			150	2.139
	Activiteit	**Hoeveelheid**		**Norm**	**BTc**																					
3230.100.70B	Binnendeur hang-/sluitwerk service	3,00	STK	50,00	3		150			150			150			150			150			150			150	1.050
3230.100.70L	Binnendeur hang-/sluitwerk vervangen	3,00	STK	165,00	20										495											495
3240.100.20R	Kozijnwerk <300mm schilderwerk BI vervolg syst	27,00	M1	11,00	12			297												297						594
43 Vloerafwerking						1.100																				1.100
	Activiteit	**Hoeveelheid**		**Norm**	**BTc**																					
4321.400.00H	Vloerafwerklaag cement dekvloer herstellen (13 13 m2)	1,00	POST	1.100,00	0	1.100																				1.100
45 Plafondafwerking																	73.854									73.854
	Activiteit	**Hoeveelheid**		**Norm**	**BTc**																					
4522.140.00L	Plafondbekleding hwc-plaat vervangen	1.492,00	M2	49,50	30												73.854									73.854
52 Afvoer									825	1.530														825		3.180
	Activiteit	**Hoeveelheid**		**Norm**	**BTc**																					
5212.390.00L	Goot prefab diverse vervangen (staal)	17,00	M1	90,00	30					1.530																1.530
5236.300.00L	Vuilwaterpomp afvalwater vervangen (schacht Maldensteijn) / schacht Maldenstein	1,00	STK	825,00	15				825															825		1.650
57 Luchtbehandeling						400					8.900															9.300
	Activiteit	**Hoeveelheid**		**Norm**	**BTc**																					
5751.100.00H	Luchtkanalen incl. ornament herstellen	1,00	POST	400,00	0	400																				400
5771.413.00K	LAK 1,4-2,8m3/s reviseren (kast 1) / zolder	1,00	STK	4.450,00	30						4.450															4.450
5771.413.00K	LAK 1,4-2,8m3/s reviseren (kast 2) / zolder	1,00	STK	4.450,00	30						4.450															4.450
5771.413.00L	LAK 1,4-2,8m3/s vervangen (kast 1) / zolder	1,00	STK	11.200	30																					
5771.413.00L	LAK 1,4-2,8m3/s vervangen (kast 2) / zolder	1,00	STK	11.200	30																					
58 Regeling klimaat en sanitair								5.500										2.500								8.000
	Activiteit	**Hoeveelheid**		**Norm**	**BTc**																					
5820.100.00K	Centrale regelkast klimaat algemeen reviseren (weg dekverwarming)	1,00	STK	2.500,00	20													2.500								2.500
5820.100.00L	Centrale regelkast klimaat algemeen vervangen (weg dekverwarming)	1,00	STK	5.500,00	20			5.500																		5.500
61 Centrale elektrische voorzieningen								330		3.960			330	23.800				330					330			29.080
	Activiteit	**Hoeveelheid**		**Norm**	**BTc**																					
6111.111.00K	Noodstroomaggregaat <35kVA accuset / NSA ruimte	1,00	STK	330,00	5			330					330					330					330			1.320
6111.111.00L	Noodstroomaggregaat <35kVA vervangen / NSA ruimte	1,00	STK	23.800	35									23.800												23.800
6151.211.00L	Laagsp. verdeelinrichting <10 groepen vervangen (fietsenkelder en nsa-ruimte)	2,00	STK	1.980,00	30					3.960																3.960

62 Krachtstroom											2.200															2.200					4.400
	Activiteit	**Hoeveelheid**		**Norm**	**B T**	**Cy c**																									
6221.500.00F	EVBox vervangen	1,00	STK	2.200,00		10					2.200															2.200					4.400
63 Verlichting							350		150		2.341			1.140		2.341				150		2.341				150			36.681	45.645
	Activiteit	**Hoeveelheid**		**Norm**	**B T**	**Cy c**																									
6311.301.00H	Armatuur algemeen BVO herstellen (LED)	1,00	POST	350,00		0	350																								350
6311.301.00L	Armatuur algemeen BVO vervangen (LED)	1.419,00	BVO	24,20		20																								34.340	34.340
6311.400.00L	Lamp algemeen vervangen	1.419,00	BVO	1,65		5					2.341					2.341						2.341							2.341	9.365
6354.100.00K	Calamiteiten centraal algemeen lamp vervangen (LED)	6,00	STK	25,00		5			150					150						150						150				600
6354.300.00L	Vluchtverlichtingarmatuur centraal vervangen (LED)	6,00	STK	165,00		15								990																990
64 Communicatie									1.800													1.800								3.600
	Activiteit	**Hoeveelheid**		**Norm**	**B T**	**Cy c**																									
6431.112.00L	CCTV camera dome vervangen	4,00	STK	450,00		12			1.800													1.800								3.600
65 Beveiliging							500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	8.500	18.000
	Activiteit	**Hoeveelheid**		**Norm**	**B T**	**Cy c**																									
6535.200.00B	Gas-/CO detectiesysteem parkeergarage service	10,00	STK	50,00		1	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	10.000
6535.200.00L	Gas-/CO detectiesysteem parkeergarage vervangen	10,00	STK	800,00		20																							8.000	8.000
71 Verkeersvoorzieningen							400											3.581												3.981
	Activiteit	**Hoeveelheid**		**Norm**	**B T**	**Cy c**																									
7112.100.10Q	Bewegwijzering schilderwerk BI bijwerken	1,00	POST	400,00		0	400																								400
7112.100.10R	Bewegwijzering schilderwerk BI vervolg syst	93,00	M2	38,50		12												3.581													3.581
90 Terreinvoorzieningen							1.320								10.000							3.430								14.750
	Activiteit	**Hoeveelheid**		**Norm**	**B T**	**Cy c**																									
9032.113.00L	Hekwerk spijlhek >2m hoogte vervangen	18,00	M1	160,00		30																2.880								2.880
9034.220.00L	Draaipoort looppoort staal vervangen	1,00	STK	550,00		30																550								550
9062.300.00L	Elektr. krachtvoorz. wegdekverwarming vervangen / hellingbaan	1,00	POST	10.000		30									10.000															10.000
9063.320.00L	Gevel-/plafondarmatuur middelgroot vervangen	4,00	STK	330,00		20	1.320																								1.320
Totaal voor 41 activiteiten							**9.892**	**6.472**	**15.960**	**7.147**	**21.123**	**17.422**	**6.322**	**9.503**	**40.122**	**9.158**	**6.472**	**83.756**	**10.863**	**6.472**	**14.190**	**8.522**	**6.472**	**8.363**	**7.147**	**51.153**	**346.528**

MJOP Molens

PERIODIEK INSTANDHOUDINGSPLAN

BASISGEGEVENS — RCE-standaardbegrotingsmodel gebouwd (d.d 15-10-2021)

Rijksmonumentnummer	22008	Eerste jaar planperiode	2023
Monumentnaam (indien van toepassing)	Joannesmolen	Peildatum	3-3-2022
Zelfstandig onderdeel			
Monumentadres	Vosseveldseweg 44	Standaard uurtarief €	45
Postcode en plaats	6582 BR Heumen	Opsteller plan	R. de Bruijn

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

RCE berekening subsidiabele kosten

naam adviseur	Wouter Pfeiffer
datum	8-jul-22
ons nummer	1186725100

STABU-code en omschrijving	Aantal	Een-heid	Arbeid in uren	Arbeid in uren totaal	Materiaal	Materiaal totaal	Onderaan-neming	Onderaanne-ming totaal	Stelposten	Totaal	Jaar vd werkzaamheden (vul desgewenst aan j in) 2023	2024	2025	2026	2027	2028	Planjaar 1 bedragen 2023	Planjaar 2 bedragen 2024	Planjaar 3 bedragen 2025	Planjaar 4 bedragen 2026	Planjaar 5 bedragen 2027	Planjaar 6 bedragen 2028	TOTAAL	Specifieke opmerking of de reden waarom de kosten niet subsidiabel zijn of zijn aangepast (in te vullen door de RCE)
00 Algemeen																								
periodieke controle bliksemleiding	1	post		0,00		0,00	150,00	150,00		150,00		j		j		j	0,00	150,00	0,00	150,00	0,00	150,00	450,00	
periodieke controle brandblusmiddelen	1	post		0,00		0,00	120,00	120,00		120,00	j	j	j	j	j	j	120,00	120,00	120,00	120,00	120,00	120,00	720,00	
vervangen kruipsel	1	post		0,00		0,00	350,00	350,00		350,00	j						350,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	350,00	
Subtotaal 00				0,00		0,00		620,00		620,00							470,00	270,00	120,00	270,00	120,00	270,00	1.520,00	
24 Ruwbouwtimmerwerk																								
aangieten vier balkkoppen meelzolder	4	st		0,00		0,00	750,00	3.000,00		3.000,00	j						3.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3.000,00	
vervangen slot onder dorpsaik	1	post		0,00		0,00	500,00	500,00		500,00	j						500,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	500,00	
Subtotaal 24				0,00		0,00		3.500,00		3.500,00							3.500,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3.500,00	
33 Dakbedekkingen																								
aanbrengen opstaphandtrapjes op	2	st		0,00		0,00	200,00	400,00		400,00	j						400,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	400,00	
aanbrengen twee nokgen op hulpplank	2	st		0,00		0,00	120,00	240,00		240,00	j						240,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	240,00	
Subtotaal 33				0,00		0,00		640,00		640,00							640,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	640,00	
46 Schilderwerk																								
kozijnen en deuren algemeen	16	m2		0,00		0,00	75,00	1.200,00		1.200,00				j			0,00	0,00	0,00	1.200,00	0,00	0,00	1.200,00	
staalconstructie en sprulten	60	m2		0,00		0,00	75,00	4.500,00		4.500,00						j	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4.500,00	4.500,00	
voor- en achterkeuvelens	14	m2		0,00		0,00	75,00	1.050,00		1.050,00				j			0,00	0,00	0,00	1.050,00	0,00	0,00	1.050,00	
houtwerk roeden	40	m2		0,00		0,00	75,00	3.000,00		3.000,00				j			0,00	0,00	0,00	3.000,00	0,00	0,00	3.000,00	
kuip en klossen cyclus 20 jaar	8	m2		0,00		0,00	75,00	600,00		600,00							0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
onderkant kap cyclus 20 jaar	10	m2		0,00		0,00	75,00	750,00		750,00							0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
jzerwerk roeden cyclus 15 jaar	43	m2		0,00		0,00	75,00	3.225,00		3.225,00							0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Subtotaal 46				0,00		0,00		14.325,00		14.325,00							0,00	0,00	0,00	5.250,00	0,00	4.500,00	9.750,00	
90 Werktuigbouwkundige installaties in molens en gemalen																								
herstel bovenwiel	1	post		0,00		0,00	17.500,00	17.500,00		17.500,00	j						17.500,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	17.500,00	
herstel bonkalaar	1	post		0,00		0,00	7.500,00	7.500,00		7.500,00	j						7.500,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	7.500,00	
doorsalen molenroeden	1	post		0,00		0,00	3.000,00	3.000,00		3.000,00	j						3.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3.000,00	
aanbrengen kruppelstrop om vulhout bovenas	1	post		0,00		0,00	650,00	650,00		650,00	j						650,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	650,00	
ootempelen bovenas	1	post		0,00		0,00	1.250,00	1.250,00		1.250,00	j						1.250,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1.250,00	
herstel kruppelstrop om kop van koningsspil	1	post		0,00		0,00	150,00	150,00		150,00	j						150,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	150,00	
Subtotaal 90				0,00		0,00		30.050,00		30.050,00							30.050,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	30.050,00	
								SUBTOTAAL van alle werkzaamheden									34.660,00	270,00	120,00	5.520,00	120,00	4.770,00	45.460,00	

PERIODIEK INSTANDHOUDINGSPLAN

STABU-code en omschrijving	Aantal	Eenheid	Arbeid in uren	Arbeid in uren totaal	Materiaal	Materiaal totaal	Onderaanneming	Onderaanneming totaal	Meerjarenkosten	Totaal	Jaar wd werkzaamheden (vul dosgewenst een j in)						Planjaar 1 bedragen	Planjaar 2 bedragen	Planjaar 3 bedragen	Planjaar 4 bedragen	Planjaar 5 bedragen	Planjaar 6 bedragen	TOTAAL	Specifieke opmerking of de reden waarom de kosten niet subsidiabel zijn of zijn aangepast (in te vullen door de RCE)
											2023	2024	2025	2026	2027	2028	2023	2024	2025	2026	2027	2028		
							SUBTOTAAL van alle werkzaamheden											34.660,00	270,00	120,00	5.520,00	120,00	4.770,00	45.460,00	
							Indirecte kosten																		
							Algemene bouwplaatskosten			0,00%							0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
							Subtotaal incl. algemene bouwplaatskosten											34.660,00	270,00	120,00	5.520,00	120,00	4.770,00	45.460,00	
							Algemene kosten			0,00%							0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
							Subtotaal incl. algemene kosten											34.660,00	270,00	120,00	5.520,00	120,00	4.770,00	45.460,00	
							Winst en risico			0,00%							0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
							Subtotaal incl. winst en risico											34.660,00	270,00	120,00	5.520,00	120,00	4.770,00	45.460,00	
							Werken buiten de aannemersom																		
							Coördinatievergoeding en ARK			0,00%							0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
							Subtotaal incl. werken buiten de aannemersom											34.660,00	270,00	120,00	5.520,00	120,00	4.770,00	45.460,00	
							Onvoorzien			5,00%							1.733,00	0,00	0,00	276,00	0,00	238,50	2.247,50	
							Subtotaal incl. onvoorzien											36.393,00	270,00	120,00	5.796,00	120,00	5.008,50	47.707,50	
							Directiekosten																		
							Opstellen meerjaren-onderhoudsplan			3,22%							1.536,18						1.536,18	
							Uitvoerende begeleiding			7,00%							3.678,59	0,00	0,00	426,59	0,00	368,63	3.473,74	
							Ongeheimd										0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
							Opleidingsbeurs			0,00%							0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
							Onvoorzien orgel			0,00%							0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
							Bouwhistorisch onderzoek										0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
							Monumentenwacht of andere deskundige abonnement en periodiek inspectie										0,00	1.000,00	0,00	1.000,00	0,00	1.000,00	3.000,00	
							Kosten accountant										0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
							Diverse advieskosten										0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
							Subtotaal incl. directiekosten											40.607,71	1.270,00	120,00	7.222,59	120,00	6.377,13	55.717,42	
							Leges			0,00%							0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
							CAR-verzekering			0,00%							0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
							Subtotaal incl. leges en CAR											40.607,71	1.270,00	120,00	7.222,59	120,00	6.377,13	55.717,42	
							Indieningspercentage			2,00%							2,00%	4,04%	5,13%	8,24%	13,41%	12,62%		
							Indieningsbedrag										812,15	51,31	7,34	595,37	12,49	804,66	2.283,32	
							Subtotaal incl. indiening											41.419,86	1.321,31	127,34	7.817,96	132,49	7.181,66	58.000,64	
							BTW			21,00%							8.698,17	277,47	26,74	1.641,77	27,82	1.508,15	12.180,13	
							BTW terug (percentage invullen zonder - teken			100,00%							-8.698,17	-277,47	-26,74	-1.641,77	-27,82	-1.508,15	-12.180,13	Volgens uw opgave is de BTW (gedeeltelijk) verrekenbaar en daarom is dit percentage aangepast (artikel 4 Sm, hoofdstuk 1.3 (31.04) Leidraad).
							TOTAAL GENERAAL										**41.420**	**1.321**	**127**	**7.818**	**132**	**7.182**	**58.001**	

PERIODIEK INSTANDHOUDINGSPLAN

BASISGEGEVENS — **RCE-standaardbegrotingsmodel gebouwd (d.d 15-10-2021)**

Rijksmonumentnummer	32130	Eerste jaar planperiode	2023
Monumentnaam (indien van toepassing)	De Maasmolen	Peildatum	15-2-2022
Zelfstandig onderdeel			
Monumentadres	Molenweg 1	Standaard uurtarief	€ 45
Postcode en plaats	6612 AE Nederasselt	Opsteller plan	R. de Bruijn

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

RCE berekening subsidiabele kosten	
naam adviseur	Wouter Pfeiffer
datum	8-jul-22
ons nummer	1186726100

STABU-code en omschrijving	Aantal	Eenheid	Arbeid in uren	Arbeid in uren totaal	Materiaal	Materiaal totaal	Onderaanneming	Onderaanneming totaal	Stelposten	Totaal
00 Algemeen										
periodieke controle brandblusmiddelen	1	post		0,00		0,00	50,00	50,00		50,00
periodieke controle bliksembeveiliging	1	post		0,00		0,00	150,00	150,00		150,00
bestrijding aantasters in molenkast en onderhoren	1	post		0,00		0,00	20.000,00	20.000,00		20.000,00
Subtotaal 00				0,00		0,00		20.200,00		20.200,00
05 Bouwplaatsvoorzieningen										
hoogwerker voor behandelen shingles	2	dag		0,00		0,00	450,00	900,00		900,00
hoogwerker voor schilderwerk	1	post		0,00		0,00	1.000,00	1.000,00		1.000,00
Subtotaal 05				0,00		0,00		1.900,00		1.900,00
24 Ruwbouwtimmerwerk										
herstellen rechter deurstijl bij molendeur	1	post		0,00		0,00	1.250,00	1.250,00		1.250,00
Subtotaal 24				0,00		0,00		1.250,00		1.250,00
30 Kozijnen, ramen en deuren										
herstel deurstijlen en beter vast zetten	4	post		0,00		0,00	450,00	1.800,00		1.800,00
Subtotaal 30				0,00		0,00		1.800,00		1.800,00
32 Trappen en balustraden										
aanbrengen tussenleuningen trap	2	st		0,00		0,00	300,00	600,00		0,00
Subtotaal 32				0,00		0,00		600,00		0,00
33 Dakbedekkingen										
schoon maken schaliën en behandelen	50	m2		0,00		0,00	60,00	3.000,00		3.000,00
aanbrengen opstaphandgreep op stormschild	1	post		0,00		0,00	200,00	200,00		200,00
Subtotaal 33				0,00		0,00		3.200,00		3.200,00
43 Metaal- en kunststofwerk										
aanbrengen extra stroppen bovenas	2	st		0,00		0,00	500,00	1.000,00		1.000,00
Subtotaal 43				0,00		0,00		1.000,00		1.000,00
46 Schilderwerk										
schilderwerk staart, trap en bordes	80	m2		0,00		0,00	80,00	6.400,00		6.400,00
schilderwerk kast achter en zijkanten	135	m2		0,00		0,00	80,00	10.800,00		10.800,00
beitswerk schaliën voorzijde	35	m2		0,00		0,00	60,00	2.100,00		2.100,00
schilderwerk windborden en kluften	24	m2		0,00		0,00	80,00	1.920,00		1.920,00
schilderwerk voorkeuvelens	6	m2		0,00		0,00	80,00	480,00		480,00
schilderwerk deuren	4	m2		0,00		0,00	80,00	320,00		320,00
schilderwerk stalen roeden en askop 1 x per 15jr	46	m2		0,00		0,00		0,00		0,00
				0,00		0,00		0,00		0,00
Subtotaal 46				0,00		0,00		22.020,00		22.020,00
90 Werktuigbouwkundige installaties in molens en gemalen										
beter vast zetten insteekkop in houten as	1	post		0,00		0,00	3.000,00	3.000,00		3.000,00
beter vast zetten haak voor steenspil	1	post		0,00		0,00	350,00	350,00		350,00
Subtotaal 90				0,00		0,00		3.350,00		3.350,00
							SUBTOTAAL van alle werkzaamheden			

STABU-code en omschrijving	Jaar vd werkzaamheden (vul desgewenst een j in) 2023	2024	2025	2026	2027	2028	Planjaar 1 bedragen 2023	Planjaar 2 bedragen 2024	Planjaar 3 bedragen 2025	Planjaar 4 bedragen 2026	Planjaar 5 bedragen 2027	Planjaar 6 bedragen 2028	TOTAAL	Specifieke opmerking of de reden waarom de kosten niet subsidiabel zijn of zijn aangepast (in te vullen door de RCE)
00 Algemeen														
periodieke controle brandblusmiddelen	j	j	j	j	j	j	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00	300,00	
periodieke controle bliksembeveiliging	j		j		j		150,00	0,00	150,00	0,00	150,00	0,00	450,00	
bestrijding aantasters in molenkast en onderhoren	j						20.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	20.000,00	
Subtotaal 00							20.200,00	50,00	200,00	50,00	200,00	50,00	20.750,00	
05 Bouwplaatsvoorzieningen														
hoogwerker voor behandelen shingles	j						900,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	900,00	
hoogwerker voor schilderwerk			j				0,00	0,00	1.000,00	0,00	0,00	0,00	1.000,00	
Subtotaal 05							900,00	0,00	1.000,00	0,00	0,00	0,00	1.900,00	
24 Ruwbouwtimmerwerk														
herstellen rechter deurstijl bij molendeur	j						1.250,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1.250,00	
Subtotaal 24							1.250,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1.250,00	
30 Kozijnen, ramen en deuren														
herstel deurstijlen en beter vast zetten	j						1.800,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1.800,00	
Subtotaal 30							1.800,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1.800,00	
32 Trappen en balustraden														
aanbrengen tussenleuningen trap	j						0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	De werkzaamheden / maatregelen en voorzieningen zijn niet aangemerkt als subsidiabel volgens de Leidraad subsidiabele instandhoudingskosten.
Subtotaal 32							0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
33 Dakbedekkingen														
schoon maken schaliën en behandelen	j						3.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3.000,00	
aanbrengen opstaphandgreep op stormschild	j						200,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	200,00	
Subtotaal 33							3.200,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3.200,00	
43 Metaal- en kunststofwerk														
aanbrengen extra stroppen bovenas	j						1.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1.000,00	
Subtotaal 43							1.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1.000,00	
46 Schilderwerk														
schilderwerk staart, trap en bordes					j		0,00	0,00	0,00	0,00	6.400,00	0,00	6.400,00	
schilderwerk kast achter en zijkanten			j				0,00	0,00	10.800,00	0,00	0,00	0,00	10.800,00	
beitswerk schaliën voorzijde	j						2.100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2.100,00	
schilderwerk windborden en kluften			j				0,00	0,00	1.920,00	0,00	0,00	0,00	1.920,00	
schilderwerk voorkeuvelens			j				0,00	0,00	480,00	0,00	0,00	0,00	480,00	
schilderwerk deuren			j				0,00	0,00	320,00	0,00	0,00	0,00	320,00	
schilderwerk stalen roeden en askop 1 x per 15jr							0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
							0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Subtotaal 46							2.100,00	0,00	13.520,00	0,00	6.400,00	0,00	22.020,00	
90 Werktuigbouwkundige installaties in molens en gemalen														
beter vast zetten insteekkop in houten as	j						3.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3.000,00	
beter vast zetten haak voor steenspil	j						350,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	350,00	
Subtotaal 90							3.350,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3.350,00	
SUBTOTAAL van alle werkzaamheden							33.800,00	50,00	14.720,00	50,00	6.600,00	50,00	55.270,00	

PERIODIEK INSTANDHOUDINGSPLAN

STABU-code en omschrijving	Aantal	Eenheid	Arbeid in uren	Arbeid in uren totaal	Materiaal	Materiaal totaal	Onderaanneming	Onderaanneming totaal	Stelposten	Totaal	Jaar vd werkzaamheden (vul deegewenst aan j in) 2023	2024	2025	2026	2027	2028	Planjaar 1 bedragen 2023	Planjaar 2 bedragen 2024	Planjaar 3 bedragen 2025	Planjaar 4 bedragen 2026	Planjaar 5 bedragen 2027	Planjaar 6 bedragen 2028	TOTAAL	Specifieke opmerking of de reden waarom de kosten niet subsidiabel zijn of zijn aangepast (in te vullen door de RCE)
							SUBTOTAAL van alle werkzaamheden										33.800,00	50,00	14.720,00	50,00	6.600,00	50,00	55.270,00	
							Indirecte kosten																	
							Algemene bouwplaatskosten			0,00%							0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
							Subtotaal incl. algemene bouwplaatskosten										33.800,00	50,00	14.720,00	50,00	6.600,00	50,00	55.270,00	
							Algemene kosten			0,00%							0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
							Subtotaal incl. algemene kosten										33.800,00	50,00	14.720,00	50,00	6.600,00	50,00	55.270,00	
							Winst en risico			0,00%							0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
							Subtotaal incl. winst en risico										33.800,00	50,00	14.720,00	50,00	6.600,00	50,00	55.270,00	
							Werken buiten de aanneemsom																	
							Coördinatievergoeding en ABK			0,00%							0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
							Subtotaal incl. werken buiten de aanneemsom										33.800,00	50,00	14.720,00	50,00	6.600,00	50,00	55.270,00	
							Onvoorzien			0,00%							0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
							Subtotaal incl. onvoorzien										33.800,00	50,00	14.720,00	50,00	6.600,00	50,00	55.270,00	
							Directiekosten																	
							Opstellen instandhoudingsplan			3,22%							1.779,69						1.779,69	
							Jaarlijkse begeleiding			7,36%							2.487,68	3,68	1.053,39	3,68	485,75	3,68	4.067,87	
							Orgelherstel										0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
							Orgeladviseur			0,00%							0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
							Onvoorzien orgel			0,00%							0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
							Bouwhistorisch onderzoek										0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
							Monumentenwacht of anders deskundige (abonnement en periodieke inspectie)										0,00	1.100,00	0,00	1.100,00	0,00	1.100,00	3.300,00	
							Kosten accountant										0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
							Diverse adviseurs										0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
							Subtotaal incl. directiekosten										38.067,37	1.153,68	15.893,39	1.153,68	7.085,75	1.153,68	64.417,57	
							Leges			0,00%							0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
							CAR-verzekering			0,00%							0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
							Subtotaal incl. leges en CAR										38.067,37	1.153,68	15.893,39	1.153,68	7.085,75	1.153,68	64.417,57	
							Indexeringspercentage			2,00%							2,00%	4,04%	6,12%	8,24%	10,41%	12,62%		
							Indexeringsbedrag										761,35	46,61	967,29	95,10	737,49	146,55	2.753,39	
							Subtotaal incl. indexering										38.828,72	1.200,29	16.770,69	1.248,78	7.823,25	1.299,23	67.170,96	
							BTW			21,09%							8.154,03	252,06	3.521,84	262,24	1.642,86	272,84	14.105,90	
							BTW terug (percentage invullen zonder - teken)			100,09%							-8.154,03	-252,06	-3.521,84	-262,24	-1.642,86	-272,84	-14.105,90	Volgens uw opgave is de BTW (gedeeltelijk) verrekenbaar en daarom is dit percentage aangepast (artikel 4 Sim, hoofdstuk 1.3 [01.04] Leidraad).
							TOTAAL GENERAAL										38.829	1.200	16.771	1.249	7.823	1.299	67.171	

PERIODIEK INSTANDHOUDINGSPLAN

BASISGEGEVENS — **RCE-standaardbegrotingsmodel gebouwd (d.d 15-10-2021)**

Rijksmonumentnummer	439888	Eerste jaar planperiode	2023
Monumentnaam (indien van toepassing)	Molen Zeldenrust	Peildatum	16-5-2022
Zelfstandig onderdeel			
Monumentadres	Oude Kleefseboan 23a	Standaard uurtarief €	45
Postcode en plaats	6611 AM Overasselt	Opsteller plan	R. de Bruijn

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

RCE berekening subsidiabele kosten

naam adviseur	Wouter Pfeffer
datum	8-jul-22
ons nummer	11967/26100

STABU-code en omschrijving	Aantal	Eenheid	Arbeid in uren	Arbeid in uren totaal	Materiaal	Materiaal totaal	Onderaanneming	Onderaanneming totaal	Stelposten	Totaal
00 Algemeen										
periodieke controle brandblusmiddelen	1	post		0,00		0,00	50,00	50,00		50,00
periodieke controle bliksembeveiliging	1	post		0,00		0,00	150,00	150,00		150,00
aanbrengen doorverbinding askop roeden	1	post		0,00		0,00	300,00	300,00		300,00
Subtotaal 00				0,00		0,00		500,00		500,00
05 Bouwplaatsvoorzieningen										
hoogwerker tbv behandelen schilderwerk	1	post		0,00		0,00	1.100,00	1.100,00		1.100,00
steiger tbv vervangen schalen molenkap	192	m2		0,00		0,00	55,00	8.800,00		8.800,00
Subtotaal 05				0,00		0,00		9.900,00		9.900,00
22 Metsel- en voegwerk										
herstel peschaurt metselwerk	1	post		0,00		0,00	450,00	450,00		450,00
Subtotaal 22				0,00		0,00		450,00		450,00
24 Ruwbouwtimmerwerk										
vervangen linker trapschoor	1	post		0,00		0,00	2.500,00	2.500,00		2.500,00
Subtotaal 24				0,00		0,00		2.500,00		2.500,00
33 Dakbedekkingen										
vervangen schalen op molenkap incl	50	m2		0,00		0,00	250,00	12.500,00		12.500,00
verbeteren bliksemaansluitingen kap	1	post		0,00		0,00	450,00	450,00		450,00
Subtotaal 33				0,00		0,00		12.950,00		12.950,00
46 Schilderwerk										
schilderwerk staart, trap en bordes	80	m2		0,00		0,00	80,00	6.400,00		6.400,00
schilderwerk kast	170	m2		0,00		0,00	80,00	13.600,00		13.600,00
schilderwerk windborden en kluiten	24	m2		0,00		0,00	80,00	1.920,00		1.920,00
schilderwerk voorkouwlans	6	m2		0,00		0,00	80,00	480,00		480,00
schilderwerk deuren	7	m2		0,00		0,00	80,00	560,00		560,00
schilderwerk roeden (1 x per 15 jaar)	1	post		0,00		0,00	4.500,00	4.500,00		4.500,00
				0,00		0,00		0,00		0,00
Subtotaal 46				0,00		0,00		27.460,00		27.460,00
90 Werktuigbouwkundige installaties in molens en gemalen										
vastzetten hoeken in bovenwiel	1	post		0,00		0,00	450,00	450,00		450,00
Subtotaal 90				0,00		0,00		450,00		450,00
							SUBTOTAAL van alle werkzaamheden			

Jaar vd werkzaamheden (vul dit gewenst een j in)							Planjaar 1 bedragen	Planjaar 2 bedragen	Planjaar 3 bedragen	Planjaar 4 bedragen	Planjaar 5 bedragen	Planjaar 6 bedragen	TOTAAL	Specifieke opmerking of de reden waarom de kosten niet subsidiabel zijn of zijn aangepast (in te vullen door de RCE)
2023	2024	2025	2026	2027	2028		2023	2024	2025	2026	2027	2028		
j	j	j	j	j	j		50,00	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00	300,00	
j		j		j			150,00	0,00	150,00	0,00	150,00	0,00	450,00	
j							300,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	300,00	
							500,00	50,00	200,00	50,00	200,00	50,00	1.050,00	
					j		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1.100,00	1.100,00	
j							8.800,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	8.800,00	
							8.800,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1.100,00	9.900,00	
					j		0,00	0,00	0,00	450,00	0,00	0,00	450,00	
							0,00	0,00	0,00	450,00	0,00	0,00	450,00	
		j					0,00	0,00	2.500,00	0,00	0,00	0,00	2.500,00	
							0,00	0,00	2.500,00	0,00	0,00	0,00	2.500,00	
j							12.500,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	12.500,00	
j							450,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	450,00	
							12.950,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	12.950,00	
					j		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6.400,00	6.400,00	
					j		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	13.600,00	13.600,00	
					j		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1.920,00	1.920,00	
					j		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	480,00	480,00	
					j		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	560,00	560,00	
							0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
							0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
							0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	22.960,00	22.960,00	
							0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
							0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
							22.250,00	50,00	2.700,00	500,00	200,00	24.110,00	49.810,00	

PERIODIEK INSTANDHOUDINGSPLAN

STABU-code en omschrijving	Aantal	Een-heid	Arbeid in uren	Arbeid in uren totaal	Materiaal	Materiaal totaal	Onderaan-neming	Onderaanne-ming totaal	Stelposten	Totaal	Jaar vd werkzaamheden (vul dasgewenst een] in)						Planjaar 1 bedragen	Planjaar 2 bedragen	Planjaar 3 bedragen	Planjaar 4 bedragen	Planjaar 5 bedragen	Planjaar 6 bedragen	TOTAAL	Specifieke opmerking of de reden waarom de kosten niet subsidiabel zijn of zijn aangepast (in te vullen door de RCE)
											2023	2024	2025	2026	2027	2028	2023	2024	2025	2026	2027	2028		
							SUBTOTAAL van alle werkzaamheden										22.250,00	50,00	2.700,00	500,00	200,00	24.110,00	49.810,00	
							Indirecte kosten																	
							Algemene bouwplaatskosten			0,00%							0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
							Subtotaal incl. algemene bouwplaatskosten										22.250,00	50,00	2.700,00	500,00	200,00	24.110,00	49.810,00	
							Algemene kosten			0,00%							0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
							Subtotaal incl. algemene kosten										22.250,00	50,00	2.700,00	500,00	200,00	24.110,00	49.810,00	
							Winst en risico			0,00%							0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
							Subtotaal incl. winst en risico										22.250,00	50,00	2.700,00	500,00	200,00	24.110,00	49.810,00	
							Werken buiten de aanneemsom																	
							Coördinatievergoeding en ABK			0,00%							0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
							Subtotaal incl. werken buiten de aanneemsom										22.250,00	50,00	2.700,00	500,00	200,00	24.110,00	49.810,00	
							Onvoorzien			5,00%							1.112,50	0,00	0,00	0,00	0,00	1.205,50	2.318,00	
							Subtotaal incl. onvoorzien										23.362,50	50,00	2.700,00	500,00	200,00	25.315,50	52.128,00	
							Directiekosten																	
							Opstellen instandhoudingsplan			3,22%							1.679,52						1.679,52	
							Jaarlijkse begeleiding			7,36%							1.719,48	0,00	198,72	36,80	0,00	1.863,22	3.818,22	
							Orgelherstel										0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
							Orgeladviseur			0,00%							0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
							Onvoorzien orgel			0,00%							0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
							Bouwhistorisch onderzoek										0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
							Monumentenwacht of andere deskundige (abonnement en periodieke inspectie)										0,00	1.100,00	0,00	1.100,00	0,00	1.100,00	3.300,00	
							Kosten accountant										0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
							Diverse adviseurs										0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
							Subtotaal incl. directiekosten										26.760,50	1.150,00	2.898,72	1.636,80	200,00	28.278,72	60.924,74	
							Leges			0,00%							0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
							CAR-verzekering			0,00%							0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
							Subtotaal incl. legas en CAR										26.760,50	1.150,00	2.898,72	1.636,80	200,00	28.278,72	60.924,74	
							Indexeringspercentage			0,00%							0,00%	0,00%	5,00%	0,00%	0,00%	0,00%		
							Indexeringsbedrag										0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
							Subtotaal incl. indexering										26.760,50	1.150,00	2.898,72	1.636,80	200,00	28.278,72	60.924,74	
							BTW			21,00%							5.619,71	241,50	608,73	343,73	42,00	5.938,53	12.794,20	
							BTW terug (percentage invullen zonder - teken)			100,00%							-5.619,71	-241,50	-608,73	-343,73	-42,00	-5.938,53	-12.794,20	Volgens uw opgave is de BTW (gedeeltelijk) verrekenbaar en daarom is dit percentage aangepast (artikel 4 Sim, hoofdstuk 1 3.101,04) Leidraad.
							TOTAAL GENERAAL										26.761	1.150	2.899	1.637	200	28.279	60.925	

MJOP Kerken

PERIODIEK INSTANDHOUDINGSPLAN

BASISGEGEVENS — RCE-standaardbegrotingsmodel gebouwd (d.d. 03-10-2019)

Rijksmonumentnummer	32131	Eerste jaar planperiode	2021
Monumentnaam (indien van toepassing)	NH kerk	Peildatum	16-3-2020
Zelfstandig onderdeel			
Monumentadres	Kickstraatje 2	Standaard uurtarief	€ 42
Postcode en plaats	6612 AZ Nederasselt	Opsteller plan	R.C. de Bruijn

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

RCE berekening subsidiabele kosten

naam consulent	henry van der wal
datum	23-jul-20
ons nummer	1159007100

STABU-code en omschrijving	Aantal	Eenheid	Arbeid in uren	Arbeid in uren totaal	Materiaal	Materiaal totaal	Onderaanneming	Onderaanneming totaal	Selposten	Totaal	Jaar vd werkzaamheden (vul desgewenst een j in) 2021	2022	2023	2024	2025	2026	Planjaar 1 bedragen 2021	Planjaar 2 bedragen 2022	Planjaar 3 bedragen 2023	Planjaar 4 bedragen 2024	Planjaar 5 bedragen 2025	Planjaar 6 bedragen 2026	TOTAAL	Specifieke opmerking of de reden waarom de kosten niet subsidiabel zijn of zijn aangepast (in te vullen door de RCE)
00 Algemeen																								
periodieke controle bliksembeveiliging	1	post		0,00		0,00	180,00	180,00		180,00	j		j		j		180,00	0,00	180,00	0,00	180,00	0,00	540,00	
Subtotaal 00				0,00		0,00		180,00		180,00							180,00	0,00	180,00	0,00	180,00	0,00	540,00	
05 Bouwplaatsvoorzieningen																								
steiger traditioneel tbv herstel voegwerk toren en herstel galmborden	100			0,00		0,00	55,00	5.500,00		5.500,00		j					0,00	5.500,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5.500,00	
Subtotaal 05				0,00		0,00		5.500,00		5.500,00							0,00	5.500,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5.500,00	
16 Beplanting																								
snoeien bomen rond kerk tbv vrij houden dak en gevels van loslaten				0,00		0,00		0,00		0,00	j					j	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Subtotaal 16				0,00		0,00		0,00		0,00							0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
22 Metsel- en voegwerk																								
herstel voegwerk westzijde toren	21	m2		0,00		0,00		0,00		0,00		j					0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Subtotaal 22				0,00		0,00		0,00		0,00							0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
30 Kozijnen, ramen en deuren																								
herstel twee deuren ingang	2	st		0,00		0,00	1.250,00	2.500,00		2.500,00	j						2.500,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2.500,00	
ontroesten en herstel ijzeren ramen uitbouw	6	st		0,00		0,00	450,00	2.700,00		2.700,00	j						2.700,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2.700,00	
herstel houtrot in persiennes toren	2	st		0,00		0,00	150,00	300,00		300,00		j					0,00	300,00	0,00	0,00	0,00	0,00	300,00	
Subtotaal 30				0,00		0,00		5.500,00		5.500,00							5.200,00	300,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5.500,00	
34 Beglazing																								
beglazing toren afkitten gelijktijdig met herstel voegwerk	1,3	m2		0,00		0,00	600,00	780,00		780,00		j					0,00	780,00	0,00	0,00	0,00	0,00	780,00	
uitnemen en verloden glas in loodpanelen uitbouw	6	st		0,00		0,00	850,00	5.100,00		5.100,00	j						5.100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5.100,00	
Subtotaal 34				0,00		0,00		5.880,00		5.880,00							5.100,00	780,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5.880,00	
43 Metaal- en kunststofwerk																								
twee gesmede beugels aanbrengen om schoorsteenkanaal noordzijde	2	st		0,00		0,00	250,00	500,00		500,00	j						500,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	500,00	
uithalen en behandelen gehengsels bij toegangsluik naar zolder kerk	1	post		0,00		0,00	450,00	450,00		450,00	j						450,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	450,00	
Subtotaal 43				0,00		0,00		950,00		950,00							950,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	950,00	
46 Schilderwerk																								
schilderwerk kozijnen deuren ramen en dakkapel	19	m2		0,00		0,00	75,00	1.425,00		1.425,00		j					0,00	1.425,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1.425,00	
Subtotaal 46				0,00		0,00		1.425,00		1.425,00							0,00	1.425,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1.425,00	
60 Verwarmingsinstallaties																								
onderhoud cv-ketel	1	post		0,00		0,00	120,00	120,00		120,00							0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	De installatie is niet van monumentale waarde, zodat onderhoudswerkzaamheden hieraan niet subsidiabel zijn (artikel 4 Sim, hoofdstuk 1.2 Leidraad).
Subtotaal 60				0,00		0,00		120,00		120,00							0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
							SUBTOTAAL van alle werkzaamheden										11.430,00	8.005,00	180,00	0,00	180,00	0,00	19.795,00	

PERIODIEK INSTANDHOUDINGSPLAN

STABU-code en omschrijving	Aantal	Eenheid	Arbeid in uren	Arbeid in uren totaal	Materiaal	Materiaal totaal	Onderaanneming	Onderaanneming totaal	Stelposten	Totaal	Jaar vd werkzaamheden (vul desgewenst een j in) 2021	2022	2023	2024	2025	2026	Planjaar 1 bedragen 2021	Planjaar 2 bedragen 2022	Planjaar 3 bedragen 2023	Planjaar 4 bedragen 2024	Planjaar 5 bedragen 2025	Planjaar 6 bedragen 2026	TOTAAL	Specifieke opmerking of de reden waarom de kosten niet subsidiabel zijn of zijn aangepast (in te vullen door de RCE)
							SUBTOTAAL van alle werkzaamheden										11.430,00	8.005,00	180,00	0,00	180,00	0,00	19.795,00	
							Indirecte kosten																	
							Algemene bouwplaatskosten			0,00%							0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
							Subtotaal incl. algemene bouwplaatskosten										11.430,00	8.005,00	180,00	0,00	180,00	0,00	19.795,00	
							Algemene kosten			0,00%							0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
							Subtotaal incl. algemene kosten										11.430,00	8.005,00	180,00	0,00	180,00	0,00	19.795,00	
							Winst en risico			0,00%							0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
							Subtotaal incl. winst en risico										11.430,00	8.005,00	180,00	0,00	180,00	0,00	19.795,00	
							Werken buiten de aanneemsom																	
							Coördinatievergoeding en ABK			0,00%							0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
							Subtotaal incl. werken buiten de aanneemsom										11.430,00	8.005,00	180,00	0,00	180,00	0,00	19.795,00	
							Onvoorzien			5,00%							571,50	400,25	9,00	0,00	0,00	0,00	980,75	
							Subtotaal incl. onvoorzien										12.001,50	8.405,25	189,00	0,00	180,00	0,00	20.775,75	
							Directiekosten																	
							Opstellen instandhoudingsplan			3,22%							668,99						668,99	
							Jaarlijkse bijgekilding			7,35%							883,31	618,63	13,91	0,00	0,00	0,00	1.515,85	
							Orgelherstel										0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
							Orgeladviseur			0,00%							0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
							Onvoorzien orgel			0,00%							0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
							Bouwhistorisch onderzoek										0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
							Monumentenwacht of andere deskundige (abonnement en periodieke inspectie)										400,00	400,00	400,00	400,00	400,00	400,00	2.400,00	
							Kosten accountant										0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
							Diverse adviseurs										0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
							Subtotaal incl. directiekosten										13.953,79	9.423,88	602,91	400,00	580,00	400,00	25.360,58	
							Leges			0,00%							0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
							CAR-verzekering			0,00%							0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
							Subtotaal incl. leges en CAR										13.953,79	9.423,88	602,91	400,00	580,00	400,00	25.360,58	
							Indexeringspercentage			2,00%							2,00%	4,04%	6,12%	8,24%	10,41%	12,62%		
							Indexeringsbedrag										279,08	380,72	36,90	32,97	60,37	50,46	840,51	
							Subtotaal incl. indexering										14.232,87	9.804,60	639,81	432,97	640,37	450,46	26.201,08	
							BTW			21,00%							2.988,90	2.058,97	134,36	90,92	134,48	94,60	5.502,23	
							BTW terug (percentage invullen zonder - teken)			100,00%							-2.988,90	-2.058,97	-134,36	-90,92	-134,48	-94,60	-5.502,23	Volgens uw opgave is de BTW (gedeeltelijk) verrekenbaar en daarom is dit percentage aangepast (artikel 4 Sim, hoofdstuk 1.3 (01.04) Leidraad).
							TOTAAL GENERAAL										14.232,87	9.804,60	639,81	432,97	640,37	450,46	26.201,08	

PERIODIEK INSTANDHOUDINGSPLAN

BASISGEGEVENS — **RCE-standaardbegrotingsmodel gebouwd (d.d. 03-10-2019)**

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Rijksmonumentnummer	20136	Eerste jaar planperiode	2021
Monumentnaam (indien van toepassing)	NH kerk	Peildatum	16-3-2020
Zelfstandig onderdeel			
Monumentadres	Volksstraat 2	Standaard uurtarief €	42
Postcode en plaats	0611 KV Ovenissoath	Opsteller plan	R.C. de Bruijn

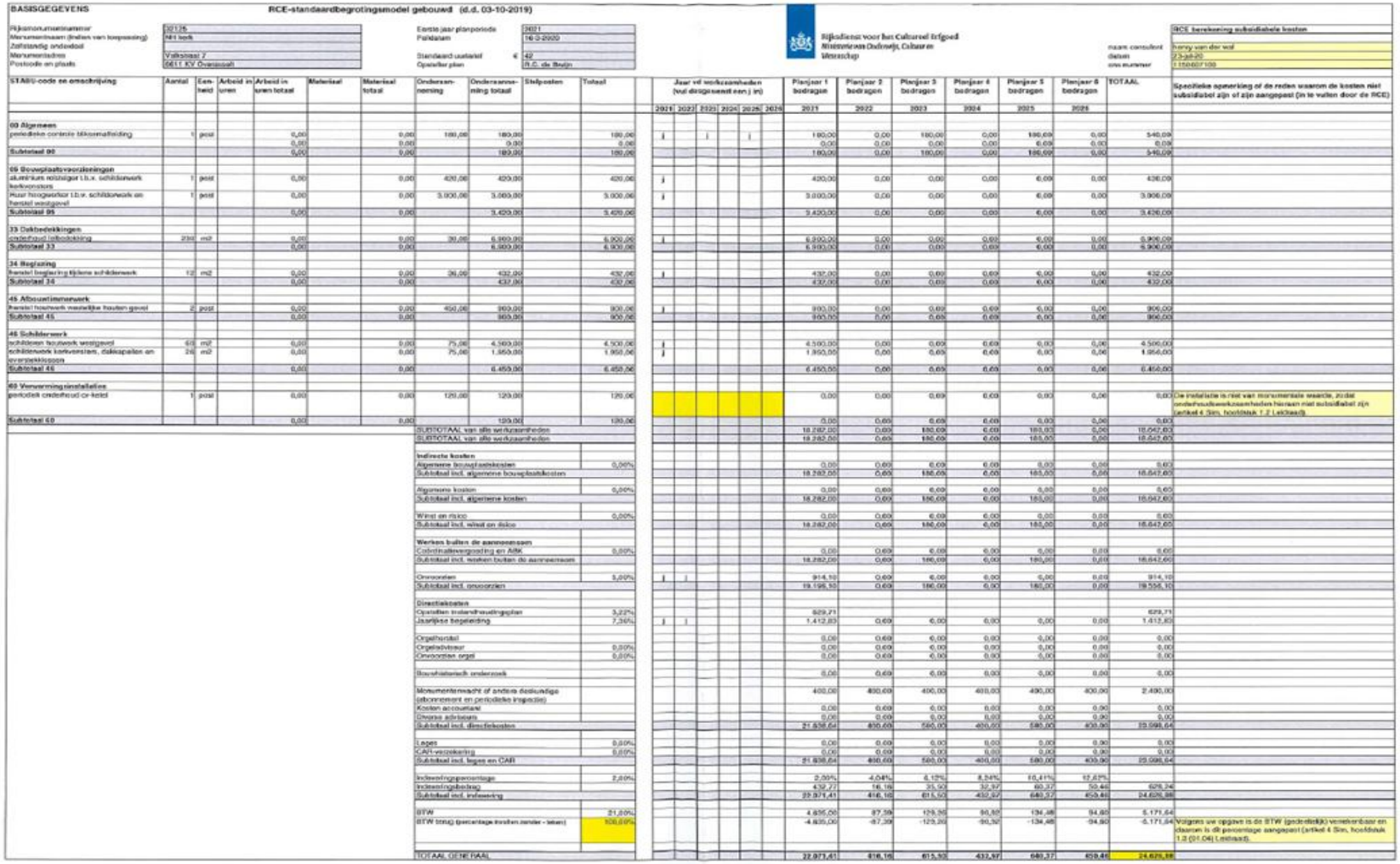
naam consulent: Henny van der Wal
datum: 23-jul-20
ons nummer: 01504007100

RCE berekening subsidiabele kosten

STABU-code en omschrijving	Aantal	Een-heid	Arbeid in uren	Arbeid in uren totaal	Materiaal	Materiaal totaal	Onderaan-neming	Onderaanne-ming totaal	Stelposten	Totaal
00 Algemeen										
periodieke controle blikseminstalling	1	post		0,00		0,00	180,00	180,00		180,00
				0,00		0,00		0,00		0,00
Subtotaal 00				0,00		0,00		180,00		180,00
05 Bouwplaatsvoorzieningen										
aluminium natsiijpar t.b.v. schilderwerk kerkvensters	1	post		0,00		0,00	420,00	420,00		420,00
Hoar hoogwerker t.b.v. schilderwerk en herstel westgevel	1	post		0,00		0,00	3.000,00	3.000,00		3.000,00
Subtotaal 05				0,00		0,00		3.420,00		3.420,00
33 Dakbedekkingen										
onderhoud lei/bedekking	230	m2		0,00		0,00	30,00	6.900,00		6.900,00
Subtotaal 33				0,00		0,00		6.900,00		6.900,00
34 Regising										
herstel regising tijdens schilderwerk	12	m2		0,00		0,00	36,00	432,00		432,00
Subtotaal 34				0,00		0,00		432,00		432,00
45 Afbouwtimmerwerk										
herstel houtwerk westelijke houten gevel	2	post		0,00		0,00	450,00	900,00		900,00
Subtotaal 45				0,00		0,00		900,00		900,00
46 Schilderwerk										
schilderen houtwerk westgevel	60	m2		0,00		0,00	75,00	4.500,00		4.500,00
schilderwerk kerkvensters, dakkapellen en overspeklopen	26	m2		0,00		0,00	75,00	1.950,00		1.950,00
Subtotaal 46				0,00		0,00		6.450,00		6.450,00
60 Verwarmingsinstallaties										
periodiek onderhoud cv-ketel	1	post		0,00		0,00	120,00	120,00		120,00
Subtotaal 60				0,00		0,00		120,00		120,00

		Jaar vd werkzaamheden (vul dit gegeven een j in)						Planjaar 1 bedragen	Planjaar 2 bedragen	Planjaar 3 bedragen	Planjaar 4 bedragen	Planjaar 5 bedragen	Planjaar 6 bedragen	TOTAAL	Specifieke opmerking of de reden waarom de kosten niet subsidiabel zijn of zijn aangepast (in te vullen door de RCE)
		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2021	2022	2023	2024	2025	2026		
periodiek onderhoud cv-ketel								0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	De installatie is niet van monumentale waarde, zodat onderhoudswerkzaamheden hieraan niet subsidiabel zijn (artikel 4 Sim, hoofdstuk 1.2 Leidraad).
								0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
SUBTOTAAL van alle werkzaamheden								18.282,00	0,00	180,00	0,00	180,00	0,00	18.642,00	
SUBTOTAAL van alle werkzaamheden								18.282,00	0,00	180,00	0,00	180,00	0,00	18.642,00	
Indirecte kosten															
Algemene bouwplaatskosten	0,00%							0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Subtotaal incl. algemene bouwplaatskosten								18.282,00	0,00	180,00	0,00	180,00	0,00	18.642,00	
Algemene kosten	0,00%							0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Subtotaal incl. algemene kosten								18.282,00	0,00	180,00	0,00	180,00	0,00	18.642,00	
Winst en risico	0,00%							0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Subtotaal incl. winst en risico								18.282,00	0,00	180,00	0,00	180,00	0,00	18.642,00	
Werken buiten de aannemersom															
Coördinatievergoeding en ATK	0,00%							0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Subtotaal incl. werken buiten de aannemersom								18.282,00	0,00	180,00	0,00	180,00	0,00	18.642,00	
Onvoorzien	5,00%	j	j					914,10	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	914,10	
Subtotaal incl. onvoorzien								19.196,10	0,00	180,00	0,00	180,00	0,00	19.556,10	
Directiekosten															
Opstellen instandhoudingsplan	3,22%							629,71						629,71	
Jaarlijkse bijstelling	7,36%	j	j					1.412,83	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1.412,83	
Orgelhuisje								0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Orgelonderhoud	0,00%							0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Onvoorzien orgel	0,00%							0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Bouwhistorisch onderzoek								0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Monumentenwacht of andere deskundige (abonnement en periodieke inspectie)								400,00	400,00	400,00	400,00	400,00	400,00	2.400,00	
Kosten accountant								0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Diverse adviezen								0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Subtotaal incl. directiekosten								21.638,64	400,00	580,00	400,00	580,00	400,00	23.098,64	
Leges	0,00%							0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
CAR-verzekering	0,00%							0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Subtotaal incl. leges en CAR								21.638,64	400,00	580,00	400,00	580,00	400,00	23.098,64	
Indexeringspercentage	2,00%							2,00%	4,04%	6,12%	8,24%	10,41%	12,63%		
Indexeringsbedrag								432,77	16,16	35,50	32,97	60,37	59,46	626,24	
Subtotaal incl. indexering								22.071,41	416,16	615,50	432,97	640,37	459,46	24.626,88	
BTW	21,00%							4.635,00	87,39	129,30	90,92	134,48	94,80	5.171,64	
BTW btwg (percentage worden zonder teken)	100,00%							-4.635,00	-87,39	-129,30	-90,92	-134,48	-94,80	-5.171,64	Volgens uw opgave is de BTW (gedeeltelijk) verrekenbaar en daarom is dit percentage aangepast (artikel 4 Sim, hoofdstuk 1.2 (01.04) Leidraad).
TOTAAL GENERAAL								22.071,41	416,16	615,50	432,97	640,37	459,46	24.626,88	

PERIODIEK INSTANDHOUDINGSPLAN

BASISGEGEVENS — RCE-standaardbegrotingsmodel gebouwd (d.d. 03-10-2019)

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Rijksmonumentnummer	20136	Eerste jaar planperiode	2021
Monumentnaam (indien van toepassing)	NH kerk	Peildatum	16-3-2020
Zelfstandig onderdeel		Standaard uurtarief €	42
Monumentadres	Volkssaal 2	Opsteller plan	R.C. de Bruijn
Postcode en plaats	0611 KV Ovenissoën		

RCE berekening subsidiabele kosten

naam consulent	henry van der wal
datum	23-jul-20
ons nummer	01500/07100

STABU-code en omschrijving	Aantal	Eenheid	Arbeid in uren	Arbeid in uren totaal	Materieel	Materieel totaal	Onderaanneming	Onderaanneming totaal	Stelposten	Totaal	Jaar vd werkzaamheden (vul dit gegeven een j in) 2021	2022	2023	2024	2025	2026	Planjaar 1 bedragen 2021	Planjaar 2 bedragen 2022	Planjaar 3 bedragen 2023	Planjaar 4 bedragen 2024	Planjaar 5 bedragen 2025	Planjaar 6 bedragen 2026	TOTAAL	Specifieke opmerking of de reden waarom de kosten niet subsidiabel zijn of zijn aangepast (in te vullen door de RCE)
00 Algemeen																								
periodieke controle blikseminstalling	1	post		0,00		0,00	180,00	180,00		180,00	j						180,00	0,00	180,00	0,00	180,00	0,00	540,00	
				0,00		0,00		0,00		0,00							0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Subtotaal 00				0,00		0,00		180,00		180,00							180,00	0,00	180,00	0,00	180,00	0,00	540,00	
05 Bouwplaatsvoorzieningen																								
aluminium rolsluiger t.b.v. schilderwerk kerkvensters	1	post		0,00		0,00	420,00	420,00		420,00	j						420,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	420,00	
Hoar hoogwerker t.b.v. schilderwerk en herstel westgevel	1	post		0,00		0,00	3.000,00	3.000,00		3.000,00	j						3.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3.000,00	
Subtotaal 05				0,00		0,00		3.420,00		3.420,00							3.420,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3.420,00	
33 Dakbedekkingen																								
onderhoud rietbedekking	230	m2		0,00		0,00	30,00	6.900,00		6.900,00	j						6.900,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6.900,00	
Subtotaal 33				0,00		0,00		6.900,00		6.900,00							6.900,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6.900,00	
34 Regising																								
herstel lregising tijdens schilderwerk	12	m2		0,00		0,00	36,00	432,00		432,00	j						432,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	432,00	
Subtotaal 34				0,00		0,00		432,00		432,00							432,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	432,00	
45 Afbouwtimmerwerk																								
herstel houtwerk waterlijke houten gevel	2	post		0,00		0,00	450,00	900,00		900,00	j						900,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	900,00	
Subtotaal 45				0,00		0,00		900,00		900,00							900,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	900,00	
46 Schilderwerk																								
schilderen houtwerk westgevel	60	m2		0,00		0,00	75,00	4.500,00		4.500,00	j						4.500,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4.500,00	
schilderwerk kerkvensters, dakkapellen en overspeksloopjes	26	m2		0,00		0,00	75,00	1.950,00		1.950,00	j						1.950,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1.950,00	
Subtotaal 46				0,00		0,00		6.450,00		6.450,00							6.450,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6.450,00	
60 Verwarmingsinstallaties																								
periodiek onderhoud cv-ketel	1	post		0,00		0,00	120,00	120,00		120,00							0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	De installatie is niet van monumentale waarde, zodat onderhoudswerkzaamheden hieraan niet subsidiabel zijn (artikel 4 Stm, hoofdstuk 1.2 Leidraad).
Subtotaal 60				0,00		0,00		120,00		120,00							0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
							SUBTOTAAL van alle werkzaamheden										18.282,00	0,00	180,00	0,00	180,00	0,00	18.642,00	
							SUBTOTAAL van alle werkzaamheden										18.282,00	0,00	180,00	0,00	180,00	0,00	18.642,00	
							Indirecte kosten																	
							Algemene bouwplaatskosten			0,00%							0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
							Subtotaal incl. algemene bouwplaatskosten										18.282,00	0,00	180,00	0,00	180,00	0,00	18.642,00	
							Algemene kosten			0,00%							0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
							Subtotaal incl. algemene kosten										18.282,00	0,00	180,00	0,00	180,00	0,00	18.642,00	
							Winst en risico			0,00%							0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
							Subtotaal incl. winst en risico										18.282,00	0,00	180,00	0,00	180,00	0,00	18.642,00	
							Werken buiten de aannemersom																	
							Coördinatievergoeding en ATK			0,00%							0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
							Subtotaal incl. kosten buiten de aannemersom										18.282,00	0,00	180,00	0,00	180,00	0,00	18.642,00	
							Onvoorzien			5,00%	j	j					914,10	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	914,10	
							Subtotaal incl. onvoorzien										19.196,10	0,00	180,00	0,00	180,00	0,00	19.556,10	
							Directiekosten																	
							Opstellen instandhoudingsplan			3,22%							629,71						629,71	
							Jaarlijkse begeleiding			7,34%	j	j					1.412,83	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1.412,83	
							Orgelhuisdel										0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
							Orgelrevisie			0,00%							0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
							Onvoorzien orgel			0,00%							0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
							Bouwhistorisch onderzoek										0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
							Monumentenwacht of andere deskundige (abonnement en periodieke inspectie)										400,00	400,00	400,00	400,00	400,00	400,00	2.400,00	
							Kosten accountant										0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
							Diverse advieskosten										0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
							Subtotaal incl. directiekosten										21.638,64	400,00	580,00	400,00	580,00	400,00	23.098,64	
							Leges			0,00%							0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
							CAR-verzekering			0,00%							0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
							Subtotaal incl. leges en CAR										21.638,64	400,00	580,00	400,00	580,00	400,00	23.098,64	
							Inleveringspercentage			2,00%							2,00%	4,04%	6,12%	8,24%	10,41%	12,63%		
							Inleveringsbedrag										432,77	16,16	35,50	32,97	60,37	79,46	626,24	
							Subtotaal incl. inlevering										22.071,41	416,16	615,50	432,97	640,37	479,46	24.629,88	
							BTW			21,00%							4.635,00	87,39	129,20	90,92	134,48	94,80	5.171,64	
							BTW tbtg (percentage kosten zonder - teken)			100,00%							-4.635,00	-87,39	-129,20	-90,92	-134,48	-94,80	-5.171,64	Volgens uw opgave is de BTW (gedeeltelijk) verrekenbaar en daarom is dit percentage aangepast (artikel 4 Stm, hoofdstuk 1.2 (01.04) Leidraad).
							TOTAAL GENERAAL										22.071,41	416,16	615,50	432,97	640,37	479,46	24.629,88	

MJOP Werkplaats

Meerjaren Onderhoud Plan: Gemeentewerf Ambachtsweg 10 Malden

Datum: 16-nov-2016
Gewijzigd: 30-jun-2023
Prijspeil: 2023
Bouwjaar: 1988
Beschermde status: Nee
Orientatie Voorgevel = Evenwijdig aan de straat

Bouwkundig Adviesbureau PETERS

Peters Bouwkundig Adviesbureau
Sprokkelveld 52
6596 DM Milsbeek
www.petersbouwadvies.nl, info@petersbouwadvies.nl
0485-516775 06-51151059

Omschrijving onderdeel	Locatie	Hoeveel post	Eenh	Reserv. p. jaar	Condities 1 (0 - 2%)	2 (2 - 5%)	3 (5 - 10 %)	4 (10 - 30 %)	5 (30 - > 70 %)	6 (100%)	Intensiteit laag	Intensiteit middel	Intensiteit hoog	Cyclus	Start	Bedrag in euro	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	AKTIVITEIT
ALGEMEEN																															
Calamiteitenonderhoud			post	350										1	2017	350	350	350	350	350	350	350	350	350	350	350	350	350	350	350	
Kleine vervangingen			post	350										1	2017	350	350	350	350	350	350	350	350	350	350	350	350	350	350	350	
Actualiseren MOP			post	550										2	2017	550	550	550	550	550	550	550	550	550	550	550	550	550	550	550	
TOTAAL (INCL. BTW)				1.250												1.250	1.250	1.250	1.250	1.250	1.250	1.250	1.250	1.250	1.250	1.250	1.250	1.250	1.250	1.250	
Gevels																															
Voegwerk + metselwerk herstel	Voorgevel	42	m2	90					5					10	2027	600					600										Herstel schade
Voegwerk + metselwerk herstel	Linkergevel	16	m2	35					5					10	2027	240					240										Herstel schade
Voegwerk + metselwerk herstel	Achtergevel	71	m2	150					5					10	2027	1.020					1.020										Herstel schade
Voegwerk + metselwerk herstel	Rechtergevel	35	m2	80					5					10	2027	540					540										Herstel schade
Voegwerk + metselwerk herstel	Zoutopslag	160	m2	170					5					10	2027	1.320					1.320										Herstel schade
KOZIJNEN, RAMEN EN DEUREN																															
Kozijnen vervangen	Voorgevel	22	m2	1.430			3							50	2038	37.500															Vervangen kozijnen
Overheaddeuren vervangen	Voorgevel	4	st	910	1									30	2046	25.000															Vervangen overheaddeuren
Kozijnen vervangen	Linkergevel	5	m2	300			3							50	2038	5.750															Vervangen kozijnen
Kozijnen vervangen	Achtergevel	28	m2	1.760			3							50	2038	33.750															Vervangen kozijnen
Kozijnen vervangen	Rechtergevel	8,4	m2	510			3							50	2038	9.750															Vervangen kozijnen
DAKBEDEKKINGEN																															
Kunstrubber platdak bedekking	Hoofddak	788	m2	2.915	1									40	2052	98.500															Vervangen kunstrubber
Kunstrubber platdak bedekking	Laagdak	54	m2	200	1									40	2052	6.750															Vervangen kunstrubber
Sandwichtpanelen	Zoutopslag	135	m2	390										50	2062	16.880															Vervangen sandwichpanelen
Hemelwater afvoeren		8	st	65	1									40	2052	2.200															Vervangen zink
Gevelbekleding																															
Damwandprofielplaten	Voorgevel	163	m2	1.040			3							50	2038	20.375															Vervangen door isopanelen
Damwandprofielplaten	Linkergevel	78	m2	520			3							50	2038	9.750															Vervangen door isopanelen
Damwandprofielplaten	Achtergevel	237	m2	1.590			3							50	2038	29.625															Vervangen door isopanelen
Damwandprofielplaten	Rechtergevel	67	m2	450			3							50	2038	8.375															Vervangen door isopanelen
Volkern beplating 8mm	Luifel	28	m2	50			3							50	2038	855															Vervangen volkern beplating
Houten rabbatdelen	Zoutopslag	35	m2	120			3							30	2042	2.880															Vervangen houten rabbatdelen
BUITENSCHILDERWERK																															
Schilderwerk kozijnen / staal	Voorgevel	1	post	480					5					5	2027	2.047					2.047					2.047					2x Dekkend schilderen
Schilderwerk kozijnen / staal	Linkergevel	1	post	120			3							5	2027	506					506					506					2x Dekkend schilderen
Schilderwerk kozijnen / staal	Achtergevel	1	post	640					5					5	2027	2.714					2.714					2.714					2x Dekkend schilderen
Schilderwerk kozijnen / staal	Rechtergevel	1	post	200				4						5	2027	851					851					851					2x Dekkend schilderen
Schilderwerk op hout	Zoutopslag	1	post	130	2									5	2027	690					690					690					1x coaten
TOTALEN				14.345													2.500	2.500	2.500	2.500	8.987	2.500	2.500	2.500	2.500	5.267	2.500	2.500	2.500	2.500	
Subtotaal				**€ 14.345**													**€ 2.500**	**€ 2.500**	**€ 2.500**	**€ 2.500**	**€ 8.987**	**€ 2.500**	**€ 2.500**	**€ 2.500**	**€ 2.500**	**€ 5.267**	**€ 2.500**	**€ 2.500**	**€ 2.500**	**€ 2.500**	
BTW		21%		€ 3.012													€ 525	€ 525	€ 525	€ 525	€ 1.887	€ 525	€ 525	€ 525	€ 525	€ 1.106	€ 525	€ 525	€ 525	€ 525	
Eindtotaal				**€ 17.357**													**€ 3.025**	**€ 3.025**	**€ 3.025**	**€ 3.025**	**€ 10.874**	**€ 3.025**	**€ 3.025**	**€ 3.025**	**€ 3.025**	**€ 6.373**	**€ 3.025**	**€ 3.025**	**€ 3.025**	**€ 3.025**	

Meerjarenonderhoudsplan Wegen

Gemuteerde planning	Planjaar					
Verharding	2024	2025	2026	2027	2028	Eindtotaal
Asfalt	€ 274.161	€ 368.858	€ 305.816	€ 115.320	€ 278.387	€ 1.342.543
Beton	€ 55.741				€ 260.795	€ 316.536
Elementen	€ 523.332	€ 93.967		€ 258.045		€ 875.344
Eindtotaal	**€ 853.234**	**€ 462.824**	**€ 305.816**	**€ 373.366**	**€ 539.182**	**€ 2.534.422**

Gemuteerde planning	Planjaar					
Verharding	2024	2025	2026	2027	2028	Eindtotaal
Asfalt	**€ 274.161**	**€ 368.858**	**€ 305.816**	**€ 115.320**	**€ 278.387**	**€ 1.342.543**
Bermen aanvullen			€ 3.638			€ 3.638
Conserveren	€ 82.666	€ 54.689	€ 95.210	€ 18.563		€ 251.128
Ged. groot onderhoud en conserveren	€ 133.117	€ 181.449	€ 37.448		€ 22.800	€ 374.814
Gedeeltelijk groot onderhoud asfalt		€ 27.496	€ 37.096	€ 16.819		€ 81.411
Rehabiliteren asfalt			€ 102.004			€ 102.004
Verbeteren vlakheid asfalt	€ 58.378		€ 30.420	€ 66.502		€ 155.300
Versterken asfalt		€ 105.224		€ 13.437	€ 255.587	€ 374.248
Beton	**€ 55.741**				**€ 260.795**	**€ 316.536**
Conserveren	€ 72				€ 763	€ 835
Rehabiliteren					€ 260.032	€ 260.032
Verbeteren vlakheid asfalt	€ 55.669					€ 55.669
Elementen	**€ 523.332**	**€ 93.967**		**€ 258.045**		**€ 875.344**
Ged. groot onderhoud (50%)	€ 76.139	€ 56.026		€ 38.159		€ 170.324
Gedeeltelijk groot onderhoud (30%)	€ 274.044			€ 219.886		€ 493.931
Rehabiliteren	€ 13.255					€ 13.255
Verbeteren vlakheid	€ 47.010	€ 37.941				€ 84.951
Verbeteren vlakheid + nieuw materiaal	€ 112.883					€ 112.883
Eindtotaal	**€ 853.234**	**€ 462.824**	**€ 305.816**	**€ 373.366**	**€ 539.182**	**€ 2.534.422**

De verwachte aanbestedingsvoordelenworden geschat op 4%

Meerjarenonderhoudsplan Sportcentrum Malden

Sportcentrum Malden **Meerjarenonderhoudsplanning 15 jaar (2026 tm 2040)**

Onderhoudskosten		2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Eénmalige investering	INV															
Periodiek preventief onderh. (contr/keur)	PPO	€ 62.294	€ 66.600	€ 68.425	€ 73.917	€ 76.880	€ 74.769	€ 74.382	€ 85.227	€ 214.407	€ 83.095	€ 86.898	€ 95.697	€ 88.817	€ 96.002	€ 103.073
Vervolgkosten/herkeur	HE	€ 2.806	€ 2.890	€ 2.977	€ 3.646	€ 3.755	€ 3.868	€ 3.984	€ 4.104	€ 4.227	€ 4.353	€ 4.484	€ 4.619	€ 4.757	€ 4.900	€ 5.047
Vervangingsonderhoud (groot)	VER	€ 27.359	€ 5.791	€ 1.476	€ 65.783	€ 1.566	€ 55.369	€ 1.661	€ 23.097	€ 1.605.657	€ 11.496	€ 1.870	€ 1.926	€ 1.983	€ 801.837	€ 2.104
Vervangingsonderhoud (partieel)	CORR	€ 15.224	€ 5.027	€ 16.151	€ 134.455	€ 33.851	€ 5.657	€ 18.178	€ 6.002	€ 279.665	€ 25.747	€ 20.460	€ 6.755	€ 21.706	€ 251.776	€ 45.493
Onderhoudskosten MJOP sportcentrum		**€ 107.683**	**€ 80.308**	**€ 89.029**	**€ 277.800**	**€ 116.052**	**€ 139.664**	**€ 98.206**	**€ 118.429**	**€ 2.103.955**	**€ 124.691**	**€ 113.711**	**€ 108.997**	**€ 117.263**	**€ 1.154.514**	**€ 155.718**

Voorziening Sportcentrum	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040
Voorziening per 1 januari	€ 408.079	€ 610.246	€ 839.788	€ 1.060.610	€ 1.092.659	€ 1.286.457	€ 1.456.643	€ 1.668.287	€ 1.859.708	€ 65.602	€ 250.761	€ 446.901	€ 647.754	€ 840.341	€ -4.324
Dotatie	€ 309.850	€ 309.850	€ 309.850	€ 309.850	€ 309.850	€ 309.850	€ 309.850	€ 309.850	€ 309.850	€ 309.850	€ 309.850	€ 309.850	€ 309.850	€ 309.850	€ 309.850
Onderhoud MJOP	€ 107.683	€ 80.308	€ 89.029	€ 277.800	€ 116.052	€ 139.664	€ 98.206	€ 118.429	€ 2.103.955	€ 124.691	€ 113.711	€ 108.997	€ 117.263	€ 1.154.514	€ 155.718
Voorziening per 31 december	€ 610.246	€ 839.788	€ 1.060.610	€ 1.092.659	€ 1.286.457	€ 1.456.643	€ 1.668.287	€ 1.859.708	€ 65.602	€ 250.761	€ 446.901	€ 647.754	€ 840.341	€ -4.324	€ 149.809

Dit betreft een extract uit het onderhoudsplan 2026-2040. Gehele plan ligt ter inzage bij de Griffie.

Bijlage 9 Lijst van afkortingen

Verklaring van gehanteerde afkortingen
Omdat in deze Programmarekening bepaalde afkortingen worden gebruikt, die niet voor iedereen even duidelijk zijn, wordt hieronder de betekenis van deze afkortingen weergegeven.

ABP	Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds
ADV	Arbeids Duur Verkorting
APPA	Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
ARP	Ammoniak Reductie Plan
AVAN	Aanvullend Vervoer Arnhem Nijmegen
AWB	Algemene Wet Bestuursrecht
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
BAPG	Besluit Accountantscontrole Provincies en Gemeenten
BBP	Bruto Binnenlands Product
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording (provincies en gemeenten)
BCF	BTW Compensatie Fonds
BGT	Basisregistratie grootschalige topografie
BIBOB	(Wet) Bevordering Integriteit Beoordelingen door het Openbaar Bestuur
BIM	Bedrijfs Interne Milieuzorg
BIS	Bestuurlijk Informatie Systeem
BIZ	Bedrijven Investering Zone
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BRN	Begrotingsrichtlijnen Regio Nijmegen
BRP	Basis Riolerings Plan
BTW	Belasting Toegevoegde Waarde
BZK	(ministerie van) Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
BW	Burgerlijk Wetboek
B & W	Burgemeester en Wethouders
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CPB	Centraal Plan Bureau
CPO	Collectief particulier opdrachtgeversschap
CVV	Collectief Vraagafhankelijk Vervoer
CWI	Centrum voor Werk en Inkomen
DIS	Documentair Informatie Systeem
DRAN	Doelgroepen vervoer Regio Arnhem Nijmegen
ECB	Europese Centrale Bank
EMU	Europese Monetaire Unie
ESKAN	Economische Samenwerking Knooppunt Arnhem - Nijmegen
FIDO	(Wet) Financiering Decentrale Overheden
GBA	Gemeentelijke Basis Administratie
GBKN	Grootschalige Basis Kaart Nederland
GIS	Geografisch Informatie Systeem
GGD	Gemeenschappelijke gezondheidsdienst Gelderland Zuid
GGZ	Geestelijke gezondheidszorg
GHOR	Geneeskundige Hulp bij Ongevallen en Rampen
GMR	Groene metropoolregio
GOA	Gemeentelijk Onderwijs Achterstandenbeleid
GSP	Groenstructuurplan
GW	Gemeente Wet
GRP	Gemeentelijk Riolerings Plan

HOF	(Wet) Houdbare Overheids Financiën
IBA	Individuele Behandeling Afvalwater
IBO	Instituut Bijzonder Onderzoek
IBOR	Integraal beheer openbare ruimte
IFLO	Inspectie Financiën Lokale en provinciale Overheden
IHP	Integraal Huisvesting Programma Onderwijs
IMK	Instituut voor het Midden en Kleinbedrijf
IOAW	Inkomensvoorziening Oudere of gedeeltelijk Arbeidsongeschikte Werknemers
IOAZ	Inkomensvoorziening Oudere of gedeeltelijk Arbeidsongeschikte Zelfstandigen
IPG	Inzicht Prestaties Gemeenten
IPO	Inter Provinciaal Overleg
IRVN	Samenwerkingsverband ICT Rijk van Nijmegen
ISV	Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing
IV3	Informatie voor derden
KAN	Knooppunt Arnhem - Nijmegen
KBO	Katholieke Bond voor Ouderen
LOP	landschapsontwikkelingsplan
MARN	Milieusamenwerking en Afvalverwerking Regio Nijmegen
MEC	Milieu Educatie Centrum
MGR	Modulair gemeenschappelijke regeling Rijk van Nijmegen
MT	Management Team
M & O	Misbruik en Oneigenlijk gebruik
MUP	Milieu Uitvoerings Programma
NAW	Naam, Adres en Woonplaats
NME	Natuur- en milieueducatie
OZB	Onroerend Zaakbelasting
ODRN	Omgevingsdienst Regio Nijmegen
PM	Pro Memorie
P&C	Planning en Control
PIP	Periodiek Instandhouding Plannen
RAS	Regionale adaptie strategie
RBT ANV	Regionaal bureau Toerisme Arnhem-Nijmegen-Veluwe
RES	Regionale Energie Strategie
RFV	Raad voor de Financiële Verhouding
ROC	Regionaal Opleidingen Centrum
ROL	Regionaal Openbaar Lichaam
SPUK	Specifieke uitkering
STOOM	Stichting Ontmoetingsruimte Ouderen Malden
SVN	Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten.
SUWI	Samenwerking Uitvoering Werk en Inkomen
TSV	Tijdelijke Stimuleringsregeling Vrijwilligerswerk
VCM	Vitaal centrum Malden
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VVTV	Voorlopige Vergunning Tot Verblijf
VR	Verkeers Regel Installatie
VRGZ	Veiligheidsregio Gelderland Zuid
VROM	(ministerie van) Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu
WOZ	(Wet) Waardering Onroerende Zaken
WBK	Wet Basisvoorziening Kinderopvang
WBI	Woningbouwimpuls
WKB	Wet kwaliteitsborgers
WIZ	(stichting) Werk In Zicht

WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WOO	Wet Open Overheid
wozoco	woonzorgcomplex
WRO	Wet op de Ruimtelijke Ordening
WSW	Wet Sociale Werkvoorziening
WVG	Wet Voorzieningen Gehandicapten
WWB	Wet Werk en Bijstand